DANIEL BJÄRSHOLM

IDROTT SOM MEDEL – INTE SOM MÅL

Förutsättningar för socialt entreprenörskap
inom idrotten

IDROTT SOM MEDEL – INTE SOM MÅL

Malmö Studies in Sport Sciences Vol. 34

© Copyright Daniel Bjärsholm, 2020

Omslag: Bild av Pexels från Pixabay

ISBN 978-91-86295-91-2 (tryckt)

ISBN 978-91-86295-90-5 (pdf)

ISSN 1652-3180

Tryck: Holmbergs, Malmö, 2020

DANIEL BJÄRSHOLM
IDROTT SOM MEDEL –
INTE SOM MÅL

Förutsättningar för socialt entreprenörskap inom
idrotten

Malmö universitet, 2020
Fakulteten för lärande och samhälle
Idrottsvetenskap

Avhandlingen finns även elektroniskt på:
<http://hdl.handle.net/2043/30570>

Till minne av pappa, Torsten Bjärsholm
Evigt saknad, aldrig glömd, älskad för alltid!

Avhandlingens delstudier och författardeklaration

Delstudie 1

Bjärsholm, D. (2017). Sport and social entrepreneurship: A review of a concept in progress. *Journal of Sport Management*, 31(2), 191–206. doi: 10.1123/jsm.2017-0007

Delstudie 2

Bjärsholm, D., Gerrevall, P., Linnér, S., Peterson, T., & Schenker, K. (2018). Ethical considerations in researching sport and social entrepreneurship. *European Journal for Sport and Society*, 18(3), 216–233. doi: 10.1080/16138171.2018.1475097

Delstudie 3

Gerrevall, P., Bjärsholm, D., & Linnér, S. (2018). Social entrepreneurship, sport and democracy development. I K. Schenker & T. Peterson (Red.), *Sport and Social Entrepreneurship in Sweden* (s. 75–98). London: Palgrave Macmillan. doi: 10.1007/978-3-319-72496-6_6

Delstudie 4

Bjärsholm, D. (2019). Networking as a cornerstone within the practice of social entrepreneurship in sport. *European Sport Management Quarterly*, 19(1), 120–137. doi: 10.1080/16184742.2018.1546753

Delstudie 5

Bjärsholm, D., & Norberg, J. R. (2019). *Swedish sport policy in an era of neoliberalism: An expression of social entrepreneurship?* Manuskript inskickat för publicering.

Författardeklaration

Jag, Daniel Bjärsholm, har i enlighet med Vancouver-reglerna (International Committee of Medical Journal Editors, 2018, s. 2), vilka stipulerar kriterier för författarskap, gjort substantiella bidrag i de samförfattade delstudierna i enlighet med följande kriterier:

- 1) Substantial contributions to the conception or design of the work; or the acquisition, analysis, or interpretation of data for the work; AND
- 2) Drafting the work or revising it critically for important intellectual content; AND
- 3) Final approval of the version to be published; AND
- 4) Agreement to be accountable for all aspects of the work in ensuring that questions related to the accuracy or integrity of any part of the work are appropriately investigated and resolved.

I två av de samförfattade artiklarna är jag huvudförfattare (delstudie 2 och 5). I dessa har jag formulerat forskningsidéer och problemformuleringar, samlat in empiri och analyserat källmaterialet, samt författat, och i delstudie 2 även reviderat manuskriptet utifrån erhållna synpunkter från externa granskare. I delstudie 3 är Per Gerrevall huvudförfattare. I studien har jag bidragit med att formulera delar av inledningen, anknyta studien till forskning om socialt entreprenörskap och problematisera denna, revidera de teoretiska utgångspunkterna till studiens syfte, addera empiri till studien och analysera denna.

I och med denna författardeklaration har förhoppningsvis mina bidrag till delstudierna framkommit. Slutligen vill jag poängtera att jag tar fullt ansvar för allt som ingår i föreliggande avhandling.

INNEHÅLL

FÖRORD	13
INLEDNING	17
Problemformulering	19
Syfte och avgränsningar	22
Disposition	25
BAKGRUND	26
Framväxten av socialt entreprenörskap som samhällsfenomen och teoretiskt begrepp	28
En konfliktfylld gränsöverskridande verksamhet	31
Idétraditioner inom socialt entreprenörskap	33
Socialt entreprenörskap i relation till andra begrepp	35
Corporate social responsibility (CSR)	36
Filantropi	37
Ideell organisation	37
FORSKNINGSÖVERSIKT	39
Omfattning och fokusområde	41
Begreppet socialt entreprenörskap i artiklar	42
Användning av begreppet i teoriutvecklande artiklar ...	42
Användning av begreppet i empiriska artiklar	44
Konklusion och diskussion	47
TEORETISK BESTÄMNING	49
Det "sociala" i socialt entreprenörskap inom idrott	51
Idrott som medel, inte som mål	56
Definition av socialt entreprenörskap inom idrott	57

FORSKNINGSDESIGN, METOD OCH VAL AV	
EMPIRISKA STUDIER.....	58
Forskningsdesign – fallstudier.....	58
Val av fall.....	60
Fallbeskrivningar	62
Användning av fallstudierna i delstudierna	67
Materialinsamling.....	68
Intervjuer	69
Dokument.....	71
Observationer	71
Analysmetod	72
Etiska överväganden	74
Den "dubbelsidiga sårbarheten"	75
Forskares hantering av problematiska resultat	77
Publiceringsstrategier	78
ORGANISATORISKA FÖRUTSÄTTNINGAR.....	80
Demokrati, deltagande och inflytande	81
Erkännande som en förutsättning för demokrati	83
Idrott och demokrati i Sverige	85
Sociala gemenskaper	87
Två empiriska fall.....	88
Fotboll för Integration.....	88
Visingsö AIS	92
Konklusion och diskussion.....	97
EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	101
Socialt entreprenörskap och nätverk.....	102
Visingsö AIS och dess nätverk.....	105
Visingsö AIS och dess nätverk i ideell sektor.....	106
Visingsö AIS och dess nätverk i företagssektorn	108
Visingsö AIS och dess nätverk i offentlig sektor	110
Visingsö AIS och dess nätverk i hushållssektorn	113
Konklusion och diskussion.....	113
POLITISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	115
En politik för socialt entreprenörskap	118
Den svenska idrottspolitiska modellen	119
Den nya statliga idrottspolitiken	122

En förändrad svensk idrottsmodell	122
Från "idrottsutveckling" till "idrott för utveckling"	123
Ett förändrat statligt ekonomiskt stöd till idrotten	127
Konklusion och diskussion	129
AVSLUTNING	131
Avhandlingens slutsatser	131
Avhandlingens bidrag	134
SUMMARY	136
REFERENSER	145
PUBLICERADE DELSTUDIER	173

FÖRORD

”Ingen kan se hur lång tid något har tagit, men man kan se om det har gått för fort” – Torsten Bjärsholm

Att skriva en avhandling är absolut inget ensamarbete. Många är ni som har funnits vid min sida och på olika sätt stöttat och uppmuntrat mig. Stort tack till er alla! Jag vill särskilt lyfta fram några personer vars hjälp har varit av stor betydelse för avhandlingsarbetet.

Först och främst mina handledare, Johan Norberg och Katarina Schenker. Tack för att ni har väglett mig under min forskarutbildning! Jag är djupt tacksam för era kloka och analytiskt skarpa synpunkter på mina olika texter. Era kommentarer har verkligen bidragit till att höja texternas kvalitet. Särskilt tacksam är jag till dig Katarina då du var projektledare för det forskningsprojekt inom vilket jag antogs som doktorand. Utan att du och de övriga projektmedlemmarna hade erhållit forskningsmedel från Familjen Kamprads Stiftelse hade denna avhandling inte blivit skriven.

Med det sagt vill jag således även rikta ett stort tack till Familjen Kamprads Stiftelse som tillsammans med både Linnéuniversitetet och Malmö universitet finansierat min forskarutbildning.

Jag vill också tacka forskningsprojektets övriga projektmedlemmar: Per Gerrevall, Susanne Linnér och Tomas Peterson. Det har varit värdefullt och lärorikt att kontinuerligt få ta del av era kunskaper och synpunkter på mina texter. Jag är mycket glad och stolt över att ha fått samarbeta med er under dessa år.

Ett stort tack även till Johan von Essen för dina konstruktiva kommentarer vid mitt slutseminarium. Dessa har enligt min mening

förbättrat avhandlingen avsevärt. Likaså var kommentarerna efter slutseminariet från Bo Carlsson, Susanna Hedenborg, Anna-Maria Hellborg och Jenny Vikman värdefulla för avhandlingens vidkommande. Andrew Galbraith och Staffan Klintborg är två andra personer som är värda att nämnas i detta sammanhang. Era korrekturläsningar och översättningar av avhandlingens engelska delstudier har varit mycket viktiga för avhandlingen.

Jag skulle även vilja rikta ett varmt tack till alla nuvarande och före detta doktorandkollegor! Ett extra tack till Jens Alm, Jyri Backman, Joakim Ingrell, Alexander Jansson och Isak Lidström. Ni har verkligen förgyllt min tillvaro som doktorand! Våra samtal om alltifrån idrott och (universitets)politik till livet i största allmänhet har varit ytterst värdefulla och uppskattade. Vi får ej heller förglömma våra goda luncher tillsammans. Ni har gått från att ”enbart” vara doktorandkollegor till att bli mina vänner.

Många andra personer har varit betydelsefulla under min doktorandtid. Jag har haft förmånen att arbeta som doktorand och adjunkt vid både Linnéuniversitetets och Malmö universitets idrottsvetenskapliga institutioner. Stort tack till all personal vid dessa institutioner!

Några personer vid dessa miljöer bör dock särskilt lyftas fram. Karin Book och Gun Normark, tack för det förtroende jag fick av er i samband med anordnandet av den europeiska sport management konferensen år 2018 (EASM 2018). Detta var en mycket rolig och lärorik tid, om än ganska arbetsam!

Kristian Sjövik, Torun Mattsson, Lena Larsson, Marie Hedberg och Owe Stråhlman har under årens lopp varit prefekter vid de institutioner jag arbetat på. När jag har behövt hjälp har ni navigerat mig rätt bland all administration som finns vid de båda universiteten.

Torbjörn Andersson, Tim Breitbarth, Torsten Buhre, Catarina Christiansson, Per Göran Fahlström, Göran Gerdin, Mats Glemne, Carl-Axel Hageskog, Björn Hansson, Kutte Jönsson, Jørgen Kjær, Lars Lagergren, Nina Modell, Emelie Niléhn, Thomas Persson, Karin Redelius, Stefan Walzel och Joakim Åkesson är andra personer som på sina sätt varit viktiga för mig och mitt avhandlingsarbete. I sammanhanget önskar jag rikta ett särskilt, och riktigt, stort tack till Carolina Brorsson, Birgitta Glemne, Stefan Gustafsson, Johanna Eklund Jansson, Arne Rosendal Hansen, Olof Hansson, Camilla Strömberg, Åsa Wiberg och

Anna Hafsteinsson Östenberg för alla otaliga timmar spenderade i personalrummet för goda fika- och matstunder. Denna tid har både skingrat mina tankar från avhandlingsarbetet och gett mig kraft att fortsätta när det tagit emot.

Vid sidan av mina kollegor vill jag självklart även rikta ett stort tack till min släkt och alla mina vänner (!), och samtidigt be om ursäkt för om jag under perioder kan ha upplevts vara lite frånvarande. Jag hoppas att jag i framtiden kan återgälda detta och bjuda igen.

Slutligen vill jag tacka mina föräldrar Agneta och Torsten, samt min käre bror Fredrik med familj! Inga ord kan beskriva hur mycket ni betyder och har betytt för mig. Ert oändliga stöd har varit oumbärligt! Så länge jag kan komma ihåg har ni varit en källa till inspiration och entusiasm. Tack för all er villkorslösa kärlek! Den här avhandlingen tillägnar jag er, och i synnerhet dig pappa. Det gör ont i mig att du inte fick möjlighet att läsa min avhandling, men du ska veta att jag har gjort mitt bästa – precis som du och mamma lärt mig. Förhoppningsvis kan den leva upp till det motto som du en gång för många år sedan myntade och som jag tämligen omgående anammade: ”Ingen kan se hur lång tid något har tagit, men man kan se om det har gått för fort”. Med detta sagt: jag hoppas att ni, men självklart alla andra intresserade, finner avhandlingen läsvärd. Jag älskar er!

Daniel Bjärsholm
Anderstorp, december 2019

INLEDNING

”Beginnings are always messy” – John Galsworthy

Socialt entreprenörskap inom idrotten. Dessa ord var de första som mötte mig för ungefär fem år sedan då jag uppmärksammade en utlysning som doktorand i ett forskningsprojekt med just titeln *Socialt entreprenörskap inom idrotten*. Jag bestämde mig omgående för att söka tjänsten. Anledningarna var flera men viktigast var att projektet inbegrep mina främsta intressen, nämligen samhället, utbildning och idrott. Dessa områden har på olika sätt präglat mitt liv, något som även framgår av mina utbildningsval: från samhällsvetenskapligt program i gymnasiet till en kandidatexamen i statsvetenskap och en lärarexamen med inriktningarna idrott och hälsa samt samhällskunskap. Idrotten har varit min ständiga följeslagare. Under nästan hela mitt liv har jag sysslat med idrott, i synnerhet handboll. En anställning skulle därmed ge mig en möjlighet att kombinera dessa intressen. Jag hade emellertid inte mycket kunskaper om socialt entreprenörskap vid den tidpunkten.

I arbetet med min ansökan läste jag olika texter som handlade om vad socialt entreprenörskap egentligen är, bland annat en bok av Paul Light (2008). Jag förstod snart att socialt entreprenörskap övergripande handlar om att på innovativa och nydanande sätt åstadkomma positiva sociala och samhällseliga förändringar för människor. Jag studerade även ingående den ansökan som låg till grund för att forskningsprojektet beviljats medel. Eftersom området socialt entreprenörskap inom idrott var nytt för mig, skrev jag i ansökan att en forskningsöversikt behövdes, det vill säga en grundlig kartläggning av forskningsområdet. I min statsvetenskapliga

utbildning hade jag blivit inskolad i att forskning ska vara kumulativ och bidra till att utveckla den gemensamma kunskapsmassan (t.ex. Bjøreld, Demker & Hinnfors, 1999). Jag lämnade in ansökan, och några månader senare fick jag ett positivt besked. Jag hade blivit antagen till en tvåårig forskarutbildning med licentiatexamen som mål. Efter ett drygt år in på tjänsten sökte jag en annan doktorandtjänst och fick denna, vilket resulterade i att min forskarutbildning blev förlängd med ytterligare två år, nu med doktorsexamen som mål.

Det kan vara på sin plats att motivera varför jag inledningsvis har valt att beskriva min väg till att bli doktorand. Det är viktigt att läsaren är införstådd med att avhandlingen är en del i ett större forskningsprojekt. Utöver mig bestod projektet Socialt entreprenörskap inom idrotten av Per Gerrevall, Susanne Linnér, Tomas Peterson och projektledaren Katarina Schenker. Inom ramen för forskningsprojektet har jag haft ett vetenskapligt sammanhang för min forskning men likafullt haft stor frihet att forska om sådant som jag funnit relevant i förhållande till begreppet socialt entreprenörskap inom idrott. Projektgruppen har under åren haft regelbundna möten. Inledningsvis handlade våra diskussioner om definitionen av socialt entreprenörskap i ett idrottsligt sammanhang. Andra diskussioner som fördes handlade om hur vi empiriskt skulle närma oss området.

I stora drag har mitt avhandlingsarbete genomförts utifrån min inlämnade ansökan för den första doktorandtjänsten. Jag hade idéer om såväl forskningsfråga som vikten av kartläggning för både mitt eget avhandlingsarbete och forskningsprojektet i stort. Jag fattade tidigt ett beslut om att min avhandling skulle vara en sammanläggningsavhandling bestående av ett antal delstudier och en ramberättelse, även känt som kapp. Detta innebär i korthet att kappan innehåller en problemformulering, tidigare forskning, en presentation av delstudiernas resultat och hur dessa tillsammans uppfyller avhandlingens syfte (se Badley, 2009).

Mot bakgrund av att en kartläggning av tidigare forskning var nödvändig för att göra både mig och projektets övriga medlemmar mer förtrogna med forskningsområdet kom min första delstudie att utgöras av en forskningsöversikt. Utan att föregå kommande kapitel i alltför stor utsträckning räcker det att konstatera att forskningen om socialt entreprenörskap inom idrott är begränsad, begreppet saknar en tydlig

definition och sällan definieras samt att det ibland används på sätt som mer anknyter till begreppen filantropi eller Corporate Social Responsibility (CSR) (se *Forskningsöversikt*). Härnäst presenteras avhandlingens problemformulering, syfte och de frågeställningar som jag ämnar besvara i avhandlingen.

Problemformulering

Denna avhandling tar sin utgångspunkt i utvärderingar av de statliga idrottssatsningarna *Handslaget* (2004–2007) och *Idrottslyftet* (2007–2019).¹ Dessa är utvecklingsinsatser utan tidigare motsvarighet i svensk idrottshistoria. Syftet med satsningarna har framförallt varit att rekrytera fler unga till idrottsföreningar och att få fler att stanna kvar inom idrotten genom att bland annat utveckla nya verksamhetsformer. I budgetpropositionen för år 2004 preciserade regeringen syftet med det så kallade *Handslaget* till att satsningen skulle

öppna dörrarna för fler, hålla tillbaka avgifterna, satsa mer på flickors idrottande, delta i kampen mot droger och intensifiera samarbetet med skolorna. Åtgärder skall bland annat vidtas för att erbjuda barn och ungdomar, som i dag inte deltar i idrottsverksamhet, lustfyllda och hälsofrämjande aktiviteter utan krav på resultat. Vidare skall förutsättningar skapas för att flickor skall kunna utöva idrott på det sätt de själva önskar. Idrottsföreningar skall uppmuntras att i nära samarbete med skolorna utveckla metoder som lockar alla elever till fysisk aktivitet i olika former. (Prop. 2003/2004:1, utgiftsområde 17, s. 123)

När *Handslaget* avslutades år 2007 följdes det av *Idrottslyftet* som var en utvidgad satsning med likartat syfte.

Satsningarna initierades mot bakgrund av rapporter om att den svenska idrottsrörelsens deltagarantal hade minskat och kostnaderna ökat (t.ex. Fahlén & Stenling, 2016; Hertting, 2009; Riksidrottsförbundet, 2003;

¹ Idrottslyftet avvecklades den 1 januari 2020. Riksidrottsförbundet (2019a) skriver på sin hemsida att ”ambitionen med Idrottslyftet finns kvar, men det ekonomiska stödet delas upp i ett par olika områden för att bättre bidra till idrottsrörelsens mål”. Istället kommer resurserna fördelas a) som ett verksamhetsstöd till specialidrottsförbunden inom bam- och ungdomsidrott och paraidrott; b) till distriktsidrottsförbunden i deras arbete med Strategi 2025; och c) till två olika former av stöd som idrottsföreningar kan söka för arbete med anläggningar, barn- och ungdomsidrott och idrottssvaga områden.

SOU 2008:59), samt att de politiska beslutsfattarna ansåg att idrotten ska kunna fylla en integrerande och demokratifostrande roll i samhället (t.ex. Coalter, 2007; SOU 2008:59). Medlen kom i form av projektbidrag, vilket innebar att de var tidsbegränsade och riktade mot särskilda områden (Norberg, 2016). Satsningarna har uppgått till stora belopp. År 2018 uppgick det totala statsanslaget till idrotten till 2,1 miljarder kronor. Av detta utgjorde Idrottslyftet 579 miljoner kronor (Norberg, 2019).

Trots stora förväntningar visade utvärderingarna av först Handslaget och därefter Idrottslyftet att deras effekter var måttliga: stora delar av bidragen användes inte till att rekrytera eller behålla fler inom idrotten genom att utveckla nya verksamhetsformer. De extra medlen användes istället av lokala idrottsföreningar och förbund för att utveckla den ordinarie verksamheten. Satsningarna ledde därmed inte till att den ordinarie idrottspraktiken breddades eller utmanades. Effekten blev snarare att föreningarnas redan befintliga verksamhet kunde stärkas (t.ex. Engström, 2008; Gerrevall, Fahlström, Hedberg & Linnér, 2012; Hedenborg, Jonasson, Peterson, Schenker & Tolvhed, 2012). Detta visar hur svårt det kan vara att bryta invanda mönster i en så stor och traditionell verksamhet som svensk föreningsidrott. Riktade satsningar och höjda bidrag är således inte tillräckligt för att föreningar ska förändra sina kärnverksamheter (t.ex. Fahlén, Eliasson & Wikman, 2015; Stenling & Fahlén, 2016; se även Hedenborg et al., 2012). Även målet att hålla nere kostnaderna visade sig vara svårt att uppnå. Rapporter har visat att hushållens kostnader för ungas idrottsdeltagande snarare har ökat under senare år. Denna kostnadsutveckling hindrar framförallt socioekonomiskt svagare grupper i samhället från deltagande (Hertting, 2009; Robertsson & Hvenmark, 2015; Wagnsson & Augustsson, 2015).

Några av de idrottsföreningar som sökte och beviljades projektmedel hade dock förändrat sina verksamheter. I utvärderingarna bedömdes dessa vara i linje med motiven till satsningarna. Föreningarna hade utvecklat sina verksamheters tillgänglighet och därmed även deras samhällsnyttiga funktion. Gemensamt för dessa föreningar var att de hade ”öppnat dörrarna för fler” då de hade nått grupper som tidigare stått utanför den organiserade idrotten eller valt att sluta med denna. Några av dessa föreningar hade även gemensamt att de hade lämnat Riksidrottsförbundet. Utmärkande var vidare att de övergripande målsättningarna med deras verksamhet sträckte sig över det rent idrottsliga: idrotten var inte ett

självändamål utan ett medel för social utveckling (Peterson & Schenker, 2018a; se även Engström, 2008). Föreningarnas målsättningar var att åstadkomma något mer än att enbart fysiskt aktivera sina deltagare. Exempel på vad föreningarna gjorde var att de erbjöd idrottsaktiviteter för ensamkommande flyktingbarn, kostnadsfri simundervisning för resurssvaga, fritidsgårdar inom ramen för ridskolor och arrangerade idrottsaktiviteter under skoltid. Aktörerna motiverade sina idrottsliga verksamheter med sociala mål såsom att främja folkhälsa, fostra unga till goda medborgare och att främja inkludering i vid bemärkelse. Det kunde handla om att få in fler pojkar i idrotter som annars domineras av flickor (t.ex. ridning), och att stödja utlandsfödda eller personer från sämre socioekonomiska förhållanden (se Peterson & Schenker, 2018a, 2018b). På en övergripande nivå utmanade de identifierade föreningarna sålunda idrottsrörelsens befintliga och traditionella verksamhet som annars tenderat att fokusera på tävlingsverksamhet (t.ex. Engström, 2008; SOU 1998:76; Stenling & Fahlén, 2016).

Dessa annorlunda idrottsorganisationer väckte intresse hos forskningsprojektets medlemmar. Kunde dessa vara exempel på socialt entreprenörskap inom idrotten? En teoretisk utveckling uppfattades som nödvändig, särskilt mot bakgrund av att forskningen om socialt entreprenörskap inom en idrottslig kontext var eftersatt och endast få definitioner fanns tillgängliga (Bjärsholm, 2017). Idrottsorganisationerna, och analyserna av dessa, fick sålunda utgöra utgångspunkten för en definition av socialt entreprenörskap inom idrott (se Peterson & Schenker, 2018a, 2018b).

Forskningsgruppens initiala studier av de identifierade idrottsorganisationerna indikerade att flera av dem hade svårt att nå ekonomisk bärighet (Bjärsholm, Gerrevall, Linnér, Peterson & Schenker, 2018a; Peterson & Schenker, 2015; se även SOU 2016:13). Denna svårighet är sedan tidigare känd för socialt entreprenörskap i allmänhet (t.ex. Austin, Stevenson & Wei-Skillern, 2006; Bacq, Hartog & Hoogendoorn, 2013; Palmås, 2008; Weerawardena & Sullivan Mort, 2006; Yitshaki, Lerner & Sharir, 2008). Men även andra förutsättningar än de ekonomiska uppfattades behöva studeras närmare. Light (2008) menar till exempel att forskningens mål i vid bemärkelse bör vara att studera förutsättningar som både villkorar och möjliggör socialt

entreprenörskap. Detta för att på så vis kunna påvisa faktorer ”that make social entrepreneurship a reality” (s. 21).

Mot denna bakgrund blev min roll i forskningsprojektet att studera ekonomiska, organisatoriska och kontextuella förutsättningar för att bedriva socialt entreprenörskap inom idrottslig verksamhet. Detta är aspekter av socialt entreprenörskap som inte studerats i större utsträckning och som dessutom är viktiga eftersom sökljuset riktas mot de omständigheter som i vid bemärkelse både villkorar och möjliggör socialt entreprenörskap inom idrott (se Light, 2008).

Syfte och avgränsningar

Syftet med avhandlingen är att analysera förutsättningar för att bedriva socialt entreprenörskap inom idrottslig verksamhet. Avhandlingens syfte är tvådelat. I den första delen preciseras kunskapsobjektet: socialt entreprenörskap inom idrott. Preciseringsen görs genom att kontextualisera socialt entreprenörskap, analysera tidigare forskning om socialt entreprenörskap inom idrott, teoretiskt vidareutveckla och bestämma vad som avses med begreppet, samt redogöra för forskningsetiska problem som kan uppstå vid studier av socialt entreprenörskap. Följande frågeställningar har varit vägledande i denna första del:

- Hur uttrycks socialt entreprenörskap inom idrott i tidigare forskning? (Kapitel *Forskningsöversikt*)
- Hur kan socialt entreprenörskap inom idrott definieras? (Kapitel *Teoretisk bestämning*)
- Vilka forskningsetiska problem kan uppstå vid studier av socialt entreprenörskap, samt hur kan dessa komma till uttryck? (Avsnitt *Etiska överväganden* i kapitel *Forskningsdesign, metod och val av empiriska studier*)

Den andra delen utgörs av empiriska studier av organisatoriska, ekonomiska och politiska förutsättningar för att bedriva socialt entreprenörskap inom idrottslig verksamhet. I detta arbete har följande frågeställningar varit vägledande:

- Hur kan det ”sociala” i socialt entreprenörskap inom idrott förstås,

samt hur kan socialt entreprenöriella idrottsliga verksamheter organiseras för att de ska kunna bedömas vara ”sociala”? (Kapitel *Organisatoriska förutsättningar*)

- Hur kan socialt entreprenöriella idrottsliga verksamheter uppnå ekonomisk hållbarhet med hjälp av nätverk? (Kapitel *Ekonomiska förutsättningar*)
- Vilka idrottspolitiska förutsättningar finns i Sverige för att bedriva socialt entreprenörskap inom idrott? (Kapitel *Politiska förutsättningar*)

Avhandlingen baseras på fem delstudier, av vilka fyra är publicerade. Den första delstudien är en forskningsöversikt. I artikeln *Sport and social entrepreneurship: A review of a concept in progress*, publicerad i *Journal of Sport Management*, analyseras den tidigare forskningen om socialt entreprenörskap inom idrott utifrån såväl Gartner (1985) som de något skilda idétraditioner som finns inom socialt entreprenörskap (t.ex. Bacq & Janssen, 2011). Detta görs genom redogörelser för forskningens omfattning och fokusområden samt i analyser av användningen av begreppet socialt entreprenörskap i idrottsliga sammanhang.

Avhandlingens andra delstudie *Ethical considerations in researching sport and social entrepreneurship*, publicerad i *European Journal for Sport and Society*, handlar om metodutveckling. Som artikelns titel avslöjar behandlas och diskuteras olika etiska dilemman som uppstått under arbetets gång, såväl utifrån etablerade forskningsetiska riktlinjer (bl.a. Vetenskapsrådet, 2017) som med hänsyn till tidigare forskning om forskningsetik (t.ex. Le Reux, 2015). Även om artikeln inte fokuserar på förutsättningar för att bedriva socialt entreprenörskap inom idrottslig verksamhet så är studien viktig för avhandlingen som helhet. I denna diskuteras, bland annat, konfidentialitetsprincipen, beroendet mellan forskare och de som studeras, samt vilket ansvar forskaren har för att undersöka och rapportera om felaktigheter bortom forskningens fokusområde. Med andra ord behandlar artikeln förutsättningar för att bedriva forskning inom området snarare än förutsättningar för att bedriva socialt entreprenörskap inom idrott.

I avhandlingens tredje delstudie *Social entrepreneurship, sport and democracy development*, publicerad i antologin *Sport and Social Entrepreneurship in Sweden*, riktas fokus mot organisatoriska

förutsättningar för att bedriva socialt entreprenörskap. Mer konkret syftar delstudien till att med hjälp av teorier om demokratiideal (t.ex. Englund, 1999, 2000), erkännande (t.ex. Honneth, 2003) och social inkorporering (Alexander, 2001, 2013) erbjuda en lösning på hur det ”sociala” i socialt entreprenörskap kan förstås. Samtidigt ges i delstudien konkreta exempel på hur organisationer kan organisera sina verksamheter för att de ska kunna bedömas vara ”sociala” och på hur ett deltagande i socialt entreprenöriella idrottsliga verksamheter kan leda till demokratisk fostran.

Den fjärde delstudien *Networking as a cornerstone within the practice of social entrepreneurship in sport*, publicerad i *European Sport Management Quarterly*, tar sin utgångspunkt i den ekonomiska hållbarhetsproblematik som forskning visat omgärda socialt entreprenöriella organisationer (t.ex. Austin et al., 2006), samt i forskning som lyfter fram nätverkens betydelse för dessa organisationers hållbarhet (t.ex. Yitshaki et al., 2008). Vad studierna ofta saknar är emellertid konkreta empiriska analyser av vilken funktion nätverken har och hur de kan yttra sig (Phillips, Lee, Ghobadian, O'Regan, & James, 2015). Med hjälp av nätverksteori (Lechner, Dowling & Welp, 2006) analyseras således hur en enskild socialt entreprenöriell idrottsorganisations nätverk och samarbeten både bidragit till ekonomisk hållbarhet och möjliggjort en kontinuerlig utveckling av organisationen.

I den avslutande och femte delstudien *Swedish sport policy in an era of neoliberalism: An expression of social entrepreneurship?* undersöks politiska förutsättningar för att bedriva socialt entreprenörskap inom idrott. I denna beskrivs hur den svenska idrottspolitikens förändringar sedan millennieskiftet skapat förutsättningar för socialt entreprenörskap inom idrott. En viktig förändring är att statens ekonomiska stöd till idrotten har ökat markant (Norberg, 2016), men att stora delar av det ökade stödet bestått av villkorade projektbidrag med tydliga sociala förtecken, såsom Handslaget och Idrottslyftet. I delstudien förstås projektbidragen som sociala innovationer vars målsättningar är att lösa olika samhällsrelaterade problem (se Reynolds, Gabriel & Heales, 2017).

Disposition

Avhandlingens fortsättning är disponerad på följande vis: I det kommande kapitlet presenteras begreppet socialt entreprenörskap. Kapitlet inbegriper en skildring av begreppets historiska framväxt, komplexa innebörd och dess relation till begrepp som uppfattas som snarlika, såsom CSR och filantropi. Därefter följer ett kapitel som behandlar tidigare forskning om socialt entreprenörskap inom idrott. Kapitlet är en sammanfattning av min publicerade forskningsöversikt (delstudie 1). I efterföljande kapitel diskuteras och definieras begreppet socialt entreprenörskap i relation till en idrottslig kontext. I det kapitlet som därefter följer redovisas avhandlingens forskningsdesign och de metod- och materialval som gjorts under avhandlingsarbetet. Kapitlet avslutas med en sammanfattning av publicerad metodartikel (delstudie 2). I avhandlingens nästkommande tre kapitel presenteras resterande empiriska delstudier (delstudie 3, 4 och 5) var för sig, och i det avslutande kapitlet sammanfattas avhandlingens slutsatser och bidrag.

BAKGRUND

“Sanningen är sällan ren och aldrig enkel” – Oscar Wilde

Entreprenörskap är ett begrepp som används flitigt i dagens samhälle. Sammanhangen kan variera från politiska debatter och prisutdelningar, såsom ”årets entreprenör”, till att kurser i entreprenörskap ges vid våra utbildningsinstitutioner (Kuratko, 2005). Att entreprenörskap anses viktigt och värt att främja i samhället framgår genom att det har skrivits in i både grundskolans (Skolverket, 2018) och gymnasieskolans (Skolverket, 2011) läroplaner, samt att det ges en mängd olika kurser i entreprenörskap vid våra högskolor och universitet (t.ex. Linnéuniversitetet, 2013; Malmö universitet, 2014). En ytterligare indikation är att forskningen om entreprenörskap ökat markant under de senaste årtiondena (Landström & Brenner, 2010), vilket kan knytas till att entreprenörskap uppfattas som nödvändigt för länders ekonomiska utveckling (Bjerke, 2007; Carlsson et al., 2013; Galindo & Méndez-Picazo, 2013) och som ett svar på olika samhällsproblem (Nicholls, 2006b; Sørensen, 2008).

Men att entreprenörskap ofta betraktas som något positivt är inte oproblematiskt. Vissa forskare hävdar att entreprenörskap har blivit ett modeord, såväl inom som utanför akademien (t.ex. Gartner, 1990; Spencer, Kirchoff & White, 2008). Kritiken består i att begreppet används flitigt och i många sammanhang utan att definieras eller ges någon konkret innebörd. Effekten blir att begreppet kan uppfattas vara ”allt och ingenting” (Jones & Spicer, 2009). Att entreprenörskap används utan tydliga definitioner är särskilt problematiskt i forskning (se Bruyat &

Julien, 2001; Bygrave & Hofer, 1992) där tydliga definitioner är nödvändigt för att underlätta kommunikation och undvika missförstånd (se Ogden & Richards, 1946; Sartori, 1970). Mot denna bakgrund är det nödvändigt att tydligt definiera vad som avses med entreprenörskap (Bygrave & Hofer, 1992).

Vissa forskare tillägger att det finns en baksida med entreprenörskap som bör diskuteras. Kritiken grundar sig i att entreprenörskap inte nödvändigtvis är lösningen på samhällsproblem utan istället kan vara orsaken till dessa (bl.a. Baumol, 1990; Karlsson, 2018; Zahra, Pati & Zhao, 2013). Med tanke på att studier om entreprenörskap vanligtvis härstammar från och är intimt förknippade med disciplinerna företags- och nationalekonomi, preciseras ofta målet med entreprenörskap till att skapa profitmaximering, utan närmare hänsyn till potentiella negativa effekter av etisk (Harris, Sapienza & Bowie, 2009), miljörelaterad (Zahra et al., 2013) eller social (Wright & Zahra, 2011) karaktär.

Sedan 1980-talet har dock synen på entreprenörskap utmanats och utvidgats (Steyaert & Katz, 2004). Tidigare var entreprenörskap något exklusivt för den ekonomiska marknaden där det handlar om att vara nydanande, möjlighetssökande, risktagande och innovativ för att generera ekonomisk vinst (Austin et al., 2006; Bjerke, 2013; Lohrke & Landström, 2012; Shane & Venkataraman, 2000). Ett exempel på detta kan ses i Zimmerer och Scarboroughs (2005) definition av entreprenörskap i vilken entreprenörer skapar nya affärsverksamheter ”in the face of risk and uncertainty for the purpose of achieving profit and growth by identifying opportunities and assembling the necessary resources to capitalize on them” (s. 4). Idag anser emellertid forskare att entreprenörskap är ett långt mer mångfacetterat begrepp och att entreprenöriella verksamheter kan förekomma överallt i samhället. Alltjämt betonas inslag av bland annat innovation, risktagande och möjlighetssökande men målet med entreprenörskapet behöver inte längre vara profitmaximering, utan det kan även handla om att uppfylla andra mål eller behov (t.ex. Steyaert & Katz, 2004). Ett exempel på sådan verksamhet är socialt entreprenörskap.

Framväxten av socialt entreprenörskap som samhällsfenomen och teoretiskt begrepp

Socialt entreprenörskap må vara ett nytt begrepp inom forskning, men som fenomen och företeelse finns det flera historiska exempel på personer som kan beskrivas som sociala entreprenörer (Sen, 2007). Några exempel är Florence Nightingale och hennes insatser under Krimkriget för att förbättra sjukvården (Bornstein, 2004), Henry Dunant som grundade Röda Korset (Lehner, 2011) och Maria Montessoris pedagogiska förändringsarbete (Sen, 2007). Det är dock inte enbart enskilda individer som kan betraktas som sociala entreprenörer utan även organisationer kan klassificeras som sådana (t.ex. Certo & Miller, 2008).² Ett exempel som ibland lyfts fram är Grameen Bank i Bangladesh. Denna organisation fick tillsammans med sin grundare Mohammed Yunus dela på Nobels fredspris år 2006 för sitt arbete med att ge mikrolån utan krav på säkerheter till fattiga för att stimulera till småföretagsamhet (Peredo & McLean, 2006). I Sverige lyfts ibland Yalla Trappan i Malmö upp som ett exempel på socialt entreprenörskap. Organisationens målsättning är att genom sina verksamhetsgrenar (café, syateljé samt städ- och konferensservice) skapa arbetstillfällen för utrikesfödda kvinnor för att bidra till ökad självständighet och självkänsla (Persson & Hafén, 2014).

Det dröjde emellertid ända tills slutet av 1990-talet innan forskningen på allvar började intressera sig för socialt entreprenörskap (Bacq & Janssen, 2011). Därefter har det akademiska intresset ökat liksom försöken att definiera detta fenomen (Short, Moss & Lumpkin, 2009). Trots detta saknas alltså en enhetlig definition av begreppet, vilket även gäller för entreprenörskap generellt (t.ex. Bacq & Janssen, 2011; Dacin, Dacin & Matear, 2010; Defourny & Nyssens, 2010; Mair & Marti, 2006; Weerawardena & Sullivan Mort, 2006). De flesta forskare brukar dock lyfta fram några dimensioner som det råder konsensus om. För det första

² Att betrakta organisationer som aktörer kan emellertid vara missvisande eftersom det endast är "människor som kan handla" (Arhne, 1993, s. 62). Men att tillskriva organisationer aktörskap görs ofta i vardagen, trots vetenskapen om att det egentligen är människor som agerar på organisationers vägnar. Det är organisationer som sätter ramar och regler samt förser människor med resurser och motiv, medan det är människorna i organisationen som utför handlingarna. Människornas handlingar kan i dessa fall ses som organisatoriska. Arhne (1993) menar vidare att människor i första hand agerar på organisationens vägnar snarare än att agera i eget intresse. Människor har således begränsade möjligheter till både spontana reaktioner och till ett agerande som går emot organisationens regler, mål etcetera. Mot bakgrund av att individers handlingar kan betraktas som organisatoriska, samt att annan forskning om socialt entreprenörskap tillskriver organisationer aktörskap (t.ex. Bacq & Janssen, 2011; Certo & Miller, 2008) kommer jag i avhandlingen tillskriva såväl individer som organisationer aktörskap.

är målsättningen med ett socialt entreprenörskap att i vid bemärkelse stärka människors sociala värden genom innovativa och nydanande metoder. Denna dimension återfinns i alla definitioner (Huybrechts & Nicholls, 2012; se även t.ex. Austin et al., 2006; Defourney & Nyssens, 2010). Därmed inte sagt att man är ense om vad som egentligen menas med det ”sociala” i det sociala entreprenörskapet (bl.a. Santos, 2012; Tan, Williams & Tan, 2005). För det andra ska eventuellt ekonomiskt överskott i verksamheten återinvesteras snarare än att betalas ut som vinst till verksamhetens intressenter (Bacq & Janssen, 2011; Defourney & Nyssens, 2010). Båda dessa dimensioner skapar sålunda en viktig skillnad mellan socialt entreprenörskap och kommersiellt profitmaximerande entreprenörskap (se Austin et al., 2006; Grieco, 2015; Light, 2008).

Enligt Huybrecht och Nicholls (2012) förklaras det ökade akademiska intresset för socialt entreprenörskap med socioekonomiska, politiska, kulturella och tekniska förändringar och utmaningar i samhället. Framväxten av sociala entreprenörer knyts ofta till stora och komplexa samhällsutmaningar, som exempelvis migrationsströmmar, bristande hälso- och sjukvård, fattigdom, social exkludering, miljöproblem och terrorism. Utmaningar av dessa slag förekommer i alla världens länder. De förekommer på global, nationell och lokal nivå och är vanligtvis mycket svåra att hantera och lösa. Detta har i sin tur påkallat behovet av nya innovativa strategier och lösningar (Huybrechts & Nicholls, 2012; se även Grieco, 2015).

En vanlig uppfattning är att stora samhällsutmaningar primärt är marknadens eller (välfärds)statens ansvar. Problemet är dock att varken den fria marknaden eller politiska beslutsfattare kan lösa komplexa samhällsproblem på egen hand (Grieco, 2015). Därtill är det inte självklart att varken marknaden eller staten är tillräckligt intresserade av att identifiera och åtgärda samhällsproblem. Man kan inte utesluta att den fria marknaden med dess logik om ekonomisk profitmaximering är ointresserad av att hantera problem som är olönsamma att åtgärda. Det kan även handla om att den fria marknaden inte alltid tar hänsyn till olika externa negativa effekter, det vill säga, sådana effekter som inte vägs in vid prissättningen av olika varor (s.k. marknadsmisslyckanden). Yunus (2006) ger uttryck för denna ståndpunkt och menar att den fria marknaden är ”ill-equipped to address social problems” (s. 41). En liknande uppfattning formulerades av Dees (1998) då han skrev att marknaden

dittills inte hade gjort ”a good job of valuing social improvements, public goods and harms, and benefits for people who cannot afford to pay” (s. 3).

Historiskt sett har välfärdsstaten kompenserat den fria marknadens olika misslyckanden (Santos, 2012). Detta har gjorts genom skapandet av olika välfärdssystem med syfte att omfördela resurser hos medborgare, skapa sociala skyddsnät och finansiera verksamheter såsom sjukvård och äldreomsorg. Under senare decennier har staters välfärdspolitiska ambitioner emellertid tenderat att minska. Orsakerna kan delvis sökas i de nyliberala idéströmningar som vuxit sig starka sedan 1980-talet (Huybrechts & Nicholls, 2012; se även Larsson, 2014),³ men de kan också sökas i dagens globaliserade samhällen vilka är så sammanvävda att gränserna såväl mellan samhällssektorerna som mellan enskilda stater suddats ut allt mer. Det är svårt för enskilda länder att gå sin egen väg (Bromley & Meyer, 2017). Oavsett orsaker har utvecklingen medfört att den offentliga sektorns åtaganden minskat i många länder till förmån för olika former av marknadslösningar (Roper & Cheney, 2005). Effekten har blivit avreglerade marknader, privatiseringar, decentraliseringar och ekonomiska åtstramningar inom exempelvis utbildning, sjukvård och äldreomsorg (Larsson, Letell & Thörn, 2012). En sådan utveckling riskerar att leda till att staten inte längre kan tillgodose medborgares sociala behov på samma sätt och i samma utsträckning som tidigare (Grieco, 2015; Hoogendoorn, 2011; se även James, 1997; Santos, 2012).

Den nyliberala politiska utvecklingen har även påverkat den ideella sektorn. Utvecklingen har skapat ett utrymme för ideella organisationer och sociala entreprenörer att tillhandahålla välfärdstjänster mot ersättning, vilket bland annat blev tydligt i Sverige under slutet av 1980-talet och i början av 1990-talet (Wijkström & Lundström, 2002). Men detta innebär inte per automatik att den ideella sektorn har fått ett ökat ekonomiskt stöd. Istället har den politiska utvecklingen med en offentlig ekonomisk åtstramning i vissa fall inneburit att ideella organisationer har blivit nödgade, och ibland även uppmuntrats, att konkurrera med varandra om ekonomiskt stöd. Ideella organisationer har därigenom behövt bli

³ Klassiska och välkända förespråkare för minskat statligt inflytande till förmån för den fria marknaden är bland annat Robert Nozicks bok *Anarchy, state and utopia* inom politisk filosofi från år 1974 och Milton Friedmans bok *Capitalism and freedom* från år 1962.

alltmer entreprenöriella när det gäller att finna sätt att generera intäkter för att bedriva sina verksamheter (Huybrechts & Nicholls, 2012).

Den tekniska utvecklingen är ytterligare en faktor som främjat framväxten och spridningen av socialt entreprenörskap. Utökade möjligheter till kommunikation via nyheter och sociala medier har stärkt människors möjligheter att identifiera olika samhällsutmaningar och att engagera sig i dessa. Samtidigt har de nya kommunikationssätten underlättat interaktionen såväl mellan sociala entreprenörer som mellan sociala entreprenörer och andra intressenter (Huybrechts & Nicholls, 2012).

En konfliktfylld gränsöverskridande verksamhet

Socialt entreprenörskap kan med dess fokus på välfärd och att stärka människors sociala värden sålunda sägas ha växt fram som ett komplement till statens välfärdssystem och den fria marknaden. Vissa beskriver det sociala entreprenörskapet som gränsöverskridande (Austin et al., 2006; Dees & Anderson, 2003; Pestoff, 1998). Socialt entreprenörskap kan ske inom, och mellan, samhällssektorer (företagssektorn, offentlig sektor och ideell sektor), exempelvis genom att sociala entreprenörer hämtar strategier från företagsvärlden, interagerar med andra aktörer och startar olika samarbeten (Dees & Anderson, 2003). En annan gränsöverskridande aspekt som ofta lyfts fram är den spänning som uppstår utifrån det sociala entreprenörskapets dubbla natur. I det sociala entreprenörskapet finns en strävan efter att uppnå ”both financial stability and social purpose, and, therefore, do not fit neatly into the conventional categories of private, public or non-profit organizations” (Doherty, Haugh & Lyon, 2014, s. 417–418). Kort sagt: en social entreprenör driver sin verksamhet på andra sätt och utifrån andra logiker än de som traditionellt omgärdar företag, offentliga verksamheter eller ideella organisationer. Ett socialt entreprenörskap kan på så vis varken ses som strikt ideellt eller kommersiellt, även om den socialt entreprenöriella verksamheten rent juridiskt har en organisatorisk hemvist, till exempel som ett aktiebolag eller som en ideell organisation (se Bull, 2018; Doherty et al., 2014). Verksamheter som är gränsöverskridande benämns inom forskning som hybrida och socialt entreprenörskap lyfts ofta fram som ett bra exempel på sådana just eftersom de inkorporerat logiker från olika samhällssektorer (t.ex. Billis,

2010; Battilana & Lee, 2014; Doherty et al., 2014; Evers, 2005; Pache & Santos, 2012).

Sociala entreprenörers gränsöverskridande arbete kan förstås med hjälp av välfärdstriangeln (se markering i figur 1). Välfärdstriangeln beskriver samhällets organisering. Alla samhällseliga aktiviteter kan relateras till någon av de fyra samhällssektorerna: företagssektorn, offentlig sektor, ideell sektor och hushållssektorn. Sektorerna har sina egna karaktärsdrag vilka också skiljer dem åt (offentligt vs. privat, profit vs. icke-profit och formellt vs. informellt). Vidare framgår att dessa samhällssektorer bygger på olika logiker, till exempel att företag och organisationer i företagssektorn är privata, formellt organiserade och strävar efter ekonomisk profit, medan organisationer i den ideella sektorn är privata, formellt organiserade utan målet att skapa profit. Sektorerna regleras av sina olika lagar, det vill säga, det som är tillåtet inom en sektor är inte nödvändigtvis det i en annan (Pestoff, 1998; se även Norberg, 2004; Ottesen & Ibsen, 1999; Wijkström & Lundström, 2002).

Men att vara gränsöverskridande innebär även att konflikter uppstår. Konflikter kan uppstå mot bakgrund av det sociala entreprenörskapets dubbla natur och de olika konkurrerande logiker som inkorporerats inom verksamheten (Doherty et al., 2014; Pache & Santos, 2012). För det första visar forskning att den spänning som finns mellan verksamhetens sociala målsättning och ekonomiska hållbarhet är svårhanterlig och riskerar ofta att leda till interna konflikter mellan organisationens medlemmar (Battilana & Lee, 2014; Lee, Zhang, Dallas & Chin, 2018; Mason & Doherty, 2015). För det andra kan konflikter uppstå som en följd av att samhällssektorerna styrs utifrån sina respektive regelverk och logiker. Detta innebär att sociala entreprenörer i sin gränsöverskridande verksamhet behöver navigera mellan skilda regelverk och logiker, vilket gör entreprenörskapet konfliktfyllt (t.ex. Bull, 2018; Pestoff, 1998). Exempel på detta är sociala entreprenörer som är organiserade inom ideell sektor men som även har verksamhet i offentlig sektor. I detta fall behöver entreprenörerna förhålla sig till dels de regelverk som reglerar både offentlig och ideell verksamhet, dels de logiker som råder i respektive sektor. Dessa regelverk och logiker är inte alltid förenliga. Det som är eftersträvaransvärt i den ena sektorn kan vara direkt olagligt i en annan. Denna konfliktfyllda aspekt av sociala entreprenörers gränsöverskridande verksamhet problematiseras senare i avhandlingen med utgångspunkt i

ridklubbars verksamheter i såväl ideell sektor som företagssektor. För det tredje uppstår konflikter då socialt entreprenörskap avser verksamheter som på något sätt är nydanande och innovativa med målsättning att förändra samhället. För allt som är nytt konkurrerar med och utmanar på något sätt det ”gamla” och traditionella (Gawell, 2014b), vilket är en tanke som kan spåras tillbaka till Schumpeters (1934) begrepp ”kreativ förstörelse”.

Figur 1. Samhällets organisering utifrån välfärdstriangeln (Pestoff, 1998).

Idétraditioner inom socialt entreprenörskap

De forskare som intresserat sig för att definiera begreppet socialt entreprenörskap har identifierat framförallt tre olika sätt att förstå begreppet. Dessa tre så kallade idétraditioner har benämnts *Social Innovation*, *Social Enterprise* och *EMES* (Emergence des Entreprises Sociales en Europe). De beståndsdelar som Gartner (1985) lyfter fram som delar i begreppet entreprenörskap kan med fördel användas för att visa skillnaderna mellan de olika idétraditionerna (t.ex. Bacq & Janssen,

2011). För faktum är att de tre traditionerna innebär olika sätt att se på beståndsdelarna. Beståndsdelarna som Gartner (1985) menar utgör begreppet entreprenörskap är: entreprenören (vem är denne?), organisationen (vad karakteriserar dess uppbyggnad?), processen (hur sker entreprenörskapet?) och kontexten (hur relaterar övriga beståndsdelar till sin omgivning?).

I den idétradition som benämns Social Innovation står enskilda entreprenörer i centrum. Dessa ses som visionärer och idealister med vissa karaktärsdrag, som innovativt skapar sociala värden eller arbetar för att lösa olika sociala problem (Dees & Anderson, 2006). Även om entreprenörerna arbetar för att stärka människors sociala värden kan själva entreprenörskapet ha sin utgångspunkt inom såväl företagssektorn som ideell sektor. Hur individerna än beslutar att organisera sig är deras primära målsättning av social karaktär (Bacq & Janssen, 2011; Dees & Anderson, 2006; Defourney & Nyssens, 2010). Vad gäller eventuell ekonomisk vinst bör denna återinvesteras men det är inget krav under förutsättning att en positiv social förändring åstadkoms inom ramen för entreprenörskapet (Bacq & Janssen, 2011). Idétraditionen fokuserar följaktligen på entreprenörskapets sociala resultat snarare än på ekonomiska drivkrafter (Defourney & Nyssens, 2010).

Inom Social Enterprise har individen en mer tillbakadragen roll. I fokus inom denna idétradition står istället organisationen och dess sociala mål (Bacq & Janssen, 2011). Finansieringen av organisationernas sociala verksamhet sker med hjälp av företags-liknade strategier (t.ex. försäljning av varor och tjänster) vars syfte är att åstadkomma och säkerställa ekonomisk hållbarhet och därmedelst minska beroendet från exempelvis donationer, bidrag och liknande (Bacq & Janssen, 2011; Dees & Anderson, 2006; Defourney & Nyssens, 2010). Av denna anledning är organisationerna inom denna idétradition icke-kommersiella. Vinstutdelning förekommer inte (Bacq & Janssen, 2011).

Även inom EMES är organisationen viktig, och i synnerhet dess styrning, även kallat governance (Bacq & Janssen, 2011). Verksamheterna drivs vanligen som olika former av kooperativ vilket innebär att kollektiva, autonoma och demokratiska handlingar är viktiga (Defourney & Nyssens, 2010; Hoogendoorn, Pennings & Thurik, 2010). Det är således sättet på vilka organisationerna styrs som står i centrum (se t.ex. Tillväxtverket, 2018), och inte huruvida de är av kommersiell eller

icke-kommersiell karaktär. Det är även detta fokus på verksamheters styrning som skiljer denna idétradition från övriga två (Huybrechts & Nicholls, 2012). Till syvende och sist handlar det sociala entreprenörskapet om att stärka människors sociala värden och organisationen ska inte vara profitmaximerande. Inom idétraditionen är det inte viktigt att fastslå hur organisationerna bör finansiera sina sociala verksamheter, utan det kan handla om allt från att tillämpa företagsliknade strategier för att söka och erhålla olika donationer och bidrag (Bacq & Janssen, 2011).

Ingen av dessa idétraditioner behandlar kontexten, vilken ofta beskrivs som en central beståndsdel i entreprenörskapet (t.ex. Austin et al., 2006; Gartner, 1985). Men socialt entreprenörskap existerar inte i ett vakuum. Alla organisationer behöver förhålla sig till olika kontextuella förutsättningar, på den nationella, regionala och lokala nivån (Bacq & Janssen, 2011). På nationell nivå är svensk lagstiftning ett exempel på en sådan förutsättning. Denna utgör spelregler som sociala entreprenörer behöver förhålla sig till i Sverige. Med tanke på att de kontextuella förutsättningarna skiljer sig åt är det således svårt att urskilja skillnader mellan idétraditionernas sätt att se på kontexten.

Socialt entreprenörskap i relation till andra begrepp

Hittills har begreppets framväxt och komplexitet beskrivits, liksom att det finns flera olika sätt att förstå socialt entreprenörskap. Innan jag går vidare till att fokusera på socialt entreprenörskap inom idrott är det på sin plats att diskutera hur socialt entreprenörskap kan relateras till några andra liknande begrepp. Mer specifikt diskuteras vad socialt entreprenörskap inte är. Ett sådant förfarande leder, enligt Trivedi och Stokols (2011) till att än mer begripliggöra socialt entreprenörskap (se även Huybrecht & Nicholls, 2012). De tre begrepp som lyfts fram som viktiga att skilja från socialt entreprenörskap är: CSR, filantropi och ideell organisation.⁴

⁴ Utöver dessa finns det en flera olika begrepp inom entreprenörskapsforskningen som kan uppfattas som snarlika (t.ex. samhällsentreprenörskap). Dessa har jag emellertid lämnat därhän då jag i relation till avhandlingens syfte inte finner det nödvändigt att än mer visa hur komplex forskningen om begreppet entreprenörskap kan vara. Men för den intresserade rekommenderas till exempel Lundqvist och Williams Middletons (2010) artikel *Promises of societal entrepreneurship: Sweden and beyond*.

Corporate social responsibility (CSR)

CSR innebär att företag frivilligt går bortom profitmaximering och tar ett större samhälleligt ansvar i sin verksamhet än vad lagar och regler stipulerar i etiska, miljömässiga och sociala avseenden (Carroll, 1991, 2016; Europeiska kommissionen, 2011). Många företag har under de senaste årtiondena implementerat olika CSR-initiativ och projekt i sina organisationer (Trivedi & Stokols, 2011). Det sociala engagemanget kan emellertid ifrågasättas. Forskning visar att flera länder har legaliserat och i praktiken tvingat företag att inkorporera CSR i sin verksamhet (Berger-Walliser & Scott, 2018). Därtill väljer företag att implementera olika former av CSR-insatser som ett sätt att anpassa sig till kunders och andra intressenters åsikter och värderingar, vilka har blivit mer inriktade mot samhällliga frågor (Babiarz & Wolfe, 2009; Maignan & Ralston, 2002). Vidare används CSR ibland av företag som hjälpmedel för att generera ekonomiska vinster. CSR antas leda till nya kunder, stärkta kundrelationer och ett stärkt varumärke (Maignan & Ralston, 2002; Rahman, 2014).

Vissa forskare (bl.a. Baron, 2007; Defournay & Nyssens, 2010) menar dock att CSR kan ses som en variant av socialt entreprenörskap. Detta påstående bemöts emellertid kritiskt av andra (t.ex. Huybrechts & Nicholls, 2012; Trivedi & Stokols, 2011), och även jag har valt att inte inkludera CSR i det sociala entreprenörskapet (Bjärsholm, 2017). Även om både CSR och socialt entreprenörskap syftar till att åstadkomma samhällelig förändring finns det viktiga skillnader dem emellan. För det första skiljer sig målsättningar och hantering av eventuell ekonomisk vinst åt. CSR sker inom företag vars primära målsättning är att generera ekonomisk vinst till dess intressenter. Enligt Carroll (1991, 2016) är det till och med företagets ansvar att vara ekonomiskt lönsamma innan de kan ta ett större samhälleligt ansvar. I det sociala entreprenörskapet är det snarare de sociala intentionerna som är i centrum och ekonomisk vinst används som ett medel för att nå målen. CSR kan, mer eller mindre och beroende på kontext, snarare betraktas som en sidoverksamhet i företag. CSR-verksamheten kan läggas ner utan nämnvärd påverkan på företagets kärnverksamhet (Huybrecht & Nicholls, 2012; Trivedi & Stokols, 2011). Därtill hävdar Huybrecht och Nicholls (2012) att CSR, till skillnad från socialt entreprenörskap, inte på något sätt behöver vara nydanande.

Filantropi

Filantropi är ett annat begrepp som ibland likställs med socialt entreprenörskap (t.ex. Ostrander, 2007; Tan et al., 2005). Med filantropi avses att människor eller organisationer skänker pengar eller gåvor till välgörande ändamål. Men likt fallet med CSR behöver filantropi i sig inte alltid vara nyskapande. Filantropers roll behöver inte innebära att de själva i praktiken arbetar med att stärka människors sociala värden. Istället är deras roll snarare att stötta sociala entreprenörer, och då oftast ekonomiskt, i deras sociala arbete (Bjerke & Karlsson, 2013; Osberg, 2006; Tan et al., 2005). Denna ekonomiska relation är icke desto mindre viktig. För vissa sociala entreprenörer är förmågan att erhålla bidrag av, bland annat filantroper, avgörande för deras överlevnad (Austin et al., 2006; Bacq et al., 2013; Dees, 2007).

Ideell organisation

En anledning till att socialt entreprenörskap och ideella organisationer tenderar att sammanblandas kan bero på att många ideella organisationer, såväl internationellt som nationellt, har påverkats av samhällets förändringar (t.ex. nyliberala inslag) och blivit mer hybridiserade. De har med andra ord införlivat logiker från olika samhällssektorer. Detta har i sin tur inneburit att gränserna mellan samhällssektorerna har luckrats upp och blivit mer flytande (t.ex. Billis, 2010; Bromley & Meyer, 2017; Carlsson-Wall & Kraus, 2018; Dees & Anderson, 2003; Evers, 2005). För ideella organisationer har det ibland handlat om att de har inkorporerat en marknadslogik hämtad från företagssektorn för att de ska kunna fortsätta driva eller utveckla sin verksamhet (t.ex. Billis, 2010; Weisbrod, 1997). Likaså kan begreppsförvirring uppstå med tanke på att socialt entreprenörskap kan drivas som en ideell organisation (Austin et al., 2006). Men detta innebär per automatik inte att socialt entreprenörskap och ideella organisationer är varandras synonymer. Ideella organisationer definieras som formella autonoma organisationer som är separerade från staten och vars ekonomiska överskott återinvesteras i verksamheten. De kan uppstå för att förändra och utveckla samhället, men de kan även skapas i mer konservativt syfte (Wijkström & Lundström, 2002; se även James, 1997; Pestoff, 1998). En ideell organisation behöver således varken vara innovativ eller primärt sträva efter att uppnå samhällelig förändring (Trivedi & Stokols, 2011). Exempel på ideella organisationer

är alla de idrottsföreningar som är organiserade inom paraplyorganisationen Riksidrottsförbundet som är en av de största aktörerna inom den ideella sektorn i Sverige (Wijkström & Lundström, 2002).

FORSKNINGSÖVERSIKT

“In all matters, before beginning, a diligent preparation should be made” – Cicero

Inom den idrottsvetenskapliga forskningen har intresset för socialt entreprenörskap ökat det senaste årtiondet, och då i synnerhet inom det forskningsområde som benämns sport management. Flera av områdets högst rankade internationella tidskrifter har efterfrågat artiklar om socialt entreprenörskap (t.ex. *Journal of Sport Management*, 2015; *Sport Management Review*, 2012). Därtill är temat numera vanligt på programmen för vetenskapliga konferenser (t.ex. *European Association for Sport Management*, 2016). Mot bakgrund av det ökade akademiska intresset om socialt entreprenörskap inom idrott saknas en systematisk granskning av forskningen. Detta är ett viktigt steg för att bana väg för vidare forskning inom området (se Webster & Watson, 2002).

Följande kapitel baseras på den forskningsöversikt över idrott och socialt entreprenörskap som publicerades år 2017 i *Journal of Sport Management*.⁵ Studien innebar sökningar i olika databaser efter vetenskapligt granskade (peer-review) artiklar i ämnet. Sammantaget bedömdes 33 artiklar om socialt entreprenörskap och idrott vara relevanta att studera närmare.⁶ Artiklarna identifierades genom en procedur bestående av två steg: en sökprocedur och en urvalsprocedur.

⁵ Därtill har jag inom ramen för det forskningsprojekt jag deltagit i författat ett bokkapitel på samma tema med namnet *Social entrepreneurship in an international context* som publicerades år 2018 i antologin *Sport and Social Entrepreneurship in Sweden*.

⁶ De sista sökningarna gjordes i juni 2015. Därefter har inga nya systematiska databassökningar genomförts, utan jag har endast kontinuerligt läst igenom tidskrifter inom sport management. Detta kan innebära att någon läsare av detta kapitel kan ha någon invändning mot att enstaka artiklar eller akademiska avhandlingar

Innan jag påbörjade arbetet med forskningsöversikten hade jag tagit del av en annan översikt som behandlade socialt entreprenörskap generellt (Short et al., 2009). Denna översikt användes som utgångspunkt vid val av sökord. Sökorden bands därefter samman till sökfraser med hjälp av boolesk logik (dvs. AND). Fraserna som tillämpades vid sökningarna var:

- "social entrepreneurship" AND "sport"
- "social entrepreneur" AND "sport"
- "social enterprise" AND "sport"
- "social innovation" AND "sport"
- "social venture" AND "sport"

I studien ingick sökningar i ett tiotal databaser, däribland ABI/INFORM, EBSCO, Web of Science och Taylor and Francis). Totalt resulterade databassökningarna i 2 539 artiklar.

Därefter följde urvalsproceduren. Det fanns en ansenlig mängd dubletter, vilket berodde på att artiklarna kunde förekomma i flera databaser. Vidare visade sig flera artiklar sakna en koppling mellan socialt entreprenörskap och idrott. Trots att artiklarna innehöll någon av sökfraserna kunde det, bland annat, handla om att en del av frasen fanns i artikelns innehåll medan den andra delen endast förekom i referenslistan. Likaså valdes endast artiklar från vetenskapliga (peer-review) tidskrifter för vidare analys. Efter urvalsprocessen återstod analysarbetet av de kvarvarande 33 artiklarna, ett arbete som innehöll (a) en sammanfattning av forskningens omfattning, (b) en analys av artiklarnas fokusområde utifrån Gartners (1985) tidigare nämnda beståndsdelar, samt (c) en analys av hur forskningen tillämpat socialt entreprenörskap i relation till tidigare presenterade idétraditioner.

utelämnats. Ett sådant exempel skulle kunna vara David Ekholms sammanläggningsavhandling från 2016 *Sport as a means of responding to social problems: Rationales of government, welfare and social change*. Andra exempel, utöver de vetenskapliga artiklar som är publicerade inom ramen för det forskningsprojekt jag deltagit i (t.ex. Bjärsholm, 2019; Peterson & Schenker, 2018a), skulle kunna vara studierna av Jones, Jones, Williams-Burnett och Ratten (2017), Hayduk och Walker (2018) samt McSweeney (2018) vilka samtliga refererar till min publicerade forskningsöversikt. Dessa senare studier förändrar emellertid inte det forskningsläge som skisseras i detta kapitel.

Omfattning och fokusområde

Det finns olika sätt att beskriva ett forskningsområde. En av de vanligaste strategierna är att beskriva dess historiska utveckling. I föreliggande fall publicerades den första artikeln som handlar om socialt entreprenörskap och idrott år 2004, medan det egentliga uppsvinget ägde rum mellan 2014 och juni 2015. Under denna period publicerades en tredjedel av de 33 inkluderade artiklarna (för mer information, se Bjärsholm, 2017). Utvecklingen indikerar således ett begränsat men växande akademiskt intresse för socialt entreprenörskap inom idrott.

Det är också möjligt att undersöka inom vilka vetenskapliga discipliner artiklarna publicerats samt huruvida de är empiriska eller teoretiska i den bemärkelse att de primärt syftar till att vara teoriutvecklande (se Trost, 2014). Flertalet av artiklarna visade sig vara empiriska, och ofta baserade på fallstudier, snarare än teoriutvecklande. Endast sju av artiklarna var publicerade i idrottsvetenskapliga tidskrifter. Majoriteten var publicerade i ekonomiska tidskrifter (17 artiklar) eller inom statsvetenskap, (social)medicin och utvecklingsstudier.

Att få artiklar var publicerade i idrottsvetenskapliga tidskrifter innebar att idrotten hade en sekundär roll i de andra artiklarna, och då ofta i form av att den endast utgjorde ett av flera studerade ”fall”. Ett exempel är Chews (2010) studie om företagsformen ”Community Interest Company” (CIC). Denna form, som kan liknas vid ett aktiebolag, skapades i Storbritannien och är tänkt att underlätta etablerandet av sociala företag. Konsekvenser är, bland annat, att företag inom denna form måste bedriva verksamhet som är allmännyttig, samt att dess ekonomiska tillgångar och eventuella ekonomiska vinster måste, till skillnad mot ett aktiebolag, stanna kvar inom bolaget (dvs. ingen vinstutdelning kan ske till aktieägare) (se även SOU 2003:98). Chews studie anknyter till idrotten genom att den handlar om en välgörenhetsorganisation vars verksamhet kretsar kring kultur och idrott. I synnerhet fokuserar artikeln på de beslut och bakomliggande motiv till att välgörenhetsorganisationen etablerar ett CIC. Ett annat exempel när kopplingen till idrotten är svag är Gibbon och Afflecks (2008) artikel om hur sociala företag förhåller sig till att redovisa sina sociala vinster, även kallat social accounting. I deras studie utgör en idrottsorganisation inom simning ett fall och artikelns empiri på vilken de grundar sina resultat.

Forskningsöversikten visar även att samma empiriska material eller teoretiska resonemang återkommer i flera artiklar. Exempel på detta är Gawells (2013a, 2013b, 2014a) fallstudier om Fryshuset, artiklar om idrottsorganisationen FC United (Kennedy & Kennedy, 2015; Kiernan & Porter, 2014), samt Rattens (2010, 2011a, 2011b, 2011c) artiklar i vilka en teori om idrottsbaserat entreprenörskap (eng. sport-based entrepreneurship) utvecklas.

Slutligen, om artiklarnas innehållsliga fokusområde belyses utifrån Gartners (1985) beståndsdelar framgår att tidigare forskning främst har intresserat sig för entreprenöriella processer (19 artiklar). Två aspekter av den entreprenöriella processen framträder i synnerhet i artiklarna. Den ena handlar om det sociala entreprenörskapets mål och aktiviteter, medan den andra aspekten rör finansiering i vid bemärkelse. Endast tre artiklar fokuserar på organisatoriska aspekter av entreprenörskapet, vilket gör det till den minst studerade beståndsdelen i tidigare forskning.

Ovan har tidigare forskning inom området översiktligt beskrivits. I det följande diskuteras mer kvalitativt hur begreppet socialt entreprenörskap har använts inom forskningen.

Begreppet socialt entreprenörskap i artiklar

I det följande beskrivs hur begreppet använts i dels teoriutvecklande artiklar, dels i artiklar av mer empirisk karaktär. Motiven till en sådan indelning är flera, men den viktigaste är att i de teoriutvecklande artiklarna diskuteras och definieras socialt entreprenörskap inom idrott. Av dessa kommer ett extra utrymme ges till Ratten som får ses som en pionjär inom området. Med sin artikel *Developing a theory of sport-based entrepreneurship* är hon den första som definierar socialt entreprenörskap i en idrottslig kontext.

Användning av begreppet i teoriutvecklande artiklar

I sina artiklar ger Ratten några olika, om än snarlika, definitioner av socialt entreprenörskap inom idrott. I en artikel är processen i fokus. I denna framgår det att idrotten används som ett medel "to encourage solutions to social issues" (Ratten, 2010, s. 561). I en senare artikel har definitionen reviderats: från ett processinriktat fokus (dvs. idrotten som medel) till att tillskriva organisationen en större betydelse. Här definieras socialt entreprenörskap i en idrottslig kontext som "an organization

pursuing a social goal as well as achieving financial benefits” (Ratten, 2011a, s. 320). Skillnaderna är som synes små och handlar mestadels om betoningar och fokus. Det föreligger inga motsättningar mellan definitionerna i sig eller mellan definitionerna och den konsensus som råder om vad socialt entreprenörskap handlar om (dvs. bidra till att åstadkomma en positiv social och samhällelig utveckling).

De exempel på socialt entreprenörskap inom idrott som ges i Rattens artiklar överensstämmer emellertid inte med den beskrivning av socialt entreprenörskap som givits i föregående kapitel. I en av Rattens (2011a) artiklar behandlas några olika exempel på hur socialt entreprenörskap inom idrott kan komma till uttryck. Ett av dessa handlar om att en filantrop donerar pengar till dennes gamla universitet för att renovera dess idrottsliga faciliteter. Ett annat exempel är ett samarbete mellan organisationerna Ashoka och Nike. Utifrån den teoretiska förståelse som presenterades i förra kapitlet är dessa snarare exempel på en filantropisk handling eller som ett fall av CSR (se Bjerke & Karlsson, 2013; Trivedi & Stokols, 2011). I Rattens exempel saknas ett arbete för social förändring. Att endast finansiera och stödja socialt entreprenöriella organisationer genom filantropi eller CSR räcker inte för att klassificera dessa fenomen som socialt entreprenörskap, även om båda kan vara nog så viktiga för sociala entreprenörer (Bacq et al., 2013).

Ratten är inte ensam om att skriva teoretiskt inriktade artiklar om socialt entreprenörskap. Gilmore, Gallagher och O'Dwyer (2011) argumenterar å sin sida för att sociala entreprenörer med deras erfarenheter och kunskaper kan användas av olika idrottsorganisationer som marknadsföringsresurser (se även Gallagher, Gilmore & Stolz, 2012). Att betrakta sociala entreprenörer på detta vis är även det problematiskt. Individer med dessa eller liknande uppgifter kan, och kanske till och med bör, snarare betraktas som konsulter för idrottsorganisationer. I synnerhet med tanke på att Gilmore et al. (2011) och Gallagher et al. (2012) betraktar sociala entreprenörer som individer som hjälper idrottsorganisationer snarare än några som självständigt arbetar med sociala verksamheter.

Användning av begreppet i empiriska artiklar

Generellt uppvisar de empiriska artiklarna liknande oklarheter som de teoriutvecklande i hur de använder begreppet socialt entreprenörskap. Det stora flertalet knyter inte an till de etablerade idétraditionerna inom socialt entreprenörskap. Istället används allt som oftast socialt entreprenörskap opreciserat. En konsekvens blir att begreppet riskerar att betyda ”allt och inget”. Med andra ord: socialt entreprenörskap blir ett vagt begrepp.

Om vi vänder blicken mot de empiriska artiklarnas innehåll, så har det tidigare framkommit att många artiklar fokuserar på det sociala entreprenörskapets mål, aktiviteter och finansiering, det vill säga, sådant innehåll som inryms i det som kan benämnas vara entreprenörskapets process (se Gartner, 1985). Trots detta förekommer det artiklar som fokuserar på: (a) vem den sociala entreprenören är, (b) olika organisatoriska aspekter och (c) kontextens möjliga påverkan.

De få artiklar (4 stycken) som handlar om vem den sociala entreprenören är, beskriver och analyserar entreprenörers historia, karaktärsdrag och erfarenheter. Den sociale entreprenören utgörs i ett fall av en enskild individ (Cohen & Welty Peachey, 2015), medan i en annan artikel betraktas snarare entreprenören som en organisation (Thompson & Doherty, 2006; se även Griffiths & Armour, 2014). Även idrotten har en skiftande roll i artiklarnas empiriska material. Ibland är idrotten ett mål i sig, med följderna att idrottsliga resultat prioriteras. En sådan syn framkommer i Griffiths och Armours (2014) studie om ideella ledare och dessas roll i de idrottsorganisationer som i Storbritannien kallas för community-based. Idrotten kan även vara ett medel för att nå andra mål. Denna roll och syn på idrott inom ramen för socialt entreprenörskap återfinns i artikeln av Cohen och Welty Peachey (2015). I deras studie beskrivs en kvinnas väg från att vara en hyllad idrottare som via alkohol- och drogmissbruk blir en social entreprenör. Hon använder idrotten (fotbollen) som ett medel för att hjälpa kvinnor ur en problematik snarlik den som hon själv tidigare befunnit sig i.

I de artiklar (3 stycken) som fokuserar på organisatoriska aspekter diskuteras hur olika organisatoriska förändringar kan bidra till att stärka socialt entreprenöriella verksamheter. Det kan, som tidigare presenterats, handla om hur dessa organisationer arbetar med sina sociala redovisningar (Gibbon & Affleck, 2008) men det kan även handla om att välgörenhetsorganisationer som av olika strategiska anledningar (sociala,

ekonomiska, juridiska eller strategiska) inrättar dotterbolag i form av CIC (dvs. ett socialt företag) (Chew, 2010). Även det omvända kan gälla, nämligen att idrottsorganisationer etablerar idrottsliga sociala dotterbolag vars verksamhet ska vara för allmänhetens bästa, såsom inkludering, utbildning och hälsa. I Walters och Chadwicks (2009) artikel beskrivs att etablerandet av dessa dotterbolag, som går under beteckningen *community trusts*, kan generera strategiska fördelar till idrottsorganisationen. Denna organisatoriska förändring kan generera fördelar som exempelvis att idrottsorganisationen genom sitt dotterbolag och dess idrottsliga sociala verksamhet erhåller både ett förbättrat rykte bland allmänheten och en utvecklad scoutingprocess för att identifiera nya talangfulla utövare. Slutligen bör det nämnas att idrottens roll i artiklarna är begränsad samt att innehållet och tillämpningen av socialt entreprenörskap är snarlikt CSR. Med andra ord, de studerade organisationernas primära målsättningar är inte alltid sociala utan organisationerna etablerar sidoverksamheter (dotterbolag) för att bland annat förbättra "huvudorganisationens" rykte (se Huybrechts & Nicholls, 2012; Maignan & Ralston, 2002; Rahman, 2014). Men samtidigt bör det poängteras att dessa organisationers CSR-liknande sidoverksamheter likväl kan leda till positiv social förändring för människor (se Carroll, 1991, 2016). Vad som är viktigt att komma ihåg är således att även om CSR och socialt entreprenörskap kan leda till social förändring finns det en analytisk skillnad mellan begreppen (t.ex. Huybrechts & Nicholls, 2012; Trivedi & Stokols, 2011).

I ett flertal av artiklarna som fokuserar på det sociala entreprenörskapets processer används idrotten (ofta fotboll) på olika sätt som ett medel i det sociala entreprenörskapet för att främja inkludering och stärka människors sociala kapital. Det kan röra sig om att både inkludera utsatta och missnöjda, i vissa fall alienerade grupper av människor i samhället (t.ex. Gawell, 2013a; Hayhurst, 2014; Kennedy & Kennedy, 2015) och att avhjälpa sociala missförhållanden (t.ex. psykosocial ohälsa) genom att bland annat bygga upp och stärka deltagares sociala nätverk (Webber, Reidy, Ansari, Stevens & Morris, 2015), sociala kapital (Sherry & Strybosch, 2012), mentala hälsa (Pringle & Sayers, 2004) och utbildningsnivå (Sanders, Heys, Ravenscroft & Burdsey, 2014). Det förekommer även att idrott ses som något socialt och som ett mål i sig. Idrottsevenemanget Special Olympics World Games

kan enligt vissa ses som ett evenemang som kan jämföras med socialt entreprenörskap eftersom tävlingen kan anses utgöra en katalysator för förändrade attityder till individer med intellektuella funktionsnedsättningar i samhället (Smith, Cahn & Ford, 2009).

Det behövs emellertid ekonomiska resurser för att kunna uppfylla socialt entreprenöriella verksamheters målsättningar. I forskningen förekommer exempel på organisationer som säljer produkter (Hayhurst, 2014) eller som tillhandahåller tjänster som normalt utförs av staten (Westlund & Gawell, 2012). Forskning lyfter vidare upp att organisationers sociala kapital är en av framgångsfaktorerna för att mobilisera resurser (Westlund & Gawell, 2012). Ytterligare sätt för att mobilisera kan vara att använda någon eller några av de taktiker som McNamara, Pazzaglia och Sonpar (2018) lyfter fram i sin artikel, exempelvis övertalning eller förhandling. Med hjälp av dessa taktiker visar de hur en socialt entreprenöriell organisation dels lyckas genomföra ett Special Olympics World Summer Game, dels förändra attityder i samhället mot personer med intellektuella funktionsnedsättningar (se även Smith et al., 2009). Vidare, och som tidigare presenterats och diskuterats, kan socialt entreprenörskap användas av idrottsorganisationer för att lösa de ekonomiska problem som ofta omgärdar dessa (Gallagher et al., 2012; se även Coates, Wicker, Feiler & Breuer, 2014; Wicker, Feiler & Breuer, 2013).

I tidigare forskning framkommer tre olika kontexter som socialt entreprenöriella organisationer förhåller sig till. Den första behandlar relationen mellan sociala entreprenörer och kommersiella aktörer. Dessa artiklar handlar inte enbart om hur kommersiella aktörer på olika sätt (t.ex. ekonomiskt och konsultativt) stöttar entreprenörerna (Hayhurst, 2011; Ingstad, Knockaert & Fassin, 2014) utan även om vilka motiv som finns bakom stödet (Hayhurst, 2011; Miragaia Marques, Martins Nunes, Kluka & Havens, 2015). I artiklarna beskrivs kommersiella aktörer som stödjer sociala entreprenörer genom olika CSR projekt. Motiven bakom dessa satsningar är sällan altruistiska utan det finns förväntningar på att satsningarna via bland annat ett förbättrat rykte ska generera ekonomisk profit. Men som både Hayhurst (2011) och Miragaia Marques et al. (2015) argumenterar: vilken betydelse har motiven bakom de kommersiella aktörernas satsningar egentligen? Det viktigaste är väl ändå att de sociala entreprenörerna kan fortsätta bedriva sina verksamheter?

Den andra relationen som återfinns i artiklarna är den mellan sociala entreprenörer och olika institutioner som exempelvis myndigheter, lagar och kulturer. Med tanke på att institutioner utgör såväl spelplan som spelregler för sociala entreprenörer har dessa en central roll (Gawell, 2013b, 2014a; Ratten, 2011a). Den tredje och sista relationen som återfinns i artiklarna har en något annorlunda karaktär. Det handlar om hur sociala entreprenörer förhåller sig till den formella och politiska diskussion (även kallat diskurs) om socialt entreprenörskap som vuxit fram, i synnerhet i Storbritannien. Dey och Teasdales (2013) studie indikerar att sociala entreprenörer vid studiens genomförande generellt inte hade blivit märkbart påverkade av diskursen. Ett undantag var emellertid den ansvarige för en idrottsorganisation som på ideologisk grund snarare gjorde aktivt motstånd mot diskursen.

Konklusion och diskussion

I kapitlet har jag visat att forskningen om socialt entreprenörskap inom idrott är begränsad, men det akademiska intresset har ökat sedan år 2014. Forskningen består oftast av fallstudier. Av de 33 identifierade artiklarna baseras flera studier på ett fåtal fall (FC United och Fryshuset) och ett fåtal författare (t.ex. Gawell, 2013a, 2013b, 2014a; Ratten, 2010, 2011a, 2011b, 2011c). Detta innebär att fältet kan sägas vara än mer begränsat än vad antalet identifierade artiklar visar. Därutöver har många av studierna genomförts inom andra vetenskapliga discipliner än idrottsvetenskap, och idrotten har då fått sekundär roll.

Vad gäller forskningens innehåll fokuserar den på det sociala entreprenörskapets processer (dvs. organisationens målsättning, aktiviteter och finansiering). Organisationerna och verksamheterna som beskrivs i studierna syftar till att med hjälp av olika medel (ofta fotboll) stärka marginaliserade människors sociala kapital och sociala nätverk.

Tre ytterligare slutsatser kan dras. För det första knyter få studier an till de etablerade idétraditionerna inom socialt entreprenörskap. För det andra används begreppet ofta på ett sätt som kan liknas vid filantropi eller CSR (t.ex. Ratten, 2011a), alternativt som ett sätt för organisationer att erhålla ett stärkt rykte eller förbättrad ekonomi (t.ex. Gallagher et al., 2012; Hayhurst, 2011). För det tredje framkommer tre skilda sätt att betrakta idrotten: (a) som en del i en teoretisk utveckling av idrottsbaserat entreprenörskap (t.ex. Ratten, 2010); (b) som ett mål i sig, exempelvis

fallet Special Olympics (Smith et al., 2009); och (c) som ett medel för att hjälpa marginaliserade grupper av människor i samhället (t.ex. Cohen & Peachey, 2015) genom att stärka deras sociala nätverk (Webber et al., 2015), bygga upp deras sociala kapital (t.ex. Ratten, 2011b), eller genom att förändra attityder i samhället (McNamara et al., 2018).

Sammanfattningsvis är forskning om socialt entreprenörskap inom idrott på frammarsch. Hur begreppet ska definieras och förstås är emellertid öppet för tolkning, precis som fallet är med socialt entreprenörskap generellt (Short et al., 2009). Genom att lägga till en idrottslig kontext till det sociala entreprenörskapet blir området än mer komplicerat. Få forskare definierar vad som avses med socialt entreprenörskap inom idrott, vilket kan leda till både oklarheter och otydliga tolkningar av studiers resultat. En ytterligare risk med vaga definitioner är att begreppens existensberättigande kan ifrågasättas och hela forskningsfält i förlängningen undermineras. En sådan utveckling av begreppet socialt entreprenörskap inom idrott skulle då medföra att det blir svårt att få kunskap om de idrottsorganisationer som drivs av innovation och sociala målsättningar.

TEORETISK BESTÄMNING

”... sport and physical activity can be extremely valuable in the context of social inclusion and integration” – Europeiska kommissionen

Hittills har jag i avhandlingen presenterat socialt entreprenörskap generellt och hur begreppet har förekommit och använts i idrottsliga sammanhang inom forskning. I följande kapitel ges en definition av socialt entreprenörskap inom idrott. Definitionen är en teoretisk utgångspunkt i avhandlingsarbetet, men den är också ett övergripande kunskapsobjekt då den är baserad på analyser av tidigare forskning som är både empirisk och teoretisk till sin karaktär.

Avsikten med definitioner är att avgränsa begrepp och ge dessa en mer precis innebörd. Definitioner består av två element, det som ska definieras (definiendum) och det som definierar (definiens) (Næss, 1961/1992). Det finns olika slags definitioner men i denna studie används en intensionell definition av socialt entreprenörskap inom idrotten. En intensionell definition är en analytisk sådan och utgår från de kriterier begreppet tar fasta på (dvs. begreppets innebörd) och avgör således hur många ”objekt” begreppet avser (dvs. begreppets omfattning) (se Geeraerts, 2003; Sartori, 1970). I detta fall innebär det att teoretiskt bestämma de tre olika begrepp som ingår i definitionen, dvs. ”socialt”, ”entreprenörskap” och ”idrott”.

Vidare är det viktigt att bestämma sig för hur definitioner ska förstås i praktiken. Definitioner kan, enligt Sartori (1970), förstås som antingen sätt att kategorisera fenomen (dvs. antingen uppfylls samtliga kriterier eller inte), eller som sätt att gradera fenomen (dvs. kriterierna kan uppfyllas till olika hög grad) vilket är vanligare ju snävare definitionerna

är. I denna avhandling består definitionen av en uppsättning kriterier som mer eller mindre behöver uppfyllas för att något ska förstås som socialt entreprenörskap inom idrott. I förlängningen innebär detta även att bedömningar behöver ”göras från fall till fall och som en konkret analys av konkreta förhållanden” (Peterson & Schenker, 2015, s. 91) för att se huruvida det studerade fallet i tillräcklig hög grad kan beskrivas i termer av socialt entreprenörskap inom idrott (se även Bull, 2018).

De kriterier, vilka mer eller mindre behöver vara uppfyllda för att en organisation och dess idrottsliga verksamhet ska kunna beskrivas som socialt entreprenöriell, bygger på ett antal teoretiska bestämmningar. Dessa är dels formulerade utifrån några av de utvärderingar som gjordes av de idrottspolitiska satsningarna Handslaget och Idrottslyftet (Peterson & Schenker, 2018a, 2018b), dels bygger de på tidigare forskning om socialt entreprenörskap:⁷

1. Socialt entreprenörskap inom idrott kännetecknas av en verksamhet vars aktiviteter på ett konfliktfyllt sätt korsar gränser mellan samhällssektorer.
2. I socialt entreprenörskap inom idrott används pengarna (ev. ekonomisk vinst) som medel, inte som mål.
3. Det ”sociala” i det sociala entreprenörskapet bestäms utifrån statens normativa mål med idrotten som ursprungligen bygger på FN:s konvention om barns rättigheter.
4. I socialt entreprenörskap inom idrott används idrotten som ett medel, inte som ett mål.

Det konfliktfyllda gränskorsandet (kriterium 1) och hanteringen av eventuell ekonomisk vinst (kriterium 2) är inriktade på den entreprenöriella dimensionen i det sociala entreprenörskapet. Dessa kriterier är formulerade utifrån tidigare forskning om socialt entreprenörskap och är prövade i samband med den forskningsöversikt jag gjort och som finns presenterad i tidigare kapitel (Bjärsholm, 2017; se

⁷ Värt att notera är emellertid att Peterson och Schenkers (2018a, 2018b) fem kriterier har blivit fyra. Till skillnad från deras definition är kriterium 1 en sammanslagning av två kriterier. Ursprungligen utgjorde nämligen konfliktperspektivet ett eget kriterium. Men då tidigare forskning lyfter fram att socialt entreprenörskap är en konfliktfylld gränsöverskridande verksamhet har dessa slagits samman. Denna sammanslagning påverkar således inte definitionen av socialt entreprenörskap inom idrott på andra sätt än att den har fått ett kriterium mindre.

även Austin et al., 2006; Bacq & Janssen, 2011; Billis, 2010; Dees & Anderson, 2003; Huybrechts & Nicholls, 2012; Pache & Santos, 2012; Pestoff, 1998). Forskningsöversikten vittnar om att dessa två kriterier inte kan avfärdas: socialt entreprenörskap består av verksamheter som korsar samhällets gränser genom aktiviteter som primärt syftar till att hjälpa marginaliserade grupper av människor i samhället, exempelvis via att stärka människors sociala kapital och sociala nätverk. Flera av de studerade verksamheterna kan jämföras med sådan verksamhet som av tradition annars erbjudits från välfärdsstaten, exempelvis socialtjänst. Ett sådant exempel är Cohen och Welty Peachey's (2015) artikel om en kvinna vars fotbollsverksamhet syftar till att hjälpa kvinnor ur alkohol- och drogmissbruk. Mot bakgrund av att de två första kriterierna i definitionen får stöd av tidigare forskning samt har presenterats och diskuterats tidigare i kappan kommer dessa inte presenteras ytterligare.

Därmed återstår kriterierna 3 och 4. Varken definitionens precisering om vad det "sociala" är i en idrottslig kontext (kriterium 3) eller hur "idrotten" används i det sociala entreprenörskapet (kriterium 4) har hittills behandlats. Dessa två kriterier diskuteras i det följande var för sig. Utmärkande för de båda är emellertid att de tar sin utgångspunkt i idrotten som samhällsfenomen. I och med detta skiljer de sig även från tidigare forskning i sport management då denna sällan tagit hänsyn till idrotten och dess kontext vid teoretiska resonemang och kunskapsgenerering (t.ex. Costa, 2005; Odio, 2019; Slack, 1998).

Det "sociala" i socialt entreprenörskap inom idrott

Enligt Peterson och Schenkers (2018a, 2018b) definition bestäms det "sociala" i det sociala entreprenörskapet utifrån statens normativa mål med idrotten som ursprungligen bygger på FN:s konvention om barns rättigheter. I det följande ges en bakgrund till denna kontextuella bestämning. Vidare beskrivs hur jag förstår detta kriterium i min avhandling.

Idrottens betydelse är och har på olika sätt varit stor i det svenska samhället. Ofta beskrivs idrottsrörelsen som en folkrörelse med starka band till det svenska folkhemmet (Lindroth, 1974; Norberg, 2004). Idrottsrörelsen är med sina drygt 3,1 miljoner medlemmar, nästan 900 000 ideella ledare och runt 20 000 lokala idrottsföreningar en av de största frivilligrörelserna inom den ideella sektorn. Den är mycket

välorganiserad. Huvudorganisationen utgörs av Riksidrottsförbundet som är en paraplyorganisation för fler än 70 specialidrottsförbund med ansvar för olika idrotter och 19 regionala distriktsidrottsförbund med uppgift att dels stödja det regionala idrottsutövandet, dels representera idrotten gentemot olika administrativa enheter såsom kommuner (Riksidrottsförbundet, 2018a). Riksidrottsförbundet ansvarar sålunda för att leda, stödja och företräda idrotten på olika sätt. En central del i detta arbete är fördelningen av statens anslag till idrottsrörelsen (Riksidrottsförbundet, 2015). Att Riksidrottsförbundet får ekonomiskt stöd från staten kan ses som ett tecken på att idrottsrörelsen och dess verksamhet är uppskattad från statligt håll (SOU 2008:59). År 2018 uppgick det statliga ekonomiska stödet till över 2,1 miljarder kronor (Norberg, 2019).

Idrottens starka förankring i samhället grundar sig till stor del på att den bedöms ha samhällsnyttiga funktioner. Idrotten och dess fysiska aktiviteter anses generera positiva effekter för människors fysiska och psykiska välbefinnande (t.ex. Eime, Young, Harvey, Charity & Payne, 2013; O'Donovan et al., 2010; Warburton, Nicol & Bredin, 2006). Ofta anses idrott även ha demokratiska, fostrande och integrerande funktioner i samhället (bl.a. Coalter, 2007; Eime et al., 2013; Förenta Nationerna, 2015; SOU 2008:59; Waardenburg, 2016).

Att idrotten *kan* ha samhällsnyttiga värden innebär inte att all idrottslig verksamhet per automatik är bra. Forskning har tvärtom visat att många av idrottens förmodade positiva sociala effekter är överskattade samt att det finns inslag inom idrotten som snarare motverkar sociala mål, såsom att en strävan efter idrottsliga resultat kan utmynna i osunda träningsmiljöer, elitism och utslagning (t.ex. Anderson & White, 2017; Coalter, 2007; Shields & Bredemeier, 2001; SOU 2008:59; Wagnsson, 2009). Till detta kommer att idrotten, liksom andra miljöer i samhället, kan ha inslag av trakasserier, mobbing och övergrepp (Hedenborg & Norberg, 2018).

Då idrotten i sig själv inte är en garanti för att generera samhällsnyttiga mål som exempelvis social utveckling och fostran krävs något mer för att nå detta. En aspekt som lyfts fram är att det krävs en god miljö som kännetecknas av positiva sociala normer (Gould & Carson, 2008). Men vad som kan anses vara "socialt" bra är oftast både en normativ

konstruktion och kontextberoende (Peterson & Schenker, 2018a, 2018b; Santos, 2012).

I Peterson och Schenkers (2018a, 2018b) bestämning av det sociala i socialt entreprenörskap inom idrott baseras denna på den offentliga sektorns logik (se Figur 1; Pestoff, 1998). Detta innebär att utgångspunkten är normativ i form av en svensk kontext och mer specifikt den svenska statens mål med idrotten, vilka tar sin utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter.

I svensk idrott brukar man tala om begreppsparet föreningsfostran och tävlingsfostran (SOU 2008:59). Begreppen är idealtypiska och förutsätter varandra. Den ena kan inte finnas utan den andra och att ingen av dem förekommer i sin rena form. Föreningsfostran handlar om att idrottsverksamheten ska vara demokratisk och inkluderande. Alla som vill ska få vara med, känna sig delaktiga och ges möjligheter att utvecklas efter sina egna premisser. Tävlingsfostran innebär att deltagarna ska lära sig att hantera idrottens tävlingsmoment. Ett ensidigt fokus på denna medför att idrotten riskerar att bli selekterande (dvs. exkluderande) eftersom det för att vinna i de flesta fall krävs allvar, disciplin och att vissa utövare väljs bort. I den statliga idrottsstödsutredningens betänkande *Föreningsfostran och tävlingsfostran: En utvärdering av statens stöd till idrotten* (SOU 2008:59) sammanfattas åtskillnaden mellan begreppen på följande sätt: "Föreningsfostran utgår från principen att 'många ska bli fler' (eller åtminstone att 'många ska bli kvar') medan tävlingsfostran utgår från tävlandets logik om att 'många ska bli färre'" (s. 194).

Enligt utredningen ska det offentliga stödet i huvudsak användas till idrottsföreningars arbete med föreningsfostran. Det är denna fostran som anses tillföra ett samhällsligt mervärde. I förordningen om statsbidrag för idrottsverksamhet (SFS 1999:1177) lyfts detta specifikt fram i den fjärde paragrafen. I denna står det att det ekonomiska anslaget ska stödja verksamhet som:

1. bidrar till att utveckla barns och ungdomars intresse och benägenhet för motion och idrott,
2. bedrivs ur ett barnrättsperspektiv, bland annat genom att öka barns och ungdomars inflytande över och ansvar för sitt idrottande,
3. gör det möjligt för alla människor att utöva idrott och motion,
4. bidrar till att väcka ett livslångt intresse för motion och därmed

- främjar en god hälsa hos alla människor,
5. syftar till att ge flickor och pojkar respektive kvinnor och män lika förutsättningar att delta i idrottsverksamhet,
 6. utvecklar samverkan mellan organisationer som arbetar med idrottsverksamhet, skolan och andra som bedriver arbete för att främja fysisk aktivitet och goda motionsvanor,
 7. främjar integration och god etik, och
 8. aktivt motverkar dopning inom idrotten.

Därtill stipulerar förordningen att vid prövning kan även statsbidrag användas för att stödja verksamhet som stärker idrottsutövarers internationella konkurrenskraft, men då under förutsättning att ovanstående 8 punkter beaktas.

Formuleringen ”barnrättsperspektiv” i punkt 2 ovan är en direkt referens till FN:s konvention om barnets rättigheter (”barnkonventionen”). Konventionen kan enklast förstås som en uppräkningslista av de rättigheter som ska gälla för alla barn i hela världen (se UNICEF, 2009), däribland att alla barn är lika mycket värda och inget barn får diskrimineras eller fara illa. Denna koppling mellan statens stöd till idrotten och barnkonventionen infördes genom riksdagsbeslut år 2009 efter förslag av Idrottsstödsutredningen. Samma år gjorde Riksidrottsförbundet även ett motsvarande tillägg i sina stadgar. Barnkonventionens ställning i svensk idrott är således stark i teorin. Sedan år 2020 är barnkonventionen även svensk lag (se Hedenborg & Norberg, 2018).

Att likt Peterson och Schenker (2018a, 2018b) likställa det sociala med den svenska statens normativa mål med idrotten kan vara problematiskt. För det första är det utifrån ett internationellt perspektiv problematiskt att utgå från den svenska statens normativa mål med idrotten då definitionen knyts specifikt till den svenska idrottspolitiska kontexten. Definitionen blir därigenom snäv och inte till fullo applicerbar i ett internationellt sammanhang. Ett sätt att lösa detta är att, som Peterson och Schenker (2018b) gör, låta FN:s konvention om barnets rättigheter komplettera den teoretiska bestämningen om vad som är socialt. För detta talar att de flesta länder idag har ratificerat barnkonventionen (se Alderson, 2000; Quennerstedt, Robinson & I’Anson, 2018). En sådan strategi utmynnar emellertid i en annan avgränsningsproblematik, nämligen att

konventionen, och därmed även definitionen av socialt entreprenörskap inom idrott, endast handlar om barn och ungdomar, inte vuxna.

Ett ytterligare problem med en sådan strategi är att makten att definiera det sociala hamnar hos staten eller FN. Att överlåta definitionen av det sociala till en specifik samhällssektor är riskfyllt eftersom definitionen därmed skulle kunna färgas av de värden och intressen som dominerar i sektorn i fråga. Om exempelvis företagssektorn hade makten att bestämma det sociala hade rimligtvis en marknadslogik förts in och blivit avgörande. Vidare hade definitionen i praktiken överlåtits till de sociala entreprenörer vars verksamheter visat sig vara ekonomiskt hållbara. I värsta fall skulle även verksamheter som många bedömer som direkt osociala och förödande för samhället kunna inrymmas i definitionen av socialt entreprenörskap (se Abdukadirov, 2010; Williams & K'nife, 2012). Jag tänker särskilt på verksamheter som i forskning kallas för den "mörka sidan" av socialt entreprenörskap, till exempel att kriminella grupper i utsatta områden skulle kunna betraktas som sociala entreprenörer då de säljer droger och så vidare för att åstadkomma en positiv social förändring i sin omgivning (Williams & K'nife, 2012). Liknande resonemang har även förts om terroristorganisationer (se Abdukadirov, 2010). Exempelen är extrema men de visar att kontextuella definitioner av det sociala är problematiska.

För att hantera dessa problem har jag tillsammans med Per Gerrevall och Susanne Linnér i en av avhandlingens delstudier diskuterat och vidareutvecklat den sociala dimensionen i socialt entreprenörskap inom idrott (se *Organisatoriska förutsättningar*). En av målsättningarna med delstudien är att utifrån teorier om demokrati, social inkorporering och erkännande göra bestämningen av det sociala mer generell och internationellt gångbar. Utifrån delstudien blir min bestämning att det "sociala" ytterst handlar om demokrati i den mening att de deltagare som ingår i en verksamhet erkänns, ges inflytande och inkluderas i verksamheten och i gemenskapen (se Gerrevall, Bjärsholm & Linnér, 2018).

Idrott som medel, inte som mål

Det fjärde och sista kriteriet i Peterson och Schenkers (2018a, 2018b) bestämning av socialt entreprenörskap inom idrotten handlar om att idrotten ska vara ett medel, inte ett mål. För att förstå bestämningen krävs en diskussion om hur socialt entreprenörskap inom idrott skiljer sig från verksamhet i en ”vanlig” idrottsförening. Men först en kommentar om själva idrottsbegreppet.

Det finns de som menar att idrott måste innehålla tävling (t.ex. Guttmann, 2004; Parry, 2012, 2015, 2019). I denna avhandling tas dock utgångspunkt i att det är utövarna själva som avgör om det är idrott som de håller på med (se Norberg, 2004). Om utövarna själva anser att det är idrott de håller på med så är det, i en socialkonstruktivistisk anda, just vad de gör. Denna syn på idrott kan ses som en inkluderande och flexibel definition av idrott (Bolling, 2005). Det finns särskilt två skäl till att jag använder en sådan definition. För det första innebär denna breda ansats att idrottsliga praktiker oavsett organisatorisk hemvist i samhället (företagssektorn, ideella sektorn, offentliga sektorn och hushållssektorn) kan betraktas som socialt entreprenörskap inom idrott. För det andra innebär en mer inkluderande definition av idrott att också idrottsliga praktiker som inte inbegriper tävlan kan ingå. Att exkludera dessa skulle vara problematiskt eftersom forskning visar att idrotten som samhällsfenomen är föränderligt. Vad vi uppfattar som idrott idag behöver inte vara detsamma imorgon. Till detta kommer att många idag väljer att utöva idrott och motion utan att tävla. Därtill har forskning visat att just tävlingsmomentet kan ge upphov till negativa sociala konsekvenser, såsom exkludering (Peterson & Schenker, 2018a; se även Franzén & Peterson, 2004; Hedenborg & Larneby, 2016).

En mer öppen och inkluderande idrottsdefinition behöver en närmare teoretisk bestämning av den idrottsliga aspekten i socialt entreprenörskap inom idrott. I denna blir det centralt att skilja idrott som medel från idrott som mål. Skillnaden mellan de två sätten att betrakta idrott kan härledas till nyss nämnda begreppspar, föreningsfostran och tävlingsfostran (SOU 2008:59; Peterson & Schenker, 2018a). I traditionell föreningsidrott finns dessa två samtidigt närvarande, om än i olika grad. Stenling och Fahlén (2016) visar i sin omfattande kartläggning av idrottsföreningars så kallade organisatoriska identiteter att majoriteten av de idrottsliga verksamheterna går ut på att lära medlemmarna att tävla (dvs.

tävlingsfostran). Tävlingsidrotten utgör således en central identitetsmarkör för dessa föreningar som betraktar idrotten som ett mål i sig (se även Skille, 2011). Å andra sidan finns det föreningar vars verksamheter nästan uteslutande handlar om att uppnå olika sociala målsättningar (dvs. föreningsfostran). I dessa har tävlandet en underordnad roll till förmån för idrottsliga aktiviteter som såväl integrerar och demokratiskt fostrar som skänker glädje och ökad folkhälsa till dess deltagare (Stenling & Fahlén, 2016; se även Franzén & Peterson, 2004; Hedenborg & Larneby, 2016).

När verksamheters fokus är sociala ändamål snarare än idrottslig tävlan minskar risken för bland annat selektering och exkludering som är förknippat med organiserad tävlingsverksamhet (Peterson & Schenker, 2018a). Att idrotten primärt används som ett medel för sociala mål snarare än att utgöra ett mål i sig är således ett avgörande kriterium i en definition av socialt entreprenörskap inom idrott.

Definition av socialt entreprenörskap inom idrott

Jag ska nu sammanfatta de teoretiska bestämmningar jag har gjort av socialt entreprenörskap inom idrott. Definitionen består av följande kriterier som mer eller mindre behöver vara uppfyllda för att en verksamhet ska kunna anses utgöra ett exempel på socialt entreprenörskap inom idrott.

1. Socialt entreprenörskap inom idrott kännetecknas av en verksamhet vars aktiviteter på ett konfliktfyllt sätt korsar gränser mellan samhällssektorer.
2. I socialt entreprenörskap inom idrott används pengarna (ev. ekonomisk vinst) som medel, inte som mål.
3. Det ”sociala” i det sociala entreprenörskapet handlar ytterst om demokrati i den mening att de deltagare som ingår i en verksamhet erkänns, ges inflytande och inkluderas i verksamheten och i gemenskapen.
4. I socialt entreprenörskap inom idrott används idrotten som ett medel, inte som ett mål.

FORSKNINGSDESIGN, METOD OCH VAL AV EMPIRISKA STUDIER

”Alla vägar går åt två håll” – Ryskt ordspråk

I följande kapitel presenteras de val som gjorts gällande forskningsdesign, studieobjekt och empiriinsamling.⁸ Kapitlet avslutas med en metoddiskussion som delvis är baserad på den metodartikel som utgör en delstudie i avhandlingen (Bjärsholm et al., 2018b).

Forskningsdesign – fallstudier

Studier likt denna, där olika fall studeras för att få ny kunskap, kallas ofta för fallstudier. Fallstudier som forskningsdesign innebär att forskare

explores a real life contemporary bounded system (a case) or multiple bounded systems (cases) over time, through detailed, in-depth data collection involving multiple sources of information (e.g., observations, interviews, audiovisual material, and documents and reports), and reports a case description and case themes. (Creswell, 2013, s. 97)

Fallstudier handlar således om att ingående studera ett eller flera avgränsade fall genom att använda olika empiriska källor (dokument, intervjuer, observationer etc.). Vidare erbjuder fallstudier forskare

⁸ I kapitlet kommer jag inte att presentera de metod- och materialval som gjordes i samband med forskningsöversikten (Delstudie 1). Valen (bl.a. sökord och databaser) som gjordes i samband med denna är redovisade i kapitlet *Forskningsöversikt* och lämnas således därhän (se Bjärsholm, 2017).

möjligheter att ta hänsyn till flera faktorer som kan vara av komplex karaktär (t.ex. Creswell, 2013; George & Bennett, 2005; Lee, Collier & Cullen, 2007; Lijphart, 1971; Patton, 2015; Seawright & Gerring, 2008; Yin, 2018).

Det är upp till forskaren att bestämma vad som ska klassificeras som ett fall (Patton, 2015). Val av fall ska utgå från studiens syfte och ska utgöra empiriska exempel av det avgränsade fenomen (dvs. kunskapsobjekt) som ska studeras (se även George & Bennet, 2005). Det är således viktigt att noggrant överväga vilka fall (dvs. studieobjekt eller analysenheter) som ska studeras. Fallstudier kan utifrån detta synsätt utgöras av enskilda individer, organisationer, dokument, politiska reformer och så vidare under förutsättning att det är avgränsade fenomen (George & Bennet, 2005; Patton, 2015).

Fallstudier innebär både möjligheter och begränsningar. En vanlig invändning mot fallstudier är att studiernas resultat är svåra att generalisera (t.ex. Creswell, 2013; Smith, 2018; Yin, 2018). Denna kritik kan anses allvarlig med tanke på att forskning i princip bör sträva efter att ha generaliserande ambitioner i termer av att den ska uttala sig om ”det allmängiltiga och inte om det unika eller specifika” (Esaïasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud, 2012, s. 27). Andra hävdar dock att forskningens krav på generaliserbarhet inte bör drivas alltför långt. Smith (2018) och Flyvbjerg (2006) menar till exempel att trots att fallstudier inte kan sägas vara representativa i statistisk mening kan resultaten generaliseras, om än på andra sätt. De studier som ingår i avhandlingen är på intet sätt representativa utan är valda för att de på olika sätt utmärker sig i förhållande till såväl tidigare forskning om socialt entreprenörskap som idrottsrörelsens traditionella verksamheter. Vad som dock är möjligt att göra i termer av generalisering är att pröva definitionen av socialt entreprenörskap och andra teorier för att se om de håller eller behöver förändras (se Flyvbjerg, 2006; se även George & Bennett, 2005). Med de fall som ingår i avhandlingen blir det sålunda möjligt att få syn på förutsättningar som omgärdar socialt entreprenörskap inom idrotten. Vidare kan fallstudierna inspirera andra aktörer att överföra och anamma något specifikt i de studerade verksamheterna till den egna (s.k. överförbarhet) (Flyvbjerg, 2006; Smith, 2018; se även Tracy, 2010). För att detta ska vara möjligt krävs det emellertid att fallen (studieobjekten) beskrivs ingående (Smith, 2018).

I avhandlingen presenteras fallen i två steg. De beskrivs först översiktligt i avsnittet nedan benämnt *Fallbeskrivningar*. Därefter görs mer ingående beskrivningar av fallen i de efterföljande empiriska kapitlen. De senare beskrivningarna utgår från respektive kapitelns syfte. Men först några ord om hur fallen har identifierats och valts ut.

Val av fall

Avhandlingen baseras på fem olika fall. De fyra första är studier av organisationer: KFUM Idrott och Social Kunskap (Kiosk), Visingsö AIS, Fotboll för Integration och Ridorganisationer. Det femte och sista fallet utgörs av en analys av svensk idrottspolitik med särskilt fokus på de förändringar som ägt rum sedan millennieskiftet.

De olika fallen har identifierats på olika sätt och i olika omgångar. Det började med Kiosk. Kiosk, vars verksamhet är inriktad mot fysisk och mental träning för barn i mellanstadieskolor, uppmärksammades i samband med att den forskargrupp jag tillhör utvärderade de idrottspolitiska satsningarna Handslaget och Idrottslyftet. Kiosks verksamhet bedömdes, till skillnad från majoriteten av bidragstagarna, ha uppfyllt satsningarnas samhällsnyttiga intentioner. De hade bland annat lyckats skapa nya verksamhetsformer som inkluderade grupper av människor som tidigare inte varit idrottsligt aktiva. Verksamheten ägde rum i vad som kan beskrivas som ett organisatoriskt gränsland mellan ideell och offentlig sektor och dess målsättningar var uteslutande av social karaktär. Det var denna verksamhet som ytterst låg till grund för forskningsprojektet Socialt entreprenörskap inom idrotten (se Peterson & Schenker, 2015).

Övriga organisationer som ingår i avhandlingen (Visingsö AIS, Fotboll för Integration och Ridorganisationer) identifierades genom diskussioner med representanter från Riksidrottsförbundets distriktsförbund (Smålandsidrotten och Skåneidrotten) och genom tips från kollegor. Det inledande tillvägagångssättet kan därmed liknas vid ett så kallat snöbollsurval (t.ex. Esaiasson et al., 2012). Kontakt togs därefter med respektive organisation för att undersöka huruvida organisationens idrottsliga verksamhet kunde antas kännetecknas av socialt entreprenörskap inom idrott. Det vill säga, ett strategiskt teoretiskt urval tillämpades (se Patton, 2015). Denna initiala bedömning var viktig för att säkerställa att de studerade fallen (studieobjekten) i tillräckligt stor

utsträckning överensstämde med det övergripande kunskapsobjektet (socialt entreprenörskap inom idrott) (se Yin, 2018). Det kan tilläggas att vissa förslag från både kollegor och distriktsförbundens representanter visade sig vara organisationer vars verksamheter primärt syftar till tävlingsidrottsliga resultat även om de har sociala sidoverksamheter (dvs. CSR), exempelvis fotbollsklubben Malmö FF och dess satsning ”MFF i samhället”. Dessa fall bedömdes inte vara relevanta utifrån varken avhandlingens syfte eller forskningsprojektet generellt och de sorterades därför bort.

Studien av svensk idrottspolitik från millennieskiftet skiljer sig från de övriga fallstudierna i denna avhandling och behöver förklaras lite närmare. Det finns åtminstone två skäl till att analysera den svenska idrottspolitikens utveckling avseende det statliga stödet till idrotten. För det första utgör den svenska staten en central aktör till vilken sociala entreprenörer behöver förhålla sig (se Austin et al., 2006). Den offentliga politiken kan sålunda såväl begränsa som möjliggöra socialt entreprenörskap inom idrott (Phillips et al., 2015; Ratten, 2017; se även Ratten & Ferreira, 2017; Reynolds et al., 2017). För det andra utmärker sig den svenska idrottspolitiska utvecklingen i relation till andra europeiska länder genom att det statliga stödet sedan millennieskiftet till idrotten har ökat markant. Studier visar samtidigt att det statliga stödet till idrott i övriga Europa generellt har minskat till följd av olika nyliberala reformer (t.ex. Giannoulakis, Papadimitriou, Alexandris & Brgoch, 2017; Parnell, Spracklen & Millward, 2017b). Den svenska idrottspolitiken har dock inte undgått att påverkas av nyliberala förändringar. En stor del av det ökade stödet för svensk idrott har bestått av öronmärkta projektbidrag med sociala förtecken som idrottsföreningar kunnat söka i konkurrens med varandra. Exempel på sådana satsningar är tidigare nämnda Handslaget och Idrottslyftet (Norberg, 2016). I ett internationellt sammanhang kan den svenska idrottspolitiken med det ökade ekonomiska stödet ses som ett avvikande fall och lämpligt studieobjekt då fallet även möjliggör prövning av tidigare forskning och dess antagande om att nyliberala förändringar har inneburit minskat ekonomiskt stöd (t.ex. Flyvbjerg, 2006; George & Bennett, 2005; Yin, 2018).

En kritik som kan riktas mot fallstudier är att urvalsproceduren kan kantas av någon form av konfirmeringsbias, även kallat bekräftelsefel. Denna form av bias sker när forskare, oftast omedvetet, söker och väljer

fall för att bekräfta dennes egna synpunkter eller hypoteser (Nickerson, 1998). I denna avhandling skulle detta kunna innebära att de fall som valts ut endast är sådana som bekräftar definitionen av socialt entreprenörskap inom idrott. Å ena sidan stämmer detta i och med att fallen valdes mot bakgrund av att de efter analyser bedömdes uppfylla definitionens kriterier i tillräckligt stor utsträckning. I praktiken skulle ett sådant förfarande exempelvis kunna innebära att jag omedvetet och alltför okritiskt skriver fram fallstudierna som exempel på socialt entreprenörskap inom idrott. Å andra sidan skiljer sig fallen åt i sin komplexitet men även utifrån exempelvis organisationsform och geografisk placering. Detta har inneburit att definitionen av socialt entreprenörskap trots allt har kunnat prövas.

Fallbeskrivningar

Nedan presenteras de fall som använts i avhandlingens olika delstudier.

KFUM Idrott och Social Kunskap (Kiosk)

Kiosk är en ideell förening som grundades i sin nuvarande form år 2009 i Malmö. Ursprungligen var Kiosk ett Handslagsfinansierat projekt inom ramen för KFUM Malmös verksamhet. Projektet startade år 2004 men de ansvariga för projektet upplevde med åren att de inte kunde stå för den idrott som bedrevs i den organiserade idrotten inom Riksidrottsförbundets regi generellt och i KFUM-rörelsens idrottsverksamhet specifikt. De upplevde att det var ett alltför stort fokus på tävlan samt att vissa grupper av barn inte hade möjlighet att delta. Som en följd av denna kritik, tillsammans med att en nyvald styrelse i KFUM Malmö inte längre ansåg Kiosks verksamhet vara intressant, beslöt de ansvariga år 2009 att lämna den organiserade idrotten och istället starta Kiosk.

Kiosk vänder sig till barn i mellanstadieskolor. De arbetar i skolklasser på regelbunden basis under ett helt läsår. Då Kiosks ideella verksamhet sker i skolor under skoltid kan den beskrivas vara gränsöverskridande. Den kan betraktas som ett komplement till såväl idrottsrörelsen som skolämnet idrott och hälsa. Verksamheten består av både teorilektioner (ca. var fjärde tillfälle) som innehåller samtal om bland annat kost, sömn, kamratskap och jämlikhet, och praktiklektioner i idrottshall. Praktikpassen handlar i synnerhet om att barnen ska få vara fysiskt aktiva,

träna sin samarbetsförmåga, känna gemenskap och testa på olika trygghetsövningar utan några krav på resultat eller prestation.

Allt sedan Kiosk gick ur KFUM:s idrottssektion har de haft problem med att finansiera sin verksamhet. Deras gränsöverskridande arbete passar inte in i mallen för hur en idrottsorganisation, fritidsorganisation eller liknande förväntas vara. Att inte tillhöra Riksidrottsförbundet innebär att möjligheten att söka traditionella idrottsbidrag har gått förlorad. Inte heller på kommunal nivå har Kiosk haft någon framgång. Deras ansökningar har tvärtom skickats runt mellan olika förvaltningar. De har även blivit hänvisade till andra finansiärer vilka därefter hänvisat dem tillbaka till idrottsrörelsen. Att driva en ideell förening vars verksamhet bedrivs inom flera olika områden som offentligheten (skola och kommun) ansvarar för kan således leda till finansieringsproblem (se SOU 2016:13).

Visingsö AIS

Visingsö AIS är en ideell idrottsförening som är verksam på ön Visingsö mitt i Vättern. Föreningen grundades år 1935 och har sedan dess haft en betydande roll för öborna. Detta kan bland annat ses i medlemsstatistiken och i det utbredda ideella engagemanget. Visingsö har i dagsläget drygt 700 invånare. Detta kan jämföras med Visingsö AIS som år 2017 hade drygt 400 medlemmar, varav majoriteten bor på ön, och av samtliga medlemmar har ungefär 60 personer olika ideella uppdrag i föreningen (t.ex. ledare, styrelsemedlem eller med i en av kommittéerna).

Visingsö AIS har sedan starten bedrivit en omfattande verksamhet för att den ska leva upp till sitt uttalade ändamål ”att genom utövning av idrott och friluftsliv, verka för höjande medlemmarnas sociala och fysiska fostran, samt främjande av god kamratskap och idrottsanda” (Visingsö AIS, 2013, §1). Verksamheten har kontinuerligt anpassats efter rådande trender och intressen i samhället generellt och bland öns befolkning specifikt. Visingsö AIS vill vara en mötesplats för öborna och erbjuda en verksamhet i vilken det ska finnas något för alla att göra, oavsett skicklighet, förmåga, kön, ålder etcetera. Aktiviteter som förekommer och har förekommit är bland annat yoga, dragkamp, spinning, volleyboll, innebandy, pilates, cirkelträning, friidrott, gymnastik och fotboll (se Visingsö AIS, 2005, 2015). Av dessa aktiviteter är det endast seniorfotbollen (herr och dam) som ingår i organiserat seriespel, medan resterande verksamhet endast sker på motionsnivå och för alla åldrar.

Tävlingsverksamheten har inte företrädare framför de sociala målsättningarna. Detta framgår genom det illustrativa uttalandet från en av de två ordförandena. Denne menar att de skulle kunna avvara en summa pengar för att relativt enkelt kunna avancera i seriesystemen men det ”viktigaste är inte att vinna, utan att kiosken går bra”. Visingsö AIS menar att de måste satsa på en mångfacetterad verksamhet och inkludera alla för att nå sitt ändamål och utveckla ön till en levande landsbygd, året om. Utifrån den teoretiska bestämningen av det idrottsliga framgår det ovan att Visingsö AIS verksamhet till övervägande del handlar om att använda idrotten som ett medel för att nå andra ändamål än idrottsliga framgångar, även om sådana målsättningar troligtvis finns inom respektive seniorlag som deltar i seriespel.

Visingsö AIS riktar inte enbart sin verksamhet till sina medlemmar utan de inkluderar samtliga som bor eller vistas på ön (även turister), det vill säga, även icke-medlemmar ges tillträde till flera aktiviteter. Detta inkluderar de ungdomar som är intagna för tvångsvård på det statliga institutionshem som ligger på ön, det vill säga ett så kallat SiS (Statens Institutionsstyrelse) ungdomshem. Några evenemang som anordnas utöver den vardagliga verksamheten är: midsommarfirande, Grevskapsloppet (löpning), cykelbingo samt lägerverksamhet i samarbete med Visingsö folkhögskola och dess kommersiella hotell- och konferensanläggning.

Överlag har Visingsö AIS ett stort antal samarbeten som innebär ett gränsöverskridande arbete mellan samhällssektorerna (offentlig sektor, ideell sektor, företagssektorn och hushållssektorn). Samarbeten sker med olika aktörer såväl på ön som på fastlandet och dessa säkerställer en ekonomisk stabilitet som ger utrymme till utveckling. Det är just dessa samarbeten som studeras i kapitlet *Ekonomiska förutsättningar*.

Fotboll för Integration

Projektet Fotboll för Integration startades i liten skala år 2012 av en kvinna som är född i Somalia, men uppvuxen i Småland. Hennes ambition var att utifrån hennes bakgrund och erfarenheter från migration skapa en aktivitet och ett sammanhang utanför skolan och hemmet för flickor med liknande bakgrunder. Projektet syftar till att med hjälp av fotboll erbjuda flickorna en introduktion till det svenska samhället. Projektledaren hade vid starten begränsade kunskaper om det svenska systemet vilket innebar att hon tillsammans med några vänner initierade projektet utan någon

formell organisation. Trots avsaknaden av en sådan lyckades projektledaren inledningsvis via förhandlingar med olika parter (t.ex. kommun och vaktmästare) få gratis tillträde till en idrottshall under ett tillfälle, en kväll i veckan. År 2018 har verksamheten expanderat till två tider i veckan och tiderna betalas numer via kommunala medel för spontana idrottsaktiviteter.

Runt 100 deltagare från cirka 17 olika länder medverkar i Fotboll för Integration. En anledning till detta antal är att projektledaren i början knackade dörr för att få flickorna och deras föräldrar att se värdet i att spela fotboll. Ytterligare förklaringar är att deltagandet är kostnadsfritt, det saknas krav på närvaro och idrottskläder samt att de fotbollsregler som tillämpas är annorlunda än de i den fotboll som spelas i de flesta andra fotbollsklubbar. Allt detta sker, enligt projektledaren, för att kunna skapa en inkluderande miljö och sammanhang, som kännetecknas av glädje, fysisk aktivitet och möjligheter för flickorna att stärka sin självkänsla, vilket i slutändan förhoppningsvis kan resultera i en form av samhällelig inkludering.

Ridorganisationer

I forskningsprojektet identifierades några ridorganisationer vars verksamheter var inriktade mot att låta olika utsatta grupper av människor komma i kontakt med hästar, för att på så vis inkludera dessa i såväl samhället som idrotten. Organisationerna riktade sig i synnerhet till socioekonomiskt svaga grupper (t.ex. nyanlända), men även personer med funktionsvariationer var en målgrupp för dessa satsningar.

De studerade ridverksamheterna kunde äga marken och hästarna samt bedriva både ideell och kommersiell verksamhet. Att bedriva verksamhet i både ideell sektor och företagssektorn är inte unikt för de studerade ridorganisationerna. I Sverige är det vanligt att ridorganisationer har en ideellt organiserad ridskola knuten till sig som är medlem i Svenska ridsportförbundet, vilket är ett av de största specialidrottsförbunden i Sverige (se Riksidrottsförbundet, 2019b). Likaså har ungefär var tredje hästhållare i Sverige även en näringsverksamhet (t.ex. enskild firma) med inriktning mot hästar (Kielén, Olsson, Nordgren & North, 2018).

Att bedriva både ideell verksamhet och näringsverksamhet kan som tidigare visats vara problematiskt och konfliktfyllt eftersom förutsättningar för ideell verksamhet skiljer sig från de som näringsidkaren har. Ett exempel är synen på arbete. För att barn och

ungdomar ska kunna rida hästarna behöver dessa och stall skötas om. Detta markarbete är nödvändigt, ses som ett lärande och sker ofta helt på ideell basis. Om samma sak hade skett inom ramen för ett företag hade näringsidkaren kunnat bli anklagad för saker som barnarbete, svart arbetskraft och liknande (se Hedenborg, 2006). En verksamhet som agerar i både ideell sektor och företagssektorn behöver sålunda vara medveten om och förhålla sig till olika lagar och regler (t.ex. Pache & Santos, 2012; Pestoff, 1998).

I avhandlingen och i artikeln *Ethical considerations in researching sport and social entrepreneurship* (delstudie 2) nämns inte de studerade ridorganisationerna vid namn utan jag har valt att kalla detta fall för Ridorganisationer. Som ovan visats är det relativt vanligt förekommande att ridorganisationer har verksamheter i både företagssektorn och ideell sektor. Detta innebär att det sektoriella gränskorsandet samt de problem och konflikter detta kan medföra inte är unikt för just de studerade ridorganisationerna. Därtill är det en skyldighet för oss forskare att skydda respondenter/informanter från eventuella skador som deras medverkan kan innebära, vilket är något jag återkommer till lite senare under *Etiska överväganden*.

Svensk idrottspolitik

Tidigare presenterades två argument för varför den svenska idrottspolitikerna är ett intressant fall att studera närmare i denna avhandling. För det första kan idrottspolitikerna skapa förutsättningar för socialt entreprenörskap inom idrott (t.ex. Phillips et al., 2015; Ratten, 2017; se även Ratten & Ferreira, 2017; Reynolds et al., 2017). För det andra skiljer sig den svenska idrottspolitiska utvecklingen gällande ekonomiskt stöd från utvecklingen i andra europeiska länder. Trots att såväl Sverige som övriga länder i Europa har genomgått nyliberala politiska reformer så har det ekonomiska stödet till idrotten ökat signifikant i Sverige sedan millennieskiftet (Norberg, 2016), medan motsatt utveckling har skett under samma period i andra europeiska länder (t.ex. Giannoulakis et al., 2017; Parnell, Spracklen & Millward, 2017a). Dessa argument kommer att utvecklas i kapitlet *Politiska förutsättningar*. I kapitlet beskrivs även den svenska idrottspolitiska utvecklingen mer ingående, och då med särskilt fokus på utvecklingen sedan millennieskiftet.

Användning av fallstudierna i delstudierna

De olika studerade verksamheterna har med utgångspunkt i avhandlingens övergripande syfte använts i de olika empiriska delstudierna för att analysera organisatoriska, ekonomiska och politiska förutsättningar för att bedriva socialt entreprenörskap inom idrottslig verksamhet.

I delstudie 2 (*Ethical considerations in researching sport and social entrepreneurship; se Etiska överväganden*), vars syfte var att visa olika etiska dilemman som kan uppstå vid forskning om socialt entreprenörskap inom idrott, ingår Kiosk, Visingsö AIS och Ridorganisationer. Dessa verksamheter valdes strategiskt ut med hänsyn till deras heterogenitet (t.ex. Patton, 2015; Seawright & Gerring, 2008). Heterogeniteten grundar sig i såväl geografiskt läge, organisationsform (t.ex. ideell sektor eller företagssektor) och storlek, som i att fallstudierna illustrerar olika sorters etiska dilemman som har uppstått under både mitt avhandlingsprojekt och inom ramen för det forskningsprojektet jag tillhör. Detta tillvägagångssätt med att använda heterogena fall i en studie kan liknas vid det som inom fallstudier kallas för en mest olika-design (se Seawright & Gerring, 2008; Yin, 2018).

En liknande design användes även i delstudie 3 (*Social entrepreneurship, sport and democracy development; se Organisatoriska förutsättningar*). I denna studie utgör Visingsö AIS och Fotboll för Integration de två empiriska fall som studeras. Dessa två verksamheter skiljer sig markant åt på många sätt. Den ena (Visingsö AIS) är en ideell idrottsförening på landsbygden, medan den andra (Fotboll för Integration) är en informell sammanslutning i hushållssektorn, baserad helt på sociala relationer och överenskommelser mellan deltagarna, vars fotbollsliknande verksamhet sker i en medelstor stad. Dessa ytterligheter används för att diskutera organisatoriska förutsättningar för att bedriva socialt entreprenörskap inom idrott. Med de två fallen utvecklas och diskuteras den ”sociala” dimensionen i socialt entreprenörskap inom idrott. Bland annat görs detta genom att studera organisationernas sätt att styra och organisera sina verksamheter utifrån teorier om demokrati (t.ex. Englund, 1999, 2000), erkännande (t.ex. Honneth, 2003) och social inkorporering (Alexander, 2001, 2013).

I delstudie 4 (*Networking as a cornerstone within the practice of social entrepreneurship in sport; se Ekonomiska förutsättningar*) förekommer

som tidigare presenterats enbart fallet Visingsö AIS. Mot bakgrund av de ekonomiska problem som tidigare forskning (t.ex. Austin et al., 2006; Weerawardena & Sullivan Mort, 2006) uppmärksammat och som även fallstudien Kiosk pekar på kan Visingsö AIS med sin ekonomiska situation i denna studie betraktas vara ett avvikande fall (se t.ex. Lijphart, 1971; Seawright & Gerring, 2008; Yin, 2018). Med hjälp av sitt nätverk och olika partners exemplifierar Visingsö AIS hur en socialt entreprenöriell idrottsförening kan möjliggöra och ”ständigt” utveckla sin verksamhet.

Även den svenska idrottspolitiken ses som ett avvikande fall i delstudie 5 (*Swedish sport policy in an era of neoliberalism: An expression of social entrepreneurship?*; se *Politiska förutsättningar*). Istället för att göra offentliga besparingar som flera andra länder i Europa (se t.ex. Parnell et al., 2017a) har den svenska staten ökat sitt ekonomiska stöd till idrotten (Norberg, 2016). I delstudien beskrivs hur den svenska idrottspolitiken och de öronmärkta projektbidragen (t.ex. Handslaget) kan ses som en politik som skapar förutsättningar för socialt entreprenörskap inom idrotten.

Materialinsamling

Fallstudier tillåter forskare att använda olika metoder för att samla empiri (t.ex. Lee et al., 2007). Vissa menar till och med att det är nödvändigt att samla in olika typer av material (s.k. materialtriangulering; se Patton, 2015) för att kunna nå den kunskap som fallstudien förväntas leda till (Creswell, 2013). Olika empiriska material har således använts i avhandlingens olika delstudier. Materialet består av intervjuer, dokument och observationer. Nedan kommer en redogörelse för den sammanlagda empiri som ingår i fallstudierna. För att få en överblick kommer genomgången att struktureras upp utifrån just materialtyp.

Innan en redogörelse för avhandlingens material tar vid vill jag tydliggöra att jag inte har samlat in all empiri själv. I projektgruppen som jag varit del av har olika medlemmar varit ansvariga för olika falls materialinsamling. Jag har själv ansvarat för all materialinsamling som rör Visingsö AIS. Likaså har jag tillsammans med Johan Norberg samlat in den empiri som använts i fallet med den svenska idrottspolitiken. Detta innebär att jag i delstudierna 2 och 3 kompletterat min empiri (Visingsö AIS och den svenska idrottspolitiken) med material som andra i

projektgruppen har samlat in. För att säkerställa att nedanstående materialredovisning blivit så korrekt återgiven som möjligt har övriga projektmedlemmar kontrollerat denna redovisning.

Intervjuer

Enligt Robinson (2014) bör fyra steg beaktas när forskare väljer ut respondenter i studier. Det första steget är att fastställa vilka som utgör populationen, det vill säga en kartläggning av relevanta och möjliga respondenter. Därefter måste forskaren besluta hur många som ska intervjuas: ska så många intervjuas så att forskaren upplever att en teoretisk mättnad har uppnåtts (se t.ex. Esaiasson et al., 2012), eller avgörs antalet av vad som är praktiskt genomförbart? Viktigt i detta skede är även att besluta om vilken urvalsstrategi som ska tillämpas: ska respondenterna väljas ut slumpvis eller strategiskt? Om det senare gäller är det viktigt att basera det strategiska valet utifrån en teoretisk förståelse över vad som ska studeras. Vanliga principer är exempelvis att välja personer, som uppvisar en maximal variation eller innehar centrala funktioner, och vars information och insikter är avgörande för studien. Efter dessa tre steg kvarstår ”bara” arbetet med att rekrytera respondenter, något som enligt Robinson (2014) kräver såväl skicklighet som förståelse och etisk medvetenhet.

I denna avhandling har urvalsproceduren av respondenter till viss del varierat. I samtliga fall intervjuades inledningsvis de ansvariga för respektive organisation för att dels säkerställa att den studerade verksamheten kännetecknades av socialt entreprenörskap, dels för att få en förståelse för själva organisationerna, dess verksamhet och kontext. I samtal med de ansvariga har även andra (nyckel)aktörer identifierats, det vill säga aktörer som varit betydelsefulla utifrån både avhandlingsprojektets och delstudiernas respektive syften och målsättningar. Denna procedur kan delas upp i två delar: en generell del och en mer specifik sådan. Generellt valdes personer utifrån en tanke om triangulering. Detta har inneburit att aktörer såväl inom som utanför de studerade organisationerna har intervjuats. Detta bedömdes som viktigt för att både pröva den teoretiska bestämningen om att det sociala entreprenörskapet inbegriper ett konfliktfyllt gränsöverskridande (t.ex. Dees & Anderson, 2003) och för att få både interna och externa beskrivningar av organisationerna (se Esaiasson et al., 2012; Tracy,

2010). Mer specifikt valdes respondenter utifrån respektive delstudies syfte, med följden att antalet respondenter och deras roller varierat mellan avhandlingens olika delstudier. Ingen av de som kontaktats för en intervju tackade nej till att delta.

Samtliga intervjuer har genomförts av någon eller några av forskningsprojektets medlemmar. Under intervjuerna har de principer som Patton (2015) beskriver som viktiga efterlevts i så hög grad som möjligt (se även Kvale & Brinkmann, 2014). Intervjuerna kan liknas vid en blandning av det som brukar beskrivas som semistrukturerade och ostrukturerade intervjuer. Under intervjuernas gång har dessa två olika typer av intervjuformer tillämpats för att erhålla en frihet och flexibilitet i samtalen. Frågorna som ställts har i enlighet med Pattons (2015, s. 428) principer varit så öppna och konkreta som möjligt, oftast i formen av hur- och varför-frågor. Intervjuerna bestod övergripande av två teman. Samtliga intervjuer inleddes med att respondenterna ombads att presentera såväl sig själva som den organisation de representerade. Denna del var särskilt viktig vid de första intervjuerna som genomfördes med de ansvariga för de studerade organisationerna. I samband med dessa första intervjuer handlade det om att erhålla så mycket information som möjligt för att kunna pröva huruvida organisationen och dess verksamhet i tillräckligt stor utsträckning bedömdes uppfylla den teoretiska bestämningen av socialt entreprenörskap inom idrott. I intervjuernas andra tema fick respondenterna ge sin bild och sina uppfattningar av den studerade organisationen för att senare i det avslutade temat redogöra för deras relation till denna. Detta andra tema utelämnades av förklarliga skäl vid intervjuerna med de(n) ansvariga för respektive organisation. Kontinuerligt under intervjuerna ställdes även följdfrågor utifrån samtalens innehåll/riktning. Skälet bakom följdfrågorna var att erhålla mer innehållsrika svar, vilket gjordes genom att be respondenterna konkretisera eller exemplifiera sina svar (se Esaiasson et al., 2012).

Platsen för intervjun bestämdes av respektive respondent. Intervjuerna spelades in med respondenternas godkännande med hjälp av mobiltelefoner och diktafoner. Intervjuerna transkriberades därefter för att underlätta kvalitativa innehållsanalyser av samtalen (se Patton, 2015; se även Schreier, 2012).

Dokument

I avhandlingen har olika typer av dokument samlats in för att komplettera de utsagor som erhöles vid intervjuerna. I delstudie 5 utgör olika dokument dessutom studiens empiriska grund. En stor del av de insamlade dokumenten är organisationernas officiella texter som exempelvis verksamhetsberättelser, årsredovisningar, stadgar och jubileumsutgåvor. Till detta har även interna dokument såsom projektansökningar och organisationsscheman använts. Detta material har samlats in i samband med intervjuerna och via organisationernas hemsidor. Därtill har även sökningar gjorts i det digitala nyhetsarkivet Mediearkivet för att identifiera och ta del av nyhetsartiklar publicerade i lokal, regional och nationell media. De sökord som använts är olika varianter av organisationernas namn (t.ex. Visingsö AIS, VAIS, KFUM Kiosk och KFUM Idrott och Social Kunskap). Det bör emellertid poängteras att alla dokument inte har analyserats ingående. Viss empiri har varit viktig för att få en större förståelse för de studerade organisationerna, deras verksamheter och deras respektive kontexter (t.ex. Yin, 2018). Vad gäller den femte delstudiens empiri utgörs denna av diverse offentliga texter, exempelvis statliga utredningar (t.ex. SOU 1998:76; SOU 2008:59) och författningar (t.ex. SFS 1999:1177; SFS 2009:1226; SFS 2017:900), men även tidigare forskning (bl.a. Fahlén & Stenling, 2016; Norberg, 2016) har använts som material för att beskriva, granska och understödja den förda argumentationen.

Med tanke på att flera av de insamlade dokumenten är framskrivna av de studerade organisationerna behövde även detta beaktas. En kritisk aspekt har varit att jämföra respondenters utsagor med det skrivna innehållet för att se huruvida de två överensstämmer (se Esaiasson et al., 2012; Tracy, 2010). Därtill har viss information i dokumenten följts upp med kompletterande korta ”intervjuer” för att bringa klarhet i vissa uppgifter (t.ex. verksamhetsberättelser och årsredovisningar).

Observationer

I avhandlingen har observationer använts för att skapa en förståelse för de studerade organisationernas kontexter (Creswell, 2013; Patton, 2015). Genom att besöka och ibland delta i de studerade organisationernas verksamheter har observationerna även möjliggjort mer kvalificerade frågor i samband med intervjuer och vid analyser av insamlade dokument.

Observationernas omfattning skiljer sig åt mellan de olika studerade organisationerna. I fallet Fotboll för Integration innebar observationerna ett kontinuerligt aktivt deltagande i verksamheten och i fallet Kiosk observerades verksamheten från sidlinjen. Hos Visingsö AIS bestod observationerna av studiebesök hos såväl Visingsö AIS som dess diverse samarbetspartners under sammanlagt tre dagar. Det geografiska avståndet medförde en begränsning i samband med materialinsamlingen i detta fall.

Analysmetod

I analysprocessen av den insamlade empirin har några mer övergripande steg använts vilka kan knytas till den analysmetod som brukar kallas kvalitativ innehållsanalys (se Schreier, 2012). Efter att fallstudierna hade bedömts vara relevanta att studera, empirin samlats in och intervjuer transkriberats lästes detta igenom flera gånger för att erhålla en överblick av det insamlade materialet. Empirin sorterades därefter in i mindre enheter. Initialt skedde detta (a priori) utifrån de kriterier som utgör definitionen socialt entreprenörskap inom idrott. Genom att göra denna sortering i materialet underlättades bland annat arbetet med att jämföra de olika fallstudierna för att identifiera likheter och skillnader dem emellan. En annan vinst var att irrelevant empiri kunde sorteras bort.

Efter denna initiala sortering utifrån definitionens kriterier och reducering av material ägde ytterligare sorteringar rum, fast denna gång utifrån delstudiernas syften och teoretiska utgångspunkter. Delstudiernas olika teoretiska utgångspunkter, som beskrivs mer detaljerat i själva delstudierna, har således använts som analytiska ”verktyg” för att dels bringa reda och struktur i den insamlade empirin, dels tolka och skapa en förståelse för det studerade. I delstudie 4 innebar detta exempelvis att all empiri som inbegrep Visingsö AIS nätverk och samarbetspartners analyserades utifrån olika nätverkstyper (bl.a. sociala nätverk), medan det i delstudie 3 handlade om att läsa respondenters utsagor utifrån bland annat demokratiteori.

För att säkerställa att analyser av materialet varit rimliga har diskussioner om dessa förts med mina medförfattare, forskningsprojektets medlemmar och även med kollegor under forskningsseminarier och konferenser. Därtill har de publicerade delstudiernas analyser skärskådats av anonyma granskare i peer-reviewprocesser (Schreier, 2012). Dessa olika ”kontrollfunktioner” har

varit viktiga i analysprocessen eftersom all form av analys ”is a matter of judgement” (Patton, 2015, s. 520). Analyser handlar om bedömningar och dessa är alltid beroende av vem som gör dem (Schütz, 1953). Att involvera andra personer i analysförfarandet, och gärna på ett så tidigt stadium som möjligt har därför varit viktigt för att stärka analysens kvalitet. Några exempel på samtal som förts inom ramen för forskningsprojektet har handlat om eventuella intervjuareffekter (dvs. respondenters svar beror på vem som frågar) (se Esaiasson et al., 2012), samt huruvida det kan anses vara problematiskt att olika personer har samlat in materialet (Matteson & Lincoln, 2009). Att respondenters svar kan bero på vem som frågar skulle kunna vara ett problem i samband med intervjuer. Men som Esaiasson et al. (2012) skriver ska ”man inte överdriva risken med intervjuareffekter. Det viktiga är att man reflekterar kring situationen och ärligt redovisar om man tror att det finns resultat som beror på intervjupåverkan” (s. 267). Utan att försumma att eventuella intervjuareffekter kan finnas i avhandlingens delstudier har dessa effekter försökts minimeras genom att det insamlade materialet har diskuterats medförfattare emellan, i synnerhet de transkriberingar som utgör delstudiernas empiri (t.ex. citat). Diskussionerna har inneburit att samtliga medförfattare dels kunnat få en inblick i hur intervjuerna gått till och vad som sagts, dels kunnat läsa den utvalda empirin i sitt sammanhang, dels kunnat ställa frågor om materialet och analyserna av dessa, i synnerhet gällande intervjuerna. Jag uppfattar fler fördelar än nackdelar med att olika personer samlat in material. Exempelvis skulle jag som man inte ha fått tillträde till verksamheten inom ramen för Fotboll för Integration. Den största fördelen med att olika personer varit ansvariga för att samla in material är emellertid att fler fall har kunnat studeras ingående än om jag skulle samlat in allt material själv (se Matteson & Lincoln, 2009). En annan fördel är att analyser kan diskuteras med andra som är insatta i ämnet om än inte specifikt i det fallet som empirin är hämtad från. På så sätt kan även rimligheten i analyserna testas, vilket resulterar i en ökad intersubjektivitet (se Badersten & Gustavsson, 2010; Schreier, 2012).

Etiska överväganden

Likt alla de val som görs i forskningsprocessen avseende studiers inriktningar, syften, metoder och typer av material behöver forskaren ständigt göra olika etiska överväganden. Forskaren behöver inte fatta dessa helt på egen hand och utifrån egna etiska ståndpunkter utan det finns etablerade etiska riktlinjer, principer och uppförandekoder som ska följas vid all forskning. Riktlinjerna är ofta utformade av forskningssamhället och dess olika organisationer (t.ex. American Psychological Association, 2017; British Sociological Association, 2017; Europeiska kommissionen, 2013; Vetenskapsrådet, 2017), men det finns även lagar och förordningar som forskare behöver ta hänsyn till, exempelvis lagen om etikprövning av forskning som avser människor (SFS 2003:460). I dessa normativa riktlinjer framställs viktiga etiska krav som forskare måste förhålla sig till före, under och efter materialinsamlingen. Men till skillnad från att betrakta forskningsetik som något som endast behöver beaktas i samband med materialinsamling så finns det förespråkare som lyfter fram betydelsen av forskningsetik än mer. En av dessa är Tracy (2010) som menar att forskningsetik är en så pass viktig del i forskningsprocessen att den snarare bör ses som "a universal end goal" (s. 846).

I Sverige har Vetenskapsrådet (2002) formulerat fyra övergripande krav som på olika sätt har beaktats under avhandlingens tillkomst. Dessa är: informationskravet (dvs. informera berörda om studiens syfte), samtyckeskravet (dvs. berörda har själva rätt bestämma över sin medverkan), konfidentialitetskravet (dvs. berörda ska ges största möjliga konfidentialitet) och nyttjandekravet (dvs. insamlade uppgifter får endast användas för forskningsändamål). Utifrån kraven har samtliga respondenter dels informerats om forskningsprojektets syfte och deras roll, dels lämnat samtycke till att ställa upp som respondenter vid intervjuer och att utsagorna kan nyttjas för forskning. Samtliga tillfrågade respondenter ställde upp på att bli intervjuade och några bidrog även med annat material, såsom verksamhetsberättelser, årsredovisningar och nyhetsklipp. Respondenterna erbjöds även i samband med intervjuerna möjlighet att läsa manuskript för att se hur deras utsagor skulle användas och kommentera dessa (Tracy, 2010). Ingen har emellertid tagit vara på denna möjlighet till denna respondentvalidering. Vad gäller konfidentialitetskravet har organisationerna inte avidentifierats av tre skäl. För det första ges intresserade möjlighet att läsa mer om

organisationerna och således möjliggörs verifiering av gjorda analyser (se Yin, 2018). För det andra skulle det vara svårt att avidentifiera organisationerna eftersom deras verksamheter och kontexter är relativt unika och kända i Sverige till följd av deras geografiska läge, förekomst i pressen, omnämnande i statliga offentliga utredningar och så vidare. Alla respondenter har emellertid avidentifierats med bakgrund i att de som enskilda personer inte är av intresse. Fokus har istället riktats mot deras respektive positioner och funktioner i de studerade organisationerna samt i några fall deras relation(er) till de studerade fallen (se Hermerén, 2011; Yin, 2018). För det tredje önskade vissa att inte vara avidentifierade och med tanke på ovanstående två skäl samt att ingen av de intervjuade hade invändningar mot detta finns organisationernas namn med i avhandlingen. Som tidigare nämnts valde vi i forskningsprojektet att inte specificera ridorganisationerna då dessa fall diskuterades mer generellt (se nedan för mer diskussion).

Men trots att det finns etiska riktlinjer uppstår det på daglig basis olika etiska dilemman för forskare att hantera (Guillemin & Gillam, 2004). I avhandlingsprojektet såväl som i det övergripande forskningsprojektets studier av socialt entreprenörskap inom idrott har olika etiska dilemman aktualiserats som utmanat såväl min/vår etiska medvetenhet som de etablerade etiska riktlinjerna. Nedan presenteras dilemmana och komplexiteten i dem. Samtliga har erfärits under forsknings- och avhandlingsarbetets gång och redovisats i artikeln *Ethical considerations in researching sport and social entrepreneurship* som publicerades 2018 i tidskriften *European Journal for Sport and Society*.

Den "dubbelsidiga sårbarheten"

I forskning ska människor skyddas i den mån att deras deltagande på intet sätt kan orsaka dem någon skada (t.ex. Vetenskapsrådet, 2002, 2017). Detta är en anledning till varför konfidentialitet och anonymitet ofta är framskrivna som eftersträfvansvärt i etiska riktlinjer. I forskningsgruppen har vi ställts inför situationer där de sociala entreprenörerna inte vill vara anonyma. Istället vill de sprida kunskap och information om sina verksamheter. I de studerade fallen har respondenter under vår materialinsamling frågat oss om diverse råd eller om vi kan skriva deras berättelse.

Ett dilemma kan emellertid uppstå som å ena sidan beror på att de etiska riktlinjerna stipulerar att forskare alltid bör ta hänsyn till deltagarnas berättelser, önskemål och självständighet (t.ex. American Psychological Association, 2017; Tracy, 2010). En tolkning är då att studieobjekten ska nämnas vid namn om de så önskar detta (Le Reux, 2015). Därtill är forskning som involverar människor beroende av att människor faktiskt ställer upp och på olika sätt deltar i olika forskningsprojekt. Detta är en förutsättning för att denna typ av forskning ska kunna bedrivas. Å andra sidan riskerar vi som forskare, med den auktoritet det innebär i samhället, att inte bara legitimerar organisationerna och verksamheterna utan även bli en del av en marknadsföring av deras verksamheter, vilket kan ha en avgörande betydelse för organisationers framtidsutsikter (t.ex. Keller, 2008; Lechner et al., 2006). För att exemplifiera har både Kiosk och Visingsö AIS under intervjuer lyft fram att deras medverkan på olika sätt kan vara dem till nytta, bland annat för att de erhåller ett stärkt rykte gentemot kommun och andra intressenter. När det gäller Kiosk har ansökningar gjorts tillsammans med projektgruppen. Kiosk har dels velat få medel till sin verksamhet, dels önskat få den belyst och beskriven av forskare. Ett dilemma för forskare är att ett stort engagemang i verksamheter samtidigt kan riskera att skada forskningens trovärdighet.

Detta etiska dilemma, som till stor del uppstått i och med konfidentialitetsfrågan, har vi valt att kalla för den ”dubbelsidiga sårbarheten”. I korthet innebär denna just att forskare och de som studeras kan ses som ömsesidigt beroende av varandra. Samhällsvetenskapliga forskare kan inte genomföra forskning som involverar människor utan deras samtycken, vilka ibland kan vara villkorade. Ett sådant exempel är att de som deltar i studien vill bli omnämnda med namn. Samtidigt gäller det omvända för de som studeras. För utan att inkluderas i studien kan de inte använda eventuella positiva resultat för egna ändamål, till exempel marknadsföring och varumärkesbyggande. Det senare problematiserar relationen mellan forskare och deltagare samt de etiska riktlinjernas fokus på att skydda de som studerats från eventuell skada (bl.a. American Psychological Association, 2017; Vetenskapsrådet, 2017).

Forskares hantering av problematiska resultat

Då avhandlingen handlar om socialt entreprenörskap inom idrott behöver vi som forskare även förhålla oss till det som kan beskrivas vara ”socialt gott”. Hur verksamheterna når sin sociala målsättning kan emellertid vara kantat av juridiska tveksamheter. För avhandlingens vidkommande aktualiserades detta som tidigare nämnts i samband med studier av några ridorganisationer. Vi i forskningsprojektet kontaktades och konfronterades som forskare och fick frågor om hur vi kunde forska om, och på så sätt legitimera, verksamheter som utnyttjar barns arbete för att tjäna pengar. Hur kan detta ses vara något ”socialt gott”? Vad som låg bakom konfrontationen var det gränsöverskridande arbete som sociala entreprenörer ägnar sig åt. I detta fall handlade det om ridorganisationer vars verksamhet finns i såväl ideell sektor som företagssektorn och beroende på vart fokus riktas skiljer sig det ”socialt goda” åt. Det som anses vara ”socialt gott” och något eftersträvänsvärt i den ideella sektorn kan ses som något olagligt i en annan sektor. Till exempel problematiseras vanligen inte det ideella arbete som barn och ungdomar gör i stallet när de sköter om och rider hästar. I vissa sammanhang ses detta arbete som ett lärande. Men om samma fenomen betraktas utifrån den lagstiftning som gäller för företag kan det jämföras med barnarbete och brott mot arbetslagstiftning (se Hedenborg, 2006). Denna konfrontation fick oss att inse att forskare själva behöver reflektera över dels studerade organisationer och dessas verksamheter, dels vilket ansvar vi har att undersöka och rapportera om felaktigheter som skulle kunna ligga utanför forskningsfrågan. Till exempel, behöver forskare som studerar organisationers sociala arbete även kontrollera deras bokföring för att säkerställa att inga felaktigheter förekommer?

Förhållningssättet som vi arbetade fram utifrån våra diskussioner och erfarenheter från forskningsprojektet är att så länge eventuellt brott inte faller under anmälningsplikten (Vetenskapsrådet, 2017) krävs noggranna överväganden vid beslut om studien ska genomföras och resultatet publiceras (se Ferdinand, Pearson, Rowe & Worthington, 2007). Särskilt viktigt blir detta om deltagarna inte är avidentifierade. För samtidigt som forskare, i samhällets intresse, ska publicera och sprida forskning har forskarna i linje med forskningsetiska riktlinjer en skyldighet och etiskt ansvar att se till att deltagare inte ska komma till skada. Av denna

anledning har vi, till skillnad från hur vi gjort med de övriga studerade organisationerna, valt att aidentifiera idorganisationerna.

Publiceringsstrategier

Forskning ska driva samhället framåt.⁹ För att lyckas med det krävs det att forskningsresultaten når ut till såväl allmänheten som till övriga forskarsamhället och då oftast via artiklar i olika tidskrifter. Men att välja vart och hur saker och ting ska publiceras kräver många beslut gällande exempelvis på vilket språk ska artikeln skrivas, tidskriftens inriktning (idrottspolitik, sport management, statsvetenskap etc.), om tidskriften ska vara tillgänglig (open access) samt val av tidskrift utifrån vetenskaplig position (ranking) enligt mätinstrument som den nordiska listan, impact factor eller den så kallade ABDC-listan. De beslut som fattas är betydelsebärande. Ponera att man väljer att presentera sin forskning på svenska i en tidskrift som 1) inte är tillgänglig för allmänheten utan låst och ”dold” bakom dyra prenumerationskostnader, 2) har sämre ”ranking” i forskarsamhället och 3) har en begränsad läsekrets då dess inriktning är snäv. Om dessa antaganden skulle vara riktiga kan och möjligtvis borde, som jag ser det, forskarens beslut ifrågasättas.

Så hur har jag resonerat gällande min sammanläggningsavhandling och för de olika delstudiernas vidkommande? Ett av de första besluten jag tog var att skriva avhandlingens kapp på svenska men delstudierna på engelska. Mitt andra beslut var att respektive delstudie ska ingå i sin helhet i kappan som enskilda kapitel och inte enbart som sammanfattningar. Min målsättning med en kapp på svenska var att göra min avhandling tillgänglig för en större publik utöver de som läser olika internationella (engelska) vetenskapliga tidskrifter, som exempelvis delar av idrottsrörelsen. Beslutet att publicera delstudier internationellt kan enklast förklaras med en ambition att sprida mina forskningsresultat utanför Sveriges gränser och att det i dagens forskarsamhälle anses vara mer meriterande att publicera sig i internationella sammanhang än i svenska.

Valet av tidskrifter har både styrts av delstudiernas innehåll och av en strävan efter geografisk spridning. Detta kunde till viss del införlivas tack

⁹ Svenska universitet och högskolor har enligt högskolelagen (SFS 1992:1434) tre uppgifter. Dessa är: forskning, utbildning och samverkan med det omgivande samhället. Dessa ska tillsammans bidra till samhällelig utveckling.

vare två tidskrifters olika call for papers (ung. artikelefterfrågningar). Den ena tidskriften har sitt ursprung i Nordamerika (*Journal of Sport Management*) medan den andra har sin organisatoriska hemvist i Europa (*European Sport Management Quarterly*). De båda tidskrifterna efterfrågade vetenskapliga artiklar till sina respektive temanummer om forskningsområden relevanta för området socialt entreprenörskap. Att bägge tidskrifter dessutom är högt rankade inom forskningsområdet sport management var naturligtvis också positivt.¹⁰ Av de övriga inkluderade delstudierna i avhandlingen är en delstudie publicerad i en europeiskt inriktad sociologisk tidskrift (*European Journal for Sport and Society*), en annan är publicerad som ett bokkapitel i en antologi (utgiven av bokförlaget *Palgrave Macmillan*) och den sista delstudien ämnas publiceras i en internationell idrottspolitisk tidskrift.

¹⁰ De olika delstudierna är publicerade i tidskrifter och förlag med olika ranking. Här följer några olika rankingsystem för delstudiernas olika publiceringskanaler: *Journal of Sport Management* (A*-ABDC listan; 1-Norska listan; 2,169 Impact factor), *European Sport Management Quarterly* (A-ABDC listan; 2-Norska listan; 2,270 Impact factor), *European Journal for Sport and Society* (1-Norska listan), samt *Palgrave Macmillan Pivot* (1-Norska listan).

ORGANISATORISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

“Once you have a clear picture of your priorities – that is your values, goals and high leverage activities – organize around them” – Stephen Covey

Organisationer kan beskrivas som verktyg som människor skapar och använder för att nå specifika ändamål vilka enskilda individer svårtligen kan realisera på egen hand (Abrahamsson & Andersen, 2005; Forslund, 2011; Jones, 2010). När vi ska förstå organisationer är det ofta nödvändigt att rikta fokus på hur organisationer väljer att styra och organisera sitt arbete (t.ex. Alvesson, 2011; Forslund, 2011; Jones, 2010).

Tidigare forskning om socialt entreprenörskap inom idrott har i begränsad omfattning intresserat sig för organisatoriska aspekter. Som visats i tidigare kapitel har studierna snarare handlat om hur organisatoriska förändringar kan stärka socialt entreprenöriella organisationers ställning. De förändringar som studerats handlar om effekter av organisationers beslut om att inrätta dotterbolag (Chew, 2010; Walters & Chadwick, 2009) eller redovisa eventuella sociala resultat (Gibbon & Affleck, 2008).

Mot denna bakgrund kommer jag i detta kapitel att diskutera organisatoriska förutsättningar för att bedriva socialt entreprenörskap inom idrottslig verksamhet. Mer konkret syftar kapitlet till att utifrån teoretiska begrepp och de två empiriska fallen Visingsö AIS och Fotboll för Integration föreslå en bestämning av hur det ”sociala” i socialt entreprenörskap kan förstås. De två fallen illustrerar olika exempel på hur

idrottsföreningar kan styras och organisera sina verksamheter för att de ska kunna bedömas vara ”sociala”. I kapitlet kommer detta göras med utgångspunkt i begreppen demokrati, erkännande, social inkorporering och social gemenskap, vilka presenteras nedan. Genom att använda två empiriska fall är det även möjligt att exemplifiera hur deltagande i socialt entreprenöriella idrottsliga verksamheter kan leda till demokratisk fostran och utveckling av demokratiska färdigheter. Kapitlet är baserat på bokkapitlet *Social entrepreneurship, sport and democracy development* som publicerades år 2018 i antologin *Sport and social entrepreneurship in Sweden* (Peterson & Schenker, 2018b).

Demokrati, deltagande och inflytande

Organisationer behöver varken vara demokratiska eller säkerställa att alla som ingår i verksamheten har lika inflytande. I exempelvis företag är det aktieägarna som äger och bestämmer över organisationen och dess verksamhet. Offentliga organisationer styrs ytterst av valda politiska beslutsfattare. När det gäller ideella organisationer saknas det i Sverige lagstiftning som reglerar hur dessa ska vara utformade eller hur makt och inflytande ska fördelas. Med denna reservation är de allra flesta ideella organisationer demokratiskt uppbyggda enligt principen en medlem – en röst (se Abrahamsson & Andersen, 2005).

Som beskrivits ovan kan det finnas stora skillnader i hur organisationer i praktiken fattar sina beslut och styr sin verksamhet. Dessa skillnader kan analyseras i termer av vilket demokratiideal, eller med andra ord vilken styrning, organisationen anammar (se Gilljam & Hermansson, 2003a). I forskningen om olika demokratiideal kan en grov uppdelning göras mellan en funktionell demokratiuppfattning respektive en normativ demokratiuppfattning.¹¹ Det funktionella perspektivet lägger stort fokus på formerna för hur beslut fattas snarare än beslutens innehåll. Tydliga procedurer såsom regelbundet återkommande val är enligt detta synsätt en garant för grundläggande demokratiska kärnvärden som bland annat politisk jämlikhet. I vardagligt tal benämns ofta denna form av demokrati som representativ demokrati. Inom ramen för den representativa demokratin fattas beslut av just en vald församling, till exempel riksdag

¹¹ Se Gilljam och Hermansson (2003b) för vidare diskussion om funktionell respektive normativ demokratiuppfattning.

eller styrelse (t.ex. Dahl, 1989; Gilljam & Hermansson, 2003a; Lundström, 1999).

Enligt ett normativt demokratiideal förutsätts medlemmar i organisationer och medborgare i samhället att kontinuerligt och på lika villkor kunna delta i demokratiska beslutsprocesser. Det politiska deltagandet är jämt fördelat och medlemmarna är, och tillåts vara, mer aktiva (vid beslut) än vad fallet är utifrån idealen i en mer funktionell demokratiuppfattning. Valdeltagande ses således inte som något tillräckligt (Oscarsson, 2003). Det blir snarare viktigt att medlemmarna ges möjlighet att vara med och påverka det vardagliga beslutsfattandet genom samtal och diskussioner (Englund, 1999, 2000; Gilljam & Hermansson, 2003a). Inom den normativa demokratiuppfattningen betraktas demokrati som ett sätt att leva snarare än ”just a game governed by technical rules” (Alexander, 2006, s. 4). Likaså figurerar en uppfattning inom detta demokratiideal om att ju mer människor deltar och inkluderas i besluten desto bättre. Genom att organisationer utgår från idealen inom ramen för en normativ demokratiuppfattning kan deltagarna utvecklas till att, bland annat, bli ansvarstagande och demokratiska människor (Oscarsson, 2003).

Inom den normativa demokratiuppfattningen kan en uppdelning göras mellan deltagardemokrati och deliberativ demokrati. Båda inriktningarna bygger på tanken att då människan är en social varelse som ingår i ett sammanhang ska den även ha rätt till inflytande och medbestämmande. Skillnaden mellan de båda inriktningarna är emellertid i vilken utsträckning människan ska ges rätt till inflytande. I deltagardemokrati handlar det om att antingen försöka påverka beslutsfattarna (t.ex. genom namninsamlingar) eller att delta vid beslut genom olika sorters omröstningar. Den deliberativa demokratin tar rätten till inflytande ett steg längre. Vid ideala förhållande ska deltagarna via öppna och rationella samtal, fria från maktdominans, både kunna framföra sina synpunkter och få dessa beaktade. Då alla deltagare är jämlikar antas samtalen och de bästa argumenten leda fram till konsensus. Omröstningar blir i denna inriktning således överflödiga (t.ex. Englund, 2000; Gilljam & Hermansson, 2003a; Habermas, 1996).

Erkännande som en förutsättning för demokrati

Ett viktigt perspektiv i kapitlet är att idrott som baseras på delaktighet och inflytande kan vara ett medel för att utveckla deltagarnas demokratiska kompetens. Detta inrymmer också en övertygelse om att alla som deltar i en verksamhet har något att bidra med. Med andra ord: verksamheten kan utvecklas om man lyssnar på alla som är involverade. Genom att ge deltagarna inflytande och möjligheter att påverka kan organisationernas verksamheter i högre grad stämma överens med deltagarnas egna förutsättningar. Likaså skapas förutsättningar för en inkludering i idrott, oavsett bakgrund, fysisk förmåga eller idrottslig ambition.

Att ha rätt till delaktighet och inflytande är emellertid inte samma sak som att faktiskt kunna utöva inflytande. För att de båda ska gå hand i hand behöver organisationer ha en tillåtande miljö som möjliggör inflytande. I dagens mångkulturella samhälle finns det många faktorer som utgör begränsningar eller hinder för individers deltagande och därmed möjligheter till inflytande. Liksom inom många andra områden är socioekonomiska faktorer betydelsefulla, exempelvis utbildning, position i arbetsliv och ekonomiska resurser. Det mångkulturella samhället bidrar med andra saker på det individuella planet såsom språklig och kommunikativ förmåga, men på en mer aggregerad nivå kan även normer och värderingar utgöra barriärer.

Individer agerar inom olika typer av sammanhang. Honneth (2003, 2014) skiljer mellan tre dimensioner av mänsklig samvaro, där en förutsättning för deltagande är ett erkännande utifrån de grunder som respektive dimension baseras på. Den första formen av erkännandet sker i individens privata relationer såsom familj och vänner. Den andra dimensionen avser ett erkännande av de rättigheter som individen har utifrån ett juridiskt perspektiv, och av individens möjligheter att agera som en autonom och respekterad medborgare utifrån alla individers lika värden. Den tredje formen av erkännande handlar om respekten för individen som medlem i en samhällsgemenskap. Individer ska bli accepterade och erkända utifrån sina individuella förutsättningar. Här är det kulturella värden och traditioner som håller samman gemenskapen.

För att kunna utöva inflytande som individer gäller det att lära sig och förstå de olika nivåernas värdesystem men även att sålunda erkänna den bakgrund och de förutsättningar individerna bär med sig. I det mångkulturella samhället blir villkoren för erkännande och social

inkorporering väsentliga. En fråga för idrotten är till exempel när religionen stipulerar villkoren för deltagandet. Ett exempel hämtat från svensk basketboll gäller en flicka som av Svenska Basketbollförbundet förbjöds spela basket i hijab, vilket hon önskade göra utifrån sin religiösa tro (Alvén, 2016). Reglerna som förbjöd bruket av huvudbonad ändrades och tillåter under vissa omständigheter numera detta (Åström, 2016).

Från ett demokratiskt perspektiv, oavsett demokratiideal, är möjligheterna till inflytande och deltagande i samhället nödvändiga. Alexander (2001, 2006, 2013) diskuterar förutsättningarna för social inkorporering, och förordar en princip som baseras på en symmetrisk relation mellan olika grupper och ett erkännande av de olikheter som föreligger.¹² Av tradition har dominerande grupper reglerat ett samhälles normer och värden och härigenom också villkoren för minoriteters inkorporering. Under lång tid har assimilering (eng. assimilation) varit ett tongivande perspektiv, enligt vilket mindre grupper ska anamma dominerande grupps normer och värden för att bli accepterade och erkända. En annan princip utgörs av vad Alexander benämner sammanbindning (eng. hyphenation). Denna princip innebär att nya grupper tillåts behålla vissa av sina kulturella värderingar och normer under förutsättning att de accepterar den dominerande gruppens kultur, värderingar och normer. Alexanders tredje princip benämns mångkulturell inkorporering (eng. multiculturalism). Denna princip är en form av social inkorporering i vilken olika samhälleliga grupper inte bara accepterar och tolererar varandra, utan de förstår och erkänner varandras olikheter. Grupperna kan på så sätt behålla de kvaliteter som karakteriserar dess specifika kultur. I detta förhållningssätt föreligger en ömsesidig acceptans och en nyfikenhet över vad andra kulturer kan bidra med, oavsett om utgångspunkten tas i den dominerande kulturen eller i minoritetskulturen. Olikheter och olika grupperingars specifika bidrag ses sålunda snarare som en resurs i det mångkulturella samhället.

För att exemplifiera Alexanders (2001, 2006) olika principer för social inkorporering kan fallet med bärandet av hijab inom basketen användas. Inledningsvis tillämpades en tydlig tanke om assimilering, det vill säga, personer med en viss typ av klädsel behövde anpassa sig efter den

¹² Alexander (2001) väljer att använda begreppet inkorporering istället för inkludering eftersom detta enligt honom inte är lika värdeladdat (s. 242). I avhandlingen görs emellertid inte denna skillnad på begreppen utan de betraktas som synonymer.

dominerande gruppens normer gällande klädsel. Om enskilda personer inte efterlevde dessa normer var de förbjudna att delta. Men, efter diskussioner och debatt beslöts det att lätta på detta förbud. Anledningen var att klädsel inte ansågs påverka själva basketen. Utifrån Alexanders syn på inkorporering kan en sammanbindning av kulturer skönjas eftersom det skedde en uppluckring av förbudet. För att det skulle kunna vara tal om en mångkulturell inkorporering hade det redan från början inte varit ett problem med spelarens val av klädsel, utan det hade snarare betraktats som en resurs och ett bidrag till gemenskapen i sig. Till exempel skulle fler eventuellt ges möjlighet att delta i spelet och på så sätt kan det ske ett kulturellt utbyte som antas berika samtliga deltagare.

Idrott och demokrati i Sverige

Idrott kan bedrivas i organiserad form, men även i spontan form, enskilt eller tillsammans med andra inom ett socialt sammanhang. Den organiserade idrotten i Sverige är en demokratiskt uppbyggd folkrörelse, baserad på värden som demokrati, jämställdhet, allas rätt att vara med, respekt för andra och ideellt engagemang för att nämna några. Riksidrottsförbundet är den ideella paraplyorganisation som stödjer, företräder och leder den svenska idrottsrörelsen i vilken enskilda idrottsföreningar och dessas idrottsliga verksamheter utgör grundbulten (Norberg, 2018). I idrottsföreningarna har varje enskild medlem rätt till inflytande. Denna rätt tar sig uttryck på olika sätt. För det första har medlemmarna rätt att utöva inflytande och göra sin röst hörd vid föreningarnas årsmöten, bland annat är det medlemmarnas röster som avgör val av ordförande och ledamöter. Det vardagliga arbetet och besluten som fattas sköts av de representanter som medlemmarna röstar fram vid årsmötena. För det andra har medlemmarna möjligheter att skriva motioner för att på så vis försöka påverka verksamheten i önskvärd riktning (Riksidrottsförbundet, 2018b).

Vid en analys av medlemmarnas olika möjligheter till att utöva inflytande utifrån genomgångna demokratiuppfattningar framgår både funktionella och normativa inslag. Beslut fattas mestadels av valda representanter. Dessa behöver dels besitta olika förmågor såsom kommunikativ förmåga, dels vara välinformerade om såväl organisationens arbete som övriga medlemmars åsikter. Det förra blir än mer centralt med tanke på att det är representanterna som ska representera

sina väljare (dvs. medlemmarna). Den svenska idrottsrörelsen grundar sig, likt det svenska samhället i övrigt, således på en funktionell demokratiuppfattning i vilken valen och formerna för hur beslut fattas är centrala. Men då medlemmar ges möjlighet att skicka in motioner för att föra upp saker på dagordningen kan även en något mer normativ demokratiuppfattning, och mer specifikt ett deltagardemokratiskt förhållningsätt till inflytande, skönjas.

Idrottsrörelsen är emellertid inte enkom en stor rörelse baserad på formellt reglerade demokratiska system, utan det finns även andra mer normativa riktlinjer för idrottsföreningarna. Ett idéprogram som innehåller sådana riktlinjer är *Idrotten vill* (Riksidrottsförbundet, 2009). I programmet framgår en mer normativ demokratiuppfattning vid beskrivningar av de värden som idrottsrörelsen ska genomsyras av. Det handlar om att rörelsen ska vara öppen för alla ”oavsett nationalitet, etniskt ursprung, religion, ålder, kön eller sexuell läggning samt fysiska eller psykiska förutsättningar” (s. 19). Vidare framgår dels att alla ska få vara delaktiga i beslut som berör dem i deras vardag, dels att ett idrottsligt deltagande förväntas generera en demokratisk fostran (s. 14), vilket är något som är i linje med den svenska statens förväntningar på att idrotten ska vara en arena för demokratisk fostran (se SFS 1999:1177).

Det finns dock tvivel om i vilken utsträckning idrotten kan förverkliga den förväntan som finns på att den ska leda till demokratisk fostran, särskilt med tanke på vikande deltagarantal. Exempelvis minskar ungas deltagande i föreningsidrotten i Riksidrottsförbundets regi. Framförallt under tonåren väljer många att sluta föreningsidrotta till förmån för aktiviteter som ger dem större friheter, såsom att träna på gym eller motionera i egen regi. Ett annat hinder som aktualiserats i debatten är att kostnader för att delta har ökat, vilket är något som riskerar att förstärka socioekonomiska klyftor inom idrotten. Likaså är det vanligare att killar deltar i idrott, medan tjejer är engagerade i organisationer inom kultursektorn. Speciellt frånvarande verkar flickor med utländsk bakgrund vara (t.ex. Dartsch, Norberg & Philblad, 2019; Norberg, 2018; se även Blomdahl, Elofsson, Åkesson & Lenheden, 2014). I forskning om tillit visar dessutom Abdelzadeh, Lundberg och Amnå (2015) att det är de unga som redan uppvisar social tillit som väljer att delta i idrott ”snarare än att engagemanget i idrotten skapar en högre grad av tillit” (s. 39).

Även om förhållandevis många är medlemmar i idrottsföreningar är det få som faktiskt är med i styrelser eller andra arbetsutskott knutna till de ideella idrottsföreningarna. Majoriteten av styrelsemedlemmarna är därtill män över 40 år (Petersson, Catásus & Danielsson, 2016). Konsekvensen är att få har en formell möjlighet att utöva inflytande, samt att den bakomliggande tanken om representation (dvs. de valda ska representera väljarna/medlemmarna) riskerar att bli lidande. Det finns däremot undantag. De som lyckas rekrytera ungdomar till styrelseuppdrag skiljer sig från övriga genom att styrelserna redan har en högre andel kvinnor och utrikesfödda, samt en lägre andel med högskoleutbildning. Likaså tenderar dessa föreningar att ha fler medlemmar som är aktiva i andra organ/utskott (se Petersson et al., 2016).

Så vad kan sägas om svensk idrott och demokrati? Formellt sett är demokratin närvarande i alla idrottsföreningar som är en del av Riksidrottsförbundet. Medlemmar har möjlighet att rösta vid årsmöten och lämna in motioner för att utöva inflytande. Men i realiteten visar studier att få nyttjar dessa möjligheter. Därtill är de socioekonomiska hindren för att ens bli medlem ibland för stora. Resultatet blir att den demokratiska fostran som idrotten skulle kunna innebära är svår att uppnå. För att attrahera ungdomar och nya grupper av människor behöver existerade praktiker och värden utmanas (t.ex. Gerrevall, 2007). Ett sätt på vilket detta kan göras är genom att initialt fundera över dels organisationernas styrning och sätt att organisera sin verksamhet, dels över vilken typ av social gemenskap de vill eftersträva.

Sociala gemenskaper

Människor kan tillhöra många och olika sociala gemenskaper. Brint (2001) skiljer exempelvis mellan gemenskaper baserade på geografi och gemenskaper baserade på aktiva och medvetna val. Medan de förstnämnda styrs av människors lokalisering, såsom bostadsort, är det snarare gemenskapernas innehåll eller sammansättning som styr de senare.

I en idrottslig kontext kan motiven för att ingå i gemenskaper utgöras av aktiviteter (t.ex. fotboll, golf och gymnastik), men motiven kan även vara i form av att man får vara del av sociala sammanhang (bl.a. lag, träningsgrupper och supportergrupper). Viktigt är även hur ofta deltagande sker och på vilka sätt (Brint, 2001). Seippel (2005) och

sedermå Østerlund och Seippel (2014) delar in sociala gemenskaper efter intensiteten i deltagarnas interaktion och styrkan i de sociala band som skapas mellan dem. Indelningen skapar fyra typer av gemenskaper: stark, svag, medierad och pragmatisk. Den starka gemenskapen baseras på såväl intensiv interaktion som på starka sociala band mellan deltagarna. Den svaga gemenskapen innebär snarare det omvända, det vill säga, svaga känslomässiga band samt få och sällsamma interaktioner mellan deltagarna. Den medierade gemenskapen kännetecknas av starka sociala band mellan deltagarna samtidigt som deras interaktioner är något begränsade. Den pragmatiska varianten innebär slutligen att deltagarna frekvent interagerar med varandra, utan att utveckla några relationer med övriga deltagare.

Østerlund och Seippel (2014) identifierar i sin studie av danska idrottsorganisationer även ett flertal faktorer som inverkar på vilken typ av gemenskap som skapas. Faktorerna det handlar om är bland annat organisationens storlek, deltagarnas utbildningsnivå, idrottens karaktär och antal år man deltagit i organisationen. En slutsats är dock att det inte finns några entydiga samband mellan dessa faktorer och vilken typ av social gemenskap som etablerats i organisationen, utan varje enskild gemenskap behöver förstås utifrån sina premisser.

Utifrån ovan förda resonemang om demokratiuppfattningar, erkännande, inkorporering och sociala gemenskaper analyseras härnäst de två fallen Fotboll för Integration och Visingsö AIS som presenterats översiktligt i tidigare kapitel (se *Fallbeskrivningar*).

Två empiriska fall

Fotboll för Integration

Fotboll för Integration har organiserat och byggt upp sin verksamhet i en stadsdel där många invånare har migrationsbakgrund. Verksamheten erbjuder fotbollsaktiviteter två gånger i veckan och riktar sig till flickor och unga kvinnor. För att delta har närheten och tryggheten varit en viktig faktor både för flickors möjligheter att kunna delta och för deras familjer att våga låta flickorna delta. Redan från uppstarten av projektet var det viktigt för initiativtagaren att verksamheten skulle vara öppen, tillåtande och flexibel för att på så sätt få flickorna att känna sig inkluderade. Även flickor som bor på annan ort söker sig till verksamheten på grund av dess

inhåll och den sociala gemenskapen som skapats. Totalt deltar runt 100 deltagare från 17 olika nationer, vilket tyder på att flickorna upplever verksamheten som stimulerande.

Den sociala gemenskapen i Fotboll för Integration kan utifrån Østerlund och Seippel (2014) analysmodell beskrivas som medierad. Det vill säga att gemenskapen mellan flickorna bygger på starka sociala band, även om intensiteten i interaktionerna kan vara relativt låg. Det som förenar flickorna är att de vill spela fotboll och idrotten blir kärnan i den sociala gemenskap som skapas. Initiativtagaren har medvetet varit flexibel för att kunna möta flickornas olika livsvillkor. Det finns till exempel inget krav på närvaro.

Den idrottsliga barn- och ungdomsverksamheten har i Sverige haft svårt att finna former för att få flickor med migrationsbakgrund delaktiga i verksamheten (Blomdahl et al., 2014). Särskilt svårt verkar det vara att inkludera nyanlända flickor från Östafrika (se Wagnsson, Augustsson, Kougioumtzis, Stråhlman & Patriksson, 2019). Detta indikerar att även om alla har rätt att delta i redan etablerade idrottsliga verksamheter så leder detta inte per automatik till att alla söker sig till och deltar i dessa. Det är mot denna bakgrund projektet Fotboll för Integration kan sägas ha tillkommit. Initiativtagaren har med entreprenöriella metoder försökt aktivera och inkludera en grupp som den traditionella föreningsidrotten haft svårt att nå.

Formellt behöver inte familjerna godkänna flickornas deltagande i den idrottsliga verksamheten, även om det initialt var nödvändigt med ett informellt godkännande för att flickorna skulle komma till verksamheten. Denna form av erkännande är centralt och en förutsättning för fleras deltagande i de idrottsliga aktiviteterna (se även Honneth, 2003, 2014). Vissa av flickorna hade innan projektet startat nästan enbart rört sig mellan hemmet, skolan och affärer. Genom projektledarens uppsökande verksamhet, såsom dörrknackning, erbjöds flickorna en ny form av aktivitet och möjlighet till att delta i ytterligare samhälleliga sammanhang. I initiativtagarens samtal med flickorna kom de ofta gemensamt fram till lösningar på sådant som kunde anses utgöra hinder mot projektet (dvs. normativa demokratiska inslag). Det kunde handla om att de var osäkra på hur de skulle ta sig till lokalen, rädsla för möjliga språkbarriärer eller ängsliga för starka normer för vad en flicka kan/bör ägna sig åt. Projektledaren ansåg att det var en styrka i mötena att hon

själv och övriga ledare hade kunskaper om hur hindren kunde övervinnas eftersom de själva hade erfarenheter av att genomgå liknande faser med sina respektive familjer.

Jag vet ju att de flesta familjer vill att det ska gå bra för deras barn, att de ska få en möjlighet till ett bra liv. Jag försökte förklara att detta är ett sätt att komma ut, lära känna nya personer, stärka sig själv som människa. Under samtalen försökte vi hitta olika lösningar så att tjejerna skulle kunna delta. Det kunde vara allt ifrån att vi organiserade mindre grupper som tog sällskap och gick tillsammans till lokalen till att deras mammor fick följa med för att de också skulle få mer kunskap kring vad det var för typ av verksamhet. (Projektledaren)

Den sociala gemenskap som projektet och den idrottsliga verksamheten skapar kännetecknas av ett erkännande av flickornas rättigheter och lika värde (se Honneth, 2003, 2014). De har givits möjligheter att agera som autonoma individer genom att inte bara delta i verksamheten, utan även utöva inflytande över den. Vidare har verksamheten utgått från flickornas skiftande förutsättningar. Även här har projektledaren behövt vara kreativ, korsa gränser och utmana etablerade normer. Inom ramen för projektet har till exempel flera av idrottens och fotbollens kulturella normer luckrats upp. Det är ingen traditionell idrottsförening med medlemskap, administration och så vidare, utan verksamheten utgår snarare från en logik som är hämtad från spontanidrottens (se även Stenling, 2015). Det finns inga krav på regelbunden närvaro, inga avgifter och flickorna är tillåtna att komma i vilka kläder de vill. Aktiviteten bygger inte heller på fotbollens regelverk, utan på fysisk aktivitet och social gemenskap, och innebär en möjlighet för att få stärkt självförtroende och självkänsla. Enligt flickornas egna beskrivningar förvärvar och utvecklar de olika förmågor genom att delta i aktiviteterna (dvs. fotbollen). De poängterar att de lär känna andra samt tillåts göra sina röster och argument hörda. Det senare är något som kan ses som att övergripande regler och värden har bestämts gemensamt. Det ska finnas ett stort utrymme för olikheter och en ömsesidig respekt för dessa. Genom erkännandet och öppenheten har förutsättningarna för deltagande och beslutsfattande blivit en del av deras idrottande.

Vi har aldrig utgått från vad jag vill. Vi har skapat reglerna tillsammans, det är själva idén. Frågan är hur man kan ha roligt tillsammans. Alla kommer med förslag. Vi har olika tillvägagångssätt. Ibland röstar vi om det eftersom de måste lära sig att ibland vinner majoriteten. Du kan inte alltid få din vilja igenom. Men å andra sidan har du alltid rätt att lägga fram förslag och sedan rösta om det. (Projektledaren)

Hon exemplifierar detta vidare och lyfter samtidigt fram gemenskapens betydelse genom att säga att:

Fotboll är inte bara idrott. Fotboll är gemenskap. Vi skapade våra egna regler. Inte fotbollsregler. Om du bryter en fotbollsregel så bryter du spelet. Om du bryter en regel hos oss så bryter du gemenskapen.

Rätten och möjligheterna till inflytande är alltid i centrum, även om det kan komma till uttryck på olika sätt. Föregående citat indikerar att funktionella demokratiuppfattningar är ständigt närvarande. Flickorna får även en mer normativ demokratisk inskolning. En av flickorna beskriver denna skolning på följande sätt:

Jag var så osäker i början. Jag vågade inte öppna min mun. Nu förstår jag inte det. Vid olika tillfällen gick någon runt och frågade alla i laget vad vi tyckte. Så gör vi fortfarande. Det kan handla om alltifrån vilken musik vi ska ha när vi spelar till hur vi kan få fler tjejer att delta.

Målsättningen att deltagarna ska lära sig att göra sina röster hörda, lära sig argumentera och komma överens har varit med från projektets början. I ett mångkulturellt samhälle blir frågan om erkännande en central del för möjligheten till att delta. För att kunna utveckla sin förmåga till inflytande krävs ett sammanhang som tillåter detta, såsom projektet Fotboll för Integration tycks arbeta.

Om idrott ses som en subkultur till samhället i stort kan projektet med flickorna jämföras med det Alexander (2013) kallar för mångkulturell inkorporering. Projektet och dess organisering vilar på några centrala värderingar gällande flickornas deltagande. Det handlar om att deltagarna ska uppvisa en ömsesidig respekt gentemot varandra, de ska inte förstöra

något eller skada någon annan. Det finns inga idrottsrelaterade normer som bestämmer hur fotbollen ska se ut eller spelas. Det handlar snarare om att deltagarna ska ha roligt, kunna koppla av, vara tillsammans och spela fotboll utifrån deras gemensamt bestämda sätt. Projektledaren framhåller att

det handlar om att göra mål, men det är inte en fotbollsmatch i vilken vi räknar mål för att få ett resultat. Det handlar inte om att vinna eller förlora, utan det handlar om att ha roligt i stunden.

Verksamheten är öppen och tillgänglig för olika individer med olika kulturella intressen, förmågor och krav. Den centrala drivkraften i det sociala entreprenörskapet är att utveckla verksamheten till att möjliggöra ytterligare deltagande och inflytande för en större grupp flickor. När nu Fotboll för Integration har använt idrott som ett medel för att uppnå sociala mål så kvarstår dock frågan om verksamheten också i förlängningen kan bidra till att flickorna ges möjlighet att handla på likvärdiga villkor även i andra sociala gemenskaper. Särskilt intressant blir frågan med tanke på att effekterna av verksamheten inte har studerats närmare, utan fokus har snarare varit på hur projektledaren har tänkt vid projektets etablerande och hur deltagare upplever den.

Visingsö AIS

På Visingsö i Vättern finns ett mikrosamhälle, helt skilt från fastlandet, där Visingsö AIS är en central aktör. Med sin mångfacetterade verksamhet, vilken har utmanat traditionella uppfattningar om idrottsföreningars roll, har Visingsö AIS lyckats mobilisera och föra samman öborna för att på så sätt dels skapa förutsättningar för kommunikation och demokrati på ön, dels skapa ett bra liv för dem.

Ett exempel på mobilisering kan ses i det faktum att en majoritet (cirka 55 procent) av öborna är medlemmar i Visingsö AIS. Av föreningens drygt 400 medlemmar innehar cirka 60 personer ideella uppdrag. Denna grupp skiljer sig från den svenska idrottsrörelsen generellt (se Riksidrottsförbundet, 2016), eftersom gruppen i huvudsak, men även Visingsö AIS generellt, återspeglar öns befolkning med avseende på ålder, kön och socioekonomisk bakgrund.

En grupp som utgör en särskild utmaning att nå är de pojkar som är intagna för tvångsvård på öns statliga institutionshem. Pojkarna har placerats där på grund av en historik av exempelvis missbruk, kriminalitet eller våld. Några av pojkarna har tidigare varit med i den organiserade idrottsrörelsen, men lämnat denna av olika anledningar. Visingsö AIS och dess medlemmar låter emellertid pojkarna vara med i verksamheten. Vissa spelar fotboll medan andra är med i någon av de andra aktiviteterna som erbjuds. Visingsö AIS ger dem så att säga en ny chans att delta i idrotten.

Innan de tillåts att delta måste de dock anpassa sig till några av samhällets normer (t.ex. slutat missbruka droger). Dessa krav kommer inte från Visingsö AIS utan från det statliga institutionshemmet. För att få tillträde till idrottsföreningen får således inte pojkarna bedömas vara en fara för sig själva eller andra. Men från Visingsö AIS:s perspektiv, och i enlighet med Honneth (2014), erkänns pojkarna som jämlikar. Det görs inga skillnader mellan pojkarna och övriga medlemmar utan de ges tillträde till en social gemenskap där de både kan agera och interagera för att utvecklas och rehabiliteras. Att föreningens medlemmar erkänner pojkarna som jämlikar kan också se som en form av mångkulturell inkorporering (se Alexander, 2006). Representerar från Visingsö AIS och institutionshemmet lyfter i intervjuer fram att pojkarna är fria att vara sig själva i Visingsö AIS, oavsett tidigare misstag, historia eller kultur. Bland annat betonar en representant från institutionshemmet Visingsö AIS betydelse för pojkarna. Denne menar att föreningen och dess medlemmar ”välkomnar pojkarna med öppna armar” och utgör på så vis en avgörande roll i deras rehabilitering. Mot bakgrund av att pojkarnas sociala inkorporering i samhället kan beskrivas i termer av såväl assimilering som mångkulturell inkorporering är det mer lämpligt att tala om deras inkorporering som ett fall av det Alexander (2006) benämner sammanbindning (hyphenation). I detta specifika fall används idrotten som ett medel för att hjälpa pojkarna tillbaka till samhället.

Utöver den sociala aspekten i samarbetet mellan institutionshemmet och Visingsö AIS inbegriper detta även entreprenöriella inslag. Genom att föreningen välkomnar pojkarna och låter dem vara med i verksamheten erhåller Visingsö AIS dels en kollektiv träningsavgift, dels möjligheter att hyra institutionshemmets idrottshall för att bedriva ytterligare aktiviteter till reducerade avgifter. Detta skulle å ena sidan

kunna betraktas som ekonomiska motiv till varför Visingsö AIS överhuvudtaget låter pojkarna vara med i sin verksamhet. Å andra sidan kommer resurserna som erhålls från institutionshemmet tillbaka till såväl pojkarna som övriga medlemmar eftersom verksamheten kan fortsätta utvecklas. Utan möjligheter att hyra idrottshallen skulle Visingsö AIS till exempel inte kunna genomföra aktiviteter såsom innebandy och volleyboll i samma omfattning.

Givet att en majoritet av öborna är medlemmar har Visingsö AIS en central roll på ön. Med tanke på föreningens geografiska läge och dess inkluderande förhållningssätt gentemot både sina egna medlemmar och öns övriga invånare, turister etcetera, kan Visingsö AIS sägas utgöra en stark gemenskap (se Østerlund & Seippel, 2014). Gemenskapen karaktäriseras av att många har växt upp med föreningen (vilket inte är konstigt då det är den enda av sitt slag på ön), och därefter fortsatt att verka i den. På så sätt har den blivit ett naturligt inslag i deras vardag och skapat starka sociala band mellan deltagarna. I den sociala gemenskapen finns även stora möjligheter till interaktion deltagarna emellan. En medlem som även är aktiv i Visingsö AIS som ledare jämför exempelvis gemenskapen på såväl ön som i föreningen med sina tidigare erfarenheter från föreningslivet i Stockholm och menar att den sociala gemenskapen är starkare på Visingsö. På frågan om vad det är för skillnad mellan Stockholm och Visingsö svarade medlemmen och ledaren:

Här är det betydligt mer påtagligt att det är socialt. Det är inte målinriktat. Framförallt och den största skillnaden är att det här är en allmän idrottsförening. Här ryms allt.... Jag skulle nästan säga att det är än mer ensamt att sitta i en stad på vintern än det är att sitta här.

Visingsö AIS starka gemenskap kan även diskuteras utifrån Abdelzadeh et al. (2015) som gör gällande att de som redan uppvisar social tillit deltar i idrott snarare än det faktum att idrotten genererar social tillit. För utifrån det som framgått ovan aktualiseras frågan om det är möjligt att identifiera huruvida ett idrottsligt deltagande leder till social tillit om de "föds" in i idrottsföreningen?

Kommunikation och möjligheter till deltagande i den vardagliga verksamheten ses som viktiga inslag. En av Visingsö AIS två ordföranden poängterar just att informationsdelning och reella möjligheter till

inflytande i föreningen är centrala teman för Visingsö AIS, vilket bland annat reflekteras i dess mångfacetterade verksamhet som bland annat består av volleyboll, fotboll, yoga och gymnastik. Ordföranden uppger att om en medlem får en idé kommer Visingsö AIS att lyssna på och diskutera den. Ordföranden menar att beslut om huruvida idén ska förverkligas diskuteras öppet och att beslut ska baseras på argumentationen (t.ex. gällande idéns syfte och investeringsplan). Om idén får stöd implementeras den snarast möjligt. Idéerna kan handla om allt ifrån att skapa nya aktiviteter till olika sorters investeringar. Den tidigare nämnde medlemmen och ledaren upplever att föreningen efterlever detta och beskriver att man ofta får positiva svar från styrelsen. Ett exempel på resultat av diskussioner bland föreningens medlemmar är att Visingsö AIS nyligen har byggt ett klubbhus som bland annat innehåller en lounge-del och ett gym. Dessa nya faciliteter antas, enligt flera av respondenterna, bli en central mötesplats där människor kan träffas och umgås (se även Visingsö AIS, 2016a). Det blir sålunda naturligt att betrakta föreningens demokratiska förhållningssätt åt det mer deliberativa hållet (se Gilljam & Hermansson, 2003a).

Huruvida övriga i föreningen upplever att det deliberativa förhållningssättet genomsyrar verksamheten är emellertid en empirisk fråga som inte studerats. Man kan inte bortse från att några av de intervjuade personerna har centrala positioner i Visingsö AIS: en är ordförande och således en person i maktposition, medan den andra är en medlem och ledare som har lyckats få sina idéer implementerade.

Representanterna för Visingsö AIS menar att föreningen tar ansvar för ön i stort. Föreningen är inte till enbart för sina egna medlemmar, utan även icke-medlemmar såsom turister och pojkar på institutionshemmet är välkomna. Visingsö AIS har även med bidrag från kommunen byggt upp flera anläggningar, däribland ett utegym och en motorikbana, som är tillgängliga dygnet runt för alla, det vill säga även för icke-medlemmar. Uppfattningen att Visingsö AIS tar ett stort samhällsansvar delas av kommunala representanter och utgör ett av skälen till att Visingsö AIS får kommunala bidrag. En kommunal företrädare jämför Visingsö AIS med övriga idrottsföreningar i kommunen och menar att

de är ju en idrottsförening men de är ju så mycket mer än bara idrott.

De är ju ett byalag, de är en samhällsförening och de är en

vägförening. De är ju och jobbar med alla frågor som finns där ute som berör dem på något sätt och de runtomkring. Så de är ju jättevärdefulla och speciellt på en ö.... De andra är mer traditionella inom sin idrott och verksamhet.

Vidare är kommunens hållning att den behöver stödja verksamheter på ön för att göra den attraktiv för såväl boende som turister. I Visingsö AIS fall kan kommunen enligt representanterna inte ignorera föreningen med dess storlek och omfattande verksamhet. Men även om kommunala representanter lyfter fram föreningens arbete för ön som skäl till att stödja den är det möjligt att föreningen fortsätter ta ansvar just på grund av att de erhåller kommunalt stöd. En möjlig analys blir således att Visingsö AIS tar ansvar för att de får kommunalt stöd.

Givet allt som är skrivet om Visingsö AIS kan man hävda, om än något drastiskt och metaforiskt, att föreningen är ön. Det går inte att, likt Brint (2001), urskilja anledningarna till varför deltagarna ansluter sig till den sociala gemenskapen. För många medlemmar är Visingsö AIS ett naturligt inslag i tillvaron och något som man vuxit upp med.

Genom en socialt entreprenöriell idrottslig profil har Visingsö AIS skapat en mångfacetterad verksamhet. Ambitionen är att det ska finnas något att göra för alla. Med dess många medlemmar och genom att, som kommunala representanter uttrycker sig, utmana den traditionella idrottsföreningen har föreningen kunnat mobilisera samhället på ön genom att vara en naturlig mötesplats. Detta har Visingsö AIS lyckats med genom sitt sätt att organisera och styra sin organisation och verksamhet i vilken de medvetet har tillämpat såväl funktionella som normativa demokratiska principer (t.ex. informationsdelning, öppenhet inför idéer och vikten av rationella samtal). Viljan att diskutera föreningen och dess aktiviteter är ett viktigt kännetecken i Visingsö AIS vardag. Ett ytterligare kännetecken som framkommer i intervjuerna med bland annat ordföranden och representanten från institutionshemmet och som kan illustrera föreningens öppenhet och demokratiska hållning är erkännandet av de intagna pojkarna, vilka betraktas som jämlikar och som en resurs för samhället på ön.

Konklusion och diskussion

I kapitlet har organisatoriska förutsättningar för socialt entreprenörskap inom idrott behandlats. Mer specifikt har jag i kapitlet genom att analysera de två empiriska fallen Visingsö AIS och Fotboll för Integration utifrån de teoretiska begreppen demokrati, erkännande, social inkorporering och social gemenskap diskuterat organisatoriska förutsättningar för det "sociala" i socialt entreprenörskap. De två fallen har illustrerat olika aspekter av hur organisationer kan styras och organisera sina idrottsliga verksamheter för att de både ska kunna bedömas vara "sociala" och uppnå ett deltagande som kan leda till demokratisk fostran och utveckling av demokratiska färdigheter.

Genom att, som i projektet Fotboll för Integration, föra samman flickor med hjälp av fotboll, vilket annars skulle kunna vara en främmande aktivitet för många av dem, och genom att låta dem skapa en egen version av fotboll kan många fördelar uppnås. Flickorna blir inte bara engagerade i en fysisk aktivitet med de hälsovinster det kan innebära, utan de blir även medlemmar i en gemenskap i vilken de kan utveckla förmågor som är viktiga i samhället generellt. De kommunicerar, argumenterar och lär sig att respektera varandra som jämlikar i gemenskapen. Med hänvisning till Seippel (2005) erhåller deltagarna starka sociala band till övriga i gemenskapen. Sammanfattningsvis utvecklar de demokratiska färdigheter och skapar tillsammans en gemenskap som kännetecknas av trygghet.

I fallet Visingsö AIS aktualiseras andra sociala aspekter. Ett illustrativt exempel är hur Visingsö AIS bemöter pojkarna vid öns institutionshem. Pojkarna som tvångsvårdas på grund av tidigare kriminalitet, drogmissbruk eller andra psykosociala anledningar får chansen att delta i de aktiviteter som erbjuds, exempelvis fotboll. De erkänns och behandlas med respekt under förutsättning att de anpassar sig till de lagar, regler och normer som omgärdar aktiviteterna och samhället i stort. Pojkarnas tidigare erfarenheter utgör sålunda inget hinder när det gäller deltagande i föreningens aktiviteter. Det enda som hindrar pojkarna från att delta inom ramen för Visingsö AIS är då institutionshemmet inte bedömer pojkarna som redo att delta. Utifrån Alexanders (2006) terminologi kan vi här tala om att en sammanblandning (hyphenation) sker gällande pojkarnas sociala inkorporering. Utöver föreningens engagemang och inställning till institutionshemmet kan Visingsö AIS ses som en aktör som

främjar demokrati och deltagande. Föreningen engagerar människor som annars inte skulle delta i idrott genom att utveckla, organisera och erbjuda en mängd aktiviteter som för öborna samman. Att Visingsö AIS bjuder in deltagarna till samtal och diskussioner om verksamhetens innehåll och framtida riktning signalerar att deliberation är viktigt, såväl i det vardagliga arbetet som vid beslutsfattning.

Båda verksamheterna innehåller kritiska aspekter. En sådan aspekt gäller hur de två organisationerna ska ta steget till att bli än mer erkända av samhället. I dagsläget har projektledaren för Fotboll för Integration skapat förutsättningar för att kunna bedriva en fotbollslik verksamhet för flickor. Nästa steg för verksamheten är att bli erkänd på en samhällelig nivå. Steget kan vara svårt att ta för en ensam social entreprenör. Projektledaren kan behöva få stöd av andra personer, organisationer och så vidare för att lyckas. Annars är risken att det sociala innehållet begränsas till förmån för fotbollsträning. Flickorna skulle i sådana fall behöva vidga sin sociala tillhörighet till andra gemenskaper i vilka de kan nyttja de färdigheter som utvecklats inom ramen för Fotboll för Integration. Huruvida detta blir möjligt beror på de starka band som finns mellan deltagarna och om deltagarna är villiga att utmana dessa. Ett villkor för social inkorporering är inte bara att bli erkänd utan det krävs även en individuell förmåga att kunna röra sig mellan olika sammanhang. Detta blir lättare om de inte är ensamma, om deras erfarenheter erkänns och om de har utvecklat vissa kommunikativa och demokratiska färdigheter. Detta är saker som projektledaren i intervjuer påstår sig arbeta för.

Två indirekta utmaningar för Visingsö AIS berör relationen mellan ön och fastlandet. Den första utmaningen inbegriper pojkarna från institutionshemmet och det som sker när de lämnar hemmet. De kan inte förvänta sig en framtid på ön. Istället behöver majoriteten förbereda sig på att flytta tillbaka till sina olika hemorter. Om detta steg ska bli lyckat krävs nära samarbete mellan olika aktörer (t.ex. skola, myndigheter och idrottsföreningar). Återetableringen är en komplicerad process utanför Visingsö AIS ansvar, även om de är behjälpliga med att etablera kontakt med föreningar i vilka pojkarna kan fortsätta vara aktiva. Ifall detta steg ska bli framgångsrikt beror emellertid på andra aktörer än Visingsö AIS. Det finns således gränser för det sociala engagemanget. Den andra utmaningen handlar om Visingsö AIS kontakter med kommunens

politiker och tjänstemän samt andra intressenter. Dessa kontakter behöver kontinuerligt upprätthållas. Hittills har detta varit framgångsrikt och har utifrån vad som framkommit i intervjuerna underlättats tack vare föreningens deliberativa förhållningssätt. Genom att låta medlemmarna vara med i det vardagliga arbetet undviker föreningen det personberoende som annars gäller för projektet Fotboll för Integration.

Ett gemensamt kännetecken för de båda organisationerna är att deras verksamheter utmanar uppfattningen om vad idrott är och hur den ska bedrivas. Detta blir märkbart synligt i fallet Fotboll för Integration. Genom att flickorna har utvecklat sina egna regler och idéer om hur fotbollen ska spelas behöver de inte "utsättas" för assimilering. Det råder snarare en stor öppenhet inför deltagarnas olika behov, upplevelser och intressen. Fotbollsaktiviteterna kännetecknas av både tävling och sociala inslag. Tävlingsmomenten finns med i spelet men det förekommer inga konsekvenser om man släpper in ett mål. Mot bakgrund av att resultat inte är av någon betydelse finns det heller inget behov av att selektera spelare utifrån idrottsliga färdigheter för att vinna matcher. Alla ska ha rätt att delta.

När idrottsföreningar utmanar idrottens tävlingslogik (dvs. strävan efter att vinna) kan detta öppna upp för social inkorporering. Ett alltför stort fokus på idrottsliga resultat i de studerade organisationerna skulle kunna innebära att deltagare som inte bedöms vara tillräckligt duktiga selekteras bort (exkluderas) från den idrottsliga praktiken (se Coalter, 2007; SOU 2008:59; Stenling & Fahlén, 2016). Visingsö AIS som deltar i fotbollens seriesystem kan exemplifiera denna utmaning. Om ambitionen i föreningen är att vinna matcher och att avancera i seriesystemen (tävlingsfostran) är risken att de sociala värdena (föreningsfostran) blir mindre framträdande. Detta skulle sannolikt vara negativt för de intagna pojkarna och för andra som inte besitter tillräckliga färdigheter för att bidra till att vinna matcher.

Slutligen behöver en fråga ställas om förhållandet mellan socialt entreprenörskap och demokrati: Är en organisation och dess verksamhet verkligen "social" om dess medlemmar och deltagare endast får inflytande genom att de får rösta och göra sina röster hörda vid enstaka tillfällen (t.ex. årsmötet) skilda från vardagen? Jag menar att denna vertikala fördelning av makt behöver i ett socialt entreprenörskap utjämnas och bli mer horisontell (dvs. en mer normativ

demokratiuppfattning) ifall verksamheten ska kunna uppfattas som social. Detta betyder att en representativ demokrati då inte är tillräcklig. Istället är det snarare viktigt att ge människor tillträde till gemenskapen, oavsett vad. För utan tillträde kan ingen demokratisk fostran eller eventuell social inkorporering i samhället komma till stånd. Likaså, och i enlighet med en normativ demokratiuppfattning, bör alla erkännas och inkluderas i det vardagliga beslutsfattandet. Det är först då det är möjligt att tala om att demokrati är ett sätt att leva.

En slutsats av ovan förda resonemang är att ett socialt entreprenörskap inom idrott innebär att samtliga deltagare både erkänns och inkluderas i såväl verksamheten som i det vardagliga beslutsfattandet. Ett sådant sätt att styra och organisera verksamheter skapar således organisatoriska förutsättningar som behöver uppfyllas för att en idrottslig verksamhet ska kunna bedömas vara ”social”. Resonemanget erbjuder sålunda även en vidareutveckling av den ”sociala” dimensionen i det sociala entreprenörskapet som i övrigt tidigare baserats på den svenska statens normativa mål med idrotten (se Peterson & Schenker, 2018a; se även *Teoretisk bestämning*).

EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

”Collaboration is a key part of the success of any organization, executed through a clearly defined vision and mission and based on transparency and constant communication” – Dinesh Paliwal

Forskning har visat att det är svårt att etablera socialt entreprenöriella verksamheter som exklusivt arbetar för att stärka människors sociala värden. En första utmaning handlar om organisationen (Austin et al., 2006; Yitshaki et al., 2008). Val av organisationsform kan vara avgörande för möjligheterna till lån, donationer, support och kontrakt (Hines, 2005). En annan utmaning handlar om legitimitet. Här är problemet att organisationers sociala målsättningar kan ifrågasättas om det samtidigt finns ett vinstintresse (Moizer & Tracey, 2010). Ytterligare utmaningar är att de investeringar som görs i denna typ av organisationer ofta är kortsiktiga (Austin et al., 2006) och osäkra (Weerawardena & Sullivan Mort, 2006). Slutligen tillkommer utmaningen om att många socialt entreprenöriella organisationer saknar tillräckliga egna inkomstkällor och är därför beroende av bidrag och donationer (Bacq et al., 2013; Foster & Bradach, 2005).

I forskning om socialt entreprenöriella organisationer brukar nätverk framhållas som en viktig förutsättning för framgång (Austin et al., 2006; Sharir & Lerner, 2006; Spear, 2006; Weber & Kratzer, 2013; Yitshaki et al., 2008), och då särskilt sociala nätverk (Sharir & Lerner, 2006; Spear, 2006; Yitshaki et al., 2008; Westlund & Gawell, 2012). Trots detta konstaterar Phillips et al. (2015) i en forskningsöversikt att sociala

entreprenörer ofta kämpar för att identifiera och utveckla relevanta nätverk för sina verksamheter. Forskning om nätverk och nätverkande behöver bli mer empirisk och kvalitativ gällande vilken roll som ett nätverks aktörer kan spela för sociala entreprenörer (se även Hoang & Antonic, 2003; Jack, 2010; Nicholls, 2006a).

Mot denna bakgrund kommer jag i detta kapitel om ekonomiska förutsättningar för socialt entreprenörskap att använda mig av Visingsö AIS för att diskutera hur just nätverk och nätverkande kan komma till uttryck i en idrottsförening. Jag menar att Visingsö AIS är ett intressant exempel på hur organisationer kan verka för att uppnå ekonomisk hållbarhet genom att bedriva flera och olika inkomstgenererande aktiviteter i nära samarbete med externa partners. Utifrån Visingsö AIS kan empiriska lärdomar dras om hur socialt entreprenöriella idrottsliga verksamheter kan använda nätverk för att finansiera sina aktiviteter och därigenom övervinna de svårigheter som tidigare forskning pekat på. Med kapitlet avser jag följaktligen att både bidra till den begränsade forskningen om socialt entreprenörskap och nätverk i allmänhet (t.ex. Nicholls, 2006a; Phillips et al., 2015) och om nätverkens betydelse för socialt entreprenörskap inom idrotten i synnerhet. Kapitlet utgår från artikeln *Networking as a cornerstone within the practice of social entrepreneurship in sport* som publicerades år 2019 i tidskriften *European Sport Management Quarterly*.

Socialt entreprenörskap och nätverk

Sociala entreprenörer arbetar gränsöverskridande och befinner sig i ett organisatoriskt gränsland mellan samhällssektorerna (bl.a. Dees & Anderson, 2003). I detta gränsland samarbetar de med ett stort antal andra aktörer: från individer och ideella organisationer till statliga myndigheter och företag. Relationerna till dessa aktörer och nätverk är viktiga eftersom organisationer är "constrained by their relational capability, i.e. the capability to establish, maintain and develop relationships" (Lechner & Leyronas, 2009, s. 658). Givet att entreprenörer följaktligen inte befinner sig i ett vakuum, utan i en social kontext, blir det nödvändigt att ta hänsyn till entreprenörernas omgivning, om vi vill förstå organisationers ofta komplexa nätverk (Jack, 2010).

Nätverk definieras av Lechner et al., (2006) som "a specific set of linkages between a defined set of actors with the characteristic that the

linkages as a whole may be used to interpret the social behavior of the actors involved” (s. 516). En konsekvens av denna definition blir att relationerna och deras innehåll blir viktigare att ta hänsyn till än själva aktörerna vid analyser av nätverk (Glückler, 2007).

Att ha ett utbrett nätverk lyfts ofta fram som centralt för en organisations framgångar (Brüderl & Preisendörfer, 1998; Weber & Kratzer, 2013; Zhao & Arams, 1995), men studier har även visat att en pluralism av nätverkstyper har betydelse. Tidigare har det inom forskning varit ett relativt ensidigt fokus på sociala nätverk men studierna av Lechner och Dowling (2003) och Lechner et al. (2006) indikerar att organisationer inom företagssektorn använder sig av fler nätverkstyper än sociala och ekonomiska i sin strävan efter framgång. Nätverkstyperna bildar något som författarna kallar för ”the relational mix”. Med inspiration från dessa forskare kommer jag att använda följande nätverkstyper för att analysera och diskutera Visingsö AIS olika nätverk: sociala (eng. social), legitimitetsgenererande (eng. reputational), coopetitionella (eng. co-opetition), marknadsinformerande (eng. marketing information) och institutionella (eng. institutional). Den senare nätverkstypen utgör ursprungligen inte en del av den analysmodell som Lechner och Dowling (2003) samt Lechner et al. (2006) tagit fram, utan är ett tillägg jag gjort mot bakgrund av institutioners stora och kritiska betydelse för socialt entreprenöriella organisationers ekonomiska fortlevnad (Phillips et al., 2015; se även Oparaocha, 2015).

Sociala nätverk lyfts ofta fram som viktigt (t.ex. Sharir & Lerner, 2006; Yitshaki et al., 2008). För att kunna särskilja sociala nätverk från andra nätverkstyper definierar Lechner et al. (2006) sociala nätverk som ”strong and active relationships with other individuals that existed before the creation of the firm” (s. 520). Exempel på nätverk är de mellan entreprenören och familjemedlemmar, vänner eller tidigare kollegor. Att sociala nätverk utgör de relationer som entreprenörerna har före skapandet av organisationen innebär att de relationer och samarbeten som uppstår efter detta tillskrivs någon annan typ av nätverk.

Det legitimitetsgenererande nätverket innebär att organisationen via samarbete genererar status och uppmärksamhet som bland annat kan användas i marknadsföringssyfte eller för att komma in på en viss marknad (Austin et al., 2006; Lechner et al., 2006). I utbyte mot

legitimiteten kan organisationerna behöva erbjuda något i gengäld. Vad detta något är kan emellertid skilja sig åt (Lechner & Dowling, 2003).

När två konkurrenter samarbetar kallas detta i forskningssammanhang för *coopetition* (t.ex. Bengtsson & Kock, 2000; Lundgren-Henriksson, 2017). Ett exempel på detta är när företag vid ”peak times” frivilligt väljer att lämna över projekt eller liknande till sin konkurrent i förhoppning om att man vid ett senare tillfälle ska få en motsvarande gentjänst (Lechner & Dowling, 2003; Lechner et al., 2006).

Marknadsinformerande nätverk handlar om relationer som leder till information om befintliga och/eller eventuella framtida marknader. Sådana nätverk utvecklas ofta över tid, eftersom det är först efter att de ”andra” har en tillräcklig kännedom om organisationen som dessa kan ge förslag på organisatoriska eller produktmässiga förbättringar (Lechner & Dowling, 2003; Lechner et al., 2006). Denna typ av nätverk kan även utvecklas är då den ena aktören har intresse av den andres överlevnad (Lechner et al., 2006).

Institutionella nätverk är ”relationships that can exist between a firm and publically funded, open-access institutions.... [T]he aims of institutional networks is to provide support functions and ... improve business success” (Oparaocha, 2015, s. 863). Stöd som organisationer kan erhålla från institutionella aktörer är mestadels kostnadsfria och statligt finansierade. De beviljas vanligtvis stöd eftersom politiska beslutsfattare anser att verksamheterna bidrar till att stärka sociala, hälsomässiga och andra värden.

Härnäst presenteras Visingsö AIS nätverk i två delar. Inledningsvis beskrivs och diskuteras föreningens nätverk på en övergripande nivå. Därefter presenteras nätverken och Visingsö AIS gränsöverskridande arbete utifrån de fyra samhällssektorerna (välfärdstriangeln). Diskussionen i denna del tar sin utgångspunkt i ovan presenterade nätverkstyper.

Visingsö AIS och dess nätverk

Att Visingsö AIS frekvent korsar samhällets sektorer via sina nätverk kan illustreras med hjälp av välfärdstriangeln och en uppräknings av föreningens viktigaste nätverk (se figur 2).

Figur 2. En översikt av Visingsö AIS nätverk utifrån välfärdstriangeln (se Pestoff, 1998).

Figur 2 visar mångfalden av samarbetspartners som Visingsö AIS har i sitt nätverk och att dess samarbetspartners återfinns i olika samhällssektorer. På så sätt illustrerar figuren även hur Visingsö AIS rör sig mellan samhällssektorer. Flest unika samarbeten (standardiserade sponsoravtal borträknade) finns mellan Visingsö AIS och ideella organisationer, medan minst antal samarbeten sker med "aktörer" i hushållssektorn. Detta kan ha kontextuella orsaker, men kan även förklaras av att ideella organisationer drivs av gemensamma logiker och förhåller sig till gemensamma spelregler (se Pestoff, 1998). Att Visingsö

AIS även har många samarbeten med aktörer inom den offentliga sektorn kan till viss del förstås i ljuset av de många bidrag som kan sökas av sociala entreprenörer vars organisationer utgår från den ideella sektorn, via exempelvis olika institutionella aktörer (Oparaocha, 2015).

En analys av Visingsö AIS ekonomiska situation visar att även om bidrag från institutionella aktörer utesluts så genereras mer än hälften av intäkterna (60%) via olika samarbeten och egna inkomstbringande aktiviteter. Visingsö AIS utgör sålunda ett exempel på en socialt entreprenöriell organisation som har lyckats att övervinna det stora bidragsberoende som tidigare forskning annars identifierat som en risk för denna typ av verksamhet (t.ex. Bacq et al., 2013).

För att belysa hur Visingsö AIS verkar inom olika samhällssektorer i sin strävan efter ekonomisk hållbarhet följer här en empirisk redogörelse för och analys av de många och olika samarbetena.

Visingsö AIS och dess nätverk i ideell sektor

Visingsö AIS är likt majoriteten av övriga ideella idrottsföreningar i Sverige medlem i Riksidrottsförbundet via sina medlemskap i olika specialidrottsförbund. Riksidrottsförbundet finansieras nästan uteslutande av offentliga bidrag och utgör en av de största institutionella aktörerna i den ideella sektorn (Riksidrottsförbundet, 2012; Wijkström & Lundström, 2002). Genom sitt medlemskap i Riksidrottsförbundet är Visingsö AIS berättigat till statligt idrottsstöd, till exempel det statliga lokala aktivitetsstödet, även känt som LOK-stöd (se Svensk idrott, 2016). Utöver ekonomiska bidrag kan man även få stöd i form av utbildningar och liknande från specialidrottsförbund och distriktsförbund. Det institutionella nätverket mellan Riksidrottsförbundet och Visingsö AIS regleras via Riksidrottsförbundets stadgar, riktlinjer och policydokument. Riksidrottsförbundet finns till för samtliga medlemmar. Att Visingsö AIS är organiserad i den ideella sektorn och samtidigt medlem i Riksidrottsförbundet skapar följaktligen möjligheter att söka och erhålla stöd och bidrag som andra aktörer, exempelvis företag saknar (t.ex. Hines, 2005).

Att Visingsö AIS inte bedriver tävlingsverksamhet för barn och ungdomar skapar ett tomrum för de som vill satsa på sin idrott ute på ön. Detta löses genom ett samarbete med närmaste idrottsliga grannförening på fastlandet. Detta samarbete bygger, enligt ordföranden för Visingsö

AIS, på ”personliga relationer”. Om det finns en 12-åring som vill delta i tävlingsfotboll agerar föräldrar oftast själva genom att kontakta grannföreningen. Det finns en öppenhet i detta från båda föreningarna. Enligt ordföranden är öborna ”alltid välkomna. De tar emot dem med öppna armar”. Därutöver gick de två föreningarna under några år samman för att kunna erbjuda tjejer möjligheter att spela seniorfotboll i seriesystem, men den gemensamma satsningen blev inte långvarig. Samarbetet mellan de båda är således såväl socialt i den mening att det bygger på personliga relationer som coopetitionellt då föreningarna kan sägas vara samverkande konkurrenter (se Lechner & Dowling, 2003; Lechner et al., 2006). Att Visingsö AIS ”lämnar över” tävlingssatsande barn och unga till grannföreningen ses som naturligt och möjliggör att fler ges möjlighet att utöva idrott efter egna preferenser. Att barnen och ungdomarna från Visingsö dessutom går i högstadieskola och i gymnasium på fastlandet bidrar, enligt en idrottsentreprenör som även är verksam som ideell ledare i Visingsö AIS, ytterligare till att det informella samarbetet mellan föreningarna fungerar förhållandevis friktionsfritt. Samarbetet kan således beskrivas som lösningsorienterat snarare än profitinriktad. Den enda finansiella aspekten av samarbetet är att grannföreningen gynnas av ökade bidrag från Riksidrottsförbundet till följd av det ökade antalet deltagare.

Ett samarbete som inte uppfattas ha idrottsliga eller ekonomiska konsekvenser för Visingsö AIS är dess samverkan med Visingsörådet. Rådet är ett partipolitiskt obundet samarbetsorgan vars uppgift är att tillvarata öbornas intressen gentemot andra administrativa enheter (t.ex. kommun). I rådet är idrottsföreningen representerad. Under möten diskuteras kommundels- och landsbygdsutveckling, varav ett återkommande tema är färjetrafiken. För Visingsö AIS innebär deras medverkan i samarbetsorganet att de får möjlighet att ha synpunkter på öns utveckling, få information om vad som händer på ön, samt möjlighet till nya kontakter som kan leda till nya samarbeten. Ett konkret exempel på hur nätverket kan fungera är genom dess insats för att bevara och fortsätta driva öns enda och tidigare nedläggningshotade kommunala badanläggning (t.ex. Visingsörådet, 2013). Lösningen var att Visingsö AIS mot betalning av kommunen tog över skötseln av omkringliggande ytor. Händelsen illustrerar även att Visingsö AIS tar ett större socialt ansvar för ön än att enbart se till sin egen verksamhet.

Utöver att Visingsö AIS har egna inkomstbringande arrangemang (t.ex. cykelbingo och motionslopp) anordnas även årligen en midsommarfest tillsammans med Sjöräddningssällskapet och hembygdsföreningen. Andra ekonomiska insatser som enligt ordföranden är viktiga är samarbeten med öns olika vägföreningar. Dessa samarbeten inbegriper till stor del städning av vägföreningarnas vägar.

En annan aktör inom den ideella sektorn som Visingsö AIS har ett nära samarbete med är öns folkhögskola. Samarbetet innehåller olika delar men kännetecknas av en strävan efter att nå vinn-vinn situationer. Folkhögskolan använder sig av Visingsö AIS för att erbjuda sina elever fri tillgång till föreningens aktiviteter. Ordföranden menar att tillsammans kan de båda tillsammans skapa en ”attraktiv studiemiljö för studenterna”. I gengäld ersätter folkhögskolan Visingsö AIS genom en kollektiv träningsavgift. Utöver intäkten bidrar lösningen till att Visingsö AIS deltagarantal ökar och att dess medlemmar möter nya människor, vilket ses som något eftersträvarsvärt. En annan del i samarbetet med folkhögskolan är att den fotbollsplan som finns belägen på folkhögskolans område sköts av Visingsö AIS, vilka i sin tur får ekonomisk ersättning via de läger som arrangeras av folkhögskolans kommersiella dotterbolag, öns hotell- och konferensanläggning.

Visingsö AIS och dess nätverk i företagssektorn

Tillsammans med några samarbetspartners korsar Visingsö AIS gränserna mellan den ideella sektorn och företagssektorn. Ett för Visingsö AIS viktigt exempel är samarbetet med öns hotell- och konferensanläggning. Anläggningen som funnits sedan år 1998 är ett helägt kommersiellt dotterbolag till folkhögskolan. Det startades, enligt den ansvarige för verksamheten, som ett sätt att generera intäkter för den då nedläggningshotade folkhögskolan. Ursprungligen sköttes det mesta på ideell basis av Visingsö AIS men nu har hotell- och konferensanläggningen tagit över all administration och betalar i sin tur en fast avgift per lägerdeltagare till Visingsö AIS.

Samarbetet mellan Visingsö AIS och hotell- och konferensanläggningen är ekonomiskt lönsamt för båda parter. De använder varandras nätverk för att nå ut till fler aktörer och en större marknad (se Lechner et al., 2006). Hotell- och konferensanläggningen är beroende av både Visingsö AIS nätverk inom idrottsvärlden för att

attrahera gäster, och av dess faciliteter och ytor vid anordnandet av olika läger. Den ansvarige för hotell- och konferensanläggningen beskriver metaforiskt att samarbetet kan jämföras generera

ringar på vattnet för oss. Till exempel, då Smålands fotbollsförbund har ett läger här varje påsk så har vi lärt oss att skicka ett föräldrarerbjudande i samverkan med fotbollsförbundet om att vi erbjuder boende. Detta ger oss ökade intäkter.

Dessa intäkter var, enligt den ansvarige, ”värda sin vikt i guld” under en tuff ekonomisk period för några år sedan. Visingsö AIS är i sin tur beroende av att en extern aktör driver lägerverksamheten, vilket Visingsö AIS ordförande menar hade varit tufft att göra på ideell basis.

Visingsö AIS samarbetar även med två idrottsentreprenörer som bedriver olika former av friskvårds- och träningsaktiviteter. Utöver att samarbetet inbegriper att idrottsentreprenörerna genom sina företag hyr faciliteter av Visingsö AIS, likt hotell- och konferensanläggningen, så har de tillsammans med Visingsö AIS genomfört marknadsföringskampanjer för att attrahera kunder och besökare till ön. Resultatet av samarbetet har, enligt en idrottsentreprenör, ”varit positivt för båda parter”. Förutsättningarna för detta coopetitionella nätverk kan delvis tillskrivas aktörernas gemensamma syn på respektive aktörs kundunderlag. Visingsö AIS är primärt till för öns befolkning, medan idrottsentreprenörernas verksamheter framförallt är riktade till företag och konferensgäster från fastlandet.

Visingsö AIS erhåller sponsringsintäkter från olika företag och privatpersoner, varav den stora merparten är lokala (Visingsö AIS, 2015, 2016b). De som sponsrar erhåller i gengäld exponering via bland annat reklamskyltar vid Visingsö AIS klubbhus. Sponsorrelationerna beskrivs av ordföranden som baserade på sociala relationer och är en del av föreningens sociala nätverk. Att Visingsö AIS funnits på ön sedan år 1935 och har hälften av öborna som medlemmar innebär att många av sponsorerna har vuxit upp med Visingsö AIS och fortfarande är aktiva som medlemmar. Föreningens sponsorer kan därmed, och i enlighet med Lechner et al. (2006), sägas ha en stark och aktiv relation med Visingsö AIS.

Visingsö AIS och dess nätverk i offentlig sektor

Flera av de nätverk som Visingsö AIS har med aktörer inom offentlig sektor är av institutionell karaktär och enkelriktade, det vill säga att föreningen erhåller bidrag utan krav på motprestationer (Oparaocha, 2015). Ofta handlar det om att Visingsö AIS söker ekonomiskt stöd för sin verksamhet. Några av nätverken är kontinuerliga såsom relationen med kommunen, medan andra är tillfälliga, däribland bidrag som beviljats från Allmänna Arvsfonden.

En viktig förklaring till att Visingsö AIS erhåller offentliga bidrag är att man är flitig på att skriva ansökningar till olika institutionella aktörer som exempelvis Allmänna Arvsfonden och länsstyrelsen. Bidragen från dessa båda aktörer har använts för att bygga ett nytt klubbhus som, enligt ordföranden, ska kunna bidra till att både säkerställa och expandera föreningens verksamhet (se Visingsö AIS, 2016a). Till detta kommer att Visingsö AIS anstränger sig för att presentera och redovisa sitt sociala engagemang för bidragsgivande organisationer inom offentlig sektor. En kommunal företrädare menar att Visingsö AIS skiljer sig på denna punkt från många andra ideella föreningar i kommunen, eftersom de ”inser vikten av att bjuda in kommunalråd och visa vad de gör”. En annan företrädare från kommunen är inne på samma spår genom påståendet att Visingsö AIS är ”så mycket mer än bara idrott”. Föreningen liknas av dem vid en samhällsförening, vars bas är inom idrotten, men som engagerar sig i frågor om alltifrån kommunikationsfrågor (t.ex. cykelvägar och färjetrafik), till att etablera sociala öppna mötesplatser för såväl öns boende som besökare. En av företrädarna från kommunen lyfter särskilt fram Visingsö AIS mångfacetterade verksamhet och deras ansvarstagande som starkt bidragande skäl till att föreningen erhåller en mängd kommunala bidrag såsom verksamhetsbidrag för barn- och ungdomsverksamhet, anläggningsbidrag för utrustning och inköp av utrustning, stöd för drift av kommunala ytor (bl.a. motionsspår och grönyteskötsel), samt investeringsbidrag för tillbyggnad av klubbstuga, beachplan, motorikbana och utegym. Ofta täcker bidragen endast delar av den totala kostnaden, vilket innebär att Visingsö AIS behöver stå för merparten av kostnaderna. Kommunrepresentanterna poängterar emellertid att kommunen inte gör någon åtskillnad mellan ideella föreningar, utan det handlar om att lämna in bidragsansökningar, vilket

Visingsö AIS har gjort och föreningen anses överlag vara ”duktig på att hitta inkomster”.

Visingsö AIS geografiska läge och mångfacetterade verksamhet innebär även att de kan söka bidrag för landsbygdsutveckling. Enligt en av de kommunala företrädarna skiljer sig Visingsö AIS därmed från majoriteten av kommunens övriga ideella föreningar, i synnerhet idrottsföreningar. Om Visingsö AIS inte skulle vara belägen på en ö, eller om de enbart fokuserade på tävlingsidrott, skulle dessa bidrag inte vara möjliga att erhålla. Motivet till att föreningen får sådana bidrag är att landsbygdsutvecklande medel måste komma allmänheten till gagn och vara tillgänglig för alla, vilket föreningen har löst på olika sätt (se mer nedan under *Nätverken mellan Visingsö AIS och hushållssektorn*). En av företrädarna för kommunen betonar detta med påståendet att

om det bara skulle vara fotboll skulle det inte vara särskilt intressant utifrån vårt perspektiv som kommundelsutveckling eller landsbygdsutveckling heller utan det är ju allt det där andra som de gör som gör att det blir intressant.

Majoriteten av ovan nämnda bidrag är tillgängliga för att Visingsö AIS är en ideell förening. Om föreningen hade organiserat sig på annat sätt inom en annan sektorssektor, exempelvis som ett aktiebolag i företagssektorn, hade de inte kunnat söka samma, om ens några, offentliga bidrag. Som tidigare påpekats är således valet av organisationsform viktigt för sociala entreprenörer eftersom de sätter ramar för vilka typer av ekonomiskt stöd som är möjliga att få (t.ex. Hines, 2005).

Att Visingsö AIS har ett etablerat samarbete med ett statligt institutionshem på ön torde vara unikt i en svensk kontext. Samarbetet byggde inledningsvis på sociala relationer. Talande är att institutionshemmets tidigare chef var ledamot i Visingsö AIS styrelse, samt att flera av Visingsö AIS medlemmar varit anställda av institutionshemmet, som för övrigt utgör en av öns största arbetsplatser. Under de senaste åren har samarbetet stärkts och institutionaliserats, med följderna att de sociala relationernas betydelse minskat. Idag består samarbetet av att de intagna pojkar ges möjligheter till social träning genom att få vara med i Visingsö AIS aktiviteter. En företrädare för

institutionshemmet lyfter fram att Visingsö AIS och ”öborna är en del i behandlingsarbetet. De hjälper gladeligen till”. I gengäld betalar institutionshemmet en fast kollektiv träningsavgift för de intagna pojkarna till Visingsö AIS. Likaså hyr Visingsö AIS i sin tur institutionshemmets idrottshall utifrån en prislista som skiftar beroende på om hemmets pojkar är med på aktiviteterna. Att föreningen är delaktig och, i viss mån, ”ansvarig” för verksamhet som normalt bedrivs i offentlig regi illustrerar tydligt Visingsö AIS sociala engagemang.

Att hjälpa tvångsomhändertagna ungdomar med hjälp av idrott har även setts som lovvärt i medier, såväl nationellt (Börjesson, 2015; Östlund, 2015) som regionalt (Abrahamsson, 2015; Bard, 2015; Broman, 2015). Positiva artiklar i media har stärkt legitimiteten för både Visingsö AIS och institutionshemmet. Företrädaren för institutionshemmet beskriver det på följande sätt:

All vår tidigare press var negativ, ända tills vi startade fotbollsutbildningen. Vi har haft en mittupplaga i Expressen och DN om projektet. Så det är positivt. SiS [Statens institutionsstyrelse] har aldrig fått så mycket positiv uppmärksamhet i media.

Som en konsekvens av positiva omnämnanden i media har andra liknande institutionshem besökt Visingsö för att se huruvida de kan skapa motsvarande samarbeten med idrottsföreningar i sina respektive regioner. För Visingsö AIS har samarbetet med institutionshemmet även kunnat utnyttjas i samband med att de har skrivit bidragsansökningar eller i dialoger med kommunrepresentanter. Relationen mellan Visingsö AIS och institutionshemmet kan således beskrivas som ett legitimitetsgenererande nätverk som är till gagn för båda parter, men som också skapar ett ömsesidigt beroende. Utan samarbetet skulle möjligheten till att stärka respektive organisations legitimitet gå förlorad.

Visingsö AIS använder sig även av andra legitimitetsgenererande strategier och nätverk. Man har till exempel varit föremål för studier genomförda vid olika universitet. Dessa studier har troligen också genererat legitimitet. Denna iakttagelse stärks av att ordföranden själv förutspår att ”när de kommunala företrädarna berättar för sina kollegor att du har varit i kontakt med oss och av vilka anledningar kommer det bara för fördelaktigt för oss”.

Visingsö AIS och dess nätverk i hushållssektorn

Ett viktigt kännetecken för hushållssektorn är att den saknar formaliserade organisationer (Pestoff, 1998). Mot denna bakgrund kan det vid en första anblick anses märkligt att en ideell idrottsförening kan samverka med hushållssektorn. Bilden klarnar emellertid om hänsyn tas till de krav Visingsö AIS har på sig för att erhålla bidrag för landsbygdsutveckling. Föreningen har med hjälp av kommunala bidrag upprättat allmänna spontana aktivitetsytor som exempelvis utegym, beachplaner och en motorikbana. Dessa ytor ska kunna användas av alla när som helst. Det är Visingsö AIS som även underhåller dessa aktivitetsytor. Detta motiverar påståendet, om än metaforiskt, att föreningen har etablerat ett nätverk med allmänheten inom hushållssektorn. Visingsö AIS engagemang för oorganiserad träning och fysisk aktivitet stärker bilden av en idrottsförening som tar ett samhällsansvar för sin egen närmiljö.

Konklusion och diskussion

Detta kapitel handlar om att förstå och diskutera de olika typer av nätverk en socialt entreprenöriell idrottsorganisation, här i form av Visingsö AIS, kan ha och nyttja för att uppnå ekonomisk hållbarhet och därmed övervinna de ekonomiska utmaningar som är vanligt för organisationer av detta slag (t.ex. Austin et al., 2006; Bacq et al., 2013; Weerawardena & Sullivan, 2006). Visingsö AIS nätverk har identifierats och analyserats med hjälp av välfärdstriangeln. Därmed har det blivit möjligt att förstå hur sociala entreprenörer med hjälp av sina samarbeten kan navigera mellan samhällssektorerna (Dees & Anderson, 2003). Nätverken har därefter analyserats och klassificerats med hjälp av teorier om nätverkstyper både för att analytiskt åskådliggöra skillnader mellan nätverken, och för att empiriskt exemplifiera olika typer av nätverk som sociala entreprenörer kan använda.

Att nätverk är viktiga för socialt entreprenöriella organisationer understryks, i likhet med tidigare forskning (t.ex. Austin et al., 2006; Yitshaki et al., 2008), även i detta kapitel. För Visingsö AIS möjliggör nätverken en mångfacetterad verksamhet som ständigt är i förändring och under utveckling. Föreningen kan därmed genom sina relationer sägas uppvisa en hög grad av ”relational capability”, vilket stärker föreningens verksamhet (Lechner & Leyronas, 2009).

Analysen med hjälp av välfärdstriangeln visar att Visingsö AIS har flest unika samarbeten med andra ideella organisationer. Kanske är det så att ideella organisationer, på grund av gemensamma förutsättningar och spelregler, har enklare att samverka inom ramen för den egna sektorstillhörigheten?

Det faktum att Visingsö AIS är en ideell idrottsförening spelar en viktig roll för organisationens förutsättningar (se Hines, 2005). Den svenska staten har en positiv syn på den ideella idrottens samhällsnytta, vilket motiverar omfattande ekonomiska bidrag (Norberg, 2018). Organisationen ser, likt andra socialt entreprenöriella organisationer (t.ex. Bacq et al., 2013), dessa institutionella nätverk som sätt att finansiera och utveckla sin verksamhet. Visingsö AIS har emellertid frångått det bidragsberoende som ofta omgärdar socialt entreprenöriella organisationer (t.ex. Bacq et al., 2013). Genom samarbeten med hotell- och konferensanläggningen samt några idrottsentreprenörer har man fått inkomster utan nämnvärt merarbete från Visingsö AIS sida (t.ex. uthyrning av faciliteter). I mer ekonomiska termer kan man beskriva de många nätverken som en form av ekonomisk riskspridning.

Visingsö AIS använder även nätverken med öns institutionshem och med forskargrupper för att stärka sin legitimitet och därmed även förutsättningarna för att erhålla bidrag av olika slag. Dessa samarbeten genererar både medial uppmärksamhet och trovärdighet, vilket entreprenöriella organisationer ofta är beroende av (t.ex. Austin et al., 2006; Lechner et al., 2006; Yitshaki et al., 2008).

Kapitlet indikerar även att flera av Visingsö AIS nätverk baseras på en strävan efter vinn-vinn situationer, men att de även skapar ett ömsesidigt beroende aktörerna emellan. Visingsö AIS är i några fall lika beroende av samarbetspartnern som det omvända. Ett sådant exempel är samarbetet med hotell- och konferensanläggningen. Konsekvensen blir att Visingsö AIS nätverk inte bara är en framgångsfaktor för föreningen utan även för dess samarbetspartners. Detta förhållande antyder att den ensidighet som annars framkommer vid forskning gällande nätverkens, och särskilt de sociala nätverkens, betydelse för socialt entreprenöriella organisationers framgång bör nyanseras (jfr. Sharir & Lerner, 2006; Spear, 2006; Westlund & Gawell, 2012; Yitshaki et al., 2008). För som empiriskt visats kan dessa organisationer även ha en viktig funktion i sina omgivningar och för sina samarbetspartners, såväl ekonomiskt som socialt.

POLITISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

”Governments will always play a huge part in solving big problems. They set public policy and are uniquely able to provide the resources to make sure solutions reach everyone who needs them” – Bill Gates

I detta kapitel, som är baserat på manuskriptet *Swedish sport policy in an era of neoliberalism: An expression of social entrepreneurship?*, analyseras politiska förutsättningar för socialt entreprenörskap inom idrotten i Sverige.¹³ Fokus är den statliga nivån. Utgångspunkten är att riksdag och regering skapar de politiska spelregler som aktörer behöver förhålla sig till (t.ex. Austin et al., 2006; Gartner, 1985). Dessa spelregler kan vara både begränsande och möjliggörande. För att förstå dagens politik och vilka konsekvenser denna kan få för entreprenörer och organisationer i allmänhet och för sociala entreprenörer i synnerhet är det nödvändigt att göra en kort historisk tillbakablick.

En av de större politiska förändringarna som har ägt rum sedan 1970-talet är nyliberalismens globala frammarsch och dess långtgående effekter på utformningen av många länders offentliga välfärdssystem (Larsson, 2014). Att nyliberalismen fick fäste under 1970-talet förklaras bland annat av återkommande ekonomiska kriser på global nivå, vilka ledde till hög arbetslöshet, svag ekonomisk tillväxt och hög inflation. Under 1980-talet drog många europeiska länder slutsatsen att de behövde omvärdera sina strategier för att bekämpa ekonomiska kriser och lågkonjunkturer. Konsekvensen blev en omläggning av den ekonomiska

¹³ Inspiration är även hämtad från kapitlet *Social innovations and social entrepreneurship in sport* av Schenker, Peterson och Bjärsholm (under utgivning) som kommer publiceras i antologin *Social innovation in sport*.

politiken: från en keynesiansk princip om att föra en aktiv och expansiv ekonomisk stabiliseringspolitik i lågkonjunkturer, till åtstramningar och nedskärningar i den offentliga sektorn. I enlighet med den nya ekonomiska doktrinen genomfördes decentraliseringar, privatiseringar, avregleringar och besparingar på många välfärdsområden, bland annat inom utbildning och hälso- och sjukvård (t.ex. Blyth, 2013; Eklund, 2010; Hermann, 2007; Larsson et al., 2012; Roper & Cheney, 2005). Effekterna av denna utveckling ser vi än idag (Surender, 2004). En studie av Peters (2012) visar att mellan åren 1995–2005 minskade flera av länderna inom den internationella ekonomiska organisationen OECD sina offentliga utgifter med cirka åtta procent av ländernas BNP.

Även den offentliga styrningen av offentlig verksamhet förändrades till följd av de nya liberala idéerna. På många håll i den offentliga förvaltningen genomfördes organisationsförändringar med tydlig inspiration hämtad från företagssektorn. Dessa nya styrningsideal brukar idag samlas under benämningen New Public Management (NPM) (Eklund, 2010; Eklund & Henrekson, 2011). Parallellt förändrades ansvarsutkrävandet: från att politiska beslutsfattare kontrollerade myndigheter genom byråkratiska procedurer och regler, till att istället utkräva ansvar i förhållande till tydligt uppsatta och kvantifierade mål (t.ex. van Kersbergen & van Waarden, 2004; Premfors, Ehn, Haldén & Sundström, 2009). Utgångspunkten blev att politiker inte ska detaljstyra offentlig verksamhet, men däremot precisera de mål och resultat som den offentliga politiken förväntas uppnå. En effekt av den nya mål- och resultatstyrningen blev att offentliga myndigheter på olika politiska nivåer valde att lägga ut delar av sina verksamheter på entreprenad (Kumlin, 2003).

Sverige har på intet sätt undgått påverkan av dessa nyliberala strömningar. Sverige må vara känt för dess universella och omfattande välfärdssystem, men faktum är att landet är ett av de OECD-länder som har minskat sina utgifter kraftigast i relation till BNP (Peters, 2012; se även Larsson et al., 2012; Lundberg, 2017; Starke, Kaasch & van Hooren, 2013). En effekt av utvecklingen har blivit att Sverige sedan början 1990-talet inte längre kan ses som ett typexempel för den välfärdsregim som Esping-Andersen (1990) benämner som socialdemokratisk. Mer rimligt är att se Sverige som en hybrid mellan den socialdemokratiska och den liberala välfärdsregimen (se Peterson, 2012).

I den internationella idrottsforskningen har allt fler börjat intressera sig för hur nyliberalismens intåg och de följande politiska besparingsåtgärderna har påverkat idrottsorganisationer (t.ex. Brown & Pappous, 2018; Giannoulakis et al., 2017; Okayasu & Morais, 2017; Parnell, Millward, Widdop, King & May, 2018; Parnell, et al., 2017a; Roberts, 2017; Walker & Hayton, 2017; Widdop, King, Parnell, Cutts & Millward, 2018). Huvudintrycket är negativt. I de allra flesta studerade länder i Europa har det offentliga stödet till idrotten minskat. I vissa länder har denna åtstramningspolitik varit frivillig, till exempel i Storbritannien. I andra länder såsom Grekland har besparingar tvingats fram till följd av ländernas bekymmersamma ekonomiska situation (t.ex. Parnell et al., 2017b).

Trenden med ett minskat statligt ekonomiskt stöd till idrotten gäller dock inte Sverige. Trots återkommande ekonomiska lågkonjunkturer och nyliberala reformer av välfärdssystemet har det offentliga stödet till idrotten ökat markant. Här talar de faktiska siffrorna sitt tydliga språk. I slutet av 1990-talet låg det statliga årliga stödet till idrotten på cirka 450 miljoner kronor. Idag, år 2018, uppgår det till över 2,1 miljarder kronor (Norberg, 2019).

Den svenska idrottspolitiken har emellertid inte undgått att påverkas av den nyliberala ideologiska förändring som skett inom många andra samhällsområden. En förändring är att den statliga idrottspolitikens fokus skiftat från ett generellt stöd med syfte att stärka idrottsrörelsens karaktär av fri folkrörelse till ett stöd med fokus på idrottsrörelsens samhällsnyttiga resultat och effekter. Därmed har idrottspolitikens former ändrat karaktär. Med ett ökat fokus på idrottspolitikens effekter, har inslaget av traditionella organisations- och aktivitetsbidrag minskat till förmån för ökade projektbidrag och öronmärkta utvecklingsinsatser med tydliga välfärdspolitiska mål. Vidare har regeringen ökat sin kontroll och uppföljning av hur idrottsrörelsen hanterar sina offentliga bidrag (Fahlén & Stenling, 2016; Norberg, 2016).

I detta kapitel beskrivs och diskuteras hur den förändrade statliga idrottspolitiken i Sverige påverkar förutsättningarna för socialt entreprenörskap inom idrott. Det första bidraget i kapitlet är av mer empirisk karaktär. Genom att beskriva och diskutera den svenska idrottspolitiken och dess ökade ekonomiska stöd nyanseras i kapitlet den pågående akademiska diskussionen om hur nyliberalismen drabbat

idrotten negativt via minskade ekonomiska bidrag (t.ex. Giannoulakis, et al., 2017; Parnell et al., 2017b; Roberts, 2017). Det andra bidraget i kapitlet är av teoretisk karaktär. Som ett resultat av att analysera idrottspolitikerna i Sverige med hjälp av begreppet socialt entreprenörskap ges teoretisk kunskap om hur politiska beslut kan förstås (se Ratten, 2017, 2019). Slutligen ämnar jag i kapitlet bidra till en förståelse för de politiska förutsättningarna för sociala entreprenörer och deras idrottsliga verksamheter i Sverige.

En politik för socialt entreprenörskap

Statlig politik skapar juridiska och ekonomiska villkor som organisationer måste förhålla sig till. Inte minst kan policy och politiska beslut stimulera organisationer till att arbeta inom områden som bedöms vara viktiga, problematiska eller i behov av nya lösningar (Audretsch, Grilo & Thurik, 2007; Minniti, 2008), vilket i sin tur kan främja entreprenörskap (t.ex. Lerner, 2009; Minniti, 2008).

Forskning visar att länder som har förändrat sina välfärdssystem i en nyliberal riktning samtidigt tenderar att uppfatta socialt entreprenörskap som en möjlighet att skapa sociala värden som marknaden eller staten svårt kan åstadkomma (Mulgan, 2006). Den bild som framträder är att sociala entreprenörer uppfattats som mer effektiva än offentliga myndigheter att åstadkomma social förändring (Nicholls, 2006b). Enligt Dees (2007) har denna tilltro till socialt entreprenörskap vuxit fram mot bakgrund av att traditionella offentliga välfärdsinsatser kritiserats för att vara "bureaucratic, ineffective, wasteful, too political, and antithetical to innovation" (s. 25). Därtill menar forskare att politiska beslutsfattare kan styras av sin önskan att bli omvalda, med följderna att de blir försiktiga med att utveckla och implementera nya lösningar själva (Mair, 2010). Mot denna bakgrund har stöd till sociala entreprenörer framstått som ett sätt att främja social förändring. Detta innebär att staten kan vara en viktig aktör som skapar förutsättningar för sociala entreprenörer (Phillips et al., 2015; se även Baines, Bassi, Csoba & Sipos, 2019; Lerner, 2009; Peterson & Schenker, 2018a; Ratten, 2017).

Politiska reformer med syfte att stödja socialt entreprenöriella aktiviteter kan betraktas på några olika sätt. För det första kan reformer, i form av exempelvis lagstiftning eller anslag, skapa stödjande miljöer eller incitament för entreprenörer och organisationer att utveckla verksamheter

i en social riktning. I detta fall kan den politiska reformen ses som en social innovation vars målsättning är att åstadkomma social förändring. Det kan exempelvis handla om att minska utanförskap i samhället. För det andra kan reformerna förstås som sociala innovationer i sig själva (Reynolds et al., 2017; se även Schenker, Peterson & Bjärsholm, under utgivning).

I forskning om så kallade entreprenöriella processer görs en åtskillnad mellan begreppen social uppfinning, social innovation och socialt entreprenörskap (t.ex. Galindo & Mendez-Picazo, 2013; Ratten, 2017). Distinktionen mellan dessa begrepp är central för att visa hur den förändrade statliga idrottspolitikerna i Sverige har påverkat förutsättningarna för socialt entreprenörskap inom idrott. Begreppen beskriver olika delar i en entreprenöriell process. Processen inleds med en idé om samhällelig utveckling (social uppfinning). Om idén utvecklas och blir till verklighet har en social innovation skett. Det tredje och sista steget i den entreprenöriella processen är att åstadkomma förändring. Detta steg kräver att sociala entreprenörer i sina dagliga verksamheter arbetar med människor för att åstadkomma en positiv social förändring (se Phills, Deiglmeier & Miller, 2008). En konsekvens av detta synsätt blir att statens politik inte kan ses som socialt entreprenörskap i sig. Däremot kan politik uppmuntra till socialt entreprenörskap genom att införa politiska reformer (sociala innovationer) som är avsedda för att åstadkomma social förändring. Genom reformerna stimuleras aktörer till att skapa nya innovativa organisationer och verksamhetsformer (se Ratten, 2017). För att förstå idrottspolitiska reformer i en svensk kontext följer härnäst en presentation av den svenska idrottspolitiska modellen.

Den svenska idrottspolitiska modellen

Den svenska idrottspolitiska modellen har tre övergripande kännetecken. För det första, och som tidigare presenterats, är verksamheten organiserad som en klassisk folkrörelse i vilken lokala idrottsföreningar förenas i olika nationella och regionala förbund under ledning av paraplyorganisationen, Riksidrottsförbundet. Riksidrottsförbundets högsta beslutande organ är RF-stämman som möts vartannat år. Mellan dessa stämmor styrs Riksidrottsförbundet av Riksidrottsstyrelsen och dess kansli. Utöver Riksidrottsförbundet finns även studieförbundet SISU Idrottsutbildarna samt Sveriges Olympiska Kommitté som ansvarar för svenskt deltagande

i de olympiska spelen. Vidare har idrottsrörelsens rötter som folkrörelse skapat principer för hur den är organiserad, och även skapat de demokratiska ideal och värden som ligger till grund för rörelsen. Värden som öppenhet och jämlikhet är centrala för idrottsrörelsen. Lika viktigt är att medlemskap i idrottsföreningar knutna till Riksidrottsförbundet inte ska begränsas av faktorer såsom kön och ekonomi (se Norberg, 2010, 2018; se även *Teoretisk bestämning* och *Organisatoriska förutsättningar*).

Ett andra kännetecken för den svenska idrottspolitiska modellen är det omfattande offentliga stödet till idrottsrörelsen, såväl på nationell som kommunal nivå. Stödet motiveras på välfärdspolitiska grunder, snarare än som strategier för att nå internationella idrottsliga framgångar och segrar. Några värden som framhålls, och som tidigare nämnts, är idrottens bidrag till folkhälsa, demokratisk fostran och social inkludering (Bergsgård & Norberg, 2010; Ekholm, 2016; Fahlén & Stenling, 2016; Norberg, 2010; Wagnsson, 2009; Österlind, 2016). I många länder syftar annars det statliga stödet till idrotten att främja just elitidrott och framgångar på den internationella idrottsarenan, ofta med motiveringar om att internationella idrottsliga framgångar leder till internationell prestige, nationell sammanhållning, turism och arbetstillfällen. Sådana resonemang har emellertid inte varit framträdande i svensk idrottspolitik (t.ex. Bergsgård & Norberg, 2010; Norberg, 2018).

Idrottsrörelsens statliga stöd kan grovt delas upp i tre delar. Den första delen är organisationsstöd till Riksidrottsförbundet och dess specialidrottsförbund. Den andra delen är aktivitetsstöd riktat till de lokala idrottsföreningarna (det s.k. LOK-stödet). Den tredje och sista delen är utvecklingsstöd i form av tidsbegränsade projektbidrag med specifika ändamål, till exempel Idrottslyftet (Norberg, 2016, 2019).

Det kommunala idrottsstödet består framförallt av byggande och skötsel av kommunala idrottsanläggningar samt bidrag till lokala idrottsföreningar. Omfattningen av det lokala idrottsstödet är svårt att precisera i detalj, men uppskattningsvis handlar det om drygt 10 miljarder kronor årligen (Norberg, 2018).

Det tredje kännetecknet för den svenska idrottspolitiska modellen är det nära samarbetet mellan Riksidrottsförbundet och staten i frågor kopplade till det offentliga idrottsstödet (t.ex. Norberg, 2004). I Sverige finns en lång tradition av samarbete mellan staten och

intresseorganisationer, något som kan benämnas som korporatism (se Larsson et al., 2012; Lundberg, 2017; Premfors et al., 2009; Rothstein, 1992). Enligt Lewin (1992) kan korporatism definieras som ”en av statsmakterna erkänd medverkan från organisationerna i beslut eller förvaltning inom den offentliga sektorn eller ett handlande av motsvarande slag, som organisationerna utför på statsmakternas vägnar” (s. 57). Denna form av samarbete uppstår sålunda när staten uppfattar en organisation som en särskilt viktig intressent och bedömer att organisationens medverkan i statsförvaltningen är önskvärd (Micheletti, 1994). I praktiken innebär detta att stat och organisation har olika typer av överenskommelser, nära samarbeten eller att staten delegerar befogenheter och ett offentligt ansvar till organisationen (Wijkström, Einarsson & Larsson, 2004). Inom idrotten framgår detta samarbete genom det faktum att Riksidrottsförbundet sedan 1930-talet har haft en central roll i fördelningen och administrationen av statens idrottsstöd. På så sätt är idrottsrörelsen inte enbart en mottagare av offentligt stöd utan man har även stort inflytande över hur stödet ska fördelas. Som ett resultat av detta har Riksidrottsstyrelsen utvecklat en dubbel identitet. Å ena sidan representerar den ledningen för Sveriges största folkrörelse. Å andra sidan verkar den ”i myndighets ställe” i idrottspolitiska frågor (Norberg, 2004).

Det statliga stödet till idrotten i Sverige syftar inte enbart till att uppmuntra till specifika samhälleliga effekter av idrottsutövning såsom folkhälsa eller demokratisk fostran. Lika viktigt är motivet att stödja idrottsrörelsen som en frivillig och självbestämmande folkrörelse. Det senare har inneburit att staten alltid medvetet valt att begränsa sin styrning och kontroll över idrottsrörelsen för att erkänna och främja dess självständiga status. Det begränsade inflytandet betyder dock inte att stödet har varit villkorslöst. Det har snarare handlat om att staten haft tillit till idrottsrörelsens egen förmåga att axla ett samhällsansvar och att den utvecklas i en samhällsnyttig riktning. Det korporativa samarbete som utvecklades mellan staten och idrottsrörelsen under 1900-talet har jämförts med ett ”implicit kontrakt” som kännetecknats av tillit och outtalade förväntningar snarare än kontroll och explicita mål (Norberg, 2004; SOU 2008:59).

Den nya statliga idrottspolitiken

Sedan millennieskiftet har den svenska idrottspolitiska modellen emellertid förändrats. I den följande delen kommer dessa förändringar att presenteras och sedermera diskuteras i relation till NPM som offentlig styrdoktrin och till socialt entreprenörskap.

En förändrad svensk idrottsmodell

Den svenska idrottspolitiska modellen har genomgått tre signifikanta förändringar sedan millennieskiftet. För det första har statens stöd till idrotten ökat avsevärt, ekonomiska kriser och lågkonjunkturer till trots. Denna ökning kan framförallt förklaras av att statens stöd till idrotten mellan åren 1990–2009 var kopplad till den statligt reglerade spelmarknaden. Beslutet att knyta stödet till spelmarknaden gjordes av riksdagen för att kompensera idrottsrörelsen för uteblivna ökade ekonomiska anslag under finanskrisen i början av 1990-talet. Få kunde emellertid förutse den expansiva spelpolitik som regeringen skulle föra åren runt millennieskiftet och dess effekter på det statliga idrottsstödet. För idrottsrörelsen följdes således anslagsökningar av sällan skådat slag. Enbart under åren 2000–2005 ökade det statliga stödet från drygt 600 miljoner kronor (år 2000) till nästan 1,5 miljarder kronor (år 2005) och som tidigare nämnts utdelades år 2018 ett anslag på drygt 2,1 miljarder kronor. Enligt Norberg (2016) måste spelpengarna betraktas som en stor vinstlott för svensk idrott. Med en sådan spelpolitisk metafor är budskapet att det ökade statliga stödet till idrottsrörelsen under senare decennier framförallt måste ses som ett oväntat resultat av spelpolitiska överväganden snarare än ett led i en strategisk idrottspolitisk satsning.

För det andra har formerna för det statliga stödet förändrats. Med nya spelpengar följde nya bidragsformer, varav vissa måste klassificeras som storskaliga utvecklingssatsningar. Målsättningen med dessa har varierat över tid, men genomgående har de övergripande ambitionerna varit att uppmuntra idrottsrörelsens förbund och föreningar till att rekrytera nya deltagare, minska bortfallet av ungdomar samt utveckla nya aktiviteter och verksamhetsformer. En gemensam nämnare är även att bidragen varit tidsbegränsade och öronmärkta (Norberg, 2016). Tydliga exempel är de satsningar som nämnts och beskrivits tidigare i avhandlingen såsom Handslaget och Idrottslyftet. Utöver dessa har även andra öronmärkta politiska satsningar tillkommit. Sedan år 2015 finns satsningen *Idrott för*

nyanlända som inbegriper särskilda medel med syfte att aktivera och engagera nyanlända till följd av den europeiska flyktingkrisen (Norberg, 2019; Regeringskansliet, 2016). Sedan år 2017 har regeringen även beviljat medel för att främja barn och ungdomars fysiska aktivitet i skolan genom satsningen *Samling för daglig rörelse* (Regeringskansliet, 2017).

För det tredje har relationen mellan staten och idrottsrörelsen förändrats. Stegvis har nya former av samarbete kommit att ersätta den tillit och de outtalade förväntningar som präglade idrottspolitiken under 1900-talet (Bergsgård & Norberg, 2010; Norberg, 2011). Bakgrunden till dessa förändringar kan sökas i förslag presenterade i två statliga idrottsutredningar (SOU 1998:74; SOU 2008:59). Mer konkret har: (a) motiven till statens stöd till idrotten preciserats i en särskild förordning om statsbidrag till idrottsverksamhet (SFS 1999:1177); (b) Centrum för Idrottsforskning sedan år 2010 haft i uppdrag av regeringen att följa upp det statliga idrottsstödet (SFS 2009:1226); även (c) Riksidrottsförbundets myndighetsutövning i anslagsfrågor givits lagstöd (SOU 1998:76; se även SFS 2017:900). Utvecklingen kan sammanfattas som att det tidigare implicita kontraktet mellan staten och idrottsrörelsen blivit mer explicit och formaliserat (t.ex. Norberg, 2011, 2018).

Från "idrottsutveckling" till "idrott för utveckling"

Förändringarna som har skett sedan millennieskiftet i den svenska idrottspolitiken kan summeras som ett skifte från ett allmänt stöd med syfte att uppmuntra idrottsrörelsens ideella strävanden till en mer resultatorienterad politik med fokus på de sociala effekterna av idrottsrörelsens aktiviteter: från ett "tack för att ni finns" till ett "tack för vad ni åstadkommer". Utvecklingen kan även beskrivas som ett skifte från "idrottsutveckling" till "idrott för utveckling" (se Norberg, 2016). I sammanhanget bör det betonas att den svenska staten länge har betraktat idrotten som en möjlig lösning på olika samhällsproblem och som en del av välfärdssamhället. Denna syn på idrotten som medel för att nå förändring är inte ny utan har framförts i samtliga utredningar om statens stöd till idrotten sedan tidigt 1900-tal (se SOU 1922:8, SOU 1957:41, SOU 1969:29, SOU 1998:76, SOU 2008:59; se även Österlind & Wright, 2014). På senare tid har synen på idrotten som ett möjligt verktyg för att åstadkomma social förändring emellertid blivit allt mer framträdande (se Ekholm, 2016). Skiftet inbegriper sålunda inte en direkt omprövning om

huruvida idrotten är bra eller inte, utan handlar snarare om förändrade förväntningar. Från statens perspektiv räcker det inte längre att anta att stödet till idrotten leder till positiva samhällseffekter. Man vill se konkreta och mätbara resultat.

Detta skifte kan ses som en effekt av de nyliberala idéströmningar som beskrevs inledningsvis i detta kapitel och som växte sig starka under 1980- och 1990-talet. Förändringarna är konkreta manifestationer av NPM inom idrotten enligt principen att staten ska formulera mål för sin idrottspolitik men överlåta själva genomförandet till icke-statliga organisationer. Just det faktum att idrottsrörelsen betraktas som ett instrument för välfärdspolitiska strävanden gör det även rimligt att se politiken som en sorts konkurrensutsättning och privatisering av offentliga mål samt som en strategi för att begränsa statens utgifter genom att tillgodogöra sig värdet av ideella insatser (van Kersbergen & van Waarden, 2004).

Det svenska idrottspolitiska skiftet, från tillit och ett implicit kontrakt mellan staten och idrottsrörelsen till formaliserade roller och explicita förväntningar, överensstämmer dessutom väl med en generell utveckling av svensk statsförvaltning kännetecknad av ökad mål- och resultatstyrning och uppföljning. Den överordnade samarbetsprincipen är idag att staten formulerar mål för sin bidragsgivning, men att Riksidrottsförbundet självständigt beslutar hur dessa mål ska realiseras (Fahlén & Stenling, 2016; Norberg, 2016). För idrottsrörelsen har den nya statliga idrottspolitikens medfört kraftigt höjda bidrag, men till priset av minskad autonomi och självbestämmande. Likaså har den statliga kontrollen ökat, vilket manifesteras genom det uppföljningsuppdrag som Centrum för Idrottsforskning erhöll år 2010.

Skiftet i den statliga idrottspolitikens kan även tolkas som ett uttryck för en så kallad nätverksstyrning (network governance). Detta är en styrningsfilosofi för offentlig verksamhet som utvecklats samtidigt och parallellt med NPM. Utgångspunkten i nätverksstyrning är att dagens globaliserade samhällen är så komplexa och sammanvävda att gränserna mellan samhällssektorerna luckrats upp (Bromley & Meyer, 2017). Staten kan därför inte längre styra offentlig verksamhet i enlighet med traditionella och hierarkiska principer. Lösningen ligger istället i att i en närmast korporativistisk anda fördjupa samarbetet med andra aktörer i samhället, som exempelvis företag och intresseorganisationer (Hague &

Harrop, 2010; van Kersbergen & van Waarden, 2004; Premfors et al., 2009). Överfört till idrottsområdet är utgångspunkten att staten inte kan lösa stora samhällsutmaningar såsom folkhälsa och social inkludering utan hjälp av gränsöverskridande samarbeten (se Norberg, 2019).

Ett konkret exempel på att idrottspolitikerna blivit mer resultatorienterad och att samarbetet mellan stat och idrottsrörelse blivit inriktad på att möta stora samhällsutmaningar är den idrottspolitiska satsning som gjordes i samband med den europeiska flyktingkrisen år 2015. Kort efter att många flyktingar anlant till Sverige beslutade regeringen om satsningen Idrott för nyanlända. I denna tillfördes idrottsrörelsen 64 miljoner kronor årligen för att denna skulle "underlätta insatser för asylsökande och arbetet med etablering av nyanlända" (Prop. 2015/16:47, s. 17; se även Regeringskansliet, 2016). Satsningen pågår än idag. Beslutet att bevilja särskilda medel till idrottsrörelsen för att arbeta med social inkludering av nyanlända är sålunda ett tydligt exempel på ett synsätt där idrott betraktas som ett medel för andra politiska mål, i detta fall social inkludering.

Ökade förväntningar på idrottens samhällsnytta har inneburit ökat fokus på de sociala värden som idrotten antas generera. Sedan millennieskiftet har det från statligt håll blivit allt viktigare att idrotten gör bra saker snarare än att stärka idrottens autonomi. Att staten ökat kontrollen av sitt idrottsstöd, preciserat motiven till idrottsstödet och beslutat sig för att avsätta extra medel till idrottsrörelsen för att denna exempelvis ska arbeta med social inkludering av nyanlända stödjer detta argument. Det är också tecken på att staten ser idrotten som både en samarbetspartner och en viktig arena för att åstadkomma social förändring. Detta betyder att de föreningar som bedriver idrottslig verksamhet med sociala mål gagnas av denna utveckling. Den nya statliga idrottspolitikerna stärker utifrån dessa aspekter förutsättningarna för socialt entreprenörskap inom idrotten.

Men mot bakgrund av denna slutsats kvarstår det faktum att några av avhandlingens empiriska exempel på socialt entreprenörskap inom idrott, såsom Kiosk och Fotboll för Integration, de facto står utanför Riksidrottsförbundet. En konsekvens av detta är att dessa, till skillnad från Visingsö AIS, har svårt att tillgodogöra sig offentliga medel. Detta är delvis ett resultat av att Riksidrottsförbundet givits lagstöd att kontrollera idrottsstödet och delvis ett resultat av konserverande principer av det

offentliga stödet till idrotten, vilket har gynnat mer traditionella idrottsföreningar där idrotten snarare är målet för verksamheterna. En analys av detta faktum är att staten med sin idrottspolitik vill en sak (dvs. stötta verksamhet som kan organiseras av sociala entreprenörer), men gör en annan (dvs. stöttar den traditionella idrotten). De politiska satsningarna Handslaget, Idrottslyftet och Idrott för nyanlända har haft explicita sociala målsättningar och har inneburit möjligheter för idrottsföreningar inom Riksidrottsförbundet att bedriva socialt entreprenörskap (se även Ratten, 2017; Reynolds et al., 2017; Schenker et al., under utgivning). Men som utvärderingar av Handslaget och Idrottslyftet visat (t.ex. Engström, 2008) har stödet i praktiken gått till att just stötta den traditionella idrotten genom att idrottsföreningar har kunnat utöka sina redan befintliga idrottsliga verksamheter. Om staten däremot skulle vilja stärka sitt stöd för sociala entreprenörer inom idrott än mer behöver det idrottsliga bidragssystemet omprövas för att fler organisationer, såsom Kiosk och Fotboll för Integration, ska inkluderas. Förenklat innebär bidragssystemets nuvarande stuprörsmodell att föreningar som inte är med i Riksidrottsförbundet inte heller kan erhålla statligt idrottsstöd (se SOU 2016:13).

Den definition av socialt entreprenörskap inom idrott som getts i tidigare kapitel kan även i viss utsträckning användas på själva idrottspolitiken, även om staten i sig inte kan uppfattas som en social entreprenör. Staten agerar gränsöverskridande då den bland annat stödjer den ideella idrotten. Det är de sociala målen och inte idrottsliga sådana som är idrottspolitikens fokus. Som på olika sätt framgått kan flera idrottspolitiska satsningar ses som sociala innovationer (se Reynolds et al., 2017). Satsningarna syftar till att lösa några identifierade och specificerade problem i samhället generellt (t.ex. social inkludering av nyanlända och motverka drogmissbruk), och inom idrotten specifikt (t.ex. rekrytera fler och hålla kostnaderna nere för barn och ungdomsidrott). På så sätt kan idrottspolitiken beskrivas vara socialt innovativ.

Ett förändrat statligt ekonomiskt stöd till idrotten

Den nya statliga idrottspolitiken medförde, som beskrivits tidigare, ett kraftigt ökat ekonomiskt stöd till idrotten. Att den svenska staten sedan millennieskiftet kontinuerligt ökat sitt stöd till idrotten avviker från situationen i flera andra europeiska länder såsom Storbritannien och Grekland (t.ex. Giannoulakis et al., 2017; Parnell et al., 2017b), vilket är intressant med tanke på att detta är länder som annars har haft liknande politisk utveckling och förändrade sätt att styra offentlig verksamhet som de i Sverige. En stor andel av ökningen av stödet i Sverige har varit i form av projektbidrag som samtliga varit tidsbegränsade och öronmärkta satsningar med explicita sociala målsättningar (Norberg, 2016, 2019). Även det förändrade statliga ekonomiska stödet till idrotten kan förstås i ljuset av såväl NPM som socialt entreprenörskap.

Då den stora ökningen av stödet har varit i form av projektbidrag har det inneburit att både förbund och idrottsföreningar tvingats söka dessa bidrag i konkurrens med andra för att kunna finansiera sina idéer. Denna utveckling är tillsammans med en ökad betoning på mål- och resultatstyrning tecken på att det statliga stödet gått mer mot NPM för att dels säkerställa att pengarna går till rätt saker, dels för att nå ekonomisk effektivitet (van Kersbergen & van Waarden, 2004; Thörn & Larsson, 2012). En tanke med att konkurrensutsätta projektbidragen är att ekonomisk effektivitet kan uppnås eftersom det är de idrottsföreningar som bedöms ha bäst idéer och förutsättningar att genomföra projekten som erhåller bidragen. Efter avslutat projekt behöver respektive idrottsförening även lämna in en återslagrapport, som bland annat innehåller en ekonomisk redovisning. Denna kontrollfunktion och detta ansvarsutkrävande kan ses som ytterligare exempel på hur införandet av NPM har påverkat idrottspolitiken (se van Kersbergen & van Waarden, 2004; Premfors et al., 2009).

System där projektbidrag söks i konkurrens med andra bidragssökande på en slags ”bidragsmarknad” tenderar att gynna de verksamheter som redan har kompetens för att ansöka om medel och som därtill har tid, kraft och vilja att bedriva utvecklingsprojekt. Förlorarna blir på motsvarande sätt de verksamheter som av olika skäl inte kan söka utvecklingsbidrag. Denna problematik är mycket tydlig i alla de stora utvecklingsinsatser som gjorts i svensk idrott sedan millennieskiftet. Forskning visar att utvecklingsmedel framförallt nått redan starka idrottskontexter i

socioekonomiskt välmående regioner och inte i samma utsträckning de miljöer som kännetecknas av svårare socioekonomiska förhållanden (Arnoldsson, Lindell, Mattsson & Svender, 2019; Norberg, 2019). Ur detta perspektiv har en idrottspolitik med ytterst sociala mål i praktiken inte nått de områden där behoven är stora.

Samtidigt kan det konstateras att de många och socialt innovativa idrottspolitiska satsningarna har inneburit bättre ekonomiska förutsättningar för idrottsorganisationer att bedriva socialt entreprenörskap inom idrott. Statens betydelse för att främja sådana verksamheter kan sålunda inte underskattas (t.ex. Audretsch et al., 2007; Lerner 2009; Minniti, 2008). Genom att öka det statliga stödet till idrotten i form av riktade satsningar kan den svenska staten även sägas ha lagt visst ansvar på idrotten att lösa diverse problem (t.ex. Ekholm, 2016; Österlind, 2016). Samtidigt har satsningarna öppnat dörrar för sociala entreprenörer inom idrotten. En möjlig tolkning är att staten har haft samma bild av sociala entreprenörer som forskningen, det vill säga som obyråkratiska, benägna att ta risker och villiga att förändra sina verksamheter (se Dees, 2007; Mair, 2010; Mulgan, 2006; Nicholls, 2006). Huruvida staten verkligen bedömer sociala entreprenörer som mer effektiva än offentlig verksamhet för att uppnå social förändring är visserligen en empirisk fråga. Intrycket är emellertid att effektivitet har varit en viktig faktor till de politiska besluten att ta hjälp av idrottsrörelsen för att realisera sociala mål, exempelvis satsningen Idrott för nyanlända (se Regeringskansliet, 2016).

Genom att stödja den ideella sektorn, som den svenska idrottsrörelsen är en stor del av, kan staten även lättare anpassa sig efter olika samhälleliga förändringar och uppkomna problem. Istället för att expandera den offentliga välfärdssektorn är det således, och i linje med nyliberalism (t.ex. Roper & Cheney, 2005) och socialt entreprenörskap (t.ex. Dees, 2007), både byråkratiskt smidigt och kostnadseffektivt att istället öka det statliga stödet till ideella organisationer i form av projektbidrag. Denna tolkning får stöd av Österlind (2016) som menar att politiker betraktar idrotten och ett idrottsligt deltagande som en kostnadseffektiv lösning på problem orsakade av sociala eller ekonomiska ojämlikheter (se även Ekholm, 2016).

Konklusion och diskussion

I kapitlet har jag visat hur statens idrottspolitik skapar förutsättningar för socialt entreprenörskap inom idrotten. Analysen visar att den svenska idrottspolitikerna är ett avvikande fall i en internationell kontext. Sverige har i likhet med flera andra länder påverkats av nyliberala strömningar och därmed både minskat sina offentliga utgifter i förhållande till BNP och anammat nya och marknadsinspirerade styrningsdoktriner (t.ex. Peters, 2012; se även Larsson et al., 2012). På just idrottens område har ekonomiska åtstramningar emellertid inte skett. Ur det perspektivet bryter Sverige med den gängse internationella bilden av idrotten som förlorare i en allmän trend av budgetnedsänkningar (t.ex. Giannoulakis et al., 2017; Parnell, et al., 2017b; Parnell et al., 2018; Widdop et al., 2018). Detta betyder inte att svensk idrottspolitik undgått påverkan från nyliberala styrningsideal. De politiska beslutsfattarnas förväntningar på idrottsrörelsen har både ökat och blivit mer inriktade på idrottens samhälls- och sociala effekter såsom folkhälsa, demokratisk fostran och social inkludering. Styrningen har blivit mer mål- och resultatstyrd och kontrollen har ökat i linje med NPM. Sammanfattningsvis kan därför den svenska idrottspolitiska utvecklingen i jämförelse med andra europeiska länder beskrivas som motsägelsefull, i synnerhet med tanke på att andra länder minskat sitt stöd till idrotten, antingen genom en frivillig åtstramningspolitik (t.ex. Storbritannien) eller blivit tvingade till det (t.ex. Grekland) (se Parnell et al., 2017b). I kapitlet nyanseras på så sätt tidigare forskning som pekar på att i nyliberalismens kölvatten följer ett minskat statligt stöd till idrotten.

Det andra bidraget i kapitlet är det analytiska tillvägagångssättet. Genom att analysera den svenska idrottspolitiska utvecklingen utifrån NPM och socialt entreprenörskap ges teoretiska insikter i hur idrottspolitik kan förstås, vilket har efterfrågats av bland annat Ratten (2017). Vid en analys av den nya statliga idrottspolitikerna med hjälp av begreppen NPM och socialt entreprenörskap kan flera av de idrottspolitiska förändringarna tolkas som uttryck för en idrottspolitik som främjar socialt entreprenörskap. Ett stort fokus i den allt mer resultatorienterade statliga idrottspolitikerna är på idrottens sociala effekter. Vidare kan en stor del av det ökade statliga idrottsstödet tillskrivas storskaliga, tidsbegränsade och öronmärkta projektbidrag vars målsättningar är och har varit tydligt socialt inriktade (t.ex. Handslaget

och Idrott för nyanlända). Dessa satsningar kan dessutom betraktas som sociala innovationer, såväl i sig själva som att de kan medföra bättre förutsättningar för att bedriva socialt entreprenörskap (Reynolds et al., 2017; Schenker et al., under utgivning; se även Ratten, 2017).

För det tredje bidrar kapitlet utifrån resonemanget ovan till att skapa en förståelse för politiska förutsättningar att bedriva socialt entreprenörskap inom idrottslig verksamhet i Sverige. De storskaliga utvecklingssatsningarna med sociala målsättningar som initierats sedan millennieskiftet har förbättrat förutsättningarna för att etablera och bedriva socialt entreprenörskap inom idrott. De har även skapat incitament för alla förbund och föreningar i Riksidrottsförbundet att bli mer socialt inriktade. Detta idrottspolitiska skifte kan analyseras i termer av vinnare och förlorare. På ett teoretiskt plan är vinnarna de idrottsföreningar vars aktiviteter primärt är av social karaktär. För dessa finns idag både en mängd projektbidrag och stor idrottspolitisk legitimitet. Förlorarna är på motsvarande sätt sådana föreningar som är mer intresserade av tävlingsidrott och idrottsliga resultat än social verksamhet, vilket är något som kännetecknar en majoritet av de lokala idrottsföreningarna inom Riksidrottsförbundet (Stenling & Fahlén, 2016). I realiteten kan det finnas andra vinnare och förlorare, inte minst utifrån de förutsättningar som föreningarna har att nyttja i det befintliga bidragssystemet. Särskilt problematiskt kan det vara för idrottsorganisationer som av olika skäl inte är medlemmar i Riksidrottsförbundet. Dessa är per automatik exkluderade från statens stöd till idrotten. Vidare är idrottspolitikens starka fokus på just projektbidrag ett problem för de organisationer som saknar tid, kraft och möjlighet att bedriva utvecklingsprojekt. Samtidigt är det kanske just denna typ av idrottsorganisationer som är i mest behov av statens stöd.

AVSLUTNING

“Alla människor borde behandlas som luft – något absolut livsnödvärdigt” – Stig Johansson

I avhandlingen *Idrott som medel – inte som mål: Förutsättningar för socialt entreprenörskap inom idrotten* har förutsättningar för att bedriva socialt entreprenörskap inom idrottslig verksamhet analyserats. I detta avslutande kapitel kommer de sex frågeställningar som ställdes i avhandlingens inledning att besvaras var för sig och så koncist som möjligt. Därefter kommer avhandlingens huvudsakliga bidrag att presenteras.

Avhandlingens slutsatser

Avhandlingen består av två delar. I den första delen har kunskapsobjektet socialt entreprenörskap inom idrott preciserats. Detta har gjorts genom att besvara följande frågeställningar:

- Hur uttrycks socialt entreprenörskap inom idrott i tidigare forskning inom området?
- Hur kan socialt entreprenörskap inom idrott definieras?
- Vilka forskningsetiska problem kan uppstå vid studier av socialt entreprenörskap, samt hur kan dessa komma till uttryck?

I kapitlet *Forskningsöversikt* framgick det att forskningen om socialt entreprenörskap inom idrott är begränsad, att begreppet saknar en tydlig definition och sällan definieras, samt att det ibland används på sätt som mer anknyter till filantropi eller CSR. I de få fall där idrotten stått i

centrum framträder en bild av att idrotten (oftast fotboll) används som ett medel för att hjälpa marginaliserade grupper i samhället: genom att stärka deltagarnas sociala nätverk, bygga upp deras sociala kapital eller genom att förändra rådande attityder i samhället.

Mot bakgrund av att socialt entreprenörskap inom idrott saknar en tydlig definition utvecklades en sådan i kapitlet *Teoretisk bestämning*. Med utgångspunkt i tidigare forskning om socialt entreprenörskap och med inspiration hämtad från Peterson och Schenkers (2018a, 2018b) teoretiska bestämning av socialt entreprenörskap inom idrott menar jag att socialt entreprenörskap inom idrott kan definieras utifrån följande fyra kriterier:

1. Socialt entreprenörskap inom idrott kännetecknas av en verksamhet vars aktiviteter på ett konfliktfyllt sätt korsar gränser mellan samhällssektorer.
2. I socialt entreprenörskap inom idrott används pengarna (ev. ekonomisk vinst) som medel, inte som mål.
3. Det ”sociala” i det sociala entreprenörskapet handlar ytterst om demokrati i den mening att de deltagare som ingår i en verksamhet erkänns, ges inflytande och inkluderas i verksamheten och i gemenskapen.
4. I socialt entreprenörskap inom idrott används idrotten som ett medel, inte som ett mål.

Denna analytiska definition innebär att bedömningar behöver ”göras från fall till fall och som en konkret analys av konkreta förhållanden” (Peterson & Schenker, 2015, s. 91) för att kunna ta ställning till huruvida organisationen och dess verksamhet i tillräckligt hög grad uppfyller de fyra ovan beskrivna kriterierna.

Under arbetet med avhandlingen uppstod olika forskningsetiska dilemman, vilka beskrivs i avsnittet *Etiska överväganden*. Ett sådant är den ”dubbelsidiga sårbarheten” som kan uppstå mellan forskare och de som studeras. Ett annat dilemma gäller hur forskare kan hantera problematiska resultat, vilket även kan aktualiseras genom frågan: vilket ansvar har forskare att undersöka och rapportera om felaktigheter bortom forskningens fokusområde? I avsnittet ges svaret att så länge eventuellt brott inte faller under anmälningsplikten krävs noggranna överväganden vid beslut om studien ska genomföras och resultat publiceras. Svaret

baseras på de skyldigheter forskare har för att säkerställa att de studerade inte ska komma till skada i eller genom forskningen.

Avhandlingens andra del utgörs av tre empiriska studier av organisatoriska, ekonomiska och politiska förutsättningar för att bedriva socialt entreprenörskap inom idrottslig verksamhet. I denna del har följande frågeställningar besvarats:

- Hur kan det ”sociala” i socialt entreprenörskap inom idrott förstås, samt hur kan socialt entreprenöriella idrottsliga verksamheter organisera sina verksamheter för att de ska kunna bedömas vara ”sociala”?
- Hur kan socialt entreprenöriella idrottsliga verksamheter uppnå ekonomisk hållbarhet med hjälp av nätverk?
- Vilka idrottspolitiska förutsättningar finns i Sverige för att bedriva socialt entreprenörskap inom idrott?

I kapitlet *Organisatoriska förutsättningar* föreslås hur det ”sociala” i socialt entreprenörskap inom idrott kan förstås. Utifrån teorier om demokrati, erkännande och social inkorporering bestäms i kapitlet det ”sociala” till att ytterst handla om demokrati i den mening att de deltagare som ingår i en verksamhet erkänns, ges inflytande och inkluderas i denna och i dess gemenskap. Vidare ges några empiriska exempel på hur organisationer kan organisera sina verksamheter för att de ska kunna bedömas vara sociala. Även exempel på hur ett deltagande i dessa verksamheter kan leda till en demokratisk fostran ges i kapitlet.

Mot bakgrund av forskning som visat att det är svårt för socialt entreprenöriella verksamheter att bli ekonomiskt hållbara har jag i kapitlet *Ekonomiska förutsättningar* analyserat Visingsö AIS utifrån nätverksteori. I analysen framgår att nätverken bidrog till att möjliggöra en mångfacetterad verksamhet som ständigt varit i förändring och under utveckling. Att Visingsö AIS är en ideell idrottsförening har spelat en viktig roll för organisationens förutsättningar att erhålla offentliga bidrag. Utöver detta framgår det, bland annat, av kapitlet att det finns etablerade samarbeten med idrottsentreprenörer, en hotell- och konferensanläggning och ett statligt institutionshem. Dessa samarbeten genererar, till exempel, stärkt legitimitet och ett större nätverk då de kan dela varandras kontaktnät och på så sätt nå ut till fler kunder, deltagare etcetera. Kapitlet indikerade även att flera av nätverken baserades på en strävan efter nå

vinn–vinn situationer, men att de även kännetecknades av ett ömsesidigt beroende.

I det avslutade empiriska kapitlet *Politiska förutsättningar* beskrivs hur den förändrade svenska idrottspolitik sedan millennieskiftet har skapat gynnsamma förutsättningar för socialt entreprenörskap inom idrott. En viktig förändring har varit att det ekonomiska stödet till idrotten har ökat markant samtidigt som stora delar av ökningen bestått av villkorade projektbidrag med tydliga sociala förtecken. I kapitlet tolkades dessa storskaliga politiska satsningar som sociala innovationer. Gemensamt för satsningarna har varit att de med hjälp av idrotten ska lösa olika samhällsrelaterade problem. De implementerade satsningarna har således inneburit möjligheter för sociala entreprenörer att erhålla visst ekonomiskt stöd för att både etablera och bedriva idrottsliga verksamheter, under förutsättning att de är organiserade inom Riksidrottsförbundet. I kapitlet kontextualiserades denna utveckling i relation till en nyliberal politisk utveckling och NPM som för andra europeiska länder inneburit ett minskat ekonomiskt stöd till idrott.

Då avhandlingens frågeställningar nu besvarats var för sig kommer jag i detta avslutande kapitel att kortfattat presentera avhandlingens huvudsakliga bidrag.

Avhandlingens bidrag

En avhandling kan förväntas utgöra ett bidrag till forskningen på många olika sätt (se Bornmann, 2013). Jag har i det efterföljande valt att dela upp avhandlingens bidrag i fyra olika kategorier: (a) empiriska, (b) teoretiska, (c) metodologiska och (d) idrottspolitiska.

Att avhandlingen har fokuserat på socialt entreprenörskap inom idrottsliga verksamheter är i sig ett empiriskt bidrag, särskilt med tanke på att forskningen om socialt entreprenörskap inom idrott har varit och fortfarande är ett eftersatt område och de empiriska exemplen inom vilka idrotten har haft en central roll varit få.

Avhandlingens teoretiska bidrag är flera. För det första bidrar avhandlingen med en teoretisk förståelse för hur socialt entreprenörskap inom idrott kan förstås, vilket är något som saknats i tidigare forskning. Därför har jag i avhandlingen dels presenterat begreppet socialt entreprenörskap och positionerat detta i relation till andra begrepp som kan uppfattas som snarlika såsom ideell organisation, CSR och filantropi,

dels givit en definition på socialt entreprenörskap inom idrott. Ett centralt teoretiskt bidrag gällande definitionen är den teoretiska bestämning som görs i avhandlingen av hur den ”sociala” dimensionen i socialt entreprenörskap inom idrott kan förstås.

I avhandlingen har teoretiska resonemang i tidigare forskning utmanats och nyanserats utifrån delstudiernas resultat. Ett exempel på detta är den problematisering som gavs i förra kapitlet gällande den tidigare forskningens föreställning om att en nyliberal samhällsutveckling per automatik leder till ett minskat statligt stöd till idrotten. Ett annat exempel framkom i kapitlet *Ekonomiska förutsättningar*. I motsats till de studier som lyfter fram betydelsen av organisationers sociala nätverk tillämpades och prövades istället en nätverksteori som bestod av olika typer av nätverk (bl.a. institutionella, kooperande och sociala). Detta förfarande innebar dels att den tidigare forskningens fokus på sociala nätverk kompletterades, dels bidrog det till en större förståelse för vilken betydelse olika nätverkstyper kan ha för att möjliggöra socialt entreprenöriell verksamhet och göra den ekonomiskt mer hållbar.

Ett ytterligare teoretiskt bidrag är det föregående kapitlets beskrivning och argument för att den svenska idrottspolitikerna kan uppfattas skapa förutsättningar för socialt entreprenörskap. Genom att analysera den svenska idrottspolitiska utvecklingen utifrån begreppen NPM och socialt entreprenörskap samt betrakta flera av de storskaliga politiska satsningarna som sociala innovationer, har avhandlingen bidragit till nya teoretiska insikter i hur idrottspolitiska beslut kan förstås.

Metodologiskt har avhandlingen bidragit med en etikdiskussion om forskares roll. Diskussionen fördes med utgångspunkt i de etiska dilemman som erfarits under avhandlingsprojektets gång, men även tidigare forskning om forskningsetik och etiska riktlinjer användes för att problematisera de etiska överväganden som forskare behöver göra vid forskning som inkluderar människor.

Slutligen är min förhoppning att avhandlingen och delstudierna kan bidra till en idrottspolitisk debatt gällande statens stöd till idrotten. Då avhandlingen har fokuserat på idrottsliga verksamheter vars primära målsättning varit av social karaktär, snarare än idrottsliga resultat eller ekonomiska framgångar, utgör den en möjlig utgångspunkt för politisk diskussion om vad en idrattsorganisation kan vara och bör göra för att, bland annat, erhålla offentligt stöd.

SUMMARY

“Summa summarum” – Plautus

In the last two decades the concept of social entrepreneurship has gained significant attention in research (e.g., Short, Moss & Lumpkin, 2009). Much of the research interest has been devoted to defining this concept (e.g., Bacq & Janssen, 2011; Defourny & Nyssens, 2010; Huybrechts & Nicholls, 2012). The concept of social entrepreneurship is multifaceted, and its meaning differs, as does the meaning of the concept of entrepreneurship in general (Bygrave & Hofer, 1991). However, there are two things that are central in any definition of social entrepreneurship. Firstly, social entrepreneurship refers to innovative methods of creating and satisfying social values rather than making economic profit. This social mission is central to social entrepreneurship (Austin, Stevenson, & Wei-Skillern, 2006; Dees, 1998). Secondly, any profit should be reinvested in the social entrepreneurial organisation instead of being redistributed among its shareholders (Bacq & Janssen, 2011; Defourny & Nyssens, 2010). In addition, social entrepreneurship is often regarded as a prominent example of a hybrid organisation (e.g., Billis, 2010; Battilana & Lee, 2014; Evers, 2005; Pache & Santos, 2012). In short, this means that social entrepreneurial organisations “pursue the dual mission of achieving both financial stability and social purpose, and, therefore, do not fit neatly into the conventional categories of private, public or non-profit organizations” (Doherty, Haugh & Lyon, 2014, s. 417–418). This dual quest, however, often results in various conflicts, both internally between the members of the organisation (e.g., Battilana & Lee, 2014;

Lee, Zhang, Dallas & Chin, 2018) and externally given the hybrid organisational form (e.g., Bull, 2018; Dees & Anderson, 2003; Pestoff, 1998).

The foundation upon which the concept of social entrepreneurship rests (i.e., the social mission and handling of economic profit) has been shown in research to be problematic for the organisations engaged in social entrepreneurship. Research has demonstrated that these organisations find it difficult to create sustainable businesses. Reasons for this difficulty is the organisational form of the organisation (Austin et al., 2006; Yitshaki, Lerner, & Sharir, 2008), the choice of which can be decisive for an organisation's access to loans, donations, support and contracts (Hines, 2005). An additional problem is that the social objectives of these organisations may be questioned due to their economic activities (Moizer & Tracey, 2010). Other problems include that investments in social entrepreneurial organisations are often short-termed (Austin et al., 2006), uncertain (Weerawardena & Sullivan Mort, 2006), and that few organisations generate significant incomes through the sale of goods and services instead of relying on grants and donations (Bacq, Hartog, & Hoogendoorn, 2013; Foster & Bradach, 2005). However, in addition to the economic preconditions being uncertain in social entrepreneurial undertakings, more research is needed on the general preconditions for conducting social entrepreneurship (Light, 2008).

The problems indicated above also apply to social entrepreneurs in sporting contexts (Bjärsholm, Gerrevall, Linnér, Peterson & Schenker, 2018a; Peterson & Schenker, 2015). In addition, research on social entrepreneurship in sport is relatively limited and few studies have focused on the various preconditions for social entrepreneurship in sport. Against this background, the aim of this compilation thesis, which consists of five papers, is to examine and analyse the preconditions for conducting social entrepreneurship in sport.

The thesis is divided into two parts. In the first part, the notion of social entrepreneurship in sport is presented and defined. This is done by contextualising social entrepreneurship, analysing previous research on social entrepreneurship in sport, theoretically defining the concept and describing some research ethical issues that may arise in studies of social entrepreneurship. The following research questions are addressed in this first part:

- How is social entrepreneurship expressed in previous research? (RQ1)
- How can the concept of social entrepreneurship in sport be defined? (RQ2)
- What ethical issues might arise when conducting research on social entrepreneurship? (RQ3)

The first paper ‘Sport and social entrepreneurship: A review of a concept in progress’, which was published in 2017 in the *Journal of Sport Management*, draws the conclusions that research on social entrepreneurship in sport is limited, the concept is seldom defined and sometimes used in ways more similar to philanthropy or Corporate Social Responsibility (e.g., Ratten, 2011a) (RQ1). Also, sport only played a minor role in the thirty-three reviewed articles (e.g., Chew, 2010; Gibbon & Affleck, 2008). In the articles in which sport, usually football, played a more prominent role, sport was used as a means to help marginalized people (e.g., Cohen & Welty-Peachey, 2015), strengthen people’s social networks (e.g., Webber, Reidy, Ansari, Stevens & Morris, 2015), to build social capital (Ratten, 2011b), and to change attitudes in society (McNamara, Pazzaglia & Sonpar, 2018). In general, the findings indicated that much could be done to better understand sport and social entrepreneurship.

Since the concept of social entrepreneurship in sport lacked a clear and useful definition, a definition needed to be developed (RQ2). Based on previous research on social entrepreneurship (e.g., Austin et al., 2006; Bacq & Janssen, 2011; Billis, 2010; Pestoff, 1998) and with inspiration from the work by Peterson and Schenker (2018a, 2018b), this thesis argues that social entrepreneurship in sport can be defined on the basis of the following criteria:

1. Social entrepreneurship in sport is characterized by activities that in a conflict-filled way cross boundaries between the different sectors of society.
2. In social entrepreneurship in sport, the money (the profit) is used as a means, not as a goal.
3. The “social” in social entrepreneurship is ultimately about democracy, in the sense that the participants are recognised, are given influence and are included in the organisation and in its

community.

4. In social entrepreneurship in sport, the sport is used as a means, not as a goal.

This analytical definition indicates that assessments need to be made “on a case-to-case basis and as a concrete analysis of concrete circumstances” (Peterson & Schenker, 2015, p. 91) if we are to consider the organisation studied as a case of social entrepreneurship in sport.

During the course of the thesis project, some ethical issues were encountered. These issues were presented and discussed in the co-authored paper ‘Ethical considerations in researching sport and social entrepreneurship’, which was published in 2018 in the *European Journal for Sport and Society* (RQ3). In this paper, the ethical issues encountered throughout the research process are discussed on the basis of both established ethical guidelines in research (e.g., American Psychological Association, 2017; Vetenskapsrådet, 2017) and previous research on research ethics (e.g., Ferdinand, Pearson, Rowe & Worthington, 2007; Le Reux, 2015; Tracy, 2010). One ethical dilemma was called “the two-sided vulnerability”, which can arise between the researcher and the researched subject. In short, this means that both parties can use each other to gain certain advantages. In other words, the relationship between researcher and research subject can be compared to a two-way street (i.e. both parts use each other), rather than the frequently discussed unilateral one-way concern for how the researcher deals with the researched subject. This dilemma is more likely to arise if the researched subject does not want to be anonymous, which some researchers believe is their own choice (Le Reux, 2015).

The second part of the thesis consists of three empirical studies of organisational, economic and political preconditions for conducting social entrepreneurship in sport. This second part is guided by the following research questions:

- How can the “social” in social entrepreneurship in sport be understood, and how can social entrepreneurial sport organisations organise their activities so that they can be considered to be social? (RQ4)
- How can social entrepreneurial sport organisations achieve economic sustainability by using their networks? (RQ5)

- What are the sport policy preconditions in Sweden to conduct social entrepreneurship in sport? (RQ6)

However, before summarising the empirically oriented questions above, a few words need to be said about the research methods in this thesis. First of all, the questions were answered by using the data collected in sport organisations that were selected on the basis of the definition of social entrepreneurship in sport. The data on which this thesis rests consists of interviews, written sources, such as annual reports and other official documents, and observations. With regards to the sampling procedure of interviewees, it was deemed important to interview the responsible individuals for each organisation, as well as other key actors with whom the studied organisations had connections (see Robinson, 2014). This purposive sampling strategy resulted in internal as well as external descriptions of the studied organisations (Tracy, 2010). The conducted interviews were recorded and later transcribed verbatim and thereafter analysed on the basis of each paper's theoretical framework. In general, the analysis process was similar in all papers and was inspired by Schreier's (2012) suggested steps for conducting qualitative content analyses. The written sources and the observations made were used as a supplementary data source in order to supplement the statements obtained in the interviews (Yin, 2018). After this summary of the research methods used in this thesis, it is time to address the aforementioned questions.

In the co-authored paper 'Social entrepreneurship, sport and democracy development', which was published in 2018 in the edited book *Sport and social entrepreneurship in Sweden*, the social dimension of the concept of social entrepreneurship in sport is further scrutinized (RQ4). Based on theories of democracy (e.g., Englund, 1999, 2000), recognition (e.g., Honneth, 2003) and social incorporation (Alexander, 2001, 2013), the social is theoretically determined to ultimately be about democracy in the sense that the participants are recognised, are given influence and are included in the organisation and in its community. Examples of how participation in these organisations can lead to democratic fostering are also provided in the chapter.

In light of the research that has shown that organisations engaged in social entrepreneurship encounter difficulties in creating sustainable businesses (e.g., Austin et al., 2006; Bacq et al., 2013; Moizer & Tracey, 2010; Yitshaki et al., 2008; Weerawardena & Sullivan Mort, 2006), one

sport organisation is analysed on the basis of network theory (e.g., Lechner, Dowling & Welp, 2006). In the paper ‘Networking as a cornerstone within the practice of social entrepreneurship in sport’, which was published in 2019 in the *European Sport Management Quarterly*, the analysis shows that the network of the organisation encompassed actors from all sectors of society, and that the networks themselves assumed many forms, as did the character of the cooperation involved (RQ5). The study showed that several of the networks were characterised not only by a common desire to attain a win-win situation but also by mutual dependency. Through its use of networks, the organisation had reduced its dependence on financial support (cf. Bacq et al., 2013). Thus, the networks enabled the organisation to continuously develop its social ambition to improve people’s social values through participation in a wide range of sporting and outdoor activities.

In the final paper ‘Swedish sport policy in an era of neoliberalism: An expression of social entrepreneurship?’, which is co-authored and submitted for publication, the focus is on Swedish sport policy and how it has changed and created preconditions for conducting social entrepreneurship in sport (RQ6). Since the turn of the millennium, Sweden has, like many other European countries (e.g., Brown & Pappous, 2018; Giannoulakis, Papadimitriou, Alexandris & Brgoch, 2017; Parnell, Spracklen & Millward, 2017b), become more neoliberal and introduced austerity policies in many areas (e.g., Larsson, Letell & Thörn, 2012; Peters, 2012; Wijkström, Einarsson & Larsson, 2004), including that of sport. The government has increased its expectations on the Swedish sports movement and become more result-oriented, which, for example, its revised motives for supporting the sports movement and the establishment of an audit organisation can illustrate (e.g., Fahlén & Stenling, 2016; Norberg, 2011, 2018). However, and in contrast to other countries, the Swedish government has not introduced any financial cutbacks in its support to sports. Rather the opposite is true. The government’s support to sport has increased dramatically over the last two decades (Norberg, 2019). Much of the increased support has, however, been in the form of project funding with explicit social connotations, (e.g., the “Handshake”, the “Lift for Sports” and “Sport for newly arrived people in Sweden”), which means that the support has been earmarked, time-limited and always contained social objectives. In the paper, it is

argued that these political initiatives have created opportunities for social entrepreneurs to obtain some economic support to both establish their organisation and conduct their activities. The political initiatives are compared to social innovations (see Reynolds, Gabriel & Heales, 2017; see also Schenker, Peterson & Bjärsholm, in press), which the government have implemented into practice, both aiming to solve certain identified social problems in society in general (e.g., social inclusion of refugees or fight drug abuse), or in sport in particular (e.g., recruit more members and making sport activities more accessible by lowering costs) (see also Ratten, 2017). By supporting a certain type of projects and organisations, the government can be said to try and control the sport movement in a certain way, that is, the government support for sport should be allocated to organisations with explicit social aims. In addition, it is argued that social entrepreneurship, as a theoretical concept, offers a way of understanding the increased Swedish government support to sport. There are in particular two underlying reasons for this claim. Firstly, sport is considered by the government as a solution to various societal problems, such as migration and social inclusion. Secondly, much of the increased support has been in form of various earmarked and time-limited initiatives, which all have intended to achieve social change through sport. Hence, by using social entrepreneurship theory, new theoretical insights are, as requested by Ratten (2017), provided as to how sport policy can be analysed.

In sum, the contributions of this thesis can be divided into four categories: (a) empirical, (b) theoretical, (c) methodological, and (d) sport political. The fact that the thesis focuses on social entrepreneurship in sport is in itself an empirical contribution, especially considering the lack of previous research and that few articles in this field of research centred around sport. The sport organisations studied in this thesis illustrate empirical examples of how social entrepreneurship in sport can be expressed. Further empirical contributions have been made by describing and analysing preconditions of conducting social entrepreneurship in sport. For example, the importance of networking in social entrepreneurship is presented and highlighted.

There are several theoretical contributions. Firstly, the thesis contributes to a theoretical understanding of what social entrepreneurship in sport can be. Secondly, in the included papers, previous research has

been nuanced. One such example is the almost taken-for-granted notion that neoliberal policies leads to diminished or economic cutbacks in the government support for sport. The Swedish sports policy, with its increased support for the sports movement, is thus an exception that can enable social entrepreneurship in sports. Thirdly, an explanation of the “social” dimension of social entrepreneurship in sport has been given.

Methodologically, the thesis is contributing to an ethical discussion on the role of researchers. The discussion is based on experienced ethical dilemmas, but also on previous research on research ethics and on ethical guidelines.

Finally, the ambition is also that this thesis can contribute to the political debate on the Swedish governmental support for sport. As this thesis has focused on sport organisations whose primary objectives have been of a social nature rather than on sporting results or financial success, it provides a possible starting point for political discussion about what a sports organisation can be and should do, among other things, to receive government support.

REFERENSER

- Abdelzadeh, A., Lundberg, E., & Amnå, E. (2015). En arena för tillit och tolerans? I C. Dartsch, J. R. Norberg, & J. Philblad (Red.), *Föreningen, jaget och laget: 7 perspektiv på idrottens demokratiska effekter* (s. 27–46). Stockholm: Centrum för Idrottsforskning.
- Abdukadirov, S. (2010). Terrorism: The dark side of social entrepreneurship. *Studies in Conflict & Terrorism*, 33(7), 603–617.
- Abrahamsson, B., & Andersen, J. A. (2005). *Organisation: Att beskriva och förstå organisationer* (4:e uppl.). Malmö: Liber.
- Abrahamsson, U. (2015, 10 mars). Fotbollssatsning på Stigby lockar amerikansk forskare. *SVT Jönköpingsnytt*.
- Ahrne, G. (1993). Delvis människa, delvis organisation. *Sociologisk Forskning*, 30(1), 59–78.
- Alderson, P. (2000). UN Convention on the Rights of the Child: Some common criticisms and suggested responses. *Child Abuse Review*, 9(6), 439–444.
- Alexander, J. C. (2001). Theorizing the “modes of incorporation”: Assimilation, hyphenation, and multiculturalism as varieties of civil participation. *Sociological Theory*, 19(3), 237–249.
- Alexander, J. C. (2006). *The Civil Sphere*. Oxford: Oxford University press.
- Alexander, J. C. (2013). Struggling over the mode of incorporation: Backlash against multiculturalism in Europe. *Ethnic and Racial Studies*, 34(4), 531–556.
- Alvén, S. (2016, 18 oktober). Förbud mot slöja hör inte hemma i svensk idrott. *Dagens Nyheter*. Hämtad från www.dn.se

- Alvesson, M. (2011). Organizational culture: Meaning, discourse, and identity. I N. M. Ashkanasy, C. P. M. Wilderom, & M. F. Peterson (Red.), *The Handbook of Organizational Culture and Climate* (s. 11–28). Thousand Oaks: Sage.
- American Psychological Association. (2017). *Ethical principles of psychologists and code of conduct*. Hämtad från <http://www.apa.org/ethics/code/ethics-code-2017.pdf>
- Anderson, E., & White, A. (Red.). (2017). *Sport, theory and social problems: A critical introduction* (2:a uppl.). London: Routledge.
- Arnoldsson, J., Lindell, L., Mattsson, P., & Svender, J. (2019). Nyanländas etablering i idrottsrörelsen. I C. Dartsch, J. R. Norberg, & J. Philblad (Red.), *Idrotten och (o)jämligheten: I medlemmarnas eller samhällets intresse?* (s. 167–188). Stockholm: Centrum för Idrottsforskning.
- Audretsch, D. B., Grilo, I., & Thurik, A. R. (2007). Explaining entrepreneurship and the role of policy: A framework. I D. B. Audretsch, I. Grilo, & A. R. Thurik (Red.), *Handbook of research on entrepreneurship policy* (s. 1–17). Cheltenham: Edward Elgar.
- Austin, J., Stevenson, H., & Wei-Skillern, J. (2006). Social and commercial entrepreneurship: Same, different or both? *Entrepreneurship Theory and Practice*, 30(1), 1–22.
- Babiak, K., & Wolfe, R. (2009). Determinants of corporate social responsibility in professional sport: Internal and external factors. *Journal of Sport Management*, 23(6), 717–742.
- Bacq, S., Hartog, C., & Hoogendoorn, B. (2013). A quantitative comparison of social and commercial entrepreneurship: Toward a more nuanced understanding of social entrepreneurship organizations in context. *Journal of Social Entrepreneurship*, 4(1), 40–68.
- Bacq, S., & Janssen, F. (2011). The multiple faces of social entrepreneurship: A review of definitional issues based on geographical and thematic criteria. *Entrepreneurship and Regional Development*, 23(5–6), 373–403.
- Badersten, B., & Gustavsson, J. (2010). *Vad är statsvetenskap? Om undran inför politiken*. Lund: Studentlitteratur.
- Badley, G. (2009). Publish and be doctor-rated: the PhD by published work. *Quality Assurance in Education*, 17(4), 331–342.

- Baines, S., Bassi, A., Csoba J., & Sipos, F. (Red.). (2019). *Implementing Innovative Social Investment: Strategic Lessons from Europe*. Bristol: Policy Press.
- Bard, G. (2015, 12 mars). Fotboll hjälper mot droger. *Jönköpings-Posten*, s. 8.
- Baron, D. P. (2007). Corporate social responsibility and social entrepreneurship. *Journal of Economics & Management Strategy*, 16(3), 683–717.
- Battilana, J., & Lee, M. (2014). Advancing research on hybrid organizing—Insights from the study of social enterprises. *The Academy of Management Annals*, 8(1), 397–441.
- Baumol, W. J. (1990). Entrepreneurship: Productive, unproductive, and destructive. *Journal of Political Economy*, 98(5), 893–921.
- Bengtsson, M., & Kock, S. (2000). 'Coopetition' in business networks – to cooperate and compete simultaneously. *Industrial Marketing Management*, 29(5), 411–426.
- Berger-Walliser, G., & Scott, I. (2018). Redefining corporate social responsibility in an era of globalization and regulatory hardening. *American Business Law Journal*, 55(1), 167–218.
- Bergsgard, N. A., & Norberg, J. R. (2010). Sport policy and politics: The Scandinavian way. *Sport in Society*, 13(4), 567–582.
- Billis, D. (2010). *Hybrid organizations and the third sector: Challenges for practice, theory and policy*. Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Bjereld, U., Demker, M., & Hinnfors, J. (1999). Problematiska problem? Om den vetenskapliga problemställningens plats i undervisning och forskning. *Statsvetenskaplig Tidskrift*, 102(4), 436–442.
- Bjerke, B. (2007). *Understanding Entrepreneurship*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Bjerke, B. (2013). *En bok om entreprenörskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Bjerke, B., & Karlsson, M. (2013). *Social entrepreneurship: To act as if and make a difference*. Cheltenham, UK: Edward Elgar.
- Bjärsholm, D. (2017). Sport and social entrepreneurship: A review of a concept in progress. *Journal of Sport Management*, 31(2), 191–206.
- Bjärsholm, D. (2018). Social entrepreneurship in an international context. I T. Peterson & K. Schenker (Red.), *Sport and Social*

- Entrepreneurship in Sweden* (s. 23–39). London: Palgrave Macmillan.
- Bjärsholm, D. (2019). Networking as a cornerstone within the practice of social entrepreneurship in sport. *European Sport Management Quarterly*, 19(1), 120–137.
- Bjärsholm, D., Gerrevall, P., Linnér, S., Peterson, T., & Schenker, K. (2018a). The cases. I T. Peterson & K. Schenker (Red.), *Sport and Social Entrepreneurship in Sweden* (s. 61–73). London: Palgrave Macmillan.
- Bjärsholm, D., Gerrevall, P., Linnér, S., Peterson, T., & Schenker, K. (2018b). Ethical Considerations in Researching Sport and Social Entrepreneurship. *European Journal for Sport and Society*, 18(3), 216–233.
- Blomdahl, U., Elofsson, S., Åkesson, M., & Lenheden, L. (2014). *Segrar föreningslivet? En studie av svenskt föreningsliv under 30 år bland barn och ungar*. Stockholm: Ung livsstil, nr. 15
- Blyth, M. (2013). The austerity delusion: why a bad idea won over the West. *Foreign Affairs*, 92(3), 41–56.
- Bolling, H. (2005). *Sin egen hälsas smed: Idéer, initiativ och organisationer inom svensk motionsidrott 1945–1981* (doktorsavhandling). Stockholm: Stockholms universitet.
- Bornmann, L. (2013). What is societal impact of research and how can it be assessed? A literature survey. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 64(2), 217–233.
- Bornstein, D. (2004). *How to Change the World: Social Entrepreneurs and the Power of New Ideas*. New York: Oxford University Press.
- Brint, S. (2001). Gemeinschaft revisited: A critique and reconstruction of the community concept. *Sociological Theory*, 19(1), 1–23.
- British Sociological Association. (2017). *Statement of ethical practice*. Hämtad från https://www.britsoc.co.uk/media/24310/bsa_statement_of_ethical_practice.pdf
- Broman, L. (2015, 10 mars). *Fotbollen ska hjälpa dem tillbaka*. Sveriges radio P4 Jönköping.
- Bromley, P., & Meyer, J. W. (2017). “They are all organizations”: The cultural roots of blurring between the nonprofit, business, and government sectors. *Administration & Society*, 49(7), 939–966.

- Brown, C., & Pappous, A. S. (2018). The organisational performance of national disability sport organisations during a time of austerity: a resource dependence theory. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 10(1), 63–78.
- Brüderl, J., & Preisendörfer, P. (1998). Network support and the success of newly founded businesses. *Small Business Economics*, 10(3), 213–225.
- Bruyat, C., & Julien, P-A. (2001). Defining the field of research in entrepreneurship. *Journal of Business Venturing*, 16(2), 165–180.
- Bull, M. (2018). Reconceptualising social enterprise in the UK through an appreciation of legal identities. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 24(3), 587–605.
- Bygrave, W. D., & Hofer, C. W. (1992). Theorizing about entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 16(2), 13–22
- Börjesson, R. (2015, 7 november). Då: Ledde Sverige till kvartsfinal i EM, Nu: tränar tvångsomhändertagna pojkar. *Expressen*, 10–11.
- Carlsson, B., Braunerhjelm, P., McKelvey, M., Olofsson, C., Persson L., & Yilenpää, H. (2013). The evolving domain of entrepreneurship research. *Small Business Economics*, 41(4), 913–930.
- Carlsson-Wall, M., & Kraus, K. (2018). Att leda och styra en hybridorganisation: Att vara kameleont som fungerar både i styrelserummet och på idrottsplatsen. I Å. Bäckström, K. Book, B. Carlsson, & P. G. Fahlström (Red.), *Idrottens organisationer i en svensk kontext* (s. 179–189). Stockholm: SISU Idrottsböcker.
- Carroll, A. B. (1991). The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders. *Business Horizons* 34(4), 39–48.
- Carroll, A. B. (2016). Carroll's pyramid of CSR: Taking another look. *International Journal of Corporate Social Responsibility*, 1(3), 1–8.
- Certo, S. T., & Miller, T. (2008). Social entrepreneurship: Key issues and concepts. *Business Horizons*, 51(4), 267–271.
- Chew, C. (2010). Strategic positioning and organizational adaption in social enterprise subsidiaries of voluntary organizations. *Public Management Review*, 12(5), 609–634.
- Coalter, F. (2007). *A wider social role for sport: Who's keeping the score?* London: Routledge.

- Coates, D., Wicker, P., Feiler, S., & Breuer, C. (2014). A bivariate probit examination of financial and volunteer problems of non-profit sport clubs. *International Journal of Sport Finance*, 9(3), 230–248.
- Cohen, A., & Welty Peachey, J. (2015). The making of a social entrepreneur: From participant to cause champion within a sport-for-development context. *Sport Management Review*, 18(1), 111–125.
- Costa, C. A. (2005). The status and future of sport management: A delphi study. *Journal of Sport Management*, 19(2), 117–142.
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (3:e uppl.). Thousand Oaks: Sage.
- Dacin, T., Dacin, M. T., & Matear, M. (2010). Social entrepreneurship: Why we don't need a new theory and how we move forward from here. *Academy of Management Perspectives*, 24(3), 37–57.
- Dahl, R. (1989). *Democracy and its critics*. New Haven: Yale University Press.
- Dartsch, C., Norberg, J. R., & Philblad, J. (Red.). (2019). *Idrotten och (o)jämlikheten: I medlemmarnas eller samhällets intresse?* Stockholm: Centrum för Idrottsforskning.
- Dees, G. J. (1998). *The meaning of "social entrepreneurship"*. Draft report for the Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership: Stanford University.
- Dees, G. J. (2007). Taking social entrepreneurship seriously. *Society*, 44(3), 24–31.
- Dees, G. J., & Anderson, B. B. (2003). Sector-bending: Blurring lines between nonprofit and for-profit. *Society*, 40(4), 16–27.
- Dees, G. J., & Anderson, B. B. (2006). Framing a theory of social entrepreneurship: Building on two schools of practice and thought. *Arnova Occasional Paper Series: Research on Social Entrepreneurship: Understanding and Contributing to an Emerging Field*, 1(3), 39–66.
- Defournay, J., & Nyssens, M. (2010). Conceptions of social enterprise and social entrepreneurship in Europe and the United States: Convergences and divergences. *Journal of Social Entrepreneurship*, 1(1), 32–53.
- Dey, P., & Teasdale, S. (2013). Social enterprise and dis/identification. *Administrative Theory & Praxis*, 35(2), 248–270.

- Doherty, B., Haugh, H., & Lyon, F. (2014). Social enterprises as hybrid organizations: A review and research agenda. *International Journal of Management Reviews*, 16(4) 417–436.
- Eime, R. M., Young, J. A., Harvey, J. T., Charity, M. J., & Payne, W. R. (2013). A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: informing development of a conceptual model of health through sport. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 10, 98. doi:10.1186/1479-5868-10-98
- Eklholm, D. (2016). *Sport as a means of responding to social problems: Rationales of government, welfare and social change* (doktorsavhandling). Linköping: Linköping universitet.
- Eklund, K. (2010). *Vår ekonomi: En introduktion till samhällsekonomi* (12:e uppl.). Stockholm: Norstedts.
- Eklund, K., & Henrekson, M. (2011). Tillväxt och entreprenörskap i den svenska välfärdsstaten. I L. Hultkrantz & H. Tson Söderström (Red.), *Marknad och Politik* (s. 45–77). Stockholm: SNS Förlag.
- Englund, T. (1999). Den svenska skolan och demokratin: Möjligheter och begränsningar. I *Det unga folkstyret* (s. 13–50). Forskarvolym VI i Demokratiutredningen, SOU 1999:93. Stockholm: Fakta Info Direkt.
- Englund, T. (2000). *Deliberativa samtal som värdegrund – Historiska perspektiv och aktuella förutsättningar*. Stockholm: Skolverket.
- Engström, L-M. (2008). *Forskning om Handslagets genomförande och resultat*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- European Association for Sport Management. (2016). Programme of the 24th European Association for Sport Management Conference.
- Europeiska kommissionen. (2011). *En förnyad EU-strategi 2011–2014 för företagens sociala ansvar*. Hämtad från <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0681&from=EN>
- Europeiska kommissionen. (2013). *Ethics for researchers. Facilitating research excellence in FP7*. European Commission: Directorate-General for Research and Innovation Science in society/Capacities FP7.

- Evers, A. (2005). Mixed welfare systems and hybrid organizations: Changes in the governance and provision of social services. *International Journal of Public Administration*, 28(9), 737–748.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (Red.). (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik.
- Esping-Andersen, G. (1990). *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Princeton: Princeton University Press.
- Fahlén, J., Eliasson, I., & Wickman K. (2015). Resisting self-regulation: An analysis of sport policy programme making and implementation in Sweden. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 7(3), 391–406.
- Fahlén, J., & Stenling, C. (2016). Sport policy in Sweden. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 8(3), 515–531.
- Ferdinand, J., Pearson, G., Rowe, M., & Worthington, F. (2007). A different kind of ethics. *Ethnography*, 8(4), 519–543.
- Flyvbjerg, B. (2006). Five misunderstandings about case-study research. *Qualitative Inquiry*, 12(2), 219–245.
- Forslund, M. (2011). *Organisering och ledning* (2:a uppl.). Malmö: Liber.
- Foster, W., & Bradach, J. (2005). Should nonprofits seek profits? *Harvard Business Review*, 83, 92–100.
- Franzén, M., & Peterson, T. (2004). *Varför lämnar ungdomar idrotten: En undersökning av fotbollstjejer och -killar från 13 till 15 år*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Friedman, M. (1962). *Capitalism and freedom*. Chicago: University of Chicago Press.
- Föreanta Nationerna. (2015, 6 maj). *Why sport?* Hämtad från <https://www.un.org/sport/content/why-sport/overview>
- Galindo, M-Á., & Mendez-Picazo, M. (2013). Innovation, entrepreneurship and economic growth. *Management decision*, 51(3), 501–514.
- Gallagher, D., Gilmore, A., & Stolz, A. (2012). The strategic marketing of small sports clubs: From fundraising to social entrepreneurship. *Journal of Strategic Marketing*, 20(3), 231–247.

- Gartner, W. B. (1985). A conceptual framework for describing the phenomenon of new venture creation. *Academy of Management Review*, 10(4), 696–706.
- Gartner, W. B. (1990). What are we talking about when we talk about entrepreneurship. *Journal of Business Venturing*, 5(1), 15–28.
- Gawell, M. (2013a). Social entrepreneurship: Action grounded in needs, opportunities and/or perceived necessities? *Voluntas*, 24(4), 1071–1090.
- Gawell, M. (2013b). Social entrepreneurship: Innovative challengers or adjustable followers? *Social Enterprise Journal*, 9(2), 203–220.
- Gawell, M. (2014a). Social entrepreneurship and the negotiation of emerging social enterprise markets: Reconsiderations in Swedish policy and practice. *International Journal of Public Sector Management*, 27(3), 251–266.
- Gawell, M. (2014b). Soci(et)al entrepreneurship and different forms of social enterprise. I A. Lundström, C. Zhou, Y. von Friedrichs, & E. Sundin (Red.), *Social Entrepreneurship: Leveraging Economic, Political, and Cultural Dimensions* (s. 23–41). Cham: Springer.
- Geeraerts, D. (2003). Meaning and definition. I P. Van Sterkenburg (Red.), *Practical guide to lexicography* (s. 83–93). Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- George, A. L., & Bennett, A. (2005). *Case studies and theory development in the social sciences*. Cambridge: Belfast Center for Science and International Studies.
- Gerrevall, P. (2007). Ett handslag för demokratisk utveckling. *Svensk Idrottsforskning*, 16(3–4), 47–49.
- Gerrevall, P., Bjärsholm, D., & Linnér, S. (2018). Social entrepreneurship, sport and democracy development. I K. Schenker & T. Peterson (Red.), *Sport and Social Entrepreneurship in Sweden* (s. 75–98). London: Palgrave Macmillan.
- Gerrevall, P., Fahlström, P. G., Hedberg, M., & Linnér, S. (2012). *Idrottslyftets externa utvärdering: Svenska Danssportsförbundet, Svenska Friidrottsförbundet, Svenska Golf förbundet, svensk Ishockeyförbundet och Svenska Konståkningsförbundet*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Giannoulakis, C., Papadimitriou, D., Alexandris, K., & Brgoch, S. (2017). Impact of austerity measures on National Sport Federations:

- evidence from Greece. *European Sport Management Quarterly*, 17(1), 75–97.
- Gibbon, J., & Affleck, A. (2008). Social enterprise resisting social accounting: Reflecting on lived experiences. *Social Enterprise Journal*, 4(1), 41–56.
- Gilljam, M., & Hermansson, J. (2003a). Demokratins ideal möter verkligheten. I M. Gilljam & J. Hermansson (Red.), *Demokratins mekanismer* (s. 10–29). Malmö: Liber.
- Gilljam, M., & Hermansson, J. (Red.). (2003b). *Demokratins mekanismer*. Malmö: Liber.
- Gilmore, A., Gallagher, D., & O'Dwyer, M. (2011). Is social entrepreneurship an untapped marketing resource? A commentary on its potential for small sport clubs. *Journal of Small Business and Entrepreneurship*, 24(1), 11–15.
- Glückler, J. (2007). Economic geography and the evolution of networks. *Journal of Economic Geography*, 7(5), 619–634.
- Gould, D., & Carson, S. (2008). Life skills development through sport: Current status and future directions. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 1(1), 58–78.
- Grieco, C. (2015). *Assessing Social Impact of Social Enterprises: Does One Size Really Fit All?* Cham: Springer International Publishing.
- Griffiths, M., & Armour, K. (2014). Volunteer sports coaches as community assets? A realist review of the research evidence. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 6(3), 307–326.
- Guillemin, M., & Gillam, L. (2004). Ethics, reflexivity, and 'ethically important moments' in research. *Qualitative Inquiry*, 10(2), 261–280.
- Guttmann, A. (2004). *From Ritual to Record: The Nature of Modern Sports*. Updated with a New Afterword. New York: Columbia University Press.
- Habermas, J. (1996). *Between facts and norms: Contributions to discourse theory of law and democracy*. Cambridge: Polity Press.
- Hague, R., & Harrop, M. (2010). *Comparative government and politics: An introduction* (8:e uppl.). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Harris, J. D., Sapienza, H. J., & Bowie, N. (2009). Ethics and entrepreneurship. *Journal of Business Venturing*, 24(5), 407–418.

- Hayduk, T., & Walker, M. (2018). Mapping the strategic factor market for sport entrepreneurship. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 14(3), 705–724.
- Hayhurst, L. M. C. (2011). Corporatising sport, gender and development: Postcolonial IR feminism, transnational private governance and global corporate social engagement. *Third World Quarterly*, 32(3), 531–549.
- Hayhurst, L. M. C. (2014). The ‘girl-effect’ and martial arts: Social entrepreneurship and sport, gender and development in Uganda. *Gender, Place and Culture*, 21(3), 297–315.
- Hedenborg, S. (2006). Barnarbete, barns arbete eller hobby? Stallarbetet i generationsperspektiv. *Historisk Tidskrift*, 126(1), 47–68.
- Hedenborg, S., Jonasson, K., Peterson, T., Schenker, K., & Tolvhed, H. (2012). Fler stannar men färre börjar. *Svensk Idrottsforskning*, 1, 51–54.
- Hedenborg, S., & Larneby, M. (2016). *Skilda världar: Unga i och om framtidens föreningsidrott*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Hedenborg, S., & Norberg, J. R. (2018). *Barnkonventionen och föreningsidrotten: En handbok för idrottsledare*. Stockholm: UNICEF Sverige.
- Hermann, C. (2007). Neoliberalism in the European Union. *Studies in Political Economy*, 79(1), 61–90.
- Hermerén, G. (2011). *Good research practice*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Hertting, K. (2009). *Valuta för pengarna: Om föräldrars kostnader för barnens deltagande i tävlingsidrott*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Hines, F. (2005). Viable social enterprises: an evaluation of business support to social enterprises. *Social Enterprise Journal*, 1(1), 13–28.
- Hoang, H., & Antoncic, B. (2003). Network-based research in entrepreneurship: A critical review. *Journal of Business Venturing*, 18(2), 165–187.
- Hoogendoorn, B. (2011). *Social entrepreneurship in the Modern Economy: Warm Glow, Cold Feet* (doktorsavhandling). Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Hoogendoorn, B., Pennings, E., & Thurik, R. (2010). What do we know about social entrepreneurship? An analysis of empirical research. *International Review of Entrepreneurship*, 8(2), 71–112.

- Honneth, A. (2003). *Erkännande: praktisk-filosofiska studier*. Göteborg: Daidalos.
- Honneth, A. (2014). *Freedom's right: The social foundations of democratic life*. New York: Columbia University Press.
- Huybrechts, B., & Nicholls, A. (2012). Social entrepreneurship: Definitions, drivers and challenges. I C. K. Volkmann, K. O. Tokarski, & K. Ernst (Red.), *Social entrepreneurship and social business: An introduction and discussion with case studies* (s. 31–48). Wiesbaden: Springer-Gabler.
- Ingstad, E. L., Knockaert, M., & Fassin, Y. (2014). Smart money for social ventures: An analysis of the value-adding activities of philanthropic venture capitalists. *Venture Capital: An International Journal of Entrepreneurial Finance*, 16(4), 349–378.
- International Committee of Medical Journal Editors. (2018). *Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publications of Scholarly Work in Medical Journals – Updated December 2018*. Hämtad från www.icmje.org/icmje-recommendations.pdf
- Jack, S. L. (2010). Approaches to studying networks: Implications and outcomes. *Journal of Business Venturing*, 25(1), 120–137.
- James, E. (1997). Whither the third sector? Yesterday, today and tomorrow. *Voluntas*, 8(1), 1–10.
- Jones, G. (2010). *Organizational Theory, Design and Change* (6:e uppl.). Harlow: Pearson.
- Jones, C., & Spicer, A. (2009). *Unmasking the Entrepreneur*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Jones, P., Jones, A., Williams-Burnett, N., & Ratten, V. (2017). Let's get physical: Stories of entrepreneurial activity from sports coaches/instructors. *The International Journal of Entrepreneurship and Innovation*, 18(4), 219–230.
- Journal of Sport Management. (2015). *Call for papers for the special issue "Blurring sector boundaries & new organizational forms."*
- Karlsson, M. (2018). *Infinitely Demanding Entrepreneurship* (doktorsavhandling). Kalmar: Linnéuniversitetet.
- Keller, K. L. (2008). *Strategic brand management: Building, measuring, and managing brand equity*. New Jersey: Prentice Hall.

- Kennedy, D., & Kennedy, P. (2015). Grass-roots football, autonomous activity and the forging of new social relationships. *Sport in Society*, 18(4), 497–513.
- van Kersbergen, K., & van Waarden, F. (2004). ‘Governance’ as a bridge between disciplines: Cross-disciplinary inspiration regarding shifts in governance and problems of governability, accountability and legitimacy. *European Journal of Political Research*, 43(2), 143–171.
- Kielén, M., Olsson, Y., Nordgren, M., & North, M. (2018). *Hästhållning i Sverige 2016* (Rapport 2018:12). Jönköping: Jordbruksverket.
- Kiernan, A., & Porter, C. (2014). Little United and the Big Society: Negotiating the gaps between football, community and the politics of inclusion. *Soccer & Society*, 15(6), 847–863.
- Kumlin, S. (2003). Snedvridet ansvarsutkrävande. I H. Oscarsson (Red.), *Demokratitrender* (s. 31–53). Göteborg: SOM institutet, Göteborgs universitet.
- Kuratko, D. (2005). The emergence of entrepreneurship education: Development, trends and challenges. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 29(5), 577–598.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun* (3:e uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Landström, H., & Brenner, M. (2010). Entrepreneurship research: A history of scholarly migration. I H. Landström & F. Lohrke (Red.), *Historical Foundations of Entrepreneurship Research* (s. 15–45). Cheltenham: Edward Elgar.
- Larsson, R. (2014). *Politiska ideologier i vår tid* (8:e uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Larsson, B., Letell, M., & Thörn, H. (Red.). (2012). *Transformations of the Swedish welfare state: From social engineering to governance?*. New York: Palgrave Macmillan.
- Le Reux, C. (2015). Oral history research ethics: Should anonymity and confidentiality issues be dealt with on their own merit? *Africa Education Review*, 12(4), 552–566.
- Lechner, C., & Dowling, M. (2003). Firm networks: external relationships as sources for growth and competitiveness of

- entrepreneurial firms. *Entrepreneurship and Regional Development*, 15(1), 1–26.
- Lechner, C., Dowling, M., & Welp, I. (2006). Firm networks and firm development: The role of the relational mix. *Journal of Business Venturing*, 21(4), 514–540.
- Lechner, C., & Leyronas, C. (2009). Small-business group formation as an entrepreneurial development model. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3), 645–667
- Lee, B., Collier, P. M., & Collen, J. (2007). Reflections on the use of case studies in the accounting, management and organizational disciplines. *Qualitative Research in Organizations and Management: An International Journal*, 2(3), 169–178.
- Lee, J. W., Zhang, L., Dallas, M., & Chin, H. (2019). Managing relational conflict in Korean social enterprises: The role of participatory HRM practices, diversity climate, and perceived social impact. *Business Ethics*, 28(1), 19–35.
- Lehner, O. M. (2011). The phenomenon of social enterprise in Austria: A triangulated descriptive study. *Journal of Social Entrepreneurship*, 2(1), 53–78.
- Lerner, J. (2009). *Boulevard of broken dreams: Why public efforts to boost entrepreneurship and venture capital have failed – and what to do about it?* Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- Lewin, L. (1992). *Samhället och de organiserade intressena*. Stockholm: Norstedts juridik.
- Light, P. C. (2008). *The search for social entrepreneurship*. Washington, D.C.: Brookings Institution.
- Lijphart, A. (1971). Comparative politics and the comparative method. *The American Political Science Review*, 35(3), 682–693.
- Lindroth, J. (1974). *Idrottens väg till folkrörelse: Studier i svensk idrottsrörelse till 1915* (doktorsavhandling). Uppsala: Uppsala universitet.
- Linnéuniversitetet. (2013). *2IV315 Entreprenörskap och organisationsutveckling inom idrotts- och hälsoorganisationer*, 15 högskolepoäng. Hämtad från <https://kursplan.lnu.se>
- Lohrke, F. T., & Landström, H. (2012). Introduction. I H. Landström & F. T. Lohrke (Red.), *Intellectual Roots of Entrepreneurship Research* (s. xii–xxviii). Cheltenham: Edward Elgar.

- Lundberg, E. (2017). Toward a new social contract? The participation of civil society in Swedish welfare policymaking, 1958–2012. *Voluntas*. doi:10.1007/s11266-017-9919-0
- Lundgren-Henriksson, E-L. (2017). Coopetition – när samarbete blir strategiskt. *Ekonomiska Samfundets Tidskrift*, 62–65.
- Lundqvist, M. A., & Williams Middleton, K. L (2010). Promises of societal entrepreneurship: Sweden and beyond. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*, 4(1), 24–36.
- Lundström, M. (1999). Demokrati i skolan. I *Det unga folkstyret* (s. 51–120). Forskarvolym VI i Demokratiutredningen, SOU 1999:93. Stockholm: Fakta Info Direkt.
- Maignan, I., & Ralston, D. A. (2002). Corporate social responsibility in Europe and the U.S: Insights from businesses' self-presentations. *Journal of International Business Studies*, 33(3), 497–514.
- Mair, J. (2010). Social entrepreneurship: Taking stock and looking ahead. I A. Fayolle & M. Matlay (Red.), *Handbook of Research on Social Entrepreneurship* (s. 15–28). Cheltenham: Edward Elgar.
- Mair, J., & Martí, I. (2006). Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction and delight. *Journal of World Business*, 41(1), 36–44.
- Malmö universitet. (2014). *IV321G Entreprenörskap inom sport- och upplevelseindustrin*. Hämtad från <https://edu.mau.se/sv/>
- Mason, C., & Doherty, B. (2015). A fair trade-off? Paradoxes in the governance of fair-trade social enterprises. *Journal of Business Ethics*, 136(3), 451–469.
- Matteson, A. M., & Lincoln, Y. S. (2009). Using multiple interviewers in qualitative research studies: The influence of ethic of care behaviors in research interview settings. *Qualitative Inquiry*, 15(4), 659–674.
- McNamara, P., Pazzaglia, F., & Sonpar, K. (2018). Large-scale events as catalysts for creating mutual dependence between social ventures and resource providers. *Journal of Management*, 44(2), 470–500.
- McSweeney, M. J. (2018). Returning the "social" to social entrepreneurship: Future possibilities of critically exploring sport for development and peace and social entrepreneurship. *International*

- Review for the Sociology of Sport*, 1–19. doi: 10.1177/1012690218784295
- Micheletti, M. (1994). *Det civila samhället och staten: medborgarsammanslutningarnas roll i svensk politik*. Stockholm: Fritze.
- Minniti, M. (2008). The role of government policy on entrepreneurial activity: Productive, unproductive, or destructive? *Entrepreneurship Theory and Practice*, 32(5), 779–790.
- Miragaia Marques, D. A., Martins Nunes, C. I., Kluka, D. A., & Havens, A. (2015). Corporate social responsibility, social entrepreneurship and sport programs to develop social capital at community level. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, 12(2), 141–154.
- Moizer, J., & Tracey, P. (2010). Strategy making in social enterprise: The role of resource allocation and its effects on organizational sustainability. *Systems Research and Behavioral Science*, 27(3), 252–266.
- Mulgan, G. (2006). Cultivating the other invisible hand of social entrepreneurship: Comparative advantage, public policy, and future research priorities. I A. Nicholls (Red.), *Social entrepreneurship: New models of sustainable social change* (s. 74–95). Oxford: Oxford University Press.
- Næss, A. (1992). *Empirisk semantik* (A. Wedberg, övers.). Solna: Almqvist & Wicksell. (originalarbete publicerat 1961)
- Nicholls, A. (2006a). Endnote. I A. Nicholls (Red.), *Social entrepreneurship: New models of sustainable social change* (s. 407–412). Oxford: Oxford University Press.
- Nicholls, A. (Red.). (2006b). *Social entrepreneurship: New Models of Sustainable social change*. Oxford: Oxford University Press.
- Nickerson, R. S (1998). Confirmation bias: A ubiquitous phenomenon in many guises. *Review of General Psychology*, 2(2), 175–202.
- Norberg, J. R. (2004). *Idrottens väg till folkhemmet: Studier i statlig idrottspolitik 1913–1970* (doktorsavhandling). Stockholm: SISU Idrottsböcker.
- Norberg, J. R. (2010). The development of the Swedish sports movement between state, market and civic society: Some remarks. I A. Evers & A. Zimmer (Red.), *Third Society Organizations Facing*

- Turbulent Environments: Sports, Culture and Social Services in Germany, Italy, U.K., Poland, and Sweden* (s. 183–201). Bremen: Nomos Verlag.
- Norberg, J. R. (2011). A contract reconsidered? Changes in the Swedish state's relation to the sports movement. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 3(3), 311–325.
- Norberg, J. R. (2016). *Idrottens spelberoende: Idrottsrörelsens offentliga stöd via spelmarknaden 1990–2009 och dess idrottspolitiska konsekvenser*. Malmö: Arx förlag.
- Norberg, J. R. (2018). Sweden: The societal setting. I T. Peterson & K. Schenker (Red.), *Sport and Social Entrepreneurship in Sweden* (s. 9–22). London: Palgrave Macmillan.
- Norberg, J. R. (2019). *Statens stöd till idrotten: Uppföljning 2018*. Stockholm: Centrum för Idrottsforskning.
- Norberg, J. R., & Sjöblom, P. (2012). The Swedish sport elite system: Or the lack of it? I S. Andersen & L. T. Ronglan (Red.), *Nordic Elite Sport: Is Organization and Leadership the Key* (s. 62–82)? Oslo: Norwegian University Press.
- Nozick, R. (1974). *Anarchy, state, and utopia*. New York: Basic Books.
- Odio, M. A. (2019). The role of time in building sport management theory. *Journal of Global Sport Management*. doi: 10.1080/24704067.2018.1554979
- O'Donovan, G., Blazevidh, A. J., Boreham, C., Cooper, A. R., Crank, H., Ekelund, U., ... Stamatakis, E. (2010). The ABC of Physical Activity for Health: A consensus statement from the British Association of Sport and Exercise Sciences. *Journal of Sports Sciences*, 28(6), 573–591
- Ogden, C. K., & Richards, I. A. (1946). *The meanings of meaning: A study of the influence of language upon thought and of the science of symbolism*. London: Kegan Paul.
- Okayasu, I., & Morais, D. B (2017). Sport entrepreneurship and community development in Japan. I V. Ratten & J. J. Ferreira (Red.), *Sport Entrepreneurship and Innovation* (s. 141–152). Abingdon, Oxon: Routledge.
- Oparaocha, G. O. (2015). SMEs and international entrepreneurship: An institutional network perspective. *International Business Review*, 24(5), 861–873.

- Osberg, S. (2006). Wayfinding without a compass: Philanthropy's changing landscape and its implications for social entrepreneurs. I A. Nicholls (Red.), *Social entrepreneurship: New Models of Sustainable social change* (s. 309–328). Oxford: Oxford University Press.
- Oscarsson, H. (2003). Demokratitrender. I H. Oscarsson (Red.), *Demokratitrender* (s. 7–29). Göteborg: SOM institutet, Göteborgs universitet.
- Ostrander, S. A. (2007). The growth of donor control: Revisiting the social relations of philanthropy. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 36(2), 356–372.
- Ottesen, L., & Ibsen, B. (1999). *Idraet, motion og hverdagsliv – tal og tale*. Köpenhamn: Köpenhams universitet.
- Pache, A. C., & Santos, F. (2012). Inside the hybrid organization. Selective coupling as a response to competing institutional logics. *Academy of Management Journal*, 56(4), 972–1001.
- Palmås, K. (2008). Socialt entreprenörskap: ny sektor eller rebranding av ideellt arbete? I A. Lundström & E. Sundin (Red.), *Perspektiv på förnyelse och entreprenörskap i offentlig verksamhet* (s. 245–257). Örebro: Forum för småföretagsforskning.
- Parnell, D., Millward, P., Widdop, P., King, N., & May, A. (2018). Sport policy and politics in an era of austerity. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 10(1), 1–5.
- Parnell, D., Spracklen, K., & Millward, P. (2017a). Sport austerity [Special issue]. *European Sport Management Quarterly*, 17(1), 67–116.
- Parnell, D., Spracklen, K., & Millward, P. (2017b). Sport management issues in an era of austerity. *European Sport Management Quarterly*, 17(1), 67–74.
- Parry, J. (2012). The power of sport in peacemaking and peacekeeping. *Sport in Society*, 15(6), 775–787.
- Parry, J. (2015). The logic of sport and the practice of sport. I A. Radmann, Hedenborg, S., & E. Tsolakidis (Red.), *Book of Abstracts of the 20th Annual Congress of the European College of Sport Science – 24th-27th June 2015, Malmö–Sweden*, 448.
- Parry, J. (2019). E-sports are not sports. *Sport, Ethics and Philosophy*, 13(1), 3–18.

- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice* (4:e uppl.). Thousand Oaks: Sage.
- Peredo, A. M., & McLean, M. (2006). Social entrepreneurship: A critical review of the concept. *Journal of World Business*, 41(1), 56–65.
- Persson, H. T. R., & Hafén, N. (2014). *Social enterprise, social innovation and social entrepreneurship in Sweden: A national report*. Hämtad från <http://www.fp7-efeseiis.eu/national-report-sweden/>
- Pestoff, V. A. (1998). *Beyond the market and the state: Social enterprises and civil democracy in a welfare society*. Aldershot: Ashgate.
- Peters, J. (2012). Neoliberal convergence in North America and Western Europe: fiscal austerity, privatization, and public sector reform. *Review of International Political Economy*, 19(2), 208–235.
- Peterson, M. (2012). Pathways of the welfare state. I B. Larsson, M. Letell, & H. Thörn (Red.), *Transformations of the Swedish welfare state: from social engineering to governance?* (s. 23–37). New York: Palgrave Macmillan.
- Peterson, T., & Schenker, K. (2015). *KIOSK – Idrott och socialt entreprenörskap*. Malmö: Bokbox.
- Peterson, T., & Schenker, K. (2018a). Social entrepreneurship in a sport policy context. *Sport in Society*, 21(3), 452–467.
- Peterson, T., & Schenker, K. (Red.). (2018b). *Sport and Social Entrepreneurship in Sweden*. London: Palgrave Macmillan.
- Petersson, S., Catásus, H., & Danielsson, E. (2016). *Vem håller i klubban? Om demokrati och delaktighet i idrottsföreningar*. Stockholm: Centrum för Idrottsforskning.
- Phillips, W., Lee, H., Ghobadian, A., O'Regan, N., & James, P. (2015). Social innovation and social entrepreneurship: A systematic review. *Group and Organization Management*, 40(3), 428–461.
- Phills, J. A., Deiglmeier, K., & Miller, T. D. (2008). Rediscovering social innovation. *Stanford Social Innovation Review*, 6(4), 34–43.
- Premfors, R., Ehn, P., Haldén, E., & Sundström, G. (2009). *Demokrati och byråkrati* (2:a uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Pringle, A., & Sayers, P. (2004). It's a goal!: Basing a community psychiatric nursing service in a local football stadium. *The Journal of the Royal Society for the Promotion of Health*, 124(5), 234–238.

- Prop. 2003/04:1, utgiftsområde 17. *Förslag till statsbudget för 2004, Kultur, medier, trossamfund och fritid*. Hämtad från <https://www.regeringen.se/49bb15/contentassets/2c39320a36d346429ddc39c4ef124afe/utgiftsomrade-17-kultur-medier-trossamfund-och-fritid>
- Prop. 2015/16:47. *Regeringens proposition 2015/16:47 – Extra ändringsbudget för 2015*. Hämtad från <https://www.regeringen.se/4abelb/contentassets/cbd9f48b9fcf4031ad0c8fb10c638cc4/extra-andringsbudget-for-2015-prop.-20151647>
- Quennerstedt, A., Robinson, C., & I'Anson, J. (2018). The UNCRC: The Voice of Global Consensus on Children's Rights? *Nordic Journal of Human Rights*, 36(1), 38–54.
- Rahman, H. (2014). Corporate social responsibility for brand image and customer satisfaction: Assessment of Grameen phone user's in Bangladesh. *International of Research Studies in Management*, 3(1), 41–49.
- Ratten, V. (2010). Developing a theory of sport-based entrepreneurship. *Journal of Management & Organization*, 16(4), 557–565.
- Ratten, V. (2011a). A social perspective of sport-based entrepreneurship. *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 12(3), 314–326.
- Ratten, V. (2011b). Social entrepreneurship and innovation in sports. *International Journal of Social Entrepreneurship and Innovation*, 1(1), 42–54.
- Ratten, V. (2011c). Sport-based entrepreneurship: Towards a new theory of entrepreneurship and sport management. *The International Entrepreneurship and Management Journal*, 7(1), 57–69.
- Ratten, V. (2017). Entrepreneurial sport policy. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 9(4), 641–648.
- Ratten, V. (2019). Sport entrepreneurship and public policy: Future trends and research developments. *Journal of Entrepreneurship and Public Policy*. doi:10.1108/Jepp-D-18-00099
- Ratten, V., & Ferreira, K. (2017). Entrepreneurship, innovation and sport policy: Implications for future research. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 9(4), 575–577.
- Regeringskansliet. (2016). *Regeringens åtgärder med anledning av flyktingsituationen*. Stockholm: Regeringskansliet.

- Regeringskansliet. (2017). *Samling för daglig rörelse* Stockholm: Regeringskansliet.
- Reynolds, S., Gabriel, M., & Heales, C. (2017). *Social innovation policy in Europe: where next?* London: Nesta.
- Riksidrottsförbundet. (2003). *Kostnader för idrott: En studie om kostnader för barns idrottande 2003*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Riksidrottsförbundet. (2009). *Idrotten vill: Idrottsrörelsens idéprogram*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Riksidrottsförbundet. (2012). *Sport in Sweden*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Riksidrottsförbundet. (2015, 10 juni). *Om Riksidrottsförbundet*. Hämtad från <https://www.rf.se/Undermeny/RFochsvenskidrott/OmRF>
- Riksidrottsförbundet. (2016). *Idrotten i siffror*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Riksidrottsförbundet. (2018a, 14 mars). *RF och idrottsrörelsen*. Hämtad från <https://www.rf.se/Undermeny/RFochsvenskidrott>
- Riksidrottsförbundet. (2018b, 22 augusti). *RF:s stadgemall för idrottsförening*. Hämtad från <https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/dokumentbank/stadgar-och-regelverk/stadgemall-for-idrottsforeningar-version-2018-08-22.pdf?w=900&h=900>
- Riksidrottsförbundet. (2019a, 21 november). *Idrottslyftet*. Hämtad från <https://www.rf.se/bidragochstod/Idrottslyftet/>
- Riksidrottsförbundet. (2019b, 2 april). *Verksamhetsberättelse med årsredovisningar: Riksidrottsförbundet 2018*. Hämtad från <https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/dokumentbank/rfs-verksamhet/verksamhetsberattelse-2018.pdf>
- Roberts, K. (2017). Sport in Europe's era of austerity: crisis or adaption? *International Journal of Sociology and Social Policy*, 37(1/2), 123–130.
- Robertsson, K., & Hvenmark, J. (2015). Varför ska man vara medlem? I C. Dartsch, J. R. Norberg, & J. Philblad (Red.), *Idrottens pris: Om idrottens kostnader och medlemskapets betydelse* (s. 69–114). Stockholm: Centrum för Idrottsforskning.

- Robinson, O. C. (2014). Sampling in interview-based qualitative research: A theoretical and practical guide. *Qualitative Research in Psychology*, 11(1), 25–41.
- Roper, J., & Cheney, G. (2005). The meanings of social entrepreneurship today. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 5(3), 95–104.
- Rothstein, B. (1992). *Den korporativa staten. Intresseorganisationer och statsförvaltning i svensk politik*. Stockholm: Nordstedts juridik.
- Sanders, A., Heys, B., Ravenscroft, N., & Burdsey, D. (2014). Making a difference: The power of football in the community. *Soccer & Society*, 15(3), 411–429.
- Santos, F. M. (2012). A Positive Theory of Social Entrepreneurship. *Journal of Business Ethics*, 111(3), 335–351.
- Sartori, G. (1970). Concept misformation in comparative politics. *The American Political Science Review*, 64(4), 1033–1053.
- Schenker, K., Peterson, T., & Bjärsholm, D. (under utgivning). Social innovations and social entrepreneurship in sport. I A. Tjøndal (Red.), *Social innovation and sport*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Schreier, M. (2012). *Qualitative content analysis in practice*. Los Angeles: Sage.
- Schumpeter, J. (1934). *The Theory of Economic Development*. Cambridge, MA.: Harvard University Press.
- Schütz, A. (1953). Common-sense and scientific interpretation of human action. *Philosophy and Phenomenological Research*, 14(1), 1–38.
- Seawright, J., & Gerring, J. (2008). Case selection techniques in case study research: A menu of qualitative and quantitative options. *Political Research Quarterly*, 61(2), 294–308.
- Seippel, Ø. (2005). Sport, civil society and social integration: The case of Norwegian voluntary sport organizations. *Journal of Civil Society*, 1(3), 247–265.
- Sen, P. (2007). Ashoka's big idea: transforming the world through social entrepreneurship. *Futures*, 39(5), 534–553.
- SFS 1992:1434. *Högskolelag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- SFS 1999:1177. *Förordning om statsbidrag till idrottsverksamhet*. Stockholm: Kulturdepartementet.

- SFS 2003:460. *Lag om etikprövning av forskning som avser människor*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- SFS 2009:1226. *Förordning om Centrum för idrottsforskning*. Stockholm: Utbildningsdepartementet
- SFS 2017:900. *Förvaltningslag*. Stockholm: Justitiedepartementet.
- Shane, S., & Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. *The Academy of Management Review*, 25(1), 217–226.
- Sharir, M., & Lerner, M. (2006). Gauging the success of social ventures initiated by individual social entrepreneurs. *Journal of World Business*, 41(1), 6–20.
- Sherry, E., & Strybosch, V. (2012). A kick in the right direction: Longitudinal outcomes of the Australian community street soccer program. *Soccer & Society*, 13(4), 495–509.
- Shields, D. L., & Bredemeier, B. L. (2001). Moral development and behavior in sport. I R. Singer, H., Hausenblas, & C. Janelle (Red.), *Handbook of sport psychology* (2:a uppl., s. 585–604). New York: Wiley.
- Short, J. C., Moss, T. W., & Lumpkin, G. T. (2009). Research in social entrepreneurship: Past contributions and future opportunities. *Strategic Entrepreneurship Journal*, 3(2), 161–194.
- Skille, E. Å. (2011). The conventions of sport clubs: Enabling and constraining the implementation of social goods through sport. *Sport, Education and Society*, 16(2), 241–253.
- Skolverket. (2011). *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasiekola 2011*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2018). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet: Reviderad 2018*. Stockholm: Skolverket.
- Slack, T. (1998). Is there anything unique about sport management? *European Journal for Sport Management*, 5(2), 21–29.
- Smith, B. (2018). Generalizability in qualitative research: Misunderstanding, opportunities and recommendations for the sport and exercise sciences. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 10(1), 137–149.
- Smith, G., Cahn, A., & Ford, S. (2009). Sports commerce and peace: The special case of the Special Olympics. *Journal of Business Ethics*, 89(4), 587–602.

- Sørensen, B. M. (2008). "Behold, I am making all things new": The entrepreneur as savior in the age of creativity. *Scandinavian Journal of Management*, 24(2), 85–93.
- SOU 1922:8. Utredning angående statsunderstöd för idrottens främjande, avgiven av tillkallade sakkunniga. Stockholm: Hasse W. Tullbergs Boktryckeri.
- SOU 1957:41 *Idrotten och samhället. Betänkande om statens stöd till idrott och friluftsliv. 1955 års idrotts- och friluftsutredning*. Stockholm: Iduns Tryckeriaktiebolag Esselte AB.
- SOU 1969:29. *Idrott åt all*. Stockholm: Esselte AB.
- SOU 1998:76. *Idrott och motion för livet: Statens stöd till idrottsrörelsen och friluftslivets organisationer*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer
- SOU 2003:98. *Aktiebolag med begränsad utdelning*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.
- SOU 2008:59. *Föreningsfostran och tävlingsfostran: En utvärdering av statens stöd till idrotten*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.
- SOU 2016:13. *Palett för ett stärkt civilsamhälle*. Stockholm: Wolters Kluwer.
- Spear, R. (2006). Social entrepreneurship: a different model? *International Journal of Social Economics*, 33(5/6), 399–410.
- Spencer, A., Kirchoff, B., & White, C. (2008). Entrepreneurship, innovation, and wealth distribution: The essence of creative destruction. *International Small Business Journal*, 26(1), 9–23.
- Sport Management Review. (2012). Call for papers: Special issue of Sport Management Review on managing sport for social change.
- Starke, P., Kaasch, A., & van Hooren, F. J. (Red.). (2013). *The welfare state as crisis manager. Explaining the diversity of policy responses to economic crisis*. Houndmills: Palgrave Macmillan.
- Stenling, C. (2015). *The drive for change: Putting the means and ends of sport at stake in the organizing of Swedish voluntary sport* (doktorsavhandling). Umeå: Umeå universitet.
- Stenling, C., & Fahlén, J. (2016). Same same, but different? Exploring identities of Swedish voluntary sports: Possible implications of sports clubs' self-identification for their role as implementers of policy objectives. *International Review for the Sociology of Sport*, 51(7), 867–883.

- Steyaert, C., & Katz, J. (2004). Reclaiming the space of entrepreneurship in society: Geographical, discursive and social dimensions. *Entrepreneurship and Regional Development*, 16(3), 179–196.
- Surender, R. (2004). Modern challenges to the welfare state and the antecedents of the third way. I J. Lewis & R. Surender (Red.), *Welfare State Change: Towards a Third Way* (s. 3–24). Oxford: Oxford University Press.
- Svensk idrott. (2016). Föreskrifter om statligt lokalt aktivitetsstöd. Hämtad från <http://www.svenskidrott.se>
- Tan, W. L., Williams, J., & Tan, T. M. (2005). Defining the “social” in social entrepreneurship: Altruism and entrepreneurship. *The International Entrepreneurship and Management Journal*, 1(3), 353–365.
- Thompson, J., & Doherty, B. (2006). The diverse world of social enterprise: A collection of social enterprise stories. *International Journal of Social Economics*, 33(5–6), 202–228.
- Thörn, H., & Larsson, B. (2012). Conclusions: Re-engineering the Swedish welfare state. I B. Larsson, M. Letell, & H. Thörn (Red.), *Transformations of the Swedish welfare state: from social engineering to governance?* (s. 262–282). New York: Palgrave Macmillan.
- Tillväxtverket. (2018, 19 mars). *Stöd till kooperativ*. Hämtad från www.tillvaxtverket.se
- Tracy, S. (2010). Qualitative quality: Eight “big-tent” criteria for excellent qualitative research. *Qualitative Inquiry*, 16(10), 837–851.
- Trivedi, C., & Stokols, D. (2011). Social enterprise and corporate enterprises: Fundamental differences and defining features. *The Journal of Entrepreneurship*, 20(1), 1–32.
- Trost, J. (2014). *Att skriva uppsats med akribi*. Lund: Studentlitteratur.
- UNICEF. (2009). *Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter*. Stockholm: UNICEF Sverige.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

- Visingsö AIS. (2005). *Visingsö AIS 70 år 1935–2005*. Visingsö: Visingsö AIS.
- Visingsö AIS. (2013). *Stadgar för den ideella föreningen Visingsö Allmänna Idrottssällskap*. Visingsö: Visingsö AIS.
- Visingsö AIS. (2015). *Visingsö AIS 2015: Verksamhetsberättelse*. Visingsö: Visingsö AIS.
- Visingsö AIS. (2016a). *Nybyggnation motions, mötes- och fritidslokal på Visingsö!* Visingsö: Visingsö AIS.
- Visingsö AIS. (2016b). *Visingsö AIS 2016: Verksamhetsberättelse*. Visingsö: Visingsö AIS.
- Visingsörådet. (2013). *Minnesanteckningar från sommarmöte 20130724*. Visingsö: Visingsörådet.
- Waardenburg, M. (2016). Which wider social roles? An analysis of social roles ascribed to voluntary sports clubs. *European Journal for Sport and Society*, 13(1), 38–54.
- Wagnsson, S. (2009). *Föreningsidrott som socialisationsmiljö: En studie om av idrottens betydelse för barn och ungdomars psykosociala utveckling* (doktorsavhandling). Karlstad: Karlstad universitet.
- Wagnsson, S., & Augustsson, C. (2015). Idrottsföräldrars syn på den kommersialiserade barn- och ungdomsidrotten. I C. Dartsch, J. R. Norberg, & J. Pihlblad (Red.), *Idrottens pris: Om idrottens kostnader och medlemskapets betydelse* (s. 9–68). Stockholm: Centrum för Idrottsforskning.
- Wagnsson, S., Augustsson, C., Kougioumtzis, K., Stråhlman, O., & Patriksson, G. (2019). *Nyanlända barns och ungdomars uppfattningar om och upplevelser av föreningsidrotten i Sverige*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Walker, C. M., & Hayton, J. H. (2017). Navigating austerity: balancing ‘desirability with viability’ in a third sector disability sport organisation. *European Sport Management Quarterly*, 17(1), 98–116.
- Walters, G., & Chadwick, S. (2009). Corporate citizenship in football: Delivering strategic benefits through stakeholder engagement. *Management Decision*, 47(1), 51–66.
- Warburtun, D. E., Nicol, C. W., & Bredin, S. S. (2006). Health benefits of physical activity: The evidence. *CMAJ: Canadian Medical Association Journal*, 175(6), 801–809.

- Webber, M., Reidy, H., Ansari, D., Stevens, M., & Morris, D. (2015). Enhancing social networks: A qualitative study of health and social care practice in UK mental health services. *Health & Social Care in the Community*, 23(2), 180–189.
- Weber, C., & Kratzer, J. (2013). Social entrepreneurship, social networks and social value creation: A quantitative analysis among social entrepreneurs. *International Journal of Entrepreneurial Venturing*, 5(3), 217–239.
- Webster, J., & Watson, R. T. (2002). Analysing the past to prepare for the future. *Management Information Systems Quarterly*, 22(2), xiii–xxiii.
- Weerawardena, J., & Sullivan Mort, G. (2006). Investigating social entrepreneurship: A multidimensional model. *Journal of World Business*, 41(1), 21–35.
- Weisbrod, B. A. (1997). The future of the nonprofit sector: Its entwining with private enterprise and government. *Journal of Policy Analysis and Management*, 16(4), 541–555.
- Westlund, H., & Gawell, M. (2012). Building social capital for social entrepreneurship. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 83(1), 101–116.
- Wicker, P., Feiler, S., & Breuer, C. (2013). Organizational mission and revenue diversification among non-profit sports club. *International Journal of Financial Studies*, 1(4), 119–136.
- Widdop, P., King, N., Parnell, D., Cutts, D., & Millward, P. (2018). Austerity, policy and sport participation in England. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 10(1), 7–24.
- Wijkström, F., & Lundström, T. (2002). *Den ideella sektorn: Organisationerna i det civila samhället*. Stockholm: Sober förlag.
- Wijkström, F., Einarsson, S., & Larsson, O. (2004). *Staten och det civila samhället: Idétraditioner och tankemodeller i den statliga bidragsgivningen till ideella organisationer*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Williams, D. A., & K'nife, K. A. K. (2012). The dark side of social entrepreneurship. *International Journal of Entrepreneurship*, 16, 63–76.

- Wright, M., & Zahra, S. A. (2011). The other side of paradise: Examining the dark side of entrepreneurship. *Entrepreneurship Research Journal*, 1(3), 1–5.
- Yitshaki, R., Lerner, M., & Sharir, M. (2008). What social ventures are? Toward a theoretical framework and empirical examination of successful social ventures. I G. E. Shockley, P. M. Frank, & R. R. Stough (Red.), *Non-market entrepreneurship: Interdisciplinary approaches* (s. 271–241). Cheltenham: Edward Elgar.
- Yin, R. K. (2018). *Case Study Research: Design and Methods* (6:e uppl.). London: SAGE.
- Yunus, M. (2006). Social business entrepreneurs are the solution. I A. Nicholls (Red.), *Social Entrepreneurship: New Models of Sustainable Social Change* (s. 39–44). Oxford: Oxford University Press.
- Zahra, S. A., Pati, R. K., & Zhao, L. (2013). How does counterproductive entrepreneurship undermine social wealth creation? I F. Welter, R. Blackburn, E. Ljunggren, & B. W. Amo (Red.), *Entrepreneurial Business and Society: Frontiers in European Research* (s. 11–36). Cheltenham: Edward Elgar.
- Zimmerer, T. W., & Scarborough, N. M. (2005). *Essentials of Entrepreneurship and Small Business Management* (4:e uppl.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Zhao, L., & Aram, J. D. (1995). Networking and growth of young technology-intensive ventures in China. *Journal of Business Venturing*, 10(5), 349–370.
- Åström, J. (2016, 17 november). Nu får Berhan spela basket – trots slöjan. *Aftonbladet*. Hämtad från www.aftonbladet.se
- Österlind, M. (2016). Sport policy evaluation and governing participation in sport: Governmental problematics of democracy and health. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 8(3), 347–362.
- Österlind, M., & Wright, J. (2014). If sport's the solution then what's the problem? The social significance of sport in the moral governing of 'good' and 'healthy' citizens in Sweden, 1922–1998. *Sport, Education and Society*, 19(8), 973–990.
- Østerlund, K., & Seippel, Ø. (2014). Does membership in civil society organizations foster social integration?: The case of Danish voluntary sport organizations. *Journal of Civil Society*, 9(4), 391–413.
- Östlund, O. (2015). Vägen från Visingsö. *Magasinet Fotboll*, 4, 28–32.

PUBLICERADE DELSTUDIER

Sport and Social Entrepreneurship: A Review of a Concept in Progress

Daniel Bjärsholm
Linnaeus University

Social entrepreneurship represents a new organizational form reflecting a time of societal change. The concept of social entrepreneurship has in recent years received an increased academic interest from the field of sport management. This review therefore aims to outline the scope and focus of, as well as theoretically position, the utilization of the concept of social entrepreneurship in the current body of peer-reviewed research within the field of sport and social entrepreneurship. Thirty-three English language peer-reviewed articles were selected and analyzed using Gartner's (1985) variables of entrepreneurship and three schools of thought within social entrepreneurship. The findings show that the scope of research into sport and social entrepreneurship is limited and that sport plays a minor role in the articles. The articles focus on the processes of social entrepreneurship, but the manner in which the concept of social entrepreneurship is used differs between articles and is seldom defined. These findings indicate that much can be done to better understand sport and social entrepreneurship. Emerging directions for future research are provided.

Keywords: social entrepreneurship, development through sport, corporate social responsibility, sport organizations, management, social innovation

Sport is often seen as an agent of positive social change due to its democratic, educational and integrational nature (e.g., Coalter, 2007; Eime, Young, Harvey, Charity, & Payne, 2013; United Nations, 2015). However, research has shown that the role of sport may be overvalued and can even occasionally be called into question (e.g., Coalter, 2007; Shields & Bredemeier, 2001; SOU, 2008). This indicates that sport in itself is not guaranteed to lead to a positive nurturing effect. Instead, to be an agent of positive social change, the sporting organization must be characterized by an environment with positive social norms in which sporting results are secondary to social and democratic values (Gould & Carson, 2008).

One possibility to realize the potential of sport is through the use of social entrepreneurship, a relatively new concept albeit one that has quickly gained momentum in scientific circles and occurs today within a large number of scientific disciplines (e.g., education, sociology, and political science) (Short, Moss, & Lumpkin, 2009).

Social entrepreneurship as a contemporary organizational form has come about in a time characterized by societal change, which has seen the erosion of traditional sector boundaries (Dees & Anderson, 2003; Roper &

Cheney, 2005). This deconstruction of sector boundaries has taken place against a backdrop of political and economic upheaval characterized by neoliberal thought (Huybrechts & Nicholls, 2012; Roper & Cheney, 2005). Consequently, organizations within all sectors of society, and particularly those within the nonprofit sector, have been encouraged, and in many cases forced, to compete for a diminishing governmental budget while simultaneously minimizing their excessive dependence on government funding. This redefined role of the state provides an explanation as to the emergence of the concept of social entrepreneurship (Huybrechts & Nicholls, 2012).

The concept of social entrepreneurship is multifaceted, and its meaning differs, as does the meaning of the concept of entrepreneurship in general (Bygrave & Hofer, 1991), between different schools of thought (Bacq & Janssen, 2011; Dees & Anderson, 2006; Defourny & Nysens, 2010; Hoogendoorn, Pennings, & Thurik, 2010). There are, however, two points of consensus between the different schools. Firstly, social entrepreneurship refers to innovative methods of creating and satisfying social values. These organizations typically evolve due to major societal challenges, such as mass migration (Huybrechts & Nicholls, 2012), or from the failure of institutions (e.g., the government or the market economy) to deliver certain social values to the public (Santos, 2012; Trivedi & Stokols, 2011). This social mission is central to social entrepreneurship (Austin, Stevenson, & Wei-Skillern, 2006; Dees, 1998). Secondly, any economic profit should

Daniel Bjärsholm is with the Department of Sport Science, Linnaeus University, Växjö, Sweden. Address author correspondence to Daniel Bjärsholm at daniel.bjarsholm@lnu.se.

be reinvested, wholly or in large part, in the social entrepreneurial organization (Bacq & Janssen, 2011; Defourny & Nyssens, 2010). Through the social aims, profit management, and innovation of social entrepreneurship, new forms of organization can emerge at the intersections of societal boundaries. Social entrepreneurial organizations therefore represent a challenge to the traditional boundaries between government, the market economy, and civil society (Dees & Anderson, 2003).

The fusion of sport and social entrepreneurship may represent a means of achieving sport's potential for the creation of democratic and social values. This fusion has also gained increased academic interest, which can be seen in various "calls for papers" (e.g., *Journal of Sport Management*, 2015; *Sport Management Review*, 2012) and at conferences (e.g., European Association for Sport Management, 2016). Given this increased academic interest, there is a corresponding need for a literature review both to pave the way for additional research (Webster & Watson, 2002, p. xiii) and to act as a starting point for those interested in the fusion of sport and social entrepreneurship. The aim of this review is therefore threefold: to outline the scope and focus of the concept of social entrepreneurship within the current body of peer-reviewed research in the field of sport and social entrepreneurship, to theoretically position the utilization of the concept of social entrepreneurship within said field, and to set an agenda for future research. Through analyzing the literature, the current paper provides a mapping, as well as theoretical positioning, of studies carried out within the emerging research field of sport and social entrepreneurship.

Theoretical Framework

This review draws inspiration from the format of Hoogendoorn et al.'s (2010) and Bacq & Janssen's (2011) respective articles. To outline and theoretically position the current body of research, this review has two theoretical grounds: first, the variables of social entrepreneurship (Gartner, 1985) and, second, the multifaceted discussion concerning the field of social entrepreneurship, which, within the context of this literature review, will be constrained by the various schools of thought within social entrepreneurship (Bacq & Janssen, 2011; Dees & Anderson, 2006; Hoogendoorn et al., 2010). The theoretical framework is presented in its entirety in Table 1.

The Variables of Social Entrepreneurship

Gartner (1985) defines entrepreneurship as comprising four variables: the individual (who is the entrepreneur, and how is the entrepreneur regarded?), the organization (how is it structured?), the process (how does entrepreneurship occur?), and finally the environment (how do the other variables relate to their context?). These variables can together, according to Gartner (1985), be seen as "an instrument through which to view the enormously varying patterns of new venture creation" (p. 701).

Although Gartner's theory has its roots in commercial entrepreneurship, it is also applicable to the social variant (Bacq & Janssen, 2011). It is the main purpose of the entrepreneurship in question that separates social entrepreneurship from its commercial counterpart—social entrepreneurship strives to create social value, whereas commercial entrepreneurship aims to create financial value (Austin et al., 2006). In both cases the variables are identical although the content differs. Gartner's (1985) variables correspond closely to the four components Light (2008) found in his study of the concept of social entrepreneurship, either explicitly (entrepreneur and organization) or implicitly (ideas and opportunities). The sole difference between the two is the environment variable, which encompasses all entrepreneurial undertakings (cf. Austin et al., 2006). This variable is among Gartner's (1985) variables but is absent in Light's (2008) components.

By applying Gartner's (1985) variables as a sorting tool, one can illustrate the variables on which research in sport and social entrepreneurship has focused thus far, while simultaneously identifying neglected aspects of research. The variables may also be discussed in relation to three schools of thought that have arisen from earlier research and reviews in social entrepreneurship. These schools form the second theoretical ground for this review.

Schools of Thought in Social Entrepreneurship

The three schools of thought stem from two geographical traditions (Hoogendoorn et al., 2010), namely, the Anglo-sphere (comprising the United States and the UK) and continental Europe (Huybrechts & Nicholls, 2012). However, there is no "clear-cut transatlantic divide in the way of approaching and defining social entrepreneurship" (Bacq & Janssen, 2011, p. 387).

The first two schools of thought, *the Social Innovation* and *the Social Enterprise*, were identified by Dees and Anderson (2006). These schools originated in the 1980s (Dees & Anderson, 2006), although it was not until the end of the 1990s that the concept of social entrepreneurship gained momentum in academic circles, both in the United States and the UK (Bacq & Janssen, 2011). Both schools held the social mission as a central tenet, differing, however, in terms of the method used to achieve this mission. The two schools were later expanded upon, and to some extent reworked, by Defourny and Nyssens (2010), Hoogendoorn et al. (2010), and Bacq & Janssen (2011). This reworking involved the inclusion of another school, "The Emergence of Social Enterprises in Europe" (*EMES*), which came about in 1996 as an EU-financed European research network (Defourny & Nyssens, 2010).

In the Social Innovation School of thought the individual is seen as central and is regarded as a visionary who, through the use of innovative solutions and resources, works to create social value or solve social problems in his or her vicinity (Dees & Anderson, 2006). Although social

goals are considered important, in this school of thought the entrepreneur can form either a for-profit or nonprofit organization to implement an economic base upon which the enterprise can function (Dees & Anderson, 2006; Bacq & Janssen, 2011). The organization should show a clear commitment to its social goals (Dees & Anderson, 2006; Defourny & Nyssens, 2010; Bacq & Janssen, 2011). In the case of a profit-making venture, profits should be reinvested in the organization; however, this is not a necessity as long as social value is created (Bacq & Janssen, 2011). Defourny and Nyssens (2010) describe this school of thought as “a question of outcomes and social impact rather than a question of incomes” (p. 42).

According to the Social Enterprise School, the main initiative behind social entrepreneurship is taken by governmental or nonprofit organizations; accordingly, the individual entrepreneur has a secondary role in this school, organizing and carrying out activities intended to fulfill the organization’s social mission (Bacq & Janssen, 2011). The social goals of the organization are prioritized, and the organization is driven with the aid of business-like strategies which ensure independence from donations and so forth (Bacq & Janssen, 2011; Dees & Anderson, 2006; Defourny & Nyssens, 2010). According to Defourny and Nyssens (2010), some researchers go even further in claiming that the income-generating activities of these organizations should entirely fund the organization. However, the not-for-profit nature of the

organization also precludes the payment of dividends (Bacq & Janssen, 2011).

In contrast to the Social Enterprise School, social entrepreneurship within EMES is stimulated by collective, autonomous, and democratic actions—for example, through cooperative enterprises (Defourny & Nyssens, 2010; Hoogendoorn et al., 2010). The organization is of importance here, although this does not rule out the presence of a charismatic leader figure (Bacq & Janssen, 2011). The enterprise can be for-profit or not-for-profit; nevertheless, its goal is not to maximize profit but instead to promote social development (Bacq & Janssen, 2011; Defourny & Nyssens, 2010). The enterprise can be financed both through the organization’s own activities and through economic donations (Bacq & Janssen, 2011). EMES is distinguished from the latter schools of thought by its focus on organizational structure and collective action (Bacq & Janssen, 2011; Huybrechts & Nicholls, 2012).

It may be noted that none of the schools of thought presented concern themselves with the issue of environment (i.e., the context of entrepreneurship). Environment in this context does not refer to the individual characteristics of the schools of thought; instead, it refers to institutional considerations at national, regional, and local levels, for example, legislation, which to varying extents form the conditions for social entrepreneurship (Bacq & Janssen, 2011; Hoogendoorn et al., 2010).

Table 1 Summary of Schools of Thought and Their Relationship to Gartner’s (1985) Variables

Variable	School of thought		
	Social Innovation School	Social Enterprise School	EMES
Individual	The entrepreneur as an individual in focus.	The organization is central.	The organization is central.
Organization	The organization has a limited role and can either be for-profit or nonprofit. In the case of profits, these should be reinvested in the enterprise but not necessarily on the premise that social values are strengthened.	The organization is central and not-for-profit. Dividends are therefore not permitted.	The organization is central and should be democratic and autonomous. Can be for-profit or nonprofit and can therefore distribute profits to its members on the condition that the organization does not seek to maximize profit.
Process	The social mission is central. There should be a clear relationship between the enterprise and its social goals. The enterprise must generate income to function and allow for the continuation of work toward creation and strengthening of social values.	The social mission is central. To achieve this, the social mission is combined with business-like strategies which allow the social enterprise to function independently.	The social mission is central. To achieve this social mission, an enterprise is run which relates directly to the social mission. The enterprise is financed both of its own financial accord and its ability to attract donations.
Environment	There is no discernible difference between the schools of thought with respect to environment. Instead, differences are apparent at national, regional, and local levels owing to varying institutional contexts (e.g., legislation and attitudes to social entrepreneurship). These same institutional contexts create a framework which to a large degree determines the nature of social entrepreneurship.		

Note. Created based on information from Bacq and Janssen (2011), Dees and Anderson (2006), Defourny and Nyssens (2010), and Hoogendoorn et al. (2010).

Social Entrepreneurship in Relation to Corporate Social Responsibility and Philanthropy

Social entrepreneurship is often associated or interwoven with two similar concepts: corporate social responsibility (CSR) and philanthropy (Huybrechts & Nicholls, 2012). CSR, in brief, means that a company takes responsibility for its impact on society by integrating social, environmental, and ethical concerns into their business operations and in their interaction with their stakeholders and society in general (European Commission, 2011). Many corporations have in recent years implemented CSR within their organizations (Trivedi & Stokols, 2011), and a number of authors argue that CSR can be seen as a part of the broader spectrum of social entrepreneurship (Defourny & Nyssens, 2010). However, although both social entrepreneurship and CSR aim to create a better world, there is an important difference between them. The primary goal of social entrepreneurship is to create social value while any profits are either partly or wholly reinvested in the enterprise. CSR projects within corporations, on the other hand, are of secondary importance to the corporation, the main priority being to generate profit. Social entrepreneurship therefore differs from CSR in terms of the enterprise's primary goals and handling of profits (Huybrechts & Nicholls, 2012; Trivedi & Stokols, 2011). In addition, CSR, unlike social entrepreneurship, is not necessarily innovative or entrepreneurial (Huybrechts & Nicholls, 2012). Research has also shown that corporations, in light of their profit-maximizing goals, tend to use CSR as a tool to bolster both commercial relationships (e.g., with stakeholders) and their brand (Rahman, 2014).

Social entrepreneurship and philanthropy are differentiated by the fact that philanthropists are not in themselves innovative; their role is solely to support social entrepreneurship, often in financial terms (Bjerke & Karlsson, 2013). The economic ties between philanthropists and social entrepreneurs are nonetheless significant. For certain social entrepreneurs the ability to attract donations is crucial for the survival of the organization (Austin et al., 2006; Bacq, Hartog, & Hoogendoorn, 2013), while for others donations represent one of many possibilities to finance their enterprise (Dees, 2007).

Method

Several databases were used to find relevant scientific articles. This was due to the fact that other reviews showed the concept to be interdisciplinary (Short et al., 2009). Webster and Watson (2002) also state the importance of covering all relevant literature on the reviewed concept rather than a single set of journals or research methodology. Hence, those databases systematically searched were ABI/INFORM Global, EBSCO, Science Direct, Cambridge Journals, Oxford Journals, Emerald, Sage Journals, Scopus, Web of Science, JSTOR, Project

Muse, Taylor and Francis, and lastly Wiley. The databases were chosen to target scientific disciplines in which articles concerning sport and social entrepreneurship were most likely to be found.

Inclusion and Exclusion Criteria

The first selection criterion was that articles included in this review were original research featured in peer-reviewed periodicals published before June 2015. A second criterion in common with many other reviews (e.g., Filo, Lock, & Karg, 2015) was that only articles published in English were included.

Articles were identified using search strings consisting of relevant terms combined with Boolean logical expressions. This approach is concept-centric (see Webster & Watson, 2002). Therefore, the search strings used to query the databases stemmed partly from the schools of thought previously presented and partly from earlier reviews into social entrepreneurship (Short et al., 2009). The search strings used in this study were as follows:

- “social entrepreneurship” AND sport,
- “social entrepreneur” AND sport,
- “social enterprise” AND sport,
- “social innovation” AND sport,
- “social venture” AND sport.

It should be noted that the use of search strings yields results in the form of articles explicitly containing at least one of the used strings. Hence, there is a risk that this review analyzes the discourse community of sport and social entrepreneurship rather than the behavior. In other words, articles which in fact deal with social entrepreneurship might not be included if the articles in question use alternative terms with regard to the organization's activities. Nevertheless, the aim of this review was to outline the scope and focus as well as analyze the manner in which the concept has been used in a sporting context, and not explore possible sporting activities which might be classified as social entrepreneurship.

Selection Procedure

A prerequisite for inclusion in this review was that the article included at least one of the search strings listed above; see Table 2 for an overview of the selection procedure. An initial 2,539 articles (including duplicates) matched these criteria. A large proportion of these were deemed irrelevant and therefore excluded. Among the causes for exclusion were lack of a specific association between sport and social entrepreneurship; the constituents of the Boolean searches being divided between the main content of the article and the reference list or author biographies; and the word “sport” being found as a substring of a longer string (e.g., transport or passport). In addition, the search results also presented a number of duplicate articles due to the many databases and search strings used.

Table 2 Overview of Selection Procedure

Step 1: 2,539 (Total number of original research papers, including duplicates)
Step 2: 60 (Selected original research papers excluding duplicates and following initial read-through)
Step 3: 53 (Selected original research papers excluding conference papers etc.)
Step 4: 33 (Selected original research papers following a qualitative assessment of relevance)

Sixty articles remained after this filtering procedure. These were then subjected to further screening for two reasons: firstly, via Ulrichsweb, to ensure that they were published in peer-reviewed periodicals; secondly, to ensure that they were reviewed original research papers. The 53 articles left following this procedure were then scrutinized. A further 20 articles were subsequently excluded on grounds of lack of focus on the combination of sport and social entrepreneurship. Examples of excluded articles include Nolas's (2009) methodological study and Kis-soudi's (2008) historical review of the relationship between sport and politics. This selection procedure led to this review's article base consisting of 33 articles on sport and social entrepreneurship; see the Appendix.

Method of Analysis

The articles were organized and analyzed in three separate stages. The first stage involved detailing the development of the sum of aggregated knowledge (how the total number of articles on sport and social entrepreneurship has changed over time and in which periodicals these articles were published) and the scientific methods used (i.e., theoretical, qualitative, or quantitative). This stage fulfilled the first research objective of this review.

The second stage was to construct a review using both Gartner's (1985) variables and the previously presented schools of thought. The purpose of this stage was to examine which variables of entrepreneurship earlier research had focused on and to which schools of thought the articles could be said to pertain (cf. Webster & Watson, 2002). At this stage the articles underwent deductive analysis using the theoretical framework as a classification scheme; see *Table 1*. Each article was read several times to facilitate categorization. In the event that an article could not be categorized into one of the three schools of thought it was placed in a fourth category, here referred to as the remainder category (cf. Hoogendoorn et al., 2010). Two common reasons why articles were placed in the remainder category were that they were too diffuse in their use of the concept social entrepreneurship¹ or that they were not identifiable as belonging to a specific school of thought.² Some of the articles also focused on several of the variables of entrepreneurship and could therefore have been categorized in more than one cell of the matrix shown above. In these cases, the primary focus of the articles was used as a basis for categorization—as a rule this could be discerned from the articles' abstracts.

It is reasonable to assume that an article's focus is determined by the scientific field to which it belongs—for

instance, an article published within the field of economics and business administration may deviate wholly in terms of focus and theoretical framework from an article within the field of sports science. However, only two criteria were taken into account in the selection process: firstly, the scientific field into which the article could be categorized, in this case determined by its periodical, and secondly, that the article indeed dealt with sport and social entrepreneurship. As a result of this process, some article descriptions may have been condensed to include only those sections concerned with sport and social entrepreneurship. Hence, some descriptions of the articles included in this review might be perceived as abstract.

The objective of the third and last stage was to examine how the concept of social entrepreneurship has, from the point of view of the hitherto presented schools of thought, been used in relation to sport, regardless of to which scientific disciplines the articles belong.

In an effort to promote transparency through positionality and context, it is worth noting that the author of this review is a member of a Swedish research group studying the fusion of sport and social entrepreneurship. The analysis featured in this review was carried out in a deductive manner in accordance with the described theoretical framework.

Findings

The findings presented here consist of two subsections. The first deals with the scope and focus of research, while the second details and theoretically positions the utilization of the concept of social entrepreneurship in a sporting context.

The Current Scope and Focus of Research

Research into sport and social entrepreneurship is, as shown in Figure 1, relatively limited. The first article to approach the topic was published as late as 2004, and slightly over a third of the articles in this review were published during the period January 2014–June 2015. This demonstrates a growing interest in the combination of sport and social entrepreneurship, a trend which is analogous to that shown in Short et al.'s (2009) review on the growing interest in, and use of, the concept of social entrepreneurship in research in general. This suggests that social entrepreneurship is indeed a contemporary concept and an empirical example of a marked shift toward new organizational forms which blur sector lines.

Figure 1 — Number of published original research articles in peer-reviewed journals by year.

The articles demonstrate both similarities and differences to earlier comparable reviews in the field of social entrepreneurship. The first similarity is that the articles were published in periodicals belonging to several scientific disciplines; see the Appendix (cf. Short et al., 2009). The majority of the periodicals belong to one of the scientific disciplines in the fields of economics and business administration, although even sports science, political science, medical science, gender studies, and development studies are represented. Of these articles only 7 were published in periodicals in sport-related disciplines (sport management, sports sociology, and sport policy). The second similarity is that the overwhelming majority of the empirically based articles are of a qualitative nature (25 articles) (cf. Hoogendoorn et al., 2010). Conversely, the articles also demonstrate two major differences compared with earlier reviews on social entrepreneurship. Firstly, the majority of the articles are empirical (28 articles) rather than conceptual (5 articles) (cf. Hoogendoorn et al., 2010; Short et al., 2009). Secondly, the articles pertaining to the field of sport and social entrepreneurship cannot be said to belong to a specific school of thought. The majority were placed in the remainder category, usually on the grounds of an all too diffuse treatment of the concept of social entrepreneurship; see Table 3 (cf. Hoogendoorn et al., 2010).

Many of the articles focus on the entrepreneurial process (19 articles). Furthermore, few articles (only 13 in total) can be associated with a discernable school of thought (4 articles belong to the Social Innovation School, 6 to the Social Enterprise School, and 3 to EMES); see Table 3. This indicates that the use of the concept of social entrepreneurship within sport differs from the established use in the dominant schools of thought in research into social entrepreneurship.

A further result is that the role of sport in the articles is often confined to only one of many documented cases of social entrepreneurship. Consequentially, although sport is featured in the articles, they lack a clear sporting

focus. One example of an article in which sport has a secondary role is Chew's (2010) research into the new organizational form "Community Interest Company," which investigates how this organizational form can be used as a means for volunteer and charitable organizations to initiate formalized social enterprise activities. Another example is Gibbon and Affleck's (2008) organizational study which shows that there are, within social enterprises, barriers and resistance toward social accounting (i.e., the documentation and articulation by the enterprise of its social impact on the community). Gibbon and Affleck (2008) also postulate how this resistance might be overcome and exemplify this through an organization with swimming as its core activity.

Furthermore, the same empirical data or case often forms the basis for several articles. Examples of this are Gawell's (2013a, 2013b, 2014) case studies of Fryshuset in Stockholm and a number of articles relating to the football club FC United in Manchester (Kennedy & Kennedy, 2015; Kiernan & Porter, 2014). Similarly, Ratten's (2010, 2011a, 2011b, 2011c) theoretical articles, despite certain differences concerning the primary focus of the articles, feature almost identical theoretical arguments. Ratten's articles attempt partly to develop a theory of sport-based entrepreneurship which includes social entrepreneurship (Ratten, 2010, 2011a, 2011b, 2011c), partly to clarify the importance of a social entrepreneurial emphasis in sport (Ratten, 2011a, 2011b). Consequentially the amount of research carried out within the field of sport and social entrepreneurship is in practice less than it would first appear based on the number of published articles.

The Utilization of the Concept of Social Entrepreneurship in Sport

This section initially gives an overview of the first recognized definition of the concept of social entrepreneurship in sport. A discussion then follows, based on the theoretical framework, of the utilization of social

Table 3 Overview of Articles' Focus and Use of the Concept of Social Entrepreneurship

Variable	School of thought			EMES	Remainder category
	Social Innovation School	Social Enterprise School			
Individual	Cohen & Welty Peachey (2015)	Thompson & Doherty (2006)			Griffiths & Armour (2014)
Organization	Gilmore, Gallagher & O'Dwyer (2011)				
Process	Ratten (2011b)	Hassanien & Dale (2012)	Gibbon & Affleck (2008)		Chew (2010)
		Hayhurst (2014)	Kennedy & Kennedy (2015)		Walters & Chadwick (2009)
		Smith, Cahn, & Ford (2009)	Kiernan & Porter (2014)		Coates, Wicker, Feiler, & Breuer (2014)
		Wicker, Feiler, & Breuer (2013)			Franco & Pessoa (2014)
					Gallagher, Gilmore, & Stolz (2012)
					Gawell (2013a)
					McNamara, Pazzaglia, & Sonpar (2015)
					Pringle & Sayers (2004)
					Ratten (2010)
					Ratten (2011c)
					Sherry & Strybosch (2012)
					Sanders, Heys, Ravenscroft, & Burbsey (2014)
					Webber, Reidy, Ansari, Stevens, & Morris (2015)
					Westlund & Gawell (2012)
Environment	Ingstad, Knockaert, & Fassin (2014)	Dey & Teasdale (2013)			Gawell (2013b)
					Gawell (2014)
					Hayhurst (2011)
					Miragaia Marques, Martins Nunes, Kluka, & Havens (2015)
					Ratten (2011a)

Note. EMES = The Emergence of Social Enterprises in Europe.

entrepreneurship in the articles selected for inclusion in this review. These sections are organized according to Gartner's (1985) variables.

The development of sport-based entrepreneurship. Ratten's (2010, 2011a, 2011b, 2011c) research can be considered pioneering in the field of sport and social entrepreneurship. She was the first and, in the context of the articles included in this review, only person to define social entrepreneurship in sport. Her articles offer some different definitions of the phenomenon. In the article "Developing a Theory of Sport-Based Entrepreneurship," featured in the periodical *Journal of Management & Organization*, social entrepreneurship in sport is defined as "the use of social issues to create change in the sports context. Social entrepreneurship uses sport as a way to encourage solutions to social issues" (Ratten, 2010, p. 561). This definition is process orientated in that it focuses on the use of sport to reach the goals of social entrepreneurship (i.e., finding solutions to social problems), rather than on other variables of entrepreneurship. In a later article the following definition is used: "Social entrepreneurship is defined in the sport context as an organization pursuing a social goal as well as achieving financial benefits" (Ratten, 2011a, p. 320). The latter definition differs from the former in that more variables are considered. The organization, now central according to the latter definition, attempts to achieve social goals while simultaneously achieving some form of financial benefit. These articles tend not to rely on a single school of thought; instead another form of entrepreneurship, called sport-based entrepreneurship (Ratten, 2010, 2011a, 2011c), is constructed. However, an exception to this is the article "Social Entrepreneurship and Innovation in Sports" (Ratten, 2011b), which could be said to belong to the Social Innovation School. This article deals partly with the entrepreneur and the importance of risk-taking, partly with the fact that entrepreneurship can occur in any sector and be financed in any manner (cf. Bacq & Janssen, 2011; Dees & Anderson, 2006).

The individual: The social entrepreneur. Few articles focus on the entrepreneur in particular, be it as an individual or in the context of a company. Cohen and Welty Peachey's (2015) article, as well as that of Gilmore et al. (2011), can be categorized as belonging to the Social Innovation School. Both deal with the entrepreneur as an individual; however, the two articles have a separate focus. Cohen and Welty Peachey's (2015) narrative article describes the case of a female social entrepreneur who enacted positive social change for troubled women through football. An important part of the article is the woman's background; from having been a successful sportswoman she then became an addict living on the street to finally transform her life in her role as a social entrepreneur. In the article, which among other topics deals with the woman's background, experiences, possibilities, social network, and personal characteristics (e.g., leadership), the authors conclude that a person's background and personal experiences, such as traumatic

experiences, are of considerable importance in the formation of social entrepreneurship.

Gilmore et al.'s (2011) article, on the other hand, deals with what social entrepreneurs can achieve for sports clubs (see also Gallagher et al., 2012). Social entrepreneurs can use their experience, knowledge, and social networks to mobilize resources, developing innovative solutions to various social problems. Specifically, according to the authors, the social entrepreneur can aid clubs by contributing communicative strategies and utilizing their social networks for marketing, sales, and lobbying purposes (Gilmore et al., 2011). However, this characterization of social entrepreneurs, as marketing resources of which a sports club may take advantage, presents a picture which differs from earlier research into social entrepreneurship. In the context of this article a social entrepreneur is seen as a person who assists the sport club rather than a person who independently works toward social goals. Consequentially, the role of an entrepreneur in the article is more akin to the work performed by a consultant. The article by Gilmore et al. (2011), then, serves as an example of conceptual disarray arising from the use of the concept of social entrepreneurship.

Another article that focuses on the individual is Griffiths and Armour's (2014) review which investigates the role of volunteer sports coaches. The authors equate community-based sport with an extensive social enterprise which is run by volunteer coaches (p. 307). Coaches are often assumed to have a degree of influence on the social development of athletes and players; the results of their study, however, show that there is little evidence to support this assumption. Griffiths and Armour are not necessarily of the opinion that all community-based sport clubs are social enterprises in a social entrepreneurial sense. Indeed, any such comparisons might be problematic. Sports clubs and their coaches may not prioritize social value over sporting results. Instead, striving for sporting results promotes selection processes which result in some participants being chosen, while others are omitted (SOU 2008).

The Social Enterprise School of thought is represented by Thompson and Doherty's (2006) study in which the authors present 11 examples of social enterprises. One of the companies featured in the study, Genesis, runs a family entertainment center containing a sports hall, among other facilities. Genesis aims to develop and upkeep the community through a number of positive activities, sport being among them. Thompson and Doherty (2006) focus on the company's history and its path toward economic sustainability. The study is therefore comparable to that of Cohen and Welty Peachey (2015) in the sense that it concerns itself with the characteristics, development, and growth of a person or company.

In summary, the few articles which focus on the entrepreneur can be seen as belonging to different schools of thought. They use sport as both a goal (Gilmore et al., 2011; Griffiths & Armour, 2014) and a means, as illustrated by Cohen and Welty Peachey's (2015) depiction of football as a means to help troubled women.

The organization. The articles focusing on the organizational variable of social entrepreneurship discuss various organizational possibilities and possible strategic changes which might help the organization become more successful. Chew (2010), on the one hand, focuses on the decision by charities to found subsidiaries in the form of social enterprises to complement their existing organization. In these cases, the subsidiary can contribute with commercial activities, such as a café, thus benefitting the charity both financially and in terms of an increased skill set. The rationale behind the formation of a subsidiary in the form of a social enterprise may differ from case to case; possible reasons are social (to concentrate on the charity's core values without involvement from the public or private sectors), economic (income diversification), legal (tax planning), and strategic (to strengthen the position of the charity). This is exemplified in the article by a charity active within culture and sport; the charity formed a subsidiary, in the form of a social enterprise, in the commercial sector to generate income. This structural change can, according to Chew's (2010) theory, be seen as a hybrid of a traditional charity (Bjerke & Karlsson, 2013) and a social enterprise (Bacq & Janssen, 2011).

Walters and Chadwick's (2009) study, on the other hand, describes how football clubs might benefit from changes in their model of governance. This change involves the football clubs forming football community trusts in addition to their existing organizations. In this study, community trusts are seen as being related to CSR and corporate citizenship, although they are in fact independent organizations which use the club's name in their work with, for example, social inclusion, health, and education in the community. There are several notable strategic benefits associated with the creation of independent community trusts with links to a football club; the club's reputation is improved, its link with the community is strengthened, its brand becomes more recognizable, and the talent scouting process is improved.

In summary, those articles in this review which concentrate on the organization variable focus primarily on how organizations can strengthen their position through structural changes (i.e., the formation of subsidiaries, community trusts, and use of social accounting). The fact that the concept of social entrepreneurship is used strategically both within the articles and by the organizations themselves draws parallels to CSR activities in the sense that the enterprise has matters other than social as their primary focus (Huybrechts & Nicholls, 2012; Rahman, 2014). Generally speaking, sport is not the primary focus of these articles, although sport does feature in Walters and Chadwick's (2009) study as a means to strengthen both the community and the sports club.

The process. Two parts of the processes of entrepreneurship are particularly apparent in the articles. The first part deals with the enterprise's goals and activities and the second concerns how the enterprise finances its activities.

The enterprise's goals and activities. In keeping with earlier research, the goal of social entrepreneurship is to

help marginalized and vulnerable members of society (Austin et al., 2006; Dees, 1998), and sport is seen as a suitable means for the facilitation of social integration and the development of social capital (United Nations, 2015). Many articles focus on the work of enterprises in building social networks and social capital to bring about increased societal inclusion and remedy various social maladies. Webber et al. (2015) feature a successful organization which helps young people in psychosis to develop their social networks through sport. The fact that sport can lead to an improvement in mental health is also shown by Pringle and Sayers's (2004) study which focuses on a social entrepreneurial project aiming to promote young men's mental health through football, though not necessarily through sporting participation. The study shows that organizational integration with a football club at their stadium, in association with the use of football metaphors in place of clinical terms (e.g., "nurse" becomes "manager" and "client" becomes "player"), can lead to certain demographics, in this case young men, taking advantage of services they otherwise would have declined. Preliminary results were positive.

Sherry and Strybosch (2012) carried out a separate study which analyzes the influence of a social entrepreneurial organization on the development of its members' social capital. Through interviews with homeless and disadvantaged members of Australia's Community Street Soccer Program they examine how the program improves its members' social capital. The advantages of using sport to achieve improved social capital (see also Ratten, 2011b), apart from social interaction, include increased confidence, motivation, and self-identity.

Other studies with similar themes to those mentioned are Gawell's (2013a) study of how an organization can use sport to reach out to disaffected youths and those of Kiernan and Porter (2014) and Kennedy and Kennedy (2015), both featuring the sports club FC United. FC United can be considered a reaction to commercialization within football (Kiernan & Porter, 2014) and was founded as a response to Malcolm Glazer's purchase of Manchester United FC (Kennedy & Kennedy, 2015). The club prioritizes inclusivity, a characteristic reiterated by its cooperative corporate structure. It aims to engage young people and stimulate local participation in football, be it as players or coaches, while minimizing costs. The club and its stadium, which was partly built with the help of a community share sale (Kiernan & Porter, 2014), are available for use by the community and disadvantaged groups (Kennedy & Kennedy, 2015; Kiernan & Porter, 2014). It is worth noting that the two articles dealing with FC United discuss social entrepreneurship in terms deriving from EMES and its focus on cooperatives (Defourny & Nyssens, 2010). Hassanien and Dale (2012) also describe a social entrepreneurial enterprise which aids and provides activities for disadvantaged sections of the community. In this case, the enterprise aims to make sport accessible and affordable to all, making use of business-like strategies to pursue its goals, although not at "the expense of the wider social role" (p. 86).

Another point of departure is that sporting events, such as the Special Olympics, might fall under the umbrella of social entrepreneurship as these can also catalyze societal change (Smith, Cahn, & Ford, 2009). The concept is described from the standpoint of the Social Enterprise School, given that the generation of income comes from business-like strategies (Bacq & Janssen, 2011), only to later provide details of the donations and other financial contributions which the Special Olympics receives. The specific details of the Special Olympics' generation of profits through business-like methods are left undeveloped in the article.

Even though many of the articles in the field of sport and social entrepreneurship deal with the strengthening of the individual's social capital and networks, there are also other examples of how sport can be used to reach and help marginalized members of society. An example is the study by Sanders et al. (2014) of a football club which had founded a financially independent charity, the aim of which was to contribute to societal development through education. The charity was itself situated in the football club's stadium, as in Walters and Chadwick (2009), and was first and foremost directed at hard-to-reach groups in society. Two results were particularly pertinent in this case. Firstly, the charity's efforts in the sphere of education proved successful, with a large number of hard-to-reach learners continuing on to further educational programs. Secondly, the stadium itself, as a result of its areas designated for study and other facilities, became an important community resource. Another example is Hayhurst's (2014) article, which deals with a nongovernmental organization (NGO) program which uses sport as a means to promote gender equality in Uganda. The organization uses martial arts in its program to strengthen girls' status in society, educational level, and competence in questions of domestic violence, conflict management, and leadership skills. In the course of the article, martial arts are also attributed a major role in the facilitation of female economic empowerment on account of physical training and the personal characteristics that are instilled through martial arts (e.g., responsibility, dependability, and industriousness).

Enterprise financing. Access to economic resources is a necessity to ensure the continuity of enterprises and their activities. Two articles feature examples of how social entrepreneurial organizations in the field of sport finance their operations using strategies commonly seen in business world. Hayhurst (2014) studies an NGO that encourages girls and women to grow and sell nuts, partly with the aim to finance the organization's martial art training for girls. The second example is of an organization that uses sport to reach out to disaffected youths. Westlund and Gawell (2012) study how the organization finances approximately 90% of its activities through its ability to build social capital with actors within the public, private, and civil sectors—for example, by running a school, providing a number of services, and managing various projects. The remaining financing comes from donations and external funding.

Social entrepreneurship and social entrepreneurs are, in certain articles, instruments for the financial survival of sports clubs. Gallagher et al. (2012) suggest that clubs should make use of social entrepreneurship and in particular social entrepreneurs and their business skills, experience, and contact networks; these social entrepreneurs then increase the flow of money into the clubs (see also Gilmore et al., 2011). The exact definition of social entrepreneurship and social entrepreneurs is not apparent. However, the use of social entrepreneurs as a tool to obtain the resources necessary for economic survival contradicts theories of social entrepreneurship. In such cases the individual aiding the sport clubs should be seen as a consultant rather than a social entrepreneur, and the role of the consultant can at best be compared with that of a philanthropist (Bjerke & Karlsson, 2013). Either way, Gallagher et al.'s (2012) use of the concept of social entrepreneurship is not clearly defined.

Another area of focus are the different tactics which McNamara et al. (2015) propose to be of importance when social ventures mobilize external resources and generate income. The proposed tactical categories are appeal, persuasion, guidance, negotiation, leverage, and co-option. The authors show how, through the use of these tactics, one social venture was able not only to organize and conduct the Special Olympics World Summer Games 2003, but also to change attitudes toward people with learning and intellectual disabilities.

Wicker et al. (2013) provide another solution to the many financial challenges that sport clubs face. This solution is for the club, in the spirit of social entrepreneurship and in accordance with the Social Enterprise School, to increase their commercial revenues, although this is not without its consequences. The clubs' incomes tend to stem from a small number of revenue streams which can result in volatile revenues and economic vulnerability. Coates et al. (2014), comprising to a large degree the same authors as the study by Wicker et al. (2013), present some additional findings which suggest that sporting organizations with a strong service orientation, through which they obtain revenue, have less financial concerns than sports clubs primarily focused on the well-being of their own members. In these articles, the authors draw parallels between sports clubs which focus on increasing their commercial revenues and the spirit of social entrepreneurship.

To summarize, sport is, in the articles focusing on the processes, used to promote inclusion and/or help people on the margins of society (Gawell, 2013a; Hassanien & Dale, 2012; Hayhurst, 2014; Kennedy & Kennedy, 2015; Kiernan & Porter, 2014) by building up their social network (Webber et al., 2015), social capital (Ratten, 2011b; Sherry & Strybosch, 2012), health (Pringle & Sayers, 2004), and level of education (Sanders et al., 2014). Closer inspection of the goals of the enterprises reveals various interpretations of the term "social" in the concept of social entrepreneurship. In the articles about FC United (Kennedy & Kennedy, 2015; Kiernan & Porter, 2014) and in the article about Special Olympics (Smith

et al., 2009) sport is in itself seen as “social.” Nevertheless, it is not necessarily the case that competitive sport leads to positive social change (Gould & Carson, 2008).

In addition, social entrepreneurial organizations in the field of sport finance their operations through strategies akin to those in the business world (Hayhurst, 2014). Social entrepreneurship can also be used to ensure the economic survival of sports clubs (Gallagher et al., 2012; Wicker et al., 2013).

The environment: Contextual relations. The last variable of social entrepreneurship is environment, a variable which must always be considered in any social entrepreneurial undertaking (Austin et al., 2006; Gartner, 1985). Three separate contextual relations can be discerned from the articles in this review: (a) the relationship between social entrepreneurship and commercial sector companies; (b) the relationship between social entrepreneurship and institutions (governmental, cultural, legal, and political); and (c) the manner in which organizations relate to and are possibly influenced by the evolving discourse of social entrepreneurship.

The fact that certain articles deal with the relationship between companies and social entrepreneurship is hardly surprising given that companies and other financial backers are essential to successful social entrepreneurship (Austin et al., 2006; Bacq et al., 2013). These articles focus not only on how companies, in various ways, support social entrepreneurial organizations (Hayhurst, 2011; Ingstad et al., 2014), but also on the motives these backers have for their financial contributions (Hayhurst, 2011; Miragaia Marques et al., 2015).

Ingstad et al.’s (2014) study has the Social Innovation School as its theoretical base in the sense that it focuses on, and continually refers to, the social entrepreneur as an individual and the fact that their enterprises can adopt any desired legal form (Bacq & Janssen, 2011). The study of Ingstad et al. (2014) features two enterprises that use sport to develop the self-confidence, communicative abilities, and teamwork skills of participants. The study shows that philanthropic venture capitalists can lend support to social entrepreneurs in a multitude of ways. Forms of support presented in the article, apart from economic support, are legitimization, outreach, recruiting, mandating, strategizing, mentoring, consulting, and operating. Hayhurst (2011) shares a similar conviction, namely, that financial backers can contribute in more ways than simple economic support. Hayhurst’s study deals with multinational corporations, which through CSR finances sport, gender and development programs in developing countries. A portion of the corporations’ resources are directed toward the organizations within the program; by educating their members and helping the organizations present a more professional profile, the organizations can, in turn, attract more donors. Hayhurst (2011) claims that there are traces of postcolonialism in the actions of the corporations—for example, the fact that the corporations use social entrepreneurs in their advertising to legitimize themselves and their products. Another study which

reports a similar finding is that of Miragaia Marques et al. (2015), which found that corporations use CSR to maximize their own profits, in this case by lending support to sports projects. The advantage for the corporation is not only an improvement of the corporation’s reputation and credibility but also an increase in motivation among the corporation’s employees. In addition, the article indicates that corporations employ CSR because it has been normalized. However, and as can be seen in the arguments put forward by both Hayhurst (2011) and Miragaia Marques et al. (2015), CSR strategies can be used by social entrepreneurial organizations, regardless of the corporations’ incentives.

The other relationship which can be discerned from the articles concerned with the context of social entrepreneurship is that between institutions and social entrepreneurship. In Ratten’s (2011a) article, in which social entrepreneurship and sport is defined as “an organization pursuing a social goal as well as achieving financial benefits” (p. 320), the importance of institutional bodies is emphasized. Ratten states that “entrepreneurship occurs in a variety of settings often influenced by social structures” (p. 320). Social entrepreneurship in the sporting sector, according to Ratten (2011a), also takes place within innovative programs, although the examples given in this study are somewhat ambiguous in terms of their relation to social entrepreneurship. One such example is the collaboration between Ashoka (an organization which works to support social entrepreneurs) and Nike. Another example is one philanthropist’s donation to his alma mater to allow the renovation of its sports facilities (Ratten, 2011a). Neither the collaboration between Ashoka and Nike nor the philanthropist’s donations contribute toward social goals; instead they support and sponsor social entrepreneurs and their enterprises (Bjerke & Karlsson, 2013). Cooperation and support can certainly be of importance (Austin et al., 2006; Bacq et al., 2013; Dees, 2007) but should not, in accordance with the theories presented in this review, be classified as social entrepreneurship (Bjerke & Karlsson, 2013).

Gawell (2013b, 2014), in a manner similar to Ratten (2011a), gives an overview of the importance of institutions in the development of social enterprises. Legal, political, and cultural institutions affect the growth and scope of activities of social enterprises. For instance, both an enterprise’s working practices and methods of finance are influenced by the laws and political constraints in force. An example of how the relationship between institutions and social entrepreneurship can affect an organization’s activities is that of Fryshuset, which includes a basketball club among its activities. Fryshuset founded a school as a part of their organization in 1992, following a reform of the Swedish school system the same year. The ability of an organization to adapt to fluctuations in institutions, contexts, trends, and demands from financiers is of the utmost importance (Gawell, 2013b, 2014).

The third relationship that can be observed is of another character. Dey and Teasdale’s (2013) article has its roots in the Social Enterprise School and deals

with the manner in which social entrepreneurial organizations relate to, and are possibly influenced by, the discourse on social enterprises in the UK. This British study shows that the discourse did not affect the 15 organizations included in the study to the extent the researchers had first predicted. For example, the general manager of one sports club took an active stance against the discourse based on ideological reasons; the manager had severe doubts concerning the motives behind the British government's promotion of social enterprises. The government's main objective, according to the manager, was to facilitate cutbacks in the public sector rather than institute any societal improvements (Dey & Teasdale, 2013).

In summary, three relationships can be discerned in the articles which focus on the environment of social entrepreneurship. The first is the relationship between companies (or other financiers) and social entrepreneurship. Often companies finance social entrepreneurship through a CSR enterprise and the incitement behind CSR is, as previous research has shown (Rahman, 2014), often profit-based rather than altruistic. The company profits, or at least believes itself to profit, by supporting the activities of social entrepreneurial organizations (Hayhurst, 2011; Miragaia Marques et al., 2015). The second relationship is that between various institutions and social entrepreneurship. Institutions have a central role to play since these constitute a framework for the nature of social entrepreneurship and the kinds of activities organizations may pursue (Gawell, 2013b, 2014). The last relationship that Dey and Teasdale's (2013) study demonstrates is that organizations in the UK are not noticeably influenced by discourse into social entrepreneurship.

Conclusions and an Agenda for Future Research

This review has outlined the scope and focus of, and theoretically positioned, the peer-reviewed articles' utilization of the concept of social entrepreneurship published in the field of sport and social entrepreneurship. The review shows a sharp increase in research interest into the subject of sport and social entrepreneurship, above all during the past 2 years. This indicates that social entrepreneurship within sport management is a concept in progress. Existing research is almost exclusively qualitative, often based on case studies, and has been carried out for the most part in scientific disciplines other than sports science. Accordingly, the role of sport in the majority of articles is limited. Often sport is included in the research articles in passing as a result of one case study, among several, featuring some form of sporting enterprise. Also of note is that, of the 33 articles featured in this review, many of them deal with a limited number of cases (FC United and Fryshuset) and authors (Gawell, 2013a, 2013b, 2014; Ratten, 2010, 2011a, 2011b, 2011c). One possible consequence of this is that the field is more limited than the actual number of articles may suggest.

In terms of content the majority of the articles focus on the processes of social entrepreneurial organizations (i.e., their goals, activities, and finances). Those organizations described in the studies focus to a large degree on various ways of increasing the social capital and networks of marginalized members of society.

Three conclusions can be drawn concerning the articles' utilization of the concept of social entrepreneurship. Firstly, few of the articles can be said to belong to any of the three schools of thought within social entrepreneurship. This is a result of the authors either using the concept in an all too diffuse manner or alternatively presenting all schools of thought without choosing one in particular (see Notes 1 and 2). Secondly, the concept is sometimes used in a sense similar to CSR and philanthropy (Ratten 2011a, 2011c), and, as is the case with these concepts, social entrepreneurship is often used, or can be used, for promotional purposes, for instance to improve reputation and economy, within both commercial organizations (Hayhurst, 2011; Miragaia Marques et al., 2015) and sports organizations (Gallagher et al., 2012; Gilmore et al., 2011; Sanders et al., 2014; Walters & Chadwick, 2009). Thirdly, the articles relate to sports in three different ways: (a) as a form of conceptual and theoretical development (e.g., Ratten, 2010); (b) as a goal, for instance in the form of the Special Olympics (Smith et al., 2009); and (c) as a means to help marginalized people (e.g., Cohen & Welty Peachey, 2015), to strengthen people's social networks (Webber et al., 2015), to build social capital (e.g., Ratten, 2011b), and to change attitudes in society (McNamara et al., 2015).

In conclusion, sport and social entrepreneurship represents an emerging field in interdisciplinary research circles in a time of societal change. However, the definition and understanding of several key concepts related to this field are open to interpretation and lack consensus. This is true of both social entrepreneurship (Short et al., 2009) and entrepreneurship in general (Bygrave & Hofer, 1991), but with the addition of sport the field becomes even more complicated and diffuse. Few researchers define the concept of sport and social entrepreneurship, giving rise to potential misinterpretations and diffuse and imprecise research. Scientific research is defined by precision and the use of well-defined concepts; any deviation from this simply serves to make already diffuse concepts all the more ambiguous. The concept of sport and social entrepreneurship runs the risk, as can be seen in this review, of what Sartori (1970) calls "conceptual stretching." This means that concepts become vague and devoid of meaning. That being the case, the concept's *raison d'être* might be questioned and the field of research itself discredited, resulting in the loss of a deeper understanding of these new organizations in a sporting context that are innovatively driven by social incentives rather than financial gain or sporting success (cf. Gould & Carson, 2008). At present, however, there is little or no clarity within the available research as to what a social entrepreneurial

perspective might bring to sports science. The introduction of new terms (e.g., social entrepreneur) for existing concepts (e.g., consultant) does not contribute to research; instead, it risks leading to an increase in conceptual confusion.

To fortify the upcoming scientific field of sport and social entrepreneurship, the conceptual work needs to be continued. This review constitutes a contribution to this work. Bygrave and Hofer (1991) state that “good science has to begin with good definitions” (p. 13), and the findings of this review indicate that much can, and must, be done, to better understand and narrow the conceptual fusion of sport and social entrepreneurship, thereby rendering the concept more precise and homogeneous. Qualitative empirical studies emanating from a sporting context must be carried out to better understand the fusion of sport and social entrepreneurship. However, future research should also collect quantitative data, making it possible to conduct broader research beyond the context of each particular case study and facilitating generalizations.

A specific example of future research, bearing in mind Gartner’s (1985) variables, would be research exploring the motives behind engagement in social entrepreneurship within a sporting context, drawing inspiration from Cohen and Welty Peachey (2015). In addition, studies of social entrepreneurs who have not succeeded in their endeavors could potentially increase the base of knowledge. Future research must also address the other variables of entrepreneurship. For instance, in terms of the organizational variable, studies on the attitudes of social entrepreneurial organizations toward the double bottom line of financial performance and positive social impact would be of interest, given the importance of this balance within social entrepreneurship. There is also a need to explore the extent to which different organizational forms (e.g., cooperatives, corporations, foundations, nonprofit organizations) affect social entrepreneurial organizations. As regards the process variable, research must be conducted into what sport can bring to social entrepreneurship and vice versa. Another potential topic for future research concerns how social organizations can achieve their articulated social goals through their use of networks. Finally, given the role the environment variable has on social entrepreneurship, there is a need to look beyond the entrepreneur and the organization to societal factors. One potential research topic would then be the attitudes of citizens and politicians toward social entrepreneurship within a sporting context. An alternative avenue of research would be a comparative analysis of legislation in different countries, which may either stimulate social entrepreneurship or prevent social entrepreneurs from realizing their visions.

Acknowledgments

This research was funded by the Kamprad Family Foundation for Entrepreneurship, Research and Charity.

References

- Austin, J., Stevenson, H., & Wei-Skillern, J. (2006). Social and commercial entrepreneurship: Same, different or both? *Entrepreneurship Theory and Practice*, 30(1), 1–22. doi:10.1111/j.1540-6520.2006.00107.x
- Bacq, S., Hartog, C., & Hoogendoorn, B. (2013). A quantitative comparison of social and commercial entrepreneurship: Toward a more nuanced understanding of social entrepreneurship organizations in context. *Journal of Social Entrepreneurship*, 4(1), 40–68. doi:10.1080/19420676.2012.758653
- Bacq, S., & Janssen, F. (2011). The multiple faces of social entrepreneurship: A review of definitional issues based on geographical and thematic criteria. *Entrepreneurship and Regional Development*, 23(5–6), 373–403. doi:10.1080/08985626.2011.577242
- Bjerke, B., & Karlsson, M. (2013). *Social entrepreneurship: To act as if and make a difference*. Cheltenham, UK: Edward Elgar. doi:10.4337/9781781006986
- Bygrave, W.D., & Hofer, C.W. (1991). Theorizing about entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 16(2), 13–22.
- Chew, C. (2010). Strategic positioning and organizational adaption in social enterprise subsidiaries of voluntary organizations. *Public Management Review*, 12(5), 609–634. doi:10.1080/14719031003633961
- Coalter, F. (2007). *A wider social role for sport: Who’s keeping the score?* London, UK: Routledge.
- Coates, D., Wicker, P., Feiler, S., & Breuer, C. (2014). A bivariate probit examination of financial and volunteer problems of non-profit sport clubs. *International Journal of Sport Finance*, 9(3), 230–248.
- Cohen, A., & Welty Peachey, J. (2015). The making of a social entrepreneur: From participant to cause champion within a sport-for-development context. *Sport Management Review*, 18(1), 111–125. doi:10.1016/j.smr.2014.04.002
- Dees, G.J. (1998). *The meaning of “social entrepreneurship”*. Draft report for the Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership: Stanford University.
- Dees, G.J. (2007). Taking social entrepreneurship seriously. *Society*, 44(3), 24–31. doi:10.1007/BF02819936
- Dees, G.J., & Anderson, B.B. (2003). Sector-bending: Blurring lines between nonprofit and for-profit. *Society*, 40(4), 16–27. doi:10.1007/s12115-003-1014-z
- Dees, G.J., & Anderson, B.B. (2006). Framing a theory of social entrepreneurship: Building on two schools of practice and thought. *Arnova Occasional Paper Series: Research on Social Entrepreneurship: Understanding and Contributing to an Emerging Field*, 1(3), 39–66.
- Defourny, J., & Nyssens, M. (2010). Conceptions of social enterprise and social entrepreneurship in Europe and the United States: Convergences and divergences. *Journal of Social Entrepreneurship*, 1(1), 32–53. doi:10.1080/19420670903442053
- Dey, P., & Teasdale, S. (2013). Social enterprise and dis/identification. *Administrative Theory & Praxis*, 35(2), 248–270. doi:10.2753/ATP1084-1806350204

- Eime, R.M., Young, J.A., Harvey, J.T., Charity, M.J., & Payne, W.R. (2013). A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: Informing development of a conceptual model of health through sport. *The International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 10, 98. doi:10.1186/1479-5868-10-98
- European Association for Sport Management. (2016). Programme of the 24th European Association for Sport Management Conference.
- European Commission. (2011). *A renewed EU strategy 2011-14 for corporate social responsibility*. Retrieved 2015-08-06 from <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0681:FIN:EN:PDF>
- Filo, K., Lock, D., & Karg, A. (2015). Sport and social media research: A review. *Sport Management Review*, 18(2), 166–181. doi:10.1016/j.smr.2014.11.001
- Franco, M., & Pessoa, N. (2014). University sports partnerships as collaborative entrepreneurship: An exploratory case study. *Administration & Society*, 46(8), 885–907. doi:10.1177/0095399713481597
- Gallagher, D., Gilmore, A., & Stolz, A. (2012). The strategic marketing of small sports clubs: From fundraising to social entrepreneurship. *Journal of Strategic Marketing*, 20(3), 231–247. doi:10.1080/0965254X.2012.657225
- Gartner, W.B. (1985). A conceptual framework for describing the phenomenon of new venture creation. *Academy of Management Review*, 10(4), 696–706.
- Gawell, M. (2013a). Social entrepreneurship: Action grounded in needs, opportunities and/or perceived necessities? *Voluntas*, 24(4), 1071–1090. doi:10.1007/s11266-012-9301-1
- Gawell, M. (2013b). Social entrepreneurship—Innovative challenges or adjustable followers? *Social Enterprise Journal*, 9(2), 203–220. doi:10.1108/SEJ-01-2013-0004
- Gawell, M. (2014). Social entrepreneurship and the negotiation of emerging social enterprise markets: Reconsiderations in Swedish policy and practice. *International Journal of Public Sector Management*, 27(3), 251–266. doi:10.1108/IJPSM-11-2012-0143
- Gibbon, J., & Affleck, A. (2008). Social enterprise resisting social accounting: Reflecting on lived experiences. *Social Enterprise Journal*, 4(1), 41–56. doi:10.1108/17508610810837722
- Gilmore, A., Gallagher, D., & O'Dwyer, M. (2011). Is social entrepreneurship an untapped marketing resource? A commentary on its potential for small sport clubs. *Journal of Small Business and Entrepreneurship*, 24(1), 11–15. doi:10.1080/08276331.2011.10593522
- Gould, D., & Carson, S. (2008). Life skills development through sport: Current status and future directions. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 1(1), 58–78. doi:10.1080/17509840701834573
- Griffiths, M., & Armour, K. (2014). Volunteer sports coaches as community assets? A realist review of the research evidence. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 6(3), 307–326. doi:10.1080/19406940.2013.824496
- Hassanien, A., & Dale, C. (2012). Drivers and barriers of new product development and innovation in event venues: A multiple case study. *Journal of Facilities Management*, 10(1), 75–92. doi:10.1108/14725961211200414
- Hayhurst, L.M.C. (2011). Corporatising sport, gender and development: Postcolonial IR feminism, transnational private governance and global corporate social engagement. *Third World Quarterly*, 32(3), 531–549. doi:10.1080/01436597.2011.573944
- Hayhurst, L.M.C. (2014). The 'girl-effect' and martial arts: Social entrepreneurship and sport, gender and development in Uganda. *Gender, Place and Culture*, 21(3), 297–315. doi:10.1080/0966369X.2013.802674
- Hoogendoorn, B., Pennings, E., & Thurik, R. (2010). What do we know about social entrepreneurship? An analysis of empirical research. *International Review of Entrepreneurship*, 8(2), 71–112.
- Huybrechts, B., & Nicholls, A. (2012). Social entrepreneurship: Definitions, drivers and challenges. In C.K. Volkmann, K.O. Tokarski, & K. Ernst (Eds.), *Social entrepreneurship and social business: An introduction and discussion with case studies* (pp. 31–48). Wiesbaden, Germany: Springer-Gabler. doi:10.1007/978-3-8349-7093-0_2
- Ingstad, E.L., Knockaert, M., & Fassin, Y. (2014). Smart money for social ventures: An analysis of the value-adding activities of philanthropic venture capitalists. *Venture Capital: An International Journal of Entrepreneurial Finance*, 16(4), 349–378. doi:10.1080/13691066.2014.988379
- Journal of Sport Management. (2015). Call for papers for the special issue "Blurring sector boundaries & new organizational forms." Retrieved from <http://journals.humankinetics.com/page/news/jsm#callforpapers>.
- Kennedy, D., & Kennedy, P. (2015). Grass-roots football, autonomous activity and the forging of new social relationships. *Sport in Society*, 18(4), 497–513. doi:10.1080/17430437.2015.928481
- Kiernan, A., & Porter, C. (2014). Little United and the Big Society: Negotiating the gaps between football, community and the politics of inclusion. *Soccer & Society*, 15(6), 847–863. doi:10.1080/14660970.2014.920622
- Kissoudi, P. (2008). Sport, politics and international relations in the twentieth century. *The International Journal of the History of Sport*, 25(3), 1689–1706.
- Light, P.C. (2008). *The search for social entrepreneurship*. Washington, DC: Brookings Institution Press.
- McNamara, P., Pazzaglia, F., & Sonpar, K. (2015). Large-scale events as catalysts for creating mutual dependence between social ventures and resource providers. *Journal of Management*. doi:10.1177/0149206314563983
- Miragaia Marques, D. A., Martins Nunes, C. I., Kluka, D. A. & Havens, A. (2015). Corporate social responsibility, social entrepreneurship and sport programs to develop social capital at community level. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, 12(2), 141–154.
- Nolas, S.M. (2009). Between the idea and the real: Using ethnography as a way of extending our language of change. *Qualitative Research in Psychology*, 6(1–2), 105–128. doi:10.1080/14780880902901133
- Pringle, A., & Sayers, P. (2004). It's a goal!: Basing a community psychiatric nursing service in a local football stadium. *The*

- Journal of the Royal Society for the Promotion of Health*, 124(5), 234–238. doi:10.1177/146642400412400522
- Rahman, H. (2014). Corporate social responsibility for brand image and customer satisfaction: Assessment of Grammeen phone user's in Bangladesh. *International Journal of Research Studies in Management*, 3(1), 41–49. doi:10.5861/ijrsm.2014.643
- Ratten, V. (2010). Developing a theory of sport-based entrepreneurship. *Journal of Management & Organization*, 16(4), 557–565. doi:10.1017/S1833367200001930
- Ratten, V. (2011a). A social perspective of sport-based entrepreneurship. *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 12(3), 314–326. doi:10.1504/IJESB.2011.039010
- Ratten, V. (2011b). Social entrepreneurship and innovation in sports. *International Journal of Social Entrepreneurship and Innovation*, 1(1), 42–54. doi:10.1504/IJSEI.2011.039811
- Ratten, V. (2011c). Sport-based entrepreneurship: Towards a new theory of entrepreneurship and sport management. *The International Entrepreneurship and Management Journal*, 7(1), 57–69. doi:10.1007/s11365-010-0138-z
- Roper, J. & Cheney, G. (2005). The meanings of social entrepreneurship today. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 5(3), 95–104.
- Sanders, A., Heys, B., Ravenscroft, N., & Burdsey, D. (2014). Making a difference: The power of football in the community. *Soccer & Society*, 15(3), 411–429. doi:10.1080/14660970.2012.692675
- Santos, F.M. (2012). A positive theory of social entrepreneurship. *Journal of Business Ethics*, 111(3), 335–351. doi:10.1007/s10551-012-1413-4
- Sartori, G. (1970). Concept misformation in comparative politics. *The American Political Science Review*, 64(4), 1033–1053. doi:10.2307/1958356
- Sherry, E., & Strybosch, V. (2012). A kick in the right direction: Longitudinal outcomes of the Australian community street soccer program. *Soccer & Society*, 13(4), 495–509. doi:10.1080/14660970.2012.677225
- Shields, D.L., & Bredemeier, B.L. (2001). Moral development and behavior in sport. In R. Singer, H. Hausenblas, & C. Janelle (Eds.), *Handbook of sport psychology* (2nd ed., pp. 585–604). New York, NY: Wiley.
- Short, J.C., Moss, T.W., & Lumpkin, G.T. (2009). Research in social entrepreneurship: Past contributions and future opportunities. *Strategic Entrepreneurship Journal*, 3(2), 161–194. doi:10.1002/sej.69
- Smith, G., Cahn, A., & Ford, S. (2009). Sports commerce and peace: The special case of the Special Olympics. *Journal of Business Ethics*, 89(Suppl. 4), 587–602. doi:10.1007/s10551-010-0409-1
- SOU. (2008). *Föreningsfostran och tävlingsfostran: en utvärdering av statens stöd till idrotten* [Democratic and competition fostering: An evaluation of the state's support to sport]. Stockholm, Sweden: Fritzes.
- Sport Management Review*. (2012). Call for papers: Special issue of *Sport Management Review* on managing sport for social change.
- Thompson, J., & Doherty, B. (2006). The diverse world of social enterprise: A collection of social enterprise stories. *International Journal of Social Economics*, 33(5–6), 202–228.
- Trivedi, C., & Stokols, D. (2011). Social enterprise and corporate enterprises: Fundamental differences and defining features. *The Journal of Entrepreneurship*, 20(1), 1–32. doi:10.1177/097135571002000101
- United Nations. (2015). *Why sport?* Retrieved 2015-05-06 from <https://www.un.org/sport/content/why-sport/overview>
- Walters, G., & Chadwick, S. (2009). Corporate citizenship in football: Delivering strategic benefits through stakeholder engagement. *Management Decision*, 47(1), 51–66. doi:10.1108/00251740910929696
- Webber, M., Reidy, H., Ansari, D., Stevens, M., & Morris, D. (2015). Enhancing social networks: A qualitative study of health and social care practice in UK mental health services. *Health & Social Care in the Community*, 23(2), 180–189. doi:10.1111/hsc.12135
- Webster, J., & Watson, R.T. (2002). Analyzing the past to prepare for the future. *Management Information Systems Quarterly*, 22(2), xiii–xxiii.
- Westlund, H., & Gawell, M. (2012). Building social capital for social entrepreneurship. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 83(1), 101–116. doi:10.1111/j.1467-8292.2011.00456.x
- Wicker, P., Feiler, S., & Breuer, C. (2013). Organizational mission and revenue diversification among non-profit sports club. *International Journal of Financial Studies*, 1(4), 119–136. doi:10.3390/ijfs1040119

Appendix

List of Articles Included in the Study

Author(s)	Scientific field (discipline)	Approach	
1.	Chew (2010)	Political science (public administration)	Empirical
2.	Coates et al. (2014)	Sports science (sport management)	Empirical
3.	Cohen & Welty Peachey (2015)	Sports science (sport management)	Empirical
4.	Dey & Teasdale (2013)	Political science (public administration)	Empirical
5.	Franco & Pessoa (2014)	Political science (public administration)	Empirical
6.	Gallagher et al. (2012)	Economics and business administration (marketing)	Empirical
7.	Gawell (2013a)	Social studies	Empirical
8.	Gawell (2013b)	Economics and business administration (entrepreneurship)	Empirical
9.	Gawell (2014)	Political science (public administration)	Empirical
10.	Gibbon & Affleck (2008)	Economics and business administration (entrepreneurship)	Empirical
11.	Gilmore et al. (2011)	Economics and business administration (entrepreneurship)	Conceptual
12.	Griffiths & Armour (2014)	Sports science (sport policy)	Empirical
13.	Hassanien & Dale (2012)	Economics and business administration (management)	Empirical
14.	Hayhurst (2011)	Development studies	Empirical
15.	Hayhurst (2014)	Gender studies	Empirical
16.	Ingstad et al. (2014)	Economics and business administration (finance)	Empirical
17.	Kennedy & Kennedy (2015)	Sports science (sports sociology)	Empirical
18.	Kiernan & Porter (2014)	Sports science (sports sociology)	Empirical
19.	McNamara et al. (2015)	Economics and business administration (management)	Empirical
20.	Miragaia Marques et al. (2015)	Economics and business administration (marketing)	Empirical
21.	Pringle & Sayers (2004)	Medical science (social medicine)	Empirical
22.	Ratten (2010)	Economics and business administration (management)	Conceptual
23.	Ratten (2011a)	Economics and business administration (entrepreneurship)	Conceptual
24.	Ratten (2011b)	Economics and business administration (entrepreneurship)	Conceptual
25.	Ratten (2011c)	Economics and business administration (entrepreneurship)	Conceptual
26.	Sanders et al. (2014)	Sports science (sports sociology)	Empirical
27.	Sherry & Strybosch (2012)	Sports science (sports sociology)	Empirical
28.	Smith et al. (2009)	Economics and business administration (business ethics)	Empirical
29.	Thompson & Doherty (2006)	Economics and business administration (social economics)	Empirical
30.	Walters & Chadwick (2009)	Economics and business administration (management)	Empirical
31.	Webber et al. (2015)	Medical science (social medicine)	Empirical
32.	Westlund & Gawell (2012)	Economics and business administration (cooperative economics)	Empirical
33.	Wicker et al. (2013)	Economics and business administration (finance)	Empirical

¹These are Coates et al. (2014), Franco and Pessoa (2014), Gallagher et al. (2012), Hayhurst (2011), Pringle and Sayers (2004), Ratten (2010), Ratten (2011c), Sanders et al. (2014), Sherry and Strybosch (2012), Walters and Chadwick (2009), Webber et al. (2015), Westlund and Gawell (2012).

²These are Chew (2010), Gawell (2013a), Gawell (2013b), Gawell (2014), McNamara et al. (2015), Miragaia Marques et al. (2015), Ratten (2011a).

2

Ethical considerations in researching sport and social entrepreneurship

Daniel Bjärsholm^a, Per Gerrevall^a, Susanne Linnér^a, Tomas Peterson^b and Katarina Schenker^a

^aDepartment of Sport Science, Linnaeus University, Växjö, Sweden; ^bDepartment of Sport Sciences, Malmö University, Malmö, Sweden

ABSTRACT

The aim of this article is to discuss ethical dilemmas that occur in doing research on social entrepreneurial sport ventures. Three cases that highlight ethical dilemmas in research on social entrepreneurship and sport are presented and ethically reflected upon. The data comprise interviews with representatives, field notes from observations and analyses of documents concerning the ventures. Three things make research in this area extra problematic: first, 'social good' in social entrepreneurship and sport implies a normative perspective. It is permeated by ideology and ethics. Second, what is considered as 'social good' may differ between sectors of society as the entrepreneur crosses boundaries. What is valid as a resource and capital in one sector might not be so in another one, and what is legal within one sector may be illegal in another. Third, social entrepreneurs may have their own intentions with regard to participating in research, which may challenge our credibility as researchers. Therefore, we need, as professionals, to take a step back and be both critical of our work and make this criticism visible, which is to some extent what we are doing by writing this article.

KEYWORDS

Research ethics; ethical dilemma; sport research; qualitative research; entrepreneurship

Introduction

Conducting research requires following well-established ethical guidelines, principles and codes of conduct which are set by the research community (e.g. American Psychological Association (APA), 2017; British Sociological Association (BSA), 2017; Swedish Research Council, 2017). In these guidelines, important ethical approaches are established (e.g. causing no harm, informed consent and confidentiality) that researchers need to embrace before, during and after collecting their data (Tracy, 2010). For some, research ethics is solely a means in the research process, but according to Tracy (op.cit.), it can entail much more. She claims that research ethics 'rather constitute a universal end goal of qualitative quality [about research] itself,

CONTACT Daniel Bjärsholm daniel.bjarsholm@lnu.se Department of Sport Science, Linnaeus University, Växjö, Sweden

© 2018 The Author(s). Published by Informa UK Limited, trading as Taylor & Francis Group.

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>), which permits non-commercial re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited, and is not altered, transformed, or built upon in any way.

despite paradigm' (Tracy, 2010, 846). Regardless of whether research ethics are considered as a means (as in the guidelines) or as a goal, ethical dilemmas arise on an everyday basis when conducting research (Guillemin & Gillam, 2004).

While doing research on sport and social entrepreneurship, we have encountered some ethical dilemmas that challenged both our ethical awareness and existing ethical guidelines (e.g. APA, 2017; BSA, 2017; European Commission, 2013; Iphofen, 2015; Swedish Research Council, 2017) as well as previous research (e.g. Guillemin & Gillam, 2004; Tracy, 2010). These dilemmas have emerged as a result of being close to our research subjects and our field of interest being sport and social entrepreneurship. In this field, sport in combination with business ideas is used as a means to do something that can be seen as normatively good (Peterson & Schenker, 2018). It is not uncommon for the entrepreneurs or social entrepreneurial organizations responsible for the enterprise to use unconventional entrepreneurial methods with storytelling, branding and persuasion as central ingredients in the effort to find financial resources to support the venture (McNamara, Pazzaglia, & Sonpar, 2018). Most literature on research ethics focuses on how researchers deal with their research subjects. What is central to all guidelines is that research subjects should be protected against any harm or negative consequences from taking part in research. Considering this, we have experienced in the course of conducting research into these social entrepreneurial sport ventures, those ethical concerns have become more complex, since we, the researchers, have also been used in various ways by our research subjects in their own quest for fulfilling various goals, including that of acquiring resources. However, discussions of this kind are relatively absent in existing ethical guidelines (e.g. APA, 2017; BSA, 2017; Swedish Research Council, 2017) as well as in the literature on research ethics in (sport) research (e.g. Kara & Pickering, 2017; Tracy, 2010).

In short, this article will, on the basis of three deliberately chosen cases, present and discuss ethical dilemmas that occur in doing research on social entrepreneurial sport ventures. In contrast to cases which are theoretically constructed or of an abstract character (Jeanes, 2017), these ethical dilemmas are drawn from our own research. We will especially focus on dilemmas that deal with situations when, as researchers, we have in various ways experienced being used by representatives of our research projects. By doing this, we illustrate the complex and intricate relationship that exists between researchers and representatives of the research projects, and how this relationship is to a large extent characterized by a mutual dependency. The article will thus contribute to the ongoing scholarly discussion on ethical considerations involved in doing empirical (sport) research.

We will start by briefly presenting both the context (Sweden) and the field of research (sport and social entrepreneurship) within which we have experienced these dilemmas. This is followed by a presentation of some perspectives on research ethics. Thereafter, we will introduce the ethical dilemmas we have experienced in our research practice and finally reflect upon and discuss those from a research ethical perspective.

Sport and social entrepreneurship

Sport is an essential part of the Nordic welfare system (Bergsgard & Norberg, 2010). The Nordic welfare regime has its roots in various movements (e.g. the labour and

Figure 1. The welfare triangle (Ottesen & Ibsen 1999).

social democratic movement), including that of sport, and is characterized by universal social services and social security systems provided by the state (Gawell, 2015). These systems are made possible by taxation of different kinds (e.g. income and consumption taxes) and by different reallocation systems which, according to state policy, should facilitate equality among their citizens (Esping-Andersen, 1990; Gawell, 2015).

Within this welfare system, sport can be regarded as a peoples' movement which forms an important part of the democratic system (Peterson, 2008). Within this system, the sport movement is intimately affiliated with the voluntary sector (Wijkström & Lundström, 2002), for example, the Swedish Sports Confederation (SSC), which has over 3.1 million individual memberships in over 23,000 sports clubs (The Swedish Sports Confederation, 2015). However, parallel to the voluntary sector are the public, the commercial and the informal sectors (Figure 1). These sectors contain different social orders (Norberg, 2004) which may be viewed as systems of institutions with their specific patterns of communication that continuously reproduce the terms of their own existence (Ritzer & Goodman, 2004). The various sectors are governed by different legislations, which means that activities that are allowed in one sector may be prohibited in another (Pestoff, 1998).

In recent years, however, the Swedish welfare regime has been dismantled as a result of political and economic changes characterized by neo-liberal thoughts (Peterson, 2012). During this transformation, the focus has shifted to economic growth, competitiveness and commercialization (Gawell, 2015). This increased liberal governance has redefined the role of the state and that of society at large. It has, for instance, meant that organizations, especially those within the voluntary sector, have been encouraged to compete for a diminishing governmental budget and at the same time to operate in a more market-driven manner (Huybrechts & Nicholls, 2012). The general result of this societal change has been that there are certain challenges in today's society (e.g. mass migration and poverty) that neither the state nor the market has found affordable or profitable to address. There are, however, entrepreneurs who prioritize and strive to achieve social change when and where other institutions fail (Austin, Stevenson, & Wei-Skillern, 2006; Santos, 2012). They are the so-called social entrepreneurs.

As the primary aim of social entrepreneurs has been that of doing social good rather than striving for financial profit (capital), they are forced to move between various sectors of society in their quest for financial resources (Dees & Anderson, 2003). This navigating between sectors is hampered by the variety among the sectors in the existing set of social orders, leading social entrepreneurial activities to cross boundaries that are not naturally or easily crossed (Peterson & Schenker, 2018).

In this context, we define the 'social' part of the concept as related to reasons why the Swedish state provides funding for the sports movement. This means that the social values that are regarded as being socially good include, for example, public health, democracy development, gender equitable outcomes, and integration. These values are thus comparable with, and also initially based on, the United Nations Convention on the Rights of the Child (SOU, 2008). In addition to defining what is 'social', it is essential to emphasize the sporting context. For example, if a sport venture is to be classified as a social entrepreneurial venture, it should use sport as a means to achieve social good and not as a goal in itself (Peterson & Schenker, 2018).

However, research into sport and social entrepreneurship is rather limited and is currently in its infancy (Bjärsholm, 2017). Bjärsholm (2017) found that most articles dealing with sport and social entrepreneurship were focusing on the social entrepreneurial organization's goals, activities and finances. Furthermore, sport played a subordinated role in most articles. Some researchers (e.g. Ratten & Gawell) had published several articles with a similar reasoning. Bjärsholm (2017) concludes, as Misener and Misener (2017) do, by stating that more qualitative empirical studies are needed. In addition to contributing to the literature within research ethics in sport, we contribute to the progressing field of sport and social entrepreneurship. First, none of the identified articles have had an ethical focus and, second, by using qualitative data, our contribution comprises empirical cases on social entrepreneurial sport ventures.

Ethical perspectives on research in sport and social entrepreneurship

The main issue here is research ethics. How research is conducted in accordance with established ethical guidelines is a concern for all researchers, since these guidelines are normative. Thus, they should always be complied with (cf. Scott, 2008). This also applies if the guidelines were originally produced and developed in the fields of medicine or psychology, which is often the case due to these fields' sensitive character regarding people's health and well-being. Still, research on sport and social entrepreneurship may also result in facing ethical dilemmas occurring in the entrepreneurial practice that is studied. Entrepreneurial practice means challenging existing boundaries and equilibriums in various ways. The way the researcher handles problems that may contradict established norms and rules is another side of the coin. In the following section, we will discuss these two sides with research ethics as the point of departure.

Research ethics could be described as 'the application of moral rules and professional codes of conduct to the collection, analysis, reporting, and publication of information about research subjects, in particular active acceptance of subjects' right to privacy, confidentiality, and informed consent' (*A Dictionary of Sociology*, 1998, 645). Research ethics applied in our studies of entrepreneurial ventures, where sports is used as a means for reaching social goals, show close similarities with research ethics

related to ethnographic studies. Research is then guided by certain ethical codes or generic principles stating what is desirable professional research conduct (BSA, 2017; Robson, 1993; Swedish Research Council, 2017). The quality of the research result is, however, based on the interaction and trust that can be built between researchers, social entrepreneurs and participants in the actions (e.g. Miles & Huberman, 1994).

Commissioned by the European Commission, Iphofen (2015) developed a document presenting guidelines to research ethics in ethnography and anthropology. The core of the guiding principles is that the researcher is dependent on establishing a trust relation with members of a community or a culture and on the authenticity of the information extracted. Accuracy is dependent on access and on a trustworthy relation between researchers and participating subjects. Authenticity is a general problem in research, but here we will focus specifically on vulnerability, which is usually stressed in order to protect participating informants.

In the World Medical Association's *Declaration of Helsinki* (WMA, 2013), ethical principles are established for medical research involving human subjects, including research on identifiable human material and data and the responsibility towards participating subjects. It is stated that 'every precaution must be taken to protect the privacy of the research subjects and the confidentiality of their personal information and to minimize the impact of the study on their physical, mental and social integrity' (Article 23). So, if the information gathered could be considered harmful to participating subjects, the general codex expresses that the benefit of research should be balanced in relation to the possible harm it may cause participants. This is also in line with what is stated in the EU document concerning ethnographical and anthropology research. The researcher should act in a way which entails '...not doing harm and protecting the autonomy, wellbeing, safety and dignity of all research participants' (Iphofen, 2015, 1).

However, in some circumstances, other interests are given priority. In Sweden, it is declared that if a researcher extracts information that according to law falls under the notification obligation (e.g. child abuse and paedophilia crime), no promises made to subjects concerning anonymity or professional secrecy should be kept (Swedish Research Council, 2017). If the information gathered does not explicitly fall under the notification obligation or is of a more disputable character, the declaration needs to be judiciously interpreted with regard to the type of information the research generates and the possible consequences of making it public (Ferdinand, Pearson, Rowe, & Worthington, 2007).

Iphofen (2015) also discusses problems that arise due to possible conflicts with stakeholders who are funding research. Still, more relevant for our own research are problems emanating from the potential action-oriented aims of the representatives of our research projects. These aims may turn out to conflict with the aims of the researcher. From the subjects' perspective, giving access to research may also mean creating a possibility to strengthen the brand and its public relations. The researcher may become a means for the subject's interests. This could make researchers vulnerable in that their credibility may be questioned (cf. Le Reux, 2015), especially if the research is angled in a way that is perceived as advantageous from the entrepreneur's perspective.

In entrepreneurial research, the relation between researchers and subjects may, as previously indicated, take another direction. Entrepreneurial projects could, on the one hand, be hard to anonymize due to their unique character. On the other hand, maintaining the anonymity may not in be the interest of the entrepreneur (cf. Le Reux, 2015). There are no general principles to consult when possible social or financial interests from the subjects compete with the theoretical or methodological interests of the researchers. Since research is built on trust, deliberation is called for. Gonzalez (as cited in Tracy, 2010) argues that researchers should always respect others, 'which includes allowing participants to assist in defining the rules of the research and helping the researcher to practically understand the ramifications for violating traditional ways of doing things' (847). Researchers may then need to compromise between the original research aims and what is possible to attain considering situated problems. In such cases, researchers need to develop an ethical awareness and an ability to make judicious judgements (Ferdinand et al., 2007). One way of doing this is through highlighting actual situations or problems that occur in research and reflecting on these (Guillemin & Gillam, 2004).

We now turn to ethics from the perspective of the social entrepreneur, for whom the consequences of social aims may not always be predictable. Generally, ethical theories are not prominent within the field of economic theories on entrepreneurship (Harris, Sapienza, & Bowie, 2009; Sarasvathy, 2002). Social entrepreneurship could be defined by economic theories and, alternatively, by other theoretical positions that enable us to understand the different concepts of social good (Mair & Martí, 2006; Zahra, Gedajlovic, Neubaum, & Shulman, 2009).

Entrepreneurship is about change in that entrepreneurs may change their position in relation to the surrounding community (e.g. to gain more power), but it may also concern changing the surroundings (e.g. to empower others). In both cases, entrepreneurship is used as a means. By adopting an ethical perspective, we are able to highlight the goals of the entrepreneurship (i.e. the social aspect) and the means (i.e. the capital and the sport) used to achieve the goals. Embedded in the social goal is a wish for change. To achieve the change, resources need to be allocated (Kaiser, 1990), which means that someone may receive advantages at someone else's expense. This quest for resources is a natural never-ending process for entrepreneurs (Gartner, 1989). However, to be able to allocate resources, some form of branding is usually needed; otherwise, as the saying goes, 'out of sight, out of mind'. One way, however, in which the entrepreneur can obtain legitimacy, which is essential for obtaining resources, is by providing narratives about the undertaking. In these narratives, the entrepreneur mediates the social values through the use of storytelling (Dacin, Dacin, & Tracey, 2011), which connects the brand with its target group. By doing this, the entrepreneur can acquire consumer attention and trust (Bréda, Delattre, & Ocler, 2008). To use narratives as part of the branding process is one way to cultivate and strengthen the brand equity to make people willing to provide the venture with extra resources. Hence, a good brand is financially positive for the ventures (Keller, 2008). It makes more undertakings possible, which is in line with the social goal. However, in some social ventures, the relation between maximizing profits and gaining the maximum social effect is dubious. Unintended consequences sometimes occur and, besides, the research literature contains some 'bad' examples of social entrepreneurship, for instance, when

criminal gangs work with social issues. These undertakings are sometimes described as the 'dark side' of social entrepreneurship (Williams & K'nife, 2012).

Methods

During our work with research and development projects commissioned by the SSC, we have identified a number of social entrepreneurial sport ventures. The ventures are all related to the Swedish sport context and have emerged within the Swedish sports movement. They originated from governmental initiatives with a view to challenging sport organizations to develop new ways of providing activities. The aim was either to attract new categories of children or young people who do not normally participate in sports or to retain them longer as active members. These ventures were expected to offer activities that promote health and development on equal terms (SOU, 2008). About 450 million euros has been allocated for this purpose by the government via SSC to sport clubs and, as usual, when such large reforms are initiated and implemented by the state, they need to be evaluated.

In general, evaluations have indicated that most of the funded sport ventures and projects did not fulfil the intentions of the reforms (Gerrevall, Fahlström, Hedberg, & Linnér, 2012; Hedenborg, Jonasson, Peterson, Schenker, & Tolvhed, 2012). Instead, the funding has largely been used by the sport clubs to make 'more of the same' or to carry on doing 'business as usual'. However, we have discovered a number of cases that could be regarded as deviant (see George & Bennett, 2005) in relation to the main evaluation findings. These cases have excelled by developing new kinds of activities and by succeeding in establishing social change through sport. The projects in question have occurred in what might be described as an organizational grey zone between the state, the market and civil society. These cases can be defined as social entrepreneurship in sport (Peterson & Schenker, 2018).

However, while collecting data for our research on sport and social entrepreneurship, we have also encountered some ethical dilemmas. Among the variety of cases, we have deliberately selected three in order to illustrate and discuss dilemmas of a kind that can be faced when doing research on social entrepreneurship in sports. These three cases have been purposefully sampled with regard to their heterogeneity (Patton, 2015). At first glance, they may seem to overlap, but they do vary in terms of geographic location, organization and size, and they illustrate various types of dilemmas that can be experienced, such as how researchers deal with anonymity and confidentiality in a trust relationship, and how to deal with problems that may arise through the entrepreneurs' navigation between different sectors of society. Such navigation may even include legally questionable actions. The overlap indicates a certain degree of generalizability in that the experienced dilemmas to some extent keep reappearing.

The procedures by which data has been collected were inspired by ethnography (Emerson, Fretz, & Shaw, 2011; Walford, 2009). Our ethnographic approach has enabled us to use different data sources in order to create and contribute to a richer understanding of the various settings, activities and organizations of our cases (George & Bennett, 2005; Lee, Collier, & Cullen, 2007; Perry, 2011). A possible reason behind the emergence of dilemmas, which further unites the three cases, is related to the close

relation that has developed between researchers and social entrepreneurs. Closeness often arises through ethnographic work where the quality of data often depends on a trustful relation established between the various actors.

The data are based on semi-structured interviews conducted with representatives, field notes from participant observations, and analyses of documents (e.g. annual reports, newspaper articles and media presentations) concerning the ventures. The interviewees were mainly selected on the basis of their role in the organization in question. Most interviews were conducted with key persons in each organization, such as managers, or with others occupying strategic positions on various levels, but also with representatives of the community. Of specific interest are the interviews conducted with informants who have a personal interest in or responsibility for the social and financial outcome of a project. The social entrepreneur as such can be a single person or (a part of) an organization.

Each case is unique, and neither the dilemma nor the solution to them could without further consideration be subject to any generalizability (Yin, 2014). The dilemmas presented may or may not arise when conducting (similar) research, but we argue that the mere fact of their existence makes them worth discussing. This has resulted in our ambition to further the ongoing scholarly discussion on research ethics by using our experiences from conducting research in the field of sport and social entrepreneurship.

Ethical considerations

We will not explicitly mention the names of the cases or their geographical location, as this is of no importance to our discussion. However, they might still be traceable, because the studied ventures are more or less well-known locally in Sweden. The people involved have consented to research being done on their activities and organizations. Actually, some of them have also expressed a wish that we conduct research in order to put words on what they are doing, thus helping them to become more visible (cf. Jeanes, 2017). This also constitutes one part of the problem, which we will return to later. In the interviews, the entrepreneurs had the chance to express themselves freely, and as researchers we have not taken sides to their narratives and to what they describe as social good. When we have taken part in their activities, the focus of our interest has been on *the content*, i.e. what the undertaking contains and how it has been conducted. The data do not contain any sensitive personal information.

The cases and the experienced dilemmas

We will now present the three cases that highlight the ethical dilemmas we have experienced when conducting research on social entrepreneurship. The descriptions begin with an illustration of the ventures, especially with regard to their goals and means and their defined target groups. This is followed by a presentation of our role as researchers and an introduction to the experienced dilemmas.

The venture for school children in the city centre (VSCCC)

The first case can be described as a VSCCC. It is an organization within the voluntary sector that offers physical and mental training as well as education in school settings.

The children that the organization targets are between 10 and 12 years old. VSCCC works with these classes at least one hour per week for an entire school year. Every lesson includes basic knowledge about, for instance, food and health, sleep and training, as well as good behaviour. It is, however, neither a traditional sports club, because the organization is not affiliated to the SSC, nor a part of the school institution. However, some school principals find VSCCC and its activities so valuable that they have extended the mandatory school week by one hour.

VSCCC primarily defines its social aim by describing some problems in society. The organization is critical of what it considers to be the far too extensive competitive, and thus exclusionary, activities within most Swedish sports clubs. It also argues that adults (often parents) do not support children the right way. Children have a huge need of being confirmed on their own terms, not with a view to satisfying the adult world.

A great many of the activities contain physical activities that incorporate humanitarian and social values. VSCCC wants to empower all the participants, despite social class, gender or ethnicity. In fact, one of the leaders expresses that 'the main idea is thus that they should be able to take care of themselves. How they act will influence them, in one way or another'. During the activity hours, the venture also addresses the children's willingness to be part of the group and their capability of showing solidarity and attention to both the group and the leaders/pedagogues.

The schools, which are primarily funded by taxes, are supposed to provide all the children with a maximum of equal opportunities in their lives. Even though VSCCC is not part of the school institution, its pedagogy rests on a philosophy deeply rooted in the Nordic welfare system, in which the individual has to support the group and vice versa. This means that the group needs to embrace an inclusive but at the same time a fostering and uniting logic. Thus, sport is a means for the children towards both empowerment and becoming part of the school day.

Entrepreneurship is primarily a means for VSCCC to allocate financial resources, but also to function as a way of creating an arena for educating and empowering the children. However, VSCCC has had problems with financing their activities due to the strained economy of the schools which constitute the 'market' in which VSCC operates. At the same time, the sports movement has referred the organization to the municipality, and the municipality has passed VSCCC around from one administrative unit to another. VSCCC thus needs to be legitimized by the authorities to receive funding.

As researchers, we were invited by the self-governed region to evaluate VSCCC. We accepted the invitation and also wrote a book about VSCCC and its role as a social entrepreneur. The organization was mentioned in a government report shortly after the evaluation (SOU, 2016). The evaluation and the book helped VSCCC to 'put words' on what the organization was doing, and as a result the venture obtained more legitimacy and also secured some financial support.

The fact that VSCCC partly initiated the evaluation on its own implies that it did not want to be anonymous. The evaluation and our research were incorporated in the venture's own narrative. The research became a means of legitimizing the venture, which potentially led to improving the financial status. Additionally, when 'putting words' on the venture, we, as researchers, received an interpretative prerogative. When describing the organization and its work we might also have affected the direction of the venture. After the evaluation, VSCCC received extra funding from the self-governed

region for its 'good' work. Since then, we have also been approached as researchers and asked if we could assist the organization in writing grant applications to various funding sources.

An equestrian venture

During our research, we have come across a number of equestrian ventures. These often include both a riding school and various ownership rights (e.g. land and stables). In addition, equestrian ventures are seldom able to exist without also including a (small) commercial business. This means that a large number of the equestrian ventures are situated partly in the commercial and partly in the voluntary sector. In such ventures in Sweden, many working hours are spent voluntarily by young girls in exchange for being with the horses. Without this voluntary labour, several stables and riding schools would face financial difficulties, which would mean fewer opportunities for these girls to nurture their hobby and their identities. For example, some of the equestrian ventures we have come across have organized social ventures for those who would not otherwise get in contact with horses, such as children from poor socioeconomic backgrounds and migrants newly arrived in Sweden.

In one of the equestrian ventures, we were faced with a dilemma regarding undeclared wages and untaxed work. In our research, we have chosen to protect our informants from any harm associated with their participation. We were confronted as researchers and asked why we did not study the venture's working conditions and how we could argue that this kind of venture can be understood as something socially good, especially if these conditions may not be acceptable either from a trade union perspective or according to the Working Environment Act. The problem is not unique. A recently produced TV documentary (Swedish Television, 2016) highlights similar working conditions and unregulated apprenticeship systems in equestrian ventures.

The equestrian clubs and their organizational form and structure are examples of what happens when boundaries between different sectors of society are crossed. When researchers explore social ventures with similar organizational structures and labour policies, they may face the aforementioned ethical dilemma. Supposedly, if business and the voluntary equestrian club do cooperate, the work that is performed can be conducted either legally and according to labour policies, or illegally. The work (e.g. clearing out the dung) performed by a young girl within a riding school (voluntary sector) is for example legal, whereas the same act can be regarded as a violation of legislation if performed within the commercial part of the venture. This creates various opportunities for ventures to use the regulations of either sector to favour and strengthen their own business. However, this leads to questions regarding what responsibilities we, as researchers, have to examine/analyse ventures in their entirety, even if our research questions only focus on the 'social' aspects of the venture. This is an important question to discuss, in particular when it seems as though our work, in our other cases, has rendered positive confirmation of the social ventures studied.

A sports club in the countryside

The third case concerns a voluntary sports club on an island in the Swedish countryside. The sports club has over 400 members, who represent a majority of the island's inhabitants (approx. 730). The club was founded in the 1930s and has since covered a comprehensive field of activities. The activities offered by the club have depended on the prevailing societal trends and on members' interests. The ambition is that there should be something for everyone.

Almost all of the offered activities take place on a health and wellness basis, regardless of, for instance, age or skill set. However, the club does not just address its own members, but its events and some of its activities are also open to all the inhabitants of the island, as well as to tourists. Examples of events organized are the midsummer celebration, a running race, and pre-season football camps. These camps are realized through a well-established collaboration with the folk high school and its hotel and conference establishment. Overall, the voluntary sports club is engaged in a great many collaborations that cross the boundaries between the various sectors of society. They include collaboration with the aforementioned folk high school within the voluntary sector and its commercial hotel and conference establishment, a public youth detention centre, as well as the municipality. All the collaborations form ways of ensuring long-term stability, both operationally and financially.

At first glance, it might appear strange that this seemingly self-going organization could create more ethical dilemmas for us researchers than just the difficulties concerned with anonymity, due to its location and its rather unique structure. Its collaboration with the local youth detention centre is, for example, well known and this alone makes the organization somewhat special. However, even if we should try to keep the club anonymous, this would be difficult. This is also due to the fact that the sport club's representatives are eager to tell their story (in which we as researchers are included) to, for instance, the municipality, various media and other researchers. We can thus be of use to the sports club in the branding process as a way to legitimize the club and its work. The chairperson of the club claims, for example, that 'when the representatives of the municipality tell their colleagues that you have contacted us and for what reason, then it's just beneficial for us'. By doing this, the club may obtain some advantages over other 'potentially' competing organizations in their communication with others (in this case the municipality).

This seal of approval becomes even further strengthened when we, as researchers, communicate our findings to the surrounding community via articles, media and conferences. In doing so, we become part of a branding and legitimizing process.

A reflected understanding of the experienced dilemmas

Ethical dilemmas in doing research on social entrepreneurship primarily concern professional research ethics. In this section, we offer a reflected understanding on the described ethical dilemmas, which represent such as may occur when doing research on social entrepreneurship in relation to sport in a Swedish context. In doing so, we will also deal with dilemmas when the researchers' professional ethics and ethical dilemmas occurring in social entrepreneurship are interwoven.

The two-sided vulnerability in entrepreneurial research

In research involving human subjects, participants should be protected as far as possible against harm associated with their participation (cf. Swedish Research Council, 2017; WMA, 2013). Therefore, anonymity and confidentiality are prescribed in the interest of avoiding harm to those participating in research. However, as is shown in our cases, it is often not in the interest of entrepreneurs to be anonymous; instead, they want to spread knowledge about all the good work they do. As researchers, we are encouraged to cooperate with the surrounding society. Frequently, people engaged in entrepreneurial ventures want us to write about their enterprise or to guide them in the process. We may then not only become a means of legitimizing their enterprise, but also become a part of the brand, and a means of branding the ventures. Still, we must simultaneously protect them and treat their stories respectfully (cf. Jeanes, 2017).

This two-sided vulnerability is one type of dilemma presented in our cases, where the entrepreneurs in charge use the recognition and legitimacy provided by us as researchers as a means to becoming internally strengthened and gaining external advantages. These advantages may be of a financial character or related to facilities or other conditions necessary for the operations (cf. VSCCC and the countryside sports club). The entrepreneurs can also, like VSCCC, actively seek guidance and cooperation research in writing applications to different funders.

In sum, this means that both we and the studied organization in communication with others can use each other to gain certain advantages. In other words, the relationship between researcher and research subject can be compared to a two-way street (i.e. both parts use each other), rather than the frequently discussed unilateral one-way concern for how the researcher deals with the researched subject (e.g. APA, 2017; BSA, 2017; Swedish Research Council, 2017).

Not being anonymous also means that the research conducted can become part of the entrepreneur's narrative and thereby also of the brand that social entrepreneurs often need for financing their ventures (Keller, 2008). Becoming part of the brand could of course conflict with the researcher's critical aim and mission and would as such probably not be included in the researcher's intent. In the long run, it may thus harm the researcher's trustworthiness and credibility (cf. Le Reux, 2015). Becoming associated with a certain project is at the same time difficult to avoid if ventures of this nature are going to be researched, especially when taking into account that researchers should comply with the guidelines and suggestions that emphasize a respectful relationship with the research subjects and their right to autonomy (e.g. APA, 2017; Iphofen, 2015; Tracy, 2010). Reasoning like this indicates that researchers should explicitly mention the research subjects by name, if they so choose (Le Reux, 2015). If research from the entrepreneur's perspective is supposed to be used for branding, it may also affect the selection of what should be published. It is not always the case that any form of publicity is good publicity. Negative results may of course also have a negative influence on the entrepreneur's enterprise. Therefore, agreements made between researchers and entrepreneurs need to be clear about how research results will be published.

Due to its social values, we often sympathize with the aim of our research subjects' social work. We do not just randomly select cases, and we do not select cases which

we disapprove of. This does not mean, however, that we can as researchers justify anything that is being done in the name of the venture. As researchers, we always need to pay extra attention to maintaining a critical lens.

The complexity of ethical dilemmas

Research ethics and researchers' professional ethics may be interwoven with the ethics of social entrepreneurship. The way social fostering activities or the sport in itself is conducted might turn out to be questionable, or the entrepreneurship may be performed in a 'bad manner'. In the Swedish Working Environment Act, different agreements on working hours and age restrictions against child labour in the commercial and public sectors are stated, whereas similar work may be more or less unregulated in the voluntary sector, in which the Swedish sports movement is commonly engaged. In the sports movement, voluntary work is seldom problematized, but instead considered as something worth striving for. Civil servants and journalists might scrutinize the venture, as in the equestrian case. And given that (a) the research is on social entrepreneurship, the studied organization and its location, structure and activities need to be explicitly described, which sometimes makes it difficult to keep the organization anonymous; (b) social entrepreneurs may not want to be anonymous; (c) researchers may actively become part of the brand or the branding process and thereby included in the ventures; (d) research can be used by the social entrepreneurs to legitimize their venture; and, finally, the fact that (e) social entrepreneurs cross boundaries, the researchers also have to navigate between the different sectors of society. Research could then legitimize a venture that, according to legislation in a certain sector, is of a questionable nature. Thus, researchers may run the risk of being accused of becoming accomplices in the venture.

Two things that make research in this area extra problematic are, first, that 'social good' implies a normative perspective (Myrdal, 1968). It is permeated by ideology and ethics and forces us to actively choose what ventures we should work with. Second, what is considered as social good may differ from one sector of society to another, as the entrepreneur crosses boundaries. Social orders vary between all sectors and perhaps also within these. What is valid as resources and capital in one sector might not be so in the other, and what is legal within one sector may be illegal in another (Pestoff, 1998). As a result, researchers need to be aware of the consequences of moving between various sectors in society.

How to deal with doubtful findings

When findings indicate that practice is in conflict with existing regulations or laws, the researcher ends up confronting an ethical dilemma. In the interest of society, it is important to publish the findings. At the same time, the researcher has obligations towards the participating subjects that need to be considered. We argue that agreements between researchers and participants made in advance may generally be formulated and that, in terms of publication, consent to what is published is usually included in the agreement, if agreements towards participating actors are to be kept, or if those questionable findings should be published against the will of the

participants. If a practice is of a criminal nature that falls under the notification obligation, the researcher has no choice but to inform responsible authorities (Swedish Research Council, 2017). Still, how to deal with findings that are not as severe, but questionable, is not self-evident but a dilemma that calls for judicious judgments by the researcher (Ferdinand et al., 2007).

Discussion

As researchers, we have met social entrepreneurs who willingly tell 'legends' about their socially good work. As storytelling is often part of the branding process (Dacin et al., 2011), we have noticed that our research easily becomes part of their stories. Merely by selecting cases which we initially assess as socially good, a social mission may be ascribed to us. This reflection of interwovenness becomes even more important when considering the Swedish universities' mission to be a collaborating partner and driving force in society. Entrepreneurs who cross boundaries without playing by the rules of legislation or research ethics may cause unintended consequences (cf. Williams & K'nife, 2012). The research might then be associated with the brand, and the consequences might affect the researcher, who then runs the risk of being labelled uncritical and unprofessional by different stakeholders.

Another questionable dimension is whether as researchers we should be marketers of the ventures we study. As professionals, we need to take a step back and be both critical of our work and make this criticism visible – which is partly what we are doing by writing this article. This is, for instance, why we find it essential to define what we mean by 'social' and to describe the Nordic welfare system as central in the context, although this, to some extent, makes us normative.

Our experience is that ethical questions in this research area are particularly important due to its normative elements (i.e. how 'socially good' a social venture is). On an individual level, it all depends on the entrepreneur's definition of 'social' and on the identification of target groups and social actions. All these aspects are permeated by ideology and ethics and are more or less consistent with the predominant values in the various sectors of society. For example, we may encounter something that can be described as 'bad' social entrepreneurship, but not as 'bad' as to make it subject to the obligation to notify authorities. Will it then be possible for us to continue doing research on the venture? Should we report whatever bad conditions we face, even if they do not form part of the research focus?

Still, our answer in this respect is clear. Abiding by research ethics, we have to protect our informants, even if they do not want to be anonymous, unless their bad manners fall under the notification obligation. In the spirit of being a societal driving force, we prefer to remain speaking partners, which will hopefully lead to increased insights – for both parties. Another choice is to abandon the venture and stop researching it. Additionally, what we consider as social good is determined by us and perhaps differs depending on which sector and social order the venture is working within. As previously described, the 'social good' in entrepreneurship is not for everyone, and people in different contexts will often have different opinions on what is good and what is not.

One could argue that in the research process informants should always be anonymous, which would in a sense be the easiest way out for us as researchers. Still, when entrepreneurs do not want to be anonymous, is it then reasonable for the researchers to persuade them into being that? According to research ethics, no one should be persuaded into being part of a research venture, but with the anonymity the win-win situation for the entrepreneurs is lost. In their view, they do not receive any attention for all the good work they are doing. If entrepreneurs with branding awareness have to be anonymous, they might not want to participate. Researchers must, however, respect the entrepreneurs and their autonomy (Jeanes, 2017; Le Reux, 2015; Tracy, 2010), which is not always easy, because the consequences of giving up anonymity are not always evident for the participants and we, as researchers are, according to the research ethics, required to protect the research subject from any harm (e.g. APA, 2017; BSA, 2017; Iphofen, 2015). Once anonymity has been abandoned, you cannot retrieve it. From a research ethics perspective, one could then discuss whether research involving subjects that are not anonymous should be conducted at all. At the same time, avoiding doing research would in a sense also be unethical, because the chance of improving knowledge about the phenomena would then be restricted.

Conclusions

In this article, we have discussed some ethical dilemmas that have been experienced when doing research on social entrepreneurial sport ventures. The dilemmas concern the research subjects' anonymity, the researchers' involvement in the branding and legitimization of the researched ventures, and the differences between the various rules and legislation in the different sectors of society. Within this complex area, we argue for the need of more knowledge, research and discussion. By reflecting on research and on dilemmas, such as those presented here, this paper constitutes a theoretical contribution in that it problematizes existing normative ethical guidelines, as well as describing how the entry of social entrepreneurship into sport science research has raised some methodological and ethical questions. Additionally, the paper makes a practical contribution by illustrating cases of social entrepreneurial sport ventures and by preparing researchers to handle various ethical dilemmas that might arise in doing empirical (sport) research.

Acknowledgements

We would also like to thank the anonymous reviewers for their helpful comments and suggestions to improve the paper as well as Kutte Jönsson at Malmö University for providing valuable feedback in an earlier draft on this article.

Disclosure statement

No potential conflict of interest was reported by the author(s).

Funding

This research was supported in part by grants from The Kamprad Family Foundation for Entrepreneurship, Research & Charity.

Notes on contributors

Daniel Bjärsholm is a PhD student in Sport Science at Malmö University. He is also employed at Linnaeus University as a lecturer. His research interest primarily concerns social entrepreneurship and sport. His other research interests include sport policy and sport pedagogy.

Per Gerrevall is a Senior Professor of Education at Linnaeus University. His main interests are professional learning and development within various contexts, primarily school, higher education, and sports.

Susanne Linnér is a Senior Lecture at Linnaeus University. Her main interests are ethics, learning and leadership issues in both children and youth sport as well as elite sport.

Tomas Peterson is a Senior Professor at Malmö University. His research areas include sport and social entrepreneurship, the professionalization of Swedish football, selection and ranking in Swedish children's and youth sports, the relation between school sport and competition sport, as well as sport politics. He was the investigator of the latest Official Report of the Swedish Government on Sport Policy (SOU, 2008).

Katarina Schenker is a Senior Lecture at Linnaeus University. Her research interests concern the inclusion and exclusion of children and youth in sport and in the school subject Physical Education and health. Additionally, she researches the relationship between sport and social entrepreneurship from a Swedish sport policy perspective.

References

- American Psychological Association (APA). (2017). *Ethical principles of psychologists and code of conduct*. Retrieved from <http://www.apa.org/ethics/code/ethics-code-2017.pdf>
- Austin, J., Stevenson, H., & Wei-Skillern, J. (2006). Social and commercial entrepreneurship: Same, different or both? *Entrepreneurship Theory and Practice*, 30, 1–22. doi:10.1111/j.1540-6520.2006.00107.x
- Bergsgard, N.A., & Norberg, J.R. (2010). Sport policy and politics – The Scandinavian way. *Sport in Society*, 13, 567–582. doi:10.1080/17430431003616191
- Bjärsholm, D. (2017). Sport and social entrepreneurship: A review of a concept in progress. *Journal of Sport Management*, 31, 191–206. doi:10.1123/jism.2017-0007
- Bréda, C., Delattre, M., & Oclet, R. (2008). The story behind identities: From corporate discourse to individual recognition. *Tamara Journal of Critical Postmodern Organization Science*, 7, 82–90.
- British Sociological Association (BSA). (2017). *Statement of ethical practice*. Retrieved from https://www.britisoc.co.uk/media/24310/bsa_statement_of_ethical_practice.pdf
- Dacin, M.T., Dacin, P.A., & Tracey, P. (2011). Social entrepreneurship: A critique and future directions. *Organization Science*, 22, 1203–1213. doi:10.1287/orsc.1100.0620
- Dees, G.J., & Anderson, B.B. (2003). Sector-bending: Blurring lines between nonprofit and for-profit. *Society*, 40, 16–27. doi:10.1007/s12115-003-1014-z
- Emerson, R.M., Fretz, R.I., & Shaw, L.L. (2011). *Writing ethnographic fieldnotes*. Chicago: University of Chicago Press.
- Esping-Andersen, G. (1990). *The three worlds of welfare capitalism*. Cambridge: Polity Press.
- European Commission. (2013). *Ethics for researchers. Facilitating research excellence in FP7*. European Commission: Directorate-General for Research and Innovation Science in society/ Capacities FP7.

- Ferdinand, J., Pearson, G., Rowe, M., & Worthington, F. (2007). A different kind of ethics. *Ethnography*, 8, 519–543. doi:10.1177/1466138107083566
- Gartner, W.B. (1989). 'Who is an entrepreneur?' is the wrong question. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 13, 47–68. doi:10.1177/104225878901300406
- Gawell, M. (2015). *Social enterprise in Sweden: Intertextual consensus and hidden paradoxes*. ICSEM Working Papers, No. 08.
- George, A.L., & Bennett, A. (2005). *Case studies and theory development in the social sciences*. Cambridge, MA: Belfer Center for Science and International Studies.
- Gerrevall, P., Fahlström, P.G., Hedberg, M., & Linnér, S. (2012). Ett lyft under varierende villkor [A lift under varying conditions]. *Svensk Idrottsforskning*, 21, 55–59.
- Guillemin, M., & Gillam, L. (2004). Ethics, reflexivity, and 'ethically important moments' in research. *Qualitative Inquiry*, 10, 261–280. doi:10.1177/1077800403262360
- Harris, J.D., Sapienza, H.J., & Bowie, N.E. (2009). Ethics and entrepreneurship. *Journal of Business Venturing*, 24, 407–418. doi:10.1016/j.jbusvent.2009.06.001
- Hedenborg, S., Jonasson, K., Peterson, T., Schenker, K., & Tolvhed, H. (2012). Fler stannar men färre börjar [More stay, but fewer begin]. *Svensk Idrottsforskning*, 21, 51–54.
- Huybrechts, B., & Nicholls, A. (2012). Social entrepreneurship: Definitions, drivers and challenges. In C.K. Volkman, K.O. Tokarski, & K. Ernst (Eds.), *Social entrepreneurship and social business: An introduction and discussion with case studies* (pp. 31–48). Wiesbaden, Germany: Springer-Gabler.
- Iphofen, R. (2015). *Research ethics in ethnography/anthropology*. European Commission. Retrieved from http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/ethics-guide-ethnog-anthrop_en.pdf
- Jeanes, E. (2017). Are we ethical? Approaches to ethics in management and organisation research. *Organization*, 24, 174–197. doi:10.1177/1350508416656930
- Kaiser, C.P. (1990). Entrepreneurship and resource allocation. *Eastern Economic Journal*, 16, 9–20.
- Kara, H., & Pickering, L. (2017). New directions in qualitative research ethics. *International Journal of Social Research Methodology*, 20, 239–241. doi:10.1080/13645579.2017.1287869
- Keller, K.L. (2008). *Strategic brand management: Building, measuring, and managing brand equity*. New Jersey: Prentice Hall.
- Le Reux, C. (2015). Oral history research ethics: Should anonymity and confidentiality issues be dealt with on their own merit? *Africa Education Review*, 12, 552–566. doi:10.1080/18146627.2015.1112132
- Lee, B., Collier, P.M., & Cullen, J. (2007). Reflections on the use of case studies in the accounting, management and organizational disciplines. *Qualitative Research in Organizations and Management: An International Journal*, 2, 169–178. doi:10.1108/17465640710835337
- Mair, J., & Martí, I. (2006). Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction, and delight. *Journal of World Business*, 41, 36–44. doi:10.1016/j.jwb.2005.09.002
- Marshall, G. (Ed.). *A dictionary of sociology*. (1998). Oxford: Oxford University Press.
- McNamara, P., Pazzaglia, F., & Sonpar, K. (2018). Large-scale events as catalysts for creating mutual dependence between social ventures and resource providers. *Journal of Management*, 44, 470–500. doi:10.1177/0149206314563983
- Miles, M.B., & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Misener, K.E., & Misener, L. (2017). Special issue: Blurring sector boundaries & new organizational forms. *Journal of Sport Management*, 31, 125–206. doi:10.1123/jsm.2017-0030
- Myrdal, G. (1968). *Objektivitetsproblemet i samhällsforskningen [The objectivity problem in social research]*. Stockholm: Rabén & Sjögren.
- Norberg, J.R. (2004). *Idrottens väg till folkhemmet: Studier i statlig idrottspolitik 1913–1970 [Sport and welfare 1913–1970]*. Stockholm: SISU idrottsböcker.
- Ottesen, L., & Ibsen, B. (1999). *Idraet, motion og hverdagsliv – tal og tale [Sport, exercise and everyday life]*. Copenhagen: Department of Sport, University of Copenhagen.
- Patton, M.Q. (2015). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice* (4th ed.). Thousand Oaks, California: Sage.

- Perry, B. (2011). Case study research. In T. May (Ed.), *Social research: Issues, methods and process* (pp. 219–241). Maidenhead, Berkshire, England: McGraw Hill, Open University Press.
- Pestoff, V.A. (1998). *Beyond the market and the state: Social enterprises and civil democracy in a welfare society*. Aldershot: Ashgate.
- Peterson, M. (2012). Pathways of the welfare state. In B. Larsson, M. Letell, & H. Thörn (Eds.), *Transformations of the Swedish welfare state: From social engineering to governance?* (pp. 23–37). New York: Palgrave Macmillan.
- Peterson, T. (2008). The professionalization of sport in the Scandinavian countries. *Idrottsforum.org*. Retrieved from <http://idrottsforum.org/articles/peterson/peterson080220.html>
- Peterson, T., & Schenker, K. (2018). Social entrepreneurship in a sport policy context. *Sport in Society*, 21, 452–467. doi:10.1080/17430437.2017.1346618
- Ritzer, G., & Goodman, D.J. (2004). *Sociological theory*. Quebec: McGraw-Hill.
- Robson, C. (1993). *Real world research: A resource for social scientists and practitioner-researchers*. Oxford: Blackwell.
- Santos, F.M. (2012). A positive theory of social entrepreneurship. *Journal of Business Ethics*, 111, 335–351. doi:10.1007/s10551-012-1413-4
- Sarasvathy, S. (2002). Entrepreneurship as economics with imagination. *The Ruffin Series in Business Ethics*, 3, 95–112. doi:10.5840/ruffinx200238
- Scott, W.R. (2008). *Institutions and organizations: Ideas and interests* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- SOU. (2008). *Föreningsfostran och tävlingsfostran, SOU 2008:59 [Democratic fostering and competition fostering, SOU 2008:59]*. Stockholm: Fritze.
- SOU. (2016). *Palett för ett starkt civilsamhälle, SOU 2016:13 [Palette of a strong civil society, SOU 2016:13]*. Stockholm: Fritze.
- Swedish Research Council. (2017). *God forskningssed [Good research practice]*. Stockholm: Swedish Research Council.
- Swedish Television. (2016). *Dold [TV-documentary]*. Retrieved from <http://www.svtplay.se/dold>
- The Swedish Sports Confederation. (2015). Riksidrottsförbundet 2015: Verksamhetsberättelse med årsredovisningar [Annual report 2015]. Retrieved from http://www.rf.se/ImageVaultFiles/id_75375/cf_394/Verksamhetsberattelse_2015.PDF
- Tracy, S.J. (2010). Qualitative quality: Eight 'big-tent' criteria for excellent qualitative research. *Qualitative Inquiry*, 16, 837–851. doi:10.1177/1077800410383121
- Walford, G. (2009). The practice of writing ethnographic field notes. *Ethnography and Education*, 4, 117–130. doi:10.1080/17457820902972713
- Wijkström, F., & Lundström, T. (2002). *Den ideella sektorn: Organisationerna i det civila samhället [The voluntary sector: The organizations of civil society]*. Stockholm: Sober.
- Williams, D., & K'nife, K.A.K. (2012). The dark side of social entrepreneurship. *International Journal of Entrepreneurship*, 16, 63–75.
- WMA. (2013). *Declaration of Helsinki – Ethical principles for medical research involving human subjects*. Retrieved from <https://www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-helsinki-ethical-principles-for-medical-research-involving-human-subjects/>
- Yin, R.K. (2014). *Case study research: Design and methods* (5th ed.). London: SAGE.
- Zahra, S., Gedajlovic, E., Neubaum, D.O., & Shulman, J.M. (2009). A typology of social entrepreneurs: Motives, search processes and ethical challenges. *Journal of Business Venturing*, 24, 519–532. doi:10.1016/j.jbusvent.2008.04.007

3

Chapter 6

Social Entrepreneurship, Sport and Democracy Development

Per Gerrevall, Daniel Bjärsholm, and Susanne Linnér

Abstract: Can a sports club both promote democracy in a society and provide citizens with opportunities for access, influence and meaning-making? Can a democratic way of life be developed through participation in a sporting activity that challenges existing beliefs about both the nature of sport and the role played by sport in society? These questions are the starting point for a discussion of the ‘social’ aspect of the concept of social entrepreneurship in sport. Through the use of democratic conceptions, Chap. 6 explores the extent to which sport and sporting activities with an entrepreneurial character can contribute to citizens’ democratic influence and competence, and hence to the development of democracy.

Keywords Social entrepreneurship, Sport, Democracy, Inclusion, Hyphenation, Recognition

P. Gerrevall and S. Linnér

Department of Sport Science, Linnaeus University, Växjö, Sweden

D. Bjärsholm

Department of Sport Science, Malmö University, Malmö, Sweden

Introduction

Previously (Chap. 4), five theses were formulated as frames of social entrepreneurship within a sport policy context. Thesis 1 is now explored more deeply and related to both a theoretical foundation and to two of our empirical cases. The other theses, for instance the social entrepreneurial cross-boundary work and the potentially conflictual situations that this work entails, will also be brought up on account of the mutual dependence between the theses. The thesis which will be primarily elaborated is:

- What is inherently socially good can be qualified to refer to the normative goals of democratic fostering of the sports movement, which are initially based on the UN Convention on the Rights of the Child.

We shall thus elaborate on and further discuss the ‘social’ aspect of social entrepreneurship in sport. By using democratic conceptions we shall explore the extent to which sport and sporting activities with an entrepreneurial character can contribute to citizens’ democratic influence and competence and, in the long run, to the development of democracy. These potentially thought-provoking questions are the starting point: Can a sports club adopt the role of a democracy agent in a society and hence provide citizens with the opportunities for access, influence and meaning-making they would not otherwise have? Can the conditions for a democratic way of life be developed by participating in a sporting activity that challenges existing beliefs about both the nature of sport and the role played by sport in society?

We begin by describing different conceptions of democracy as a background to our empirical studies. Sport can be conducted in organized and spontaneous unorganized forms, individually or with others in a social context. Organized sport in Sweden is an extensive movement with deeply rooted cultural traditions (SOU 2008:59) and we therefore continue by describing the democratic ideas that permeate it. However, social communities need not be formally organized around a particular type of activity but can be built on other premises which we discuss in a following section (see the section “Social Communities”). Our empirical studies contain two case studies in which sport constitutes the means for social entrepreneurial and developmental efforts and on the basis of which we discuss the possibilities for social communities to develop the conditions for democratic development.

The two cases are chosen to illustrate social entrepreneurship in various forms. One case is Football for Integration, built on girls playing their own kind of football on a regular basis outside the Swedish football organization, with a Somalian girl acting as social entrepreneur (for a more detailed description of the case see Chap. 5). In contrast, the other case, The Sports Club on the Island, is a formal sports club with the ambition to create an active and living environment for all citizens in a geographically secluded area—including boys sentenced to institutional care (see Chap. 5).

Democracy, Participation and Influence

The concepts of democracy, participation and influence are closely interlinked. Democracy is a so-called ‘essentially contested concept’, that is, a concept whose meaning can be disputed (Gallie 1955). Different cultures and traditions have their specific interpretations. Roughly, one can make a distinction between functional and normative conceptions of democracy. A *functional conception* is based on the ways in which decisions are made, as in the case of representative democracy. According to the functional approach, decisions are taken democratically by a congregation that has been appointed on representative grounds to represent different groups (see Dahl 1989; Lundström 1999).

Decision-making in Swedish sports is characterized by representative democracy. Every part of the sports movement—ranging from the Swedish Sports Confederation (SSC), to special sports federations, to district federations, to individual sports clubs—is chaired by a board that, together with the annual meeting, constitutes the decision-making body. The boards are elected and all members (above a certain age) can exercise influence at the annual meeting, including appointing a new board. Designated representatives exercise this voice function within the General Assembly of the SSC every second year. This body is the highest decision-making body in the sports movement (see Chap. 2; Gerrevall 2007; Pallin 2015).

An alternative conception, normative democracy, is based on a fundamental equality principle. ‘Normative’ refers to having some perceptions about what is the common good. All citizens are required, on equal terms, to participate in democratic decision-making on urgent issues. Examples of normative conceptions are participatory democracy and deliberative democracy (Englund 1999, 2000).

There are different interpretations of the normative conception. The participatory approach is based on the idea that man is social and part of a group. Participation in common practice requires taking part in joint decisions. The deliberative perception also places great emphasis on how joint decisions are made. Through open, free and critical conversations, all different arguments that are relevant to a question should be considered, and the decisions taken should then be based on the best arguments (Habermas 1996; Englund 2000). When participants in a community gather to argue a common and important question, this can be characterized as the practising of participatory democracy. Everyone is invited to participate, but for it to be a deliberative democracy, such a congregation requires that all participants be heard and that different views and positions are respected. The decisions taken are expected to be guided by the common good and the best argument.

Another difference between the functional and the normative conceptions of democracy is based on their respective views of humanity. In the former, which is more elitist, the individual is generally considered less competent (especially regarding politics), and the perception prevails that ‘the more involvement, the more can be destroyed’. Hence, the general participant is not given the chance to take part in everyday decision-making; instead this is something exclusive to those elected. However, from a normative conception of democracy, the individual is seen as developable and as having both the ability and the will/drive to participate. By applying a normative conception of democracy, people become more involved in their everyday life, and the more involved they become the better. The practice of participatory/deliberative democracy should generate, for instance, action-oriented, responsible, united and democratic citizens.

However, as the different conceptions of democracy complement each other, one can also say that representative democracy is a cornerstone, while participatory and deliberative democracy can bring both quantity (in scope and extent) and quality (deliberative conversation) to the concept of democracy (Oscarsson, 2003). Thus, within normative conceptions democracy is a way of life, rather than just 'a game governed by technical rules' (Alexander 2006, p. 4).

Democracy as a way of life means that our lives are based on values such as freedom and equality. We are then expected to live and act in accordance with democratic principles. In sport, democracy as a way of life can be expressed in communication and daily decision-making on training and competitive activities, when everyone is respected as a community member and has the opportunity to express their views on what is discussed, and where decisions are based on the best underlying argument and not on who puts forward the argument. Issues that are regarded as matters for everyone to discuss and take sides on, contribute to making democracy a way of life.

Previous research into social entrepreneurship has focused on governance and how social entrepreneurship is associated with a quest for more democracy through economic activities. One illustration of this is that the Emergence of Social Enterprises in Europe school of thought (described in Chap. 3) emphasizes a collective involvement in the governance and decision-making of the social entrepreneurial organization. However, this often means that the organization applies the principle of 'one member—one vote' (Defourny and Nyssens 2010), which is also the guiding principle in representative democracy. This formal system of democracy has its limits—whether practised in sports or in other contexts—since representatives or formal meetings cannot handle everyday problems and dilemmas that need a solution. Instead, everyone has to possess the skill and ability to handle such situations. It is not possible to leave to a representative to solve the issues, but the individual citizen needs to be able to act. Every citizen needs to be able to meet other people, communicate, argue and, in dialogue, find consensus solutions that those concerned can accept. As this form of conversation, which is of a more deliberative nature, requires more both of citizens and organizations, the question is whether sport can be used as a means of developing these democratic abilities.

Recognition as a Prerequisite for Exercising Democracy

One important perspective is that sport based on participation and influence can be a means of developing children's and young people's democratic skills. There is also an underlying conviction that everyone involved in an activity can contribute, and that practice may be developed by listening to everyone involved at different levels. Participation and influence can also be a question of everyone's right to take part in accordance with the 1989 UN Convention on the Rights of the Child. By following the convention, conditions may be created for the inclusion of children and adolescents from different social classes and ethnic groups, even those with different physical conditions or sporting aspirations. Through involvement, individuals and groups can be given the opportunity to exert influence on how to align activities to their own conditions and ambitions.

However, having the right to participate and to influence is not the same as actually having the chance of doing so. This requires both a context and the conditions that make communication possible. In a multicultural society there are many factors that form constraints or obstacles to individual participation, which consequently reduces the opportunities for exerting influence. As in many other areas, socio-economic factors, such as education, job position and financial resources, are important. The multicultural society also involves other variables, such as linguistic and communicative qualities, and at a more aggregated level, norms and values, which in many ways can also constitute barriers.

Honneth's individual and cultural starting points have received criticism from, among others, Nancy Fraser (2003), who believes that structural needs and resources must also be shared between different groups in society. Therefore, recognition needs to be supplemented by a redistribution of resources, so that different groups receive equivalent conditions for participation in society. The structural distribution level requested by Fraser (2003) has been included and developed by Honneth in later works on the legal dimension of recognition (Honneth 2014). Heidegren (2009) has moderated Honneth's spheres to three levels, a micro level corresponding to Honneth's private sphere, an intermediate level corresponding to Honneth's social recognition (i.e. admission into a social community) and, finally, a macro level which includes recognition on structural, legal and more universal grounds. With reference to how sports are organized in Sweden, it might be easier to grasp the three levels as being organized vertically, ranging from the private, to the social and then to the public, rather than distinguishing between social and legal dimensions.

In order to exert influence, individuals not only have to learn and understand the value systems of the different levels but also to be mutually recognized according to their background and qualities. In a multicultural society the conditions for recognition and social incorporation are essential. A critical issue for sport is, for instance, when religion stipulates the terms of participation. An example from Swedish basketball concerns a girl who was forbidden by the regulations to play in hijab. However, the rules were later modified so that headgear was allowed under certain conditions.

From a democratic perspective, the rights and opportunities for members of minority groups to participate is crucial. Alexander (2006, 2013) has identified three ways in which incorporation may occur, advocating a principle based on a symmetrical relationship between different groups and the recognition of existing differences. Traditionally, core groups have regulated a society's norms and values and hence also the conditions for minority or out-group incorporation. For a long time, assimilation has been the leading approach, according to which minority groups have to give up their own characteristics and adopt the normative values of the core groups in order to be accepted and acknowledged. Alexander refers to a second way as hyphenation, which means that out-groups may maintain certain characteristics of their own culture, provided that they agree on the core group's hegemony.

Alexander refers to the third principle as multicultural incorporation. According to which different groups share the basic values of society, but each group retains the qualities that are specific to its culture or history. In this approach, there is both reciprocity and a curiosity about the contributions of other cultures, regardless of whether the starting point comes from the core group's culture or the minority culture.

Differences and different groupings' specific contributions are seen instead as a resource and an act of solidarity in a multicultural society.

If out-groups committed themselves to the moral discourse and legal ground rules of the civil sphere, might they be allowed to retain some of the distinctive cultural beliefs and practices initially considered foreign to the traditions of core groups? (Alexander, 2013, p. 532)

In the above-mentioned example from basketball—in which the clothing code has been changed slightly since it does not affect the way the game is played—could, according to Alexander's ways of incorporation, be seen as a transmission from the assimilation to a light hyphenation mode.

Sport and Democracy in Sweden

The sports movement in Sweden presents itself as a voluntary democratic popular movement based on values such as democracy, gender equality, everyone's right to participate, respect for others and volunteering, to name a few (see Chap. 2). The structure of the SSC consists of building blocks of sports clubs. Each member of a club has the right to exercise influence, both by participating in the association's annual meeting and by the voting procedure for the club's decision-making body. Everybody is also able to write proposals and hence to seek to influence activities in a certain direction. Influence is also exercised through elected representatives all the way from the individual sports club up to the General Assembly of the SSC.

The Swedish sports movement is thus based on a conception that is commonly labelled representative democracy. Decisions are made by representatives, who need to possess skills, such as communicative and argumentative competence, and to be well-informed on both systemic issues and the opinions of those they represent. The sports movement, in turn, reflects how the public democratic system in Sweden is designed. Influence is exercised through representatives, and citizens vote for their preferred political party/representatives, in line with their political perception.

According to the general policy document of the sports movement, 'Sport wills' (SSC 2009), which states the values that are supposed to permeate Swedish sports, the movement is expected to be open to everyone 'regardless of nationality, ethnic origin, religion, age, gender or sexual orientation, as well as physical or mental conditions' (p. 19). Everyone should also be involved in the decisions that shape their practice. Furthermore, participating in sport is expected to be part of democratic education, in which each member 'can influence by taking responsibility for him- or herself and his or her group, both through a democratically organized meeting form and in the daily training and competition' (p. 14). This is in line with the expectations of the Swedish government and the rationale behind government funding (Prop. 1998/99:107, p. 37).

The potential for developing democracy through participation in sport is thus part of the political vision and expectations. According to the policy document, there are two sides to democracy. On the one hand, there is the democratic organization in accordance with representative democracy and everyone's right to vote and, on the other hand, all individuals have the right to participate and to exert influence over their own practice (SSC 2012). Thus, given that 3.1 million of Sweden's 10 million citizens are members of sports

associations (SSC 2016), expectations that the sports movement should contribute to the democratization of society are substantial.

On the basis of a categorization made by Warren (2001) of the democratic potential of non-governmental organizations, Seippel (2015) has drawn certain conclusions on the possible contribution from voluntary sports associations. According to Warren, the potential is related not only to the development of various forms of individual and social skills, such as critical thinking and democratic values, but also to the ability to communicate by presenting and arguing for one's own opinion. The social arena of sports can also contribute to a sense of belonging to a community within the framework of the public. Furthermore, a sports association can exert political influence on various matters as the organization can give legitimacy to its members to act vis-à-vis different institutions, the sports association, accordingly, becomes an arena for influence.

Seippel's conclusions when examining Scandinavian sports associations are that the role they can play is primarily based on a participatory democratic perspective, in that they:

provide some competence and experience of what autonomy can be, and experience of participation in social processes that can provide a useful basis for a more conflict-oriented action. Sports can also be unifying and contributing to a common identity, again as a basis and condition for dealing with more conflicting issues. (Seippel, 2015, p. 23, the authors' translation)

However, there are doubts about the extent to which this democratic potential is actually realized in Sweden. As described in Chap. 2, Swedish youth seem to be choosing the organized form of sports associations—local sports clubs—less and less. The older they become, the more likely they are to choose activities with a greater degree of freedom than those offered by organized sports clubs. Club membership is also related to socio-economic conditions. Young people with a strong socio-economic background are more likely to participate in sports clubs than those belonging to vulnerable socio-economic groups. Boys are more likely to participate in sports clubs than girls, while girls are more attracted by cultural-based associations. Girls with a foreign background form the group least likely to be part of an organized association (Blomdahl et al. 2014).

Among those involved in sports associations, few members actually practise democracy by being members of a board. The vast majority of board members are men above 40 years of age, while very few are below 25, or are women. Those clubs that succeed in engaging young people and women on their boards differ from the main characteristics of Swedish sports clubs in that they attract more women and more foreign-born participants. In one sense, the boards of these clubs better reflect both the active participants and the Swedish population regarding sex, age, education and background than do general sports clubs (SSC 2016).

To what extent participation really leads to the development of democratic values can also be questioned. The results of a study by Abdelzadeh, Hamnå and Lundberg (2015) indicate that those who participate in sports clubs are those who are already socially aware. There is also weak empirical support of the conviction that members' abilities to feel trust and tolerance towards others increases as a result of participation in a sports club's activities. It should be noted that in this study, as in other studies based on quantitative

measures, the black box phenomenon occurs. Participation in a sports club constitutes the independent variable, while the effect variables measured, such as attitude and the extent to which one continues to exercise and/or be a member of the club, are related to participation, no matter what actually goes on in the club. The content of the black box thus needs to be explored and highlighted. It is what actually goes on in sports practice that is crucial if it is supposed to lead to change or development. To attract new categories of young people, existing practice and values need to be challenged (Gerrevall 2007; Gerrevall et al. 2012; Hedenborg et al. 2012).

Social Communities

Sports clubs are the foundation of the Swedish sports movement. There are, however, other community forms that may be more or less solid, since social communities can be built from a variety of factors. Brint (2001) distinguishes between geographical conditions and actual choice as a first basis for an affiliation. It is possible to belong to a community as a consequence of living within a specific area. A city, a neighbourhood or a geographic area with a boundary designed by nature are examples of such grounds for a community. One may also be part of a community as a result of actively choosing to participate. The attraction may be the content of the activities or other members of the community.

Given these conditions, affinity and meaning are provided through the core or subject of the activities in the community. The rationale can be based not only on activities such as sport, religion or ideology, but also on the wish to belong to a social context such as a gang. You can join a sports club through a conscious choice, but you can also become a member as a consequence of the club organizing individuals living in a particular area. You can participate in a church community organized in the neighbourhood, or you can join a political association whose physical location lies elsewhere. Communities can then assume different forms. The non-profit association is a form based on volunteering and everyone's right to participate. By being a member of a sports club, the right to exert influence is included—each member having one voice—as are certain obligations in accordance with the statutes governing the club's activities.

Gangs make another form of community, whose norms for governing activities are less explicit. Sometimes they can adopt a structure similar to that of a community, as in the case of motorcycle clubs, but because they do not receive state funding, there is no requirement for a democratic structure. Whatever form, these social communities can be more or less firm and vigorous, depending on the intensity of the interaction and the bonds that are established between its participants. Seippel (2005) and Østerlund and Seippel (2014) distinguish between strong, mediated, pragmatic and weak communities. The strong community is based both on the intensity of interaction and on deeper social ties between participants in the community. The mediated community is based on strong social ties, while the intensity of real life interaction can be significantly lower. The pragmatic community is characterized by the participants interacting to meet their intentions of participating in the community but without developing personal relationships with other participants. The fourth and weaker type, ultimately, involves both weak emotional ties between the participants and sparse interaction.

Østerlund and Seippel (2014) applied this categorization in their analysis of Danish sports clubs based on voluntary participation and the conditions for contributing to social inclusion. They found that a number of factors influence the vigour and firmness of the communities, such as club size, educational capital, the nature of the sport and the number of years that participants have belonged to the association. A conclusion that can be drawn is that there seems to be no clear relation between background variables and the nature of the community, but that every community needs to be understood on the basis of its premises.

We now turn to presenting and discussing our empirical cases. One can be characterized as a mediated community, based on strong social ties, but lacking formal ingredients such as a board and statutes regulating interaction. Instead, it is very informal but based on certain agreed conditions, with football as the content of practice that holds its activities together. The other case is built around a conventional sports club that extends its mission by becoming the centre of a geographically delimited society.

Two Empirical Cases

Two cases have been chosen to illustrate social entrepreneurship in various forms. Case 1 concerns a responsible social entrepreneur starting outside formal structures and working her way across the boundaries to the formal system. Case 2 starts from inside the frame of a formal sports club but challenges the boundaries of what is expected of it in relation to other actors in society. We discuss the aspects that we consider especially relevant from a democratic perspective, which may cause some overlapping or repetition of what has been said earlier in Chap. 5.

Case 1 – Football for Integration

The first case is based on social activities involving a certain form of football played regularly by young women originating from different countries. The young Somali entrepreneur began without any knowledge of how the system worked but with the ambition to engage girls and young women in physical and social activities based on football. In this way, she and her peers came to cross boundaries between different conceptions of football, between various norm systems, between physical and social obligations, and between institutions, which resulted in various conflicting situations.

The community and social context was developed to some extent in the area where most of the young girls live. The proximity to the activities and a sense of security have been important factors in enabling the girls to participate. While the open, permissive and flexible organization makes the girls feel included in the activities.

Østerlund and Seippel (2014) refer to this in terms of a mediating community built on strong social ties, while the interaction intensity may be lower. What unites these girls is that they want to play football, and hence sport is central to the social community created. As for the intensity of attendance, the structure is flexible and loose because of the girls' different living conditions. The organization has got girls of other ethnic origins taking part in the activities—which is an area where the Swedish sports movement has been less successful (Blomdahl et al. 2014).

On an overarching societal level and within the framework of the National Sport's Confederation, everybody is entitled to participate in established sports associations. However, this does not automatically mean that these girls find their way to the activities, let alone enable them to exercise genuine influence. The football project has worked hard on different levels and has used entrepreneurial methods to create the conditions for participation and inclusion. As a result, an organization has emerged that has succeeded in recruiting young girls of different ethnic origins.

Recognition on the first level – in the private sphere – was from their perspective historically based on the premise of incorporating the norms and values that the families carry with them from their original culture. These norms could, for example, refer to the subordination of women and to their position in the family and in society, or to the notion that women should not decide on their own whether they want to take part in sport or not. Recognition could also mean supporting young women who want to practise a sport with others in the context of a social community. Initially, the activities and the girls' participation needed to be accepted by the families.

Before the project started, some of these girls had moved primarily between home, school and the shops. Through the social entrepreneur organizing outreach activities and knocking on doors, the girls were thus offered a new form of activity and participation in society. During talks, solutions were found to most of what were initially viewed as obstacles (cf. normative conception of democracy). These might concern, for example, how to get to the facilities on their own, fear of language barriers, or the norms for what activities a girl or boy should engage in. According to the project leader, since the leaders themselves had been through similar phases with their families, their knowledge was a strength in these encounters.

I know that most families want their children to succeed, that they should be given a chance and a good life. I tried to explain that this is one way of getting out, getting to know new people, making themselves stronger as human beings. While talking we tried to find different solutions to enable the girls to take part, ranging from organizing smaller groups that met and walked to the facilities together to allowing their mothers to accompany them so that they, too, would get more knowledge about this type of activities.

The next level of recognition takes place within the broader social community, which then entails admission to a social or cultural community. The social community may be an association such as a sports club or an organized activity, in which historically established norms and values govern how to act within the community. Allowing all members to take part in a community and offering them the chance to act and exercise influence is then a prerequisite for being characterized as a democratic community.

The ensuing dimension is the sport activity conducted and the way they open up the way for participation and social community by recognizing the conditions the girls start from. Even this has meant daring to be creative, stretching boundaries and challenging. Within the framework of the project several of the cultural norms of sport and football have been loosened. The organization is not a traditional sports association with membership, administration and so on, but one that builds on the logic of spontaneous sport. There are no external requirements of regular attendance or fees, and the girls are allowed to wear whatever clothes they wish. The activity neither builds on football regulations, nor on contexts, but more on physical exercise,

social belonging and the possibility of strengthening self-confidence and self-esteem. According to the girls' own descriptions, the social values they develop and acquire through sport include getting to know others, daring to talk and listen to them, making their own voices heard and arguing for their point of view. Within the framework of the overarching rules and values jointly created within the group there is ample space for variety, and a great deal relates to mutual respect. By recognition and openness, the prerequisites for participation and decision-making have become part of the sport and training activities.

We have never taken for granted what I want. We have created our rules together, that's the idea. The question is how to have fun together. Everybody makes proposals. We have different ways of working. We sometimes take a vote, because they have to learn that sometimes the majority wins and you can't always have your will, but on the other hand you always have the right to make a proposal and then to vote. (The social entrepreneur)

Football isn't just sport – football is community. We created our own rules. Not football rules. If you break a football rule, you break the game. If you break a rule with us, you break the community.

The chance of having an influence is always central to the organization, even though it may take slightly different forms. The previous quotation shows how forms of representative democracy are always present. The girls also encounter another form of more normative democratic schooling.

I was so unsure to begin with. I didn't dare to open my mouth. Now I don't understand that. In various situations someone went around and asked everyone in the team what we thought. This is the way we still work. It may be anything from what kind of music we should have when we play football to how to get more girls to join. (Participating girl)

Within the project framework, a long-term plan was developed for how to get the girls to develop their ability to make their voices heard, to be able to both argue and agree on various things. In a multicultural society recognition is the core issue for the possibility of participation. To be able to develop one's ability to influence requires a context that allows it.

At the macro level, it becomes crucial which mode of social incorporation is at hand, and whether an individual from a specific social community is given the opportunity to act on equal terms with individuals from other social communities. If sports activities are seen as a subculture within the framework of society, then the Football for Integration project has demonstrated what Alexander (2013) would call multicultural incorporation. The organization contains a few overarching central values for taking part related to what is okay or not okay. These values include showing mutual respect, not destroying anything and not hurting anyone. However, there are no sport-related norms for what the football activities should be like or how they should be conducted. There are no demands on a special type of training, just a matter of having fun, relaxing, being together and playing football.

It's about scoring goals, but it's not a football match where we count the goals in order to get a result. It's not about winning or losing, it's about having fun just for the moment. (The social entrepreneur)

It also includes openness to different individuals and different cultural interests, skills and requirements. The central driving force of the entrepreneurship is to develop the organization in both form and content by paving the way for further participation and influence for a larger group of girls. As this organization with its entrepreneurial approach has used sport as a means to achieve social goals, the question remains whether it will also contribute in the long run to giving these girls the opportunity to act on equal terms in other social communities.

Case 2 – The Sports Club on the Island

The second case concerns a small community situated on an island separated from the mainland, with a sports club functioning as a social entrepreneur. A micro society has been formed, with basic functions such as childcare, school, healthcare and public transport, in which the sports club acts as a democratic agent. Challenging the traditional conceptions of the role and mission of a sports club brings people together and creates conditions for communication and democracy within the community. The population of the island runs the risk of becoming isolated and excluded from the mainland community, with the result that people will move from the island. Instead, the sports club has mobilized the whole micro society to create a good life for the islanders.

An example of this mobilization can be seen in the fact that a majority of the island's population are members. Additionally, about 60 also have some form of leadership assignment within the club, as a member of the board or a committee or as a leader. However, this group of people differs from the general trend within the Swedish sports movement (SSC 2016) in that it reflects the island's population regarding age, sex and socio-economic background.

There is also a specific challenge involving social incorporation, since the island contains a special residential home for young boys who have been placed there on account of substance abuse, criminal activity and violent or disruptive behaviour. Some of these boys play football or participate in other activities organized by the sports club. According to the three levels of social incorporation and recognition previously described, the main dimensions of recognition involved here are social ones. The common unifying variable is the geographically delimited area of the island, which can be characterized in Seippel's (2005) terms as a strong community in which every citizen is recognized as a resource. Within this dimension, social integration could be characterized, as in Alexander (2013), as multicultural incorporation.

Some of the boys in the residential home had been engaged in the sports movement but left for various reasons and are given a new chance to participate in sport. Before they can take part in the activities, the boys need to adopt some of the normative values in society, such as stopping taking substances. This kind of assimilation is enforced by the residential home and not by the sports club. Hence, to gain access to the club, the boys must not be considered a danger to themselves or others. However, from the sports club's perspective, the boys are, in the terms of Honneth (2014), recognized as equals with regard to the other participants and are thus given admission to a social community in which they can both act and interact to develop and be rehabilitated. The club's recognition of the boys as equals can also be viewed as an aspect

of multicultural incorporation (Alexander 2006). The boys are free to be themselves within the sports club, regardless of previous mistakes, history or culture.

The sports club's importance to the participating boys is emphasized by a representative from the centre who states that 'the club and its members welcome the boys with open arms'. The club consequently plays a vital role in their rehabilitation. Since the boys are exposed to both assimilation and multicultural incorporation, it is more appropriate to talk about their incorporation into society as a form of what Alexander (2006) calls hyphenation. In this particular case (collaboration) sport is truly used as a means to get the boys back into society. Besides the social aspect, this collaboration also contains some 'entrepreneurial' and financial values. Its inclusive work enables the club to rent the residential home's sports hall and it also receives an annual collective fee for training the boys.

Given that the sports club has a majority of the islanders as members, it can thus play a significant role in the community. The location and the club's inclusive attitude towards its context (e.g. members, tourists and young boys with psychosocial problems) makes it an important actor, which can thus be compared with Østerlund and Seippel's (2014) thoughts about what characterizes a strong community. A great many members have grown up with the sports club and, as this is the only one on the island, it and its members have become a natural part of their life (i.e. with deep social ties). In this particular case it could be argued that the indication of Abdelzadeh et al. (2015), that those who participate in sports clubs are the ones who are already socially aware, might be more nuanced. The question is, is it possible to identify whether participants in sports clubs become more socially aware if they are 'born' into the club?

However, apart from the geographical location, the strong social community is also characterized by intense interactions, in a communicative and participative sense (e.g. the number of members in relation to the island's population). One of the chairmen articulated that information and real opportunities to influence everyday life constitute a central theme for the club, reflected in its multifaceted business and range of activities. It seems natural to view its democratic approach as deliberative. If a member has an idea, the club will listen and willingly discuss it. Decisions are made on the basis of the arguments behind the ideas. If an idea receives support, it will be implemented in the near future (e.g. through new activities, investments or leadership training). As a result of discussions and the sports club's role on the island it has now invested in the building of a new and much bigger club house including, for example, a lounge room and a new gym and exercise room. These new facilities will, according to the sports club, function as a place where people can meet and socialize.

Additionally, the club takes responsibility for the island at large. Consequently, it not only recognizes its members, tourists and others but is itself recognized by the municipality for its work. From the municipality's perspective, it is important to support the island and other rural areas to make them attractive for people to visit and to live in the countryside. In this particular case, the sports club cannot be ignored, due to its size and wide range of activities. Given all this, and considering the sports club's location, it is also possible to argue that Brint's (2001) categorization of various reasons for joining a social community is unnecessary in this case. Instead, it can be claimed, albeit slightly drastically, that the sports club is the island.

This case has illustrated a social entrepreneurial sports club and its role as an important actor that functions as a democratic agent on the island. In combining the two terms ‘social’ and ‘entrepreneurship’, the club has created a multifaceted business whose characteristic is that there should be something for everyone, and that the primary goal is not to win or compete but to bring people together, regardless of age, for instance. With its great number of members, and by challenging the traditional conceptions of a sports club, the club has mobilized this micro society. This has been made possible thanks to the club’s organization and governance and by utilizing a mix of democratic approaches, both representative and normative, in which the sharing of information and the openness to new ideas are important. One result of the openness to new ideas has been that the sports club has received revenue from its collaboration with the hotel and conference centre, at the same time succeeding in saving the hotel from possible bankruptcy. Whether new ideas are to be implemented depends on the supporting arguments. The willingness to discuss, for instance, the club’s organization and activities is an important feature of the club’s everyday life. Another characteristic illustrating the club’s openness and democratic approach is its incorporation and recognition of the boys from the special home, who are treated like everyone else on the island—whether members or tourists—recognized as equals and as a resource for the community.

Conclusion and Discussion

We have thus presented two different social entrepreneurs using sport as a means to achieve various social goals. The cases were chosen primarily to illustrate one of our five theses concerning social entrepreneurship and sport, namely, democratic fostering of the sports movement as a social good. One case involves a young woman and her quest to help newly arrived young girls, whereas the other is based on a sports club that strives to be a social meeting place where everyone is welcome. They both cross different sectors of society, and neither is doing it for profit. By discussing these cases, we have added a dimension to the ‘social’ aspect of Peterson and Schenker’s (see Chap. 4) earlier elaboration of the concept of social entrepreneurship in sport.

More specifically, our two cases illustrate various aspects of the relation between social entrepreneurship, sport and democracy. By bringing girls together through football, which would otherwise be a totally foreign or alien practice for many of them, and by allowing them to create their own version of football, many benefits can be achieved. Not only do the girls become engaged in a physical activity, which is good for their health, but they also become members of a community of practice in which they can develop skills that are important for them as members of democratic society at large. They communicate, argue and learn to respect one another as equals in society. Referring to Seippel (2005), strong ties are built between the members of the community. In sum, they develop important democratic skills and create a safe belongingness within a community built on strong ties.

The second case illustrates other aspects of these relations. Boys from a special residential home, where they have been sentenced to institutional care on account of earlier criminality or drug abuse, are given the chance to play, for instance, football in the local sports club. They are recognized and treated with respect—naturally with the conditions that they adapt to the regulative and normative foundations that prevail in

football practice. Using Alexander's term, a sort of hyphenation is in play. Their earlier history is acknowledged without turning it into an obstacle to becoming a member of the new community. They do need to adopt the rules and regulations that society is built on—which is actually part of the institutional treatment. The sports club also acts as an agent for democracy. It engages people that would otherwise not be attracted to sport by developing and providing various activities that bring people on the island together. It also practises deliberation, even with a foundation built on representative democracy. People are invited to take part, to communicate and discuss the content and direction of the practice.

Both cases contain critical aspects. The step further to the macro level, according to Heidegren (2009), is a challenging step for both. The social entrepreneur in the first case has crossed boundaries in order to establish the conditions for providing these football experiences for the girls. Still, the next step, involving the need to be recognized on a society level, is a difficult step for an individual entrepreneur to take. She requires back-up from other forces, or otherwise it may end up as just a football practice that provides meaning as a free space in society. The girls need to extend their social belongingness to other contexts and other communities, where they can make use of the skills developed in the smaller football community. This extension depends on the strong ties that exist between the various members in the smaller community, at the same time it means challenging those same ties. A condition for social incorporation is not only recognition but also an individual competence to move between various contexts and communities. This is easier if you are not alone, if your experiences are recognized and if you have developed certain communication skills.

The challenge in the second case is connected to the ties between the island and the mainland. For the boys coming from the residential home, this is a difficult step to take. They cannot expect to find a future on the island where they can make a living, so most of them must go back to their home communities. This step, in turn, depends on close cooperation between various actors in society, such as school and social authorities. The sports club can provide contacts to football practice in other clubs, but the success of this step is substantially a matter for other agents.

For the sports club, the entrepreneurial force is focused on establishing strong ties within the island community and on providing a practice and business that is attractive to various actors on the mainland. The relation to the conference centre is an example of such an initiative. The entrepreneurial force must also be directed towards establishing political ties with mainland communities. By engaging the members in a deliberative practice, these ties do not depend just on individual entrepreneurs acting for their members. Instead, many participants can act in various areas to establish ties to other actors and thereby provide a secure base for future practice and a good life for the island's citizens.

Both cases also challenge the conception of the meaning of sport, here illustrated by football. The idea of football is especially challenged by the girls, who have developed their own idea of what it is like. There is no specific sporting activity with established norms into which the girls have to be assimilated. There are no prerequisites for special types of exercise, games or structures. There is great openness towards different needs, experiences and interests. There are no requirements, such as regular attendance or specific clothes. It is both competitive and social. The competitiveness is at hand just during the game, and there are no

consequences in terms of losing or gaining a position in a series system. Since the results are of no importance, there is also no need for topping, or letting only the best girls play, in order to win the game. All girls have the right to participate.

When sport challenges its own logic, it opens itself up to social incorporation. The sports club on the island is, however, part of the football series system, which illustrates another challenge. If the ambition to win and to climb the series ladder starts to dominate, then the social values could become less prominent. This could be negative for the boys at the residential home. The contrasting ideas of winning games and a position in the football series would counteract providing the boys at the residential home with a second chance in life, which could create a challenging situation for the board. Then there is a real need for a true social entrepreneur.

Finally, questions about the relationship between social entrepreneurship and democracy naturally include whether it is really 'social' if citizens, participants and members of communities or organizations only get to vote and make their voices heard on occasions that are separate from everyday life? Or must this vertical distribution of power be levelled to a more horizontal way of distributing influence and power? If the answer to the last question is yes, this means that a representative approach to democracy is not sufficient. Instead, and firstly, it is important to give people access to these communities, no matter what. Without access, democratic development and potential social incorporation into society cannot occur. Secondly, in accordance with normative conceptions of democracy, everyone should be both recognized and included in the decision-making on an everyday basis. Only then, we argue, is it possible to achieve democracy as a way of life.

References

- Abdelzadeh, A., Lundberg, E., & Amnå, E. (2015). En arena för tillit och tolerans? [An arena for trust and tolerance?]. In *Föreningen, jaget och laget: 7 perspektiv på idrottens demokratiska effekter* [The association, the self and the team: 7 perspectives on the democratic effects of sport] (pp. 27–46). Stockholm: Centrum för idrottsforskning.
- Alexander, J. C. (2006). *The civil sphere*. Oxford: Oxford University Press.
- Alexander, J. C. (2013). Struggling over the mode of incorporation: Backlash against multiculturalism in Europe. *Ethnic and Racial Studies*, 34(4), 531–556.
- Blomdahl, U., Elofsson, S., Åkesson, M., & Lenheden, L. (2014). *Segrar föreningslivet? En studie av svenskt föreningsliv under 30 år bland barn och unga* [Do the associations win? A study of Swedish associations for 30 years among children and young people]. Stockholm University: Ung livsstil, No. 15.
- Brint, S. (2001). Gemeinschaft revisited: A critique and reconstruction of the community concept. *Sociological Theory*, 19(1), 1–23.
- Dahl, R. (1989). *Democracy and its critics*. New Haven: Yale University Press.

- Defourny, J., & Nyssens, M. (2010). Conceptions of social enterprise and social entrepreneurship in Europe and the United States: Convergences and divergences. *Journal of Social Entrepreneurship*, 1(1), 32–53.
- Englund, T. (1999). Den svenska skolan och demokratin: möjligheter och begränsningar [Swedish school and democracy: opportunities and limitations]. In *Det unga folkstyret* [The young people's government] (pp. 13–50). Forskarvolym VI i Demokratiutredningen, SOU 1999:93. Stockholm: Fakta Info Direkt.
- Englund, T. (2000). *Deliberativa samtal som värdegrund—historiska perspektiv och aktuella förutsättningar* [Deliberative conversations as fundamental values—historical perspectives and current conditions]. Stockholm: Skolverket.
- Fraser, N. (2003). Social justice in the age of identity politics: Redistribution, recognition and participation. In N. Fraser & A. Honneth (Eds.), *Redistribution or recognition? A political-philosophical exchange*. Verso: London/New York.
- Gallie, W. (1955). Essentially contested concepts. *Proceedings of the Aristotelia Society*, 56, new series, 167–198.
- Gerrevall, P. (2007). Ett handslag för demokratisk utveckling [A handshake for democratic development]. *Svensk idrottsforskning*, 16(3/4), 47–49.
- Gerrevall, P., Fahlström, P. G., Hedberg, M., & Linnér, S. (2012). Ett lyft under varierande villkor [A lift under varying conditions]. *Svensk Idrottsforskning*, 21(1), 55–59.
- Habermas, J. (1996). *Between facts and norms. Contributions to discourse theory of law and democracy*. Cambridge: Polity Press.
- Hedenborg, S., Jonasson, K., Peterson, T., Schenker, K., & Tolvhed, H. (2012). Fler stannar men färre börjar [More stay, but fewer begin]. *Svensk Idrottsforskning*, 21(1), 51–54.
- Heidegren, C. (2009). *Erkännande* [Recognition]. Malmö: Liber.
- Honneth, A. (2000). *Das Andere der Gerechtigkeit: Aufsätze zur praktischen Philosophie*. 1. Aufl. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- Honneth, A. (2003). *Erkännande: praktisk-filosofiska studier* [Recognition: Practical-philosophical studies]. Göteborg: Daidalos.
- Honneth, A. (2014). *Freedom's right: The social foundations of democratic life*. New York: Columbia University Press.
- Lundström, M. (1999). Demokrati i skolan [Democracy in school]. In *Det unga folkstyret* [The young people's government] (pp. 51–120). Forskarvolym VI i Demokratiutredningen, SOU 1999:93. Stockholm: Fakta Info Direkt.
- Oscarsson, H. (2003). Demokratitrender [Democracy trends]. In H. Oscarsson (Ed.), *Demokratitrender* (pp. 7–29). Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs Universitet.
- Østerlund, K., & Seippel, Ø. (2014). Does membership in civil society organizations foster social integration?: The case of Danish voluntary sport organizations. *Journal of Civil Society*, 9(4), 391–413.

- Pallin, C. (2015). Idrott och föreningsdemokrati? [Sport and democracy in associations] In *Föreningen, jaget och laget: 7 perspektiv på idrottens demokratiska effekter*. Stockholm: Centrum för idrottsforskning.
- Prop. 1998/99:107. *En idrottspolitik för 2000-talet: Folkhälsa, folkrörelse och underhållning* [A sports policy for the 21st Century: Public health, People movement and entertainment]. Stockholm: Fritzes.
- Seippel, Ø. (2005). Sport, civil society and social integration: The case of Norwegian voluntary sport organizations. *Journal of Civil Society*, 1(3), 247–265.
- Seippel, Ø. (2015). På vilka sätt kan föreningsidrott ha demokratiska effekter? [In what ways can organized sports have democratic effects?]. In *Föreningen, jaget och laget: 7 perspektiv på idrottens demokratiska effekter* (pp. 15–24). Stockholm: Centrum för idrottsforskning.
- SOU 2008:59. (Swedish Government Official Reports). *Föreningsfostran och tävlingsfostran. En utvärdering av statens stöd till idrotten. Betänkande från Idrottsstödsutredningen* [Club fostering and competition fostering. An evaluation of state support to sport]. Stockholm: Fritzes.
- SSC. (2009). *Idrotten vill: idrottsrörelsens idéprogram* [Sport wills: Aims and guidelines for the sports movement]. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- SSC. (2012). *Sport in Sweden*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- SSC. (2016). *Idrotten i siffror* [Sport in numbers]. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Warren, M. E. (2001). *Democracy and association*. Princeton: Princeton University Press.

4

Networking as a cornerstone within the practice of social entrepreneurship in sport

Daniel Bjärsholm^{a,b}

^aDepartment of Sport Science, Linnaeus University, Växjö, Sweden; ^bDepartment of Sport Science, Malmö University, Malmö, Sweden

ABSTRACT

Research question: The aim of this study is to understand and discuss how networking can be manifested in a sport organisation characterised by social entrepreneurship.

Research methods: The qualitative data on which this study rests consists of seven semi-structured interviews (totally, ca. 600 minutes). Some interviewees were members of the organisation in question, while others represent various partner organisations. Supplementary data was added in the form of various written sources (e.g. annual reports).

Results and Findings: The social entrepreneurial sports organisation's networks encompass many actors from all societal sectors, and the networks themselves may assume many forms (e.g. social, institutional and reputational), as may the character of the cooperation involved. The study shows that several of the networks are characterised not only by a common desire to attain a win-win situation but also by mutual dependency. Through its use of networks, the organisation has reduced its dependence on financial support, a dependency which otherwise tends to burden social entrepreneurial organisations. Thus, the networks enable the organisation to continuously develop its social ambition to improve people's social values through participation in a wide range of sporting and outdoor activities.

Implications: This study contributes to a broader understanding of the significance of networks. The results indicate that it is necessary to consider other network types than solely social networks. Besides this, practitioners can transfer a number of the networks described to their own organisations. Consequently, the study constitutes a potential source of inspiration for sports organisations.

ARTICLE HISTORY

Received 14 December 2017

Accepted 6 November 2018

KEYWORDS

Networks; relational mix; social responsibility; sports organisations; welfare triangle

Research has shown that organisations engaged in social entrepreneurship encounter difficulties in creating sustainable businesses. Among the reasons for this difficulty is the organisational form (Austin, Stevenson, & Wei-Skillern, 2006; Yitshaki, Lerner, & Sharir, 2008), the choice of which can be decisive for an organisation's access to loans, donations, support and contracts (Hines, 2005). An additional problem is that the

CONTACT Daniel Bjärsholm daniel.bjarsholm@mau.se Department of Sport Science, Malmö University, Malmö SE-205 06, Sweden

© 2018 The Author(s). Published by Informa UK Limited, trading as Taylor & Francis Group

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>), which permits non-commercial re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited, and is not altered, transformed, or built upon in any way.

social objectives of these organisations may be questioned due to their economic activities (Moizer & Tracey, 2010). Other problems include that investments in social entrepreneurial organisations are often short-termed (Austin et al., 2006), uncertain (Weerawardena & Sullivan Mort, 2006), and that few organisations generate significant incomes through the sale of goods and services instead of relying on grants and donations (Bacq, Hartog, & Hoogendoorn, 2013; Foster & Bradach, 2005).

Research argues, however, that networks are an important contributory factor in the successful establishment and further development of social entrepreneurial organisations (Austin et al., 2006; Sharir & Lerner, 2006; Spear, 2006; Weber & Kratzer, 2013; Yitshaki et al., 2008). The focus has, in particular, lain on social networks and capital (Sharir & Lerner, 2006; Spear, 2006; Yitshaki et al., 2008; Westlund & Gawell, 2012). Although research (Weber & Kratzer, 2013) has highlighted networks and networking as something of a prerequisite for organisational survival and success, Phillips, Lee, Ghobadian, O'Regan, and James (2015) show in their research review that social entrepreneurs have difficulties identifying and developing relevant networks. The same review also suggests that research into networks and networking must become more empirical (with a qualitative focus) in terms of the roles which actors in a network can play for these entrepreneurs (see also Hoang & Antoncic, 2003; Jack, 2010; Nicholls, 2006).

In this paper, the concept of social entrepreneurship is understood differently from that of corporate social responsibility (CSR) in terms of the organisations' primary goals and handling of profits (Huybrechts & Nicholls, 2012). In corporations – or sports organisations – conducting CSR, the social mission is subordinated to either financial profit or sporting results (Peterson & Schenker, 2018a). Additionally, the concept also differs from that of a traditional voluntary organisation in the way it operates and finances its business (Trivedi & Stokols, 2011). Social entrepreneurial sports organisations can, for example, be organised in sectors other than the voluntary sector (Austin et al., 2006; Peterson & Schenker, 2018b). The traditional non-profit voluntary sports organisation tends to primarily focus on a specific sport and on sporting success (Peterson & Schenker, 2018a; Skille, 2011; Stenling & Fahlén, 2016) rather than on being either innovative or striving to bring about social change. Thus, compared to a CSR initiative or a voluntary sports organisation, a social entrepreneurial organisation deals exclusively with social responsibility.

Against this background, Visingsö AIS, a Swedish club, represents an interesting case of a sports organisation that has managed to develop a sustainable form of social entrepreneurship. The goals of the continuously developing organisation are primarily social, which can be seen in both its practice and policies. The club offers, for instance, a wide range of non-competitive sporting activities for everybody, including youths from a local detention centre, while simultaneously constructing a new clubhouse that will work as a social meeting place. To achieve this, Visingsö AIS arranges income-generating activities in cooperation with a number of different partners. The aim of the present study is to use the case of Visingsö AIS to understand and discuss how networking can be manifested in a sports organisation characterised by social entrepreneurship. By empirically focusing on this state of affairs, it is possible to learn from the way and with whom a social entrepreneurial sports organisation can network in order to overcome the difficulties that exist in creating sustainable businesses. This study thus contributes to the somewhat spartan body of research that exists into social entrepreneurship and networking in general (e.g. Nicholls, 2006; Phillips et al., 2015) and to the progressing field of social entrepreneurship in sport in particular (Bjärsholm, 2017).

Initially, the theoretical framework and methods used in this study will be presented, followed by the results obtained. A concluding discussion elaborates upon the study's contribution to the field of research along with its limitations and opportunities for further research.

Theoretical framework

Social entrepreneurs exist in a blurred organisational realm between the state, the market and civil society (Austin et al., 2006; Dees & Anderson, 2003). From within this realm, the entrepreneurs form relations with numerous actors (e.g. voluntary organisations, governmental authorities and commercial companies). The exact nature of this established interaction is both context-specific for each entrepreneur (Hoang & Antoncic, 2003) and of considerable importance, since organisations are considered to be 'constrained by their relational capability, i.e. the capability to establish, maintain and develop relationships' (Lechner & Leyronas, 2009, p. 658). It is necessary to pay attention not only to encompassing structures but also to the entrepreneurs' inner perspectives to fully comprehend the often complex networks in which organisations participate (Jack, 2010).

Although an extensive network is often viewed as a key to an organisation's success (Brüderl & Preisendörfer, 1998; Weber & Kratzer, 2013; Zhao & Aram, 1995), there are also studies which have shown that network type pluralism is of consequence (Lechner & Dowling, 2003; Lechner, Dowling, & Welp, 2006). Lechner and Dowling (2003) and Lechner et al. (2006), for example, have indicated that commercial organisations utilise network types other than solely financial networks to achieve their goals. These differing types of networks form what the authors refer to as 'the relational mix'. Inspired by Lechner and Dowling (2003) and Lechner et al. (2006), this study will use the following types of network to understand and discuss those surrounding the sport organisation in question, namely, social, reputational, co-opetition, marketing information and institutional networks. The last-mentioned network type has been added to the original 'relational mix' in view of the notable, and critical, significance of institutional actors for social entrepreneurial organisations (Phillips et al., 2015).

Social networks, according to Lechner et al. (2006), can be defined as 'strong and active relationships with other individuals that existed before the creation of the firm' (p. 520). Typical relations within the social network category are those between an entrepreneur and family members, friends and previous work colleagues. Given that social networks comprise those relationships which entrepreneurs have formed prior to the creation of the firm, relations formed after this point belong to networks of another character.

The enhanced reputation obtained via cooperation with established and well-reputed partners can benefit an organisation in various ways. A *reputational network* is formed when an organisation, through cooperation, gains legitimacy and sparks interest, which can then be used for marketing purposes or for gaining entry into a specific market. The reputation attained can therefore generate measures of both economic and social trustworthiness (Austin et al., 2006; Lechner et al., 2006). In return for this reputational boost, the organisations must offer something in exchange, albeit the exact nature of this exchange may vary widely (Lechner & Dowling, 2003).

A *co-opetition network* is one where an organisation cooperates with a competitor. Although the nature of this cooperation may vary (e.g. Bengtsson & Kock, 2000), it is

common that an organisation hands over projects to competitors at peak times, only to take back those projects at a later date (Lechner & Dowling, 2003; Lechner et al., 2006).

The acquisition of superior information concerning existing and/or future markets through relationships with others can also be of importance for organisational development. *Marketing information networks* develop over time, since it is only after 'the relevant others' have formed some kind of relationship to the organisation that they can make suggestions to improve the organisation or product (Lechner & Dowling, 2003; Lechner et al., 2006).

The term *institutional networks* implies formal institutional actors (e.g. government agencies) with which organisations have some form of relationship. Institutional networks can be said to represent 'relationships that can exist between a firm and publicly funded, open-access institutions (...)' One of the aims of institutional networks is to provide support functions and (...) improve business success' (Oparaocha, 2015, p. 863). Forms of support lent to organisations from institutional actors are often free of charge, since the institutions themselves are state-funded. The rationale here is that organisations which receive support reinforce certain values such as social and public health, which are looked upon by the state as beneficial.

Method

The case selection – Visingsö AIS

An explorative case study design was used in this study to mitigate the impact of lack of qualitative empirical research into social entrepreneurship and networks (e.g. Bjärsholm, 2017; Phillips et al., 2015). Basing research on a single case enables a close analysis of the organisation in question, including its network and context (Jack, 2010; Yin, 2014). This case study deals with Visingsö AIS (VAIS), an organisation that was encountered during a larger research project on sport and social entrepreneurship in Sweden. VAIS is a non-profit voluntary sports organisation situated on Visingsö, an island (ca. 25 km²) in one of Sweden's largest lakes. VAIS, which was formed in 1935, has since its inception played a significant role for the majority of the 730 islanders, as is evidenced by the fact that the organisation currently comprises around 420 members, most of whom live on the island. Around 60 of the members (i.e. 15%) have some form of additional responsibilities within the organisation, for example as committee members (Visingsö AIS, 2015). These characteristics are quite typical of the historically strong Swedish sport movement. In Sweden, a great many citizens do sport on a regular basis in sports organisations within the voluntary sector. These voluntary sports organisations are part of the Swedish Sports Confederation (SSC) and receive substantial public support from various institutional actors on welfare policy grounds (the benefit of sport for promoting public health, social integration and democracy) (Norberg, 2018). Public funding, for example, accounts for about a third of all Swedish sport clubs' revenues (Stenling & Fahlén, 2016).

At the same time, some features distinguish VAIS from other organisations. VAIS can be categorised as a social entrepreneurial sporting organisation on the basis of three criteria. First, VAIS can be differentiated from typical traditional sports organisations in that the organisation and its members do not regard (a specific) sport as a goal in itself (see Skille, 2011; Stenling & Fahlén, 2016) but rather as a means to achieving its

self-proclaimed social goals and creating a social meeting point for the islanders (see Peterson & Schenker, 2018a). In terms of sporting activities, VAIS has throughout its history demonstrated its multifaceted character by including featured sports like tug-of-war and gymnastics (Visingsö AIS, 2005). The sports and activities have changed in line with the organisation's aptitude to change in relation to voluntary sports organisations in general (Stenling & Fahlén, 2016). VAIS currently offers activities such as yoga, spinning, football and floorball. Among the sports, football is the only sport played in a competitive league context for both men and women. Other sports activities are non-competitive and open to members of all ages (Visingsö AIS, 2015), including the youths incarcerated at the local youth detention centre. The goal of this multitude of sporting activities is to provide a suitable sport for all members. In addition, VAIS aims to fulfil its social goal of 'working to improve social and physical values and cultivating sportsmanship through participation in sporting and outdoor activities' (Visingsö AIS, 2013, §1). Another example of the organisation's goals, apart from those in the sporting arena, can be seen in the construction of the new clubhouse, which includes a lounge room and a new gym and exercise room, which will act as a meeting place and a youth club (Visingsö, 2016a). One illustration of social values are given priority before sporting success is the chairperson's statement that, although VAIS has the financial resources to invest in new players in order to advance in the leagues, 'the most important thing is not to win, but that the kiosk is going well'. This approach indicates that sporting success is secondary to generating an income, which brings us to the second criterion.

Apart from a broad range of sporting activities, VAIS also has a tradition of developing and arranging diverse income-generating events (e.g. camps). Additionally, the organisation has frequently cooperated with a number of different actors in various ways, both on the island and on the mainland (e.g. the municipality, the island's hotel and conference centre, and the youth detention centre) (Visingsö AIS, 2005). However, while sporting success may be secondary to income, financial success is in turn secondary to the social goals of VAIS. Part of the reason is that it is a non-profit organisation and therefore should not, as prescribed by the Swedish Tax Agency (2015), seek to further the economic interests of its members. If VAIS makes a profit, this should be reinvested in the organisation, a state of affairs applying to social entrepreneurship (Peterson & Schenker, 2018a). Moreover, in accordance with its ideology, VAIS relies on volunteering and strives to avoid being an organisation that, in the chairperson's words, treats its members as customers and its activities as commodities to be sold. As a result, the membership fees have been kept low (€30). In sum, the fact that VAIS neither prioritises financial profit nor sporting success also constitutes an important distinction between social entrepreneurship and CSR in sport (see Peterson & Schenker, 2018a).

The third criterion, on which the article will focus, is the manner in which VAIS, together with its networking partners, operates in the realm between societal sectors in search of financial support to enable and develop its organisation and operations.

Data collection

The empirical data consists of interviews and written sources (e.g. annual reports, grant applications and newspaper articles). Seven semi-structured interviews were carried out with participants from both the organisation itself and from various partner organisations.

These interviews form the majority of the study's empirical data, while the written sources serve as a complementary data source. The participants were chosen after contacting the chairperson of VAIS, and an initial interview was conducted. Following this indicative interview, further contacts were made with some of the major partners with whom VAIS had some form of cooperation. In addition, given social entrepreneurs' activity within the organisational realm between the state, the market and civil society, a selection of participants from a variety of societal sectors was deemed desirable. This variety lent credibility to the study by enabling a triangulation of statements, as a counterbalance to the statements made by VAIS itself (Tracy, 2010).

The interviewees selected from the partner organisations were those responsible for the cooperation with VAIS. In accordance with the purposive sampling strategy (Robinson, 2014), two of the seven interviews were conducted with representatives from the commercial sector (one sports entrepreneur and one manager of a hotel and conference centre), three with representatives from the public sector (two serving within different departments of the municipality and one representative from the youth detention centre), and the remaining two interviews with the chairperson of VAIS (representing the voluntary sector). However, among the interviewees, both the sports entrepreneur and the hotel and conference centre manager occupied two chairs, as it were. One participant, in addition to being a sports entrepreneur, was active as a voluntary leader in VAIS. Similarly, the manager of the hotel and conference centre also represented the local non-profit folk high school, as the hotel and conference centre is a wholly owned commercial subsidiary of the folk high school.

All interviews were carried out in person during the spring of 2016 and lasted between 53 and 153 minutes, totalling 595 minutes. They were recorded and transcribed verbatim by the author. All interviews were based on open-ended questions, as prescribed by Bryman (2016), concerning the participants' work with and relation to VAIS, with particular focus on the cooperation between VAIS and the interviewee's organisation. The interviews consisted of three parts. First, the interviewees were asked to describe themselves and the organisation they represented. Secondly, they provided their view and perception of VAIS. Thirdly, they accounted for their network/relationship with VAIS, especially regarding the content of the network and its perceived outcomes. The third step was left out of the interviews with the chairperson. The first interview with the chairperson aimed at gaining an understanding of the organisation, activities and network of VAIS, while the second focused on the experiences of its various collaborations. This enabled both parties to give their view of their cooperation.

With regard to the accumulation of written sources, the empirical data consisted of annual reports from the previous two years, a grant application, the statutes of the organisation, several documents describing the structure of VAIS, and 5 articles published in local or national media. All the documents (e.g. annual reports) created by VAIS in the last two years as well as published anniversary books were collected to gain a deeper understanding of VAIS (see Yin, 2014). The articles were acquired via searches in the Swedish digital news archive [Mediearkivet] using Visingsö AIS and VAIS as keywords. The searches yielded 69 articles, only 5 of which were deemed relevant. The remainder of the results comprised articles which, among other topics, dealt with various anniversaries or match reports.

Data analysis

The analysis process was inspired by Schreier's (2012) suggested steps for a qualitative content analysis. The transcripts and written sources were initially read several times in order to gain a thorough overview of the empirical data. The material was subsequently divided into smaller units (Schreier, 2012). First, given the social entrepreneurs boundary-crossing nature within an organisational realm between the sectors of society (Dees & Anderson, 2003), the welfare triangle, as suggested by Pestoff (1998), was used from the beginning to bring structure to the analysis and to obtain a picture of the entire network of VAIS. The welfare triangle relates all societal activity to the three spheres of the state, the market and civil society. All spheres have specific characteristics which differentiate them from each other (public vs. private, non-profit vs. profit and formal vs. informal). As demonstrated by Figure 1, the three spheres together comprise four societal sectors (public, voluntary, commercial and informal), which are in themselves characterised by differing preconditions. For example, companies and organisations in the commercial sector are governed by a quest for generating profit and legislation, something that does not apply to governmental bodies (public sector) or non-profit organisations (voluntary sector) (Pestoff, 1998). The organisations with which VAIS had some form of cooperation were thus located within the triangle, and the sector to which an organisation belonged was dictated by its beneficial ownership or form of association. Secondly, and most importantly, all units of data dealing with some aspects of the VAIS cooperation were identified. After these steps of reducing the data, the material was coded deductively, by a concept-driven approach (see Schreier, 2012, pp. 84–86) in which the network types previously described functioned as *a priori* theoretical codes. For example, the part in which the chairperson discussed the benefits of being part of this study in terms of its strengthened legitimacy was coded as a reputational network, while the metaphorical statement from the hotel and conference centre's manager about the cooperation with VAIS generating 'a ripple effect' was coded as a market informational network, since this implies that the organisations benefit from each other's network to gain access to larger market. Using such a deductive strategy drawing upon theory and prior research

Figure 1. The structure and organisation of society (Pestoff, 1998).

is advantageous for a researcher who is already acquainted with the research object and has a tenuous idea of the results, as was the case in the present study.

Results

The findings from the case study of Visingsö AIS will be presented in two parts. In the first part, the networks established by VAIS will be described and discussed on an aggregated level. The latter section will be presented on the basis of the four sectors of society and will detail the boundary-crossing work of VAIS. The discussion within this second part makes reference to the various network types hitherto presented.

VAIS and its networks

The entire network of VAIS can be illustrated by using the welfare triangle; see [Figure 2](#). In this figure, the various partners included in the VAIS network can be discerned. The figure also allows two conclusions to be drawn. First, the figure shows the societal sector within which each partner is active. Secondly, the figure demonstrates the sectoral mobility of VAIS. Most of the unique collaborations (i.e. non-standardised sponsorship deals) take place between VAIS and other non-profit organisations, while the least collaboration takes place with the informal sector. This state of affairs might be explained contextually or by the circumstance that voluntary organisations play by the same set of legal rules (Pestoff, 1998). The fact that VAIS cooperates with a number of public sector actors can to a certain extent be explained by the many financial grants which can be sought by social entrepreneurs whose organisations operate in the non-profit sector, via for example institutional actors (Oparaocha, 2015).

Figure 2. A schematic view of VAIS' networks divided by sectors of society.

An analysis of the economic situation of VAIS shows that a substantial share (85%) of the organisation's annual revenue (ca. €67,000) is generated by diverse forms of cooperation and proprietary income-generating activities (Visingsö AIS, 2016b). Even if grants and donations from institutional actors are excluded, more than half of the annual revenues (60%) are generated by other means. Hence, VAIS is an example of a social entrepreneurial organisation that has succeeded in overcoming the high dependency on grants and donations which otherwise appears in research (e.g. Bacq et al., 2013).

A qualitative analysis of each network is thus required to illustrate empirically how social entrepreneurs operate within various societal sectors in their drive for financing to achieve sustainability.

The networks between VAIS and the voluntary sector

Like the vast majority of the other sports organisations in Sweden, VAIS is also via its membership in various national sports federations a member of the Swedish Sports Confederation (SSC). The SSC is a voluntary organisation, partly financed by the Swedish state, forming one of the largest institutional actors in the Swedish voluntary sector (SSC, 2012). As a result of its SSC membership, VAIS is able to seek financial support in accordance with the SSC statutes. One such example is the grant for furthering youth sports activities in Sweden, a grant which VAIS has repeatedly applied for and obtained via the SSC. Such support has also entailed organisational development and pedagogical training for VAIS leaders. The institutional network which exists between them is based on statutes and policy documents which constitute rules for all member organisations. Any organisation which fulfils and observes the directives of the SSC may obtain various forms of support. SSC is available for all member bodies but asks nothing in return, according to Oparaocha's (2015) definition of institutional network. The possibility for VAIS to apply for and obtain support from institutional actors rests on its being part of the voluntary sector and simultaneously a member of the SSC, while other actors, for example those within the commercial sector, may not be similarly entitled.

As VAIS offers no competitive activities for the youths on the island it creates a kind of vacuum for those who wish to embark upon a career in sport. To rectify this, there is cooperation with a neighbouring sports organisation on the mainland which, according to the chairperson, 'is built on personal relationships'. If a 12-year-old wishes to do competitive sport, the parents often take matters into their own hands. Both organisations are open to this state of affairs. The islanders are, according to the chairperson, 'always welcome. They [the neighbouring organisation] accept them with open arms'. Furthermore, a few years ago, the women football sections of the two organisations were merged to make it possible to continue pursuing women football at a competitive level. Today, however, VAIS is managing this activity on its own. The cooperation is thus social in the sense that it builds on personal relationships and on co-opetition in the sense that VAIS works with a competitor (i.e. another sports club) (Lechner & Dowling, 2003; Lechner et al., 2006). Handing over those youths who seek a higher level of competition to a neighbouring club is regarded as a natural act. The circumstance that these youths also attend secondary school on the mainland explains the success of the cooperation, according to the sporting entrepreneur who also acts as a voluntary leader in VAIS. This cooperation can therefore be regarded as solution-oriented rather than profit-seeking. The only financial part of this cooperation is that the neighbouring sport

organisation is able to apply for grants via the SSC for an increasing number of participants. Otherwise, no actor gains financially from the cooperation; instead the organisations make it possible, via their flexible and unpretentious approach, for all members to partake in their preferred sport.

An example of a form of cooperation which has neither sporting nor any direct economic consequences for VAIS is that which involves the island's council. VAIS has representatives in a non-party-political joint committee whose task is to promote the interests of the islanders in the face of other administrative units (e.g. the municipality). Topics discussed during meetings include urban and rural development, such as the recurring subject of ferry traffic to and from the island. This participation enables VAIS to present its views on the island's development, receive information concerning events on the island and also to establish contacts which may lead to new forms of cooperation. An example of how this network can work is the successful campaign to save and continue running the island's only public swimming pool, which was earlier threatened with closure (e.g. Visingsörådet, 2013). The solution was for VAIS to take over the maintenance of the area around the swimming pool against payment from the municipality. This event also illustrates that VAIS does not solely look out for its own interests but instead adopts an attitude of social responsibility towards the island as a whole.

Apart from VAIS' own income-generating events (e.g. endurance runs), an annual mid-summer celebration is organised in partnership with the Lifebuoy Society and the local heritage association. This event brings in around €700 for each organisation (Visingsö AIS, 2015). Another significant economic venture, according to the chairperson, is the collaboration with the island's various road associations, which generates €1,450 for VAIS in return for the occasional cleaning of roads.

Another actor in the voluntary sector with which VAIS cooperates closely is the island's folk high school. The cooperation is characterised by a drive to achieve win-win situations, although its exact nature takes several forms. The folk high school collaborates with VAIS in order to offer its students access to the sports organisation's activities. The chairperson believes that 'in this way, the students are offered an attractive study environment since there's not much else to do on the island in October'. VAIS collects a group training fee in return. Apart from the benefit of increasing its income, this also ensures a growing number of participants; additionally, its members form contacts with new people, a goal that is considered desirable by the organisation. The manager of the hotel and conference centre provides another example of cooperation between VAIS and the folk high school. VAIS maintains a football pitch situated on the grounds of the school and in return receives income from camps arranged by the island's hotel and conference centre, a commercial subsidiary to the folk high school.

The networks between VAIS and the commercial sector

Together with a number of collaborative partners, VAIS crosses boundaries between the voluntary and commercial sectors. A palpable example of this development can be seen in the well-established cooperation with the island's hotel and conference centre. This centre has been in operation since 1998 as a wholly owned commercial subsidiary of the folk high school (which itself operates in the non-profit sector) and was started, according to its manager, as a way for the then closure-threatened school to increase its revenue. Originally, VAIS was responsible for the majority of the administrative and

practical tasks surrounding the football camps. Now, the hotel and conference centre has taken over all administration and in turn pays a standardised fee per camp attendee to VAIS. The sports organisation is then responsible for maintaining the facilities, a task which would be necessary in any case in order to continue its day-to-day operations. The hotel and conference centre takes care of all other aspects of the camps (e.g. transport, accommodation and food). This area of business generates approximately €11,000 per year for VAIS, whereas the hotel and conference centre earns around €98,500 from this arrangement, according to its manager.

Such cooperation is financially beneficial for both VAIS and the hotel and conference centre. Both actors use the other organisation's market informational network (see Lechner et al., 2006) to gain access to other actors and a larger market. The hotel and conference centre is dependent on the VAIS network of contacts within the sporting world to attract guests; it also needs access to the organisation's facilities. The manager describes that, metaphorically, the cooperation can be compared to generating

a ripple effect. For example, as the regional football association has a camp here every Easter, we have learned to send out a parental deal that we offer accommodation for parents in cooperation with the football association. This brings us increased revenue.

This revenue, according to the manager, 'was worth its weight in gold' during a tough economic period some years ago. VAIS is in turn dependent on an external actor running its football camps, which is a difficult task for a voluntary organisation, according to the chairperson.

VAIS also has various forms of cooperation with two smaller commercial actors (sports entrepreneurs) running wellness and health activities. One aspect of this cooperation is the hiring of the organisation's facilities by the sports entrepreneurs under conditions similar to that of the hotel and conference centre. Additionally, the sports entrepreneurs have run a joint campaign with VAIS to attract customers and visitors to the island. The results of this cooperation have, according to the sports entrepreneur, 'been beneficial for both parties'. The success of this co-opetition network can in part be attributed to both parties' common view of their respective customer base. VAIS exists to fulfil the needs of the islanders, while the sports entrepreneurs have a distinct customer base consisting of companies and conference guests from the mainland. According to the chairperson, VAIS can therefore 'grow with sports tourism' as a result. The rental income per participant is, nevertheless, purposely low (approximately €3). Part of the organisation's rationale is that this helps a small business from the island but also that more paying sports tourists are attracted to the island, which in turn will lead to increased profits for those selling goods and services. The chairperson also states that VAIS would have supported these entrepreneurs even if the organisation had not been directly involved in the business transactions, since 'it is good for the island. If we all help out in this little island ecosystem we'll all be winners'. A reason for the accord between VAIS and the sports entrepreneurs is probably that the latter are also active as voluntary leaders in the sports organisation.

VAIS also receives traditional sponsorship from a number of commercial companies and individuals, primarily local ones. This sponsorship amounts to around €8,800 per year (Visingsö AIS, 2015). Companies and individuals that sponsor the organisation benefit financially from a certain amount of public exposure. Relationships with sponsors, according to the chairperson, are part of the social network of VAIS. The organisation has

existed on the island since 1935 and, since half of the islanders are members, many of those who run their own businesses have both grown up with and are active in VAIS.

The networks between VAIS and the public sector

Several of the networks between VAIS and various public sector actors are of an institutional and relatively one-way nature in that various forms of support are received free of charge (Oparaocha, 2015). VAIS repeatedly applies for or has received financial support. Some networks with public sector actors are more long-lasting than others; the network with the municipality is, for example, more longitudinal than those with the Swedish Inheritance Fund and the County Administrative Board.

The status of VAIS as a recipient of financial support can be explained in two ways. First, VAIS actively seeks out and applies for funding to organisations known for distributing financial support. Examples of this are the Swedish Inheritance Fund and the County Administrative Board. According to the chairperson, these organisations contributed a sum of around €350,000 for the construction of a new clubhouse with a view to further developing the organisation. However, in order to fully implement the original plans, VAIS had to add around €40,000 of its own resources to this sum (Visingsö AIS, 2016a). Secondly, the organisation is able to account for its social work to representatives from public sector aid-giving organisations. According to a municipal spokesperson, VAIS differs in this respect from many other sports organisations within the municipality, since it 'understands the importance of inviting the municipal executive board and showing them what VAIS does'. The two interviewees representing the municipality agree that VAIS is about more than simply sport. The organisation engages in wider community issues including aspects of the island's infrastructure (e.g. ferry traffic) and the establishment of socially open meeting areas for the island's residents and tourists. One of the municipal representatives was keen to point out that the multifaceted organisation of VAIS and its wide-ranging areas of social responsibility were major factors in the decision to award it financial support. Those forms of financial support received from municipal sources entail community action grants for its work with children and young adults, grants to help maintaining municipal areas (i.e. running tracks and green areas) plus investment grants for the construction of matters like a clubhouse, a beach pitch and an outdoor gym. As a number of these grants amounted to only 30% of the total costs involved, VAIS had to cover the remaining cost. However, one municipal representative pointed out that the municipality itself does not discriminate between organisations; instead, success in obtaining grants is contingent upon applications, and VAIS is deemed 'good at finding different sources of income'.

The geographical location of VAIS, as well as its wide range of activities, also makes it eligible for financial support for rural development from the municipality. This, according to one of the municipal spokespersons, distinguishes it from most other organisations in the municipality. Had VAIS not been situated on an island, or had it focused solely on competitive sport, it would not have been eligible for these grants. The rationale behind this is that grants for rural development must be in the public interest and open to all, which are requirements VAIS fulfils in various ways; see the informal sector section. One of the representatives from the municipality emphasises this by stating that 'if it was just about football it wouldn't be especially interesting from the rural development perspective, it's all the other things they do which makes it interesting'.

Most of the previously mentioned financial support from the institutional networks is only available because VAIS is a non-profit organisation. Had VAIS had another organisational structure in another societal sector (e.g. the commercial one) it would not have been eligible for the same, or indeed any, forms of financial support. Again, this fact emphasises the importance of organisational form (e.g. Hines, 2005).

The manner in which VAIS cooperates with the island's youth detention centre is unique in a Swedish context. The detention centre was founded a little less than 60 years ago as a secure facility for youths with a history of psychosocial problems, criminality and substance abuse. This cooperation was initially based on social relationships, as is demonstrated by the fact that the detention centre's manager at the time was a member of the sports organisation's board; moreover, many of the VAIS members are or have been employed at the centre, which is itself one of the island's largest employers. In recent years, this cooperation has, however, been reinforced and institutionalised, resulting in a lesser significance for social relations. Currently, the cooperation between the two organisations gives the residents at the centre the opportunity to train their social skills through participation in VAIS activities. The representative from the centre remarked that 'VAIS and the islanders are part of the rehabilitation. They gladly help out'. In return, the youth detention centre pays a fixed collective training fee to VAIS. In a similar vein, VAIS hires the detention centre's gym hall, the cost of which varies depending on whether the detention centre's youths participate in the activities. The fact that VAIS is a participant in, and in a certain sense responsible for, activities which are normally state-run further illustrates the commitment VAIS has to social work.

The act of helping incarcerated youths through sport is also seen as commendable by both national (Börjesson, 2015; Östlund, 2015) and local media (Abrahamsson, 2015; Bard, 2015; Broman, 2015). Being the subject of positive articles in the media adds weight to the legitimacy of both VAIS and the detention centre. A representative from the centre points out that it has received an extraordinarily positive response as a result of its cooperation with VAIS:

All our previous press was negative, until we started our football training. We had articles in the middle pages of *Expressen* and *DN* [two of the largest newspapers in Sweden] about this project. So that's positive. SiS [the authority responsible for centres such as this] has never gotten as much positive attention in the media.

As a result of this unique cooperation and its positive attention in media, other similar centres have, according to the representative, visited the youth detention centre to learn more about its cooperation with VAIS and to see if they can create similar collaborations with sport organisations in their respective contexts.

In the course of the interviews, the chairperson of VAIS pointed out that this cooperation with the detention centre could also be of use in negotiations with the municipality or in applications for financial support (e.g. Visingsö AIS, 2016a). This reputational network leads to a win-win situation characterised by mutual dependency. Without cooperation, the opportunity to reinforce the legitimacy of each organisation would be lost.

VAIS uses reputational networks in dialogue with other actors to gain attention and legitimacy; for instance, VAIS has been the subject of numerous scientific studies conducted at various Swedish universities which generates goodwill and legitimacy on their part. The chairperson believes, for example, that 'when the representatives of the

municipality tell their colleagues that you have contacted us and for what reason, then it's just beneficial for us'.

The network between VAIS and the informal sector

Since the informal sector lacks formalised organisations (Pestoff, 1998), it may appear odd to find a sports organisation networking with the informal sector. However, the picture becomes clearer if one considers the requirements which must be fulfilled to successfully obtain financial support for rural development. VAIS has established public open-air exercise areas (e.g. an outdoors gym) with the aid of financial contributions from the municipal institutional network. These areas are open to everybody and are accessible round the clock. After they were established, VAIS was, and still is, responsible for their continued upkeep. Therefore, it might be said that the sports organisation networks with the general public within the informal sector. Throughout the interview process, all participants agreed that VAIS was an important actor for the island; this would seem to be confirmed by their construction and upkeep of these public open-air exercise areas.

Conclusions and implications

This study contributes to an increased body of knowledge in a field previously identified as lacking (Bjärsholm, 2017; Nicholls, 2006; Phillips et al., 2015). This was accomplished through the depiction of VAIS, a sporting organisation whose spectrum of activities is characterised by social entrepreneurship and a subsequent discussion regarding its networks. The focus has lain on understanding and discussing the various types of networks of which social entrepreneurial sporting organisations can be part, and how these are utilised in order to overcome the obstacles which research has shown to exist to achieve sustainability (e.g. Austin et al., 2006; Bacq et al., 2013; Weerawardena & Sullivan Mort, 2006). The various networks of VAIS were identified and reflected upon through the use of the welfare triangle, which allowed categorisation and a deeper understanding of the organisational realm in which social entrepreneurs act (Dees & Anderson, 2003). The networks were then discussed, in contrast to many other studies with a social network focus (e.g. Sharir & Lerner, 2006; Spear, 2006), from the point of view of several types of networks, in order to analytically illustrate the differences between networks but also to empirically exemplify the types of networks that are of benefit to social entrepreneurs.

This study supports the notion that networks are of considerable importance to social entrepreneurial organisations (e.g. Austin et al., 2006; Yitshaki et al., 2008). Networks allow VAIS to conduct a broad scope of activities in an organisation which is in constant flux and under continual development. The organisation can therefore be said, by way of the relationships it maintains, to demonstrate a high level of relational capability, a quality which tends to facilitate the organisation's activities (Lechner & Leyronas, 2009).

However, a simple correlation between organisational success and the number of networks (e.g. Brüderl & Preisendörfer, 1998; Weber & Kratzer, 2013) would diminish this particular study's contribution to the area of research. Rather, a more holistic approach has been taken to the study of networks, in accordance with Jack (2010), since networks are often more complex and interwoven than might appear from a purely size-based analysis. The case study shows that VAIS makes use of several different network types over societal sectors.

From the perspective of the welfare triangle, most cases of unique cooperation occur together with other voluntary organisations. This may be an indication that voluntary organisations, as a result of common preconditions (Pestoff, 1998), find it easiest to cooperate within the framework of their own sector. In turn, this means that the prevalent preconditions can to some degree limit the possibilities of cooperation over sector boundaries (Pestoff, 1998). For example, in addition to their cooperation with other voluntary organisations as regards different events, VAIS has a number of other value-added networks within its own sector, including a co-opetition network with a neighbouring sports organisation.

The fact that VAIS is a non-profit organisation in the voluntary sector is decisive for its prospects (Hines, 2005). The Swedish government looks favourably upon the societal benefits generated by the voluntary sector (Norberg, 2018), which in turn leads to the acquisition of financial support (Oparaocha, 2015). VAIS, like other social entrepreneurial organisations (Bacq et al., 2013), views these institutional networks as a method of financing its activities and furthering organisational development. However, VAIS has significantly reduced the dependence on financial support, which is otherwise common in social entrepreneurial organisations (e.g. Bacq et al., 2013). Instead, through its well-established cooperation with the hotel and conference centre and sports entrepreneurs, it generates income in ways that do not lead to an increased workload for the organisation.

In order to strengthen its institutional networks and more easily obtain financial support, VAIS also makes use of the reputation obtained through its networks with the youth detention centre and several universities. The effect of these forms of cooperation is two-fold: they generate attention in various media, which may also be used for marketing purposes, but also a legitimacy and trustworthiness upon which entrepreneurial organisations often rely (e.g. Austin et al., 2006; Lechner et al., 2006).

The case study also indicates that several of the networks stem from a drive to achieve win-win situations and mutual dependency. VAIS is in some cases 'equally' dependent on its cooperative partners as they (e.g. the hotel and conference centre) are on VAIS. This dependency indicates that these organisations belong together, albeit metaphorically. Consequently, VAIS' networks are not solely a factor in the success of VAIS itself, but also in the success of its partners. This relationship suggests that the emphasis on unilateral dependence that is otherwise apparent in research concerning the significance of networks, and social networks in particular, for the success of social entrepreneurial organisations (e.g. Sharir & Lerner, 2006; Spear, 2006; Yitshaki et al., 2008) should be challenged, or at least be more nuanced. Because, as empirically shown, these organisations can play a vital role not only socially but also economically for their environment and partners.

The statistical-probabilistic generalisability of a case study such as this is always limited (Smith, 2018). Nonetheless, a single organisation may serve as an example and thus be of practical use, even though it cannot be said to be wholly representative. Case studies like this one can offer the type of generalisability that Smith (2018) denominates transferability, which can be achieved by offering rich and accessible descriptions. This case study describes, from the viewpoint of network theories and societal sectors, a sports organisation characterised by social entrepreneurship and the way this organisation frequently crosses societal sectors with the aid of various network types to achieve sustainability. Those interested in practical matters, both within and outside of a sporting context, can

therefore draw inspiration from this empirical study and transfer a number of the networks described here to their organisations and unique contexts. By doing so, they can develop their own network and network strategy, which will help them to create a sustainable organisation. One such network strategy could be to incorporate the work consciously performed by VAIS with its social accounting (e.g. inviting politicians to enhance its legitimacy), which has proven useful when applying for grants. Another strategy is to strive for having different income generating activities (e.g. camps and renting out facilities) with various partners (e.g. hotel and conference centre and sports entrepreneurs). In economic terms, it might be said that such networking helps to spread risk (i.e. risk diversification).

Given the limitations of a case study, further studies about networks and social entrepreneurial sports organisations are needed to generalise the findings. Since the possible networks vary both between countries for cultural, historical and political reasons as well as between the organisational forms of the participating organisations (see Hines, 2005), an important direction for future research would be to quantitatively test the conclusions drawn in other contexts. As a result, one could further challenge the beliefs expressed in previous research that social entrepreneurial organisations exhibit a unilateral dependency on their partners. In addition, since this study contributes to a broader understanding of the significance of networks, it can also be used to problematise the common usage of 'social network' in research (e.g. Sharir & Lerner, 2006; Spear, 2006; Yitshaki et al., 2008). By basing future studies on a similar approach to the one used in this study, researchers could further highlight the necessity of considering other network types than solely social ones. After all, what network, between people or organisations, is not social per se?

Acknowledgement

In loving memory of my father, Torsten Bjärsholm, who inspired and supported me until the end. I would also like to thank the anonymous reviewers for their valuable feedback on earlier versions of this paper.

Disclosure statement

No potential conflict of interest was reported by the author.

Funding

This research was funded in part by The Kamprad Family Foundation.

References

- Abrahamsson, U. (2015, March 10). Fotbollssatsning på Stigby lockar amerikansk forskare [The football project at Stigby attracts the interest of an American researcher]. *SVT Jönköpingsnytt*.
- Austin, J., Stevenson, H., & Wei-Skillern, J. (2006). Social and commercial entrepreneurship: Same, different or both? *Entrepreneurship Theory and Practice*, 30(1), 1–22.
- Bacq, S., Hartog, C., & Hoogendoorn, B. (2013). A quantitative comparison of social and commercial entrepreneurship: Toward a more nuanced understanding of social entrepreneurship organizations in context. *Journal of Social Entrepreneurship*, 4(1), 40–68.

- Bard, G. (2015, March 12). Fotboll hjälper mot droger [Football helps against drugs]. *Jönköpings-Posten*, p. 8.
- Bengtsson, M., & Kock, S. (2000). "Coopetition" in business networks—To cooperate and compete simultaneously. *Industrial Marketing Management*, 29(5), 411–426.
- Bjärsholm, D. (2017). Sport and social entrepreneurship: A review of a concept in progress. *Journal of Sport Management*, 31(2), 191–206.
- Börjesson, R. (2015, November 7). Då: Ledde Sverige till kvartsfinal i EM, Nu: tränar tvångsomhändertagna pojkar [Then: Led Sweden to quarter finals in the UEFA European Championship, Now: training institutionalised boys]. *Expressen*, pp. 10–11.
- Broman, L. (2015, March 10). Fotbollen ska hjälpa dem tillbaka [The football will help them back]. *Sveriges radio P4 Jönköping*.
- Brüderl, J., & Preisendörfer, P. (1998). Network support and the success of newly founded businesses. *Small Business Economics*, 10(3), 213–225.
- Bryman, A. (2016). *Social research methods* (5th ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Dees, G. J., & Anderson, B. B. (2003). Sector-bending: Blurring lines between nonprofit and for-profit. *Society*, 40(4), 16–27.
- Foster, W., & Bradach, J. (2005, February). Should nonprofits seek profits? *Harvard Business Review*, 83, 92–100.
- Hines, F. (2005). Viable social enterprises: An evaluation of business support to social enterprises. *Social Enterprise Journal*, 1(1), 13–28.
- Hoang, H., & Antoncic, B. (2003). Network-based research in entrepreneurship: A critical review. *Journal of Business Venturing*, 18(2), 165–187.
- Huybrechts, B., & Nicholls, A. (2012). Social entrepreneurship: Definitions, drivers and challenges. In C. K. Volkmann, K. O. Tokarski, & K. Ernst (Eds.), *Social entrepreneurship and social business: An introduction and discussion with case studies* (pp. 31–48). Wiesbaden, Germany: Springer-Gabler.
- Jack, S. L. (2010). Approaches to studying networks: Implications and outcomes. *Journal of Business Venturing*, 25(1), 120–137.
- Lechner, C., & Dowling, M. (2003). Firm networks: External relationships as sources for the growth and competitiveness of entrepreneurial firms. *Entrepreneurship and Regional Development*, 15(1), 1–26.
- Lechner, C., Dowling, M., & Welp, I. (2006). Firm networks and firm development: The role of the relational mix. *Journal of Business Venturing*, 21(4), 514–540.
- Lechner, C., & Leyronas, C. (2009). Small-business group formation as an entrepreneurial development model. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3), 645–667.
- Moizer, J., & Tracey, P. (2010). Strategy making in social enterprise: The role of resource allocation and its effects on organizational sustainability. *Systems Research and Behavioral Science*, 27(3), 252–266.
- Nicholls, A. (2006). Endnote. In A. Nicholls (Ed.), *Social entrepreneurship: New models of sustainable social change* (pp. 407–412). Oxford: Oxford University Press.
- Norberg, J. R. (2018). Sweden: The societal setting. In T. Peterson & K. Schenker (Eds.), *Sport and social entrepreneurship in Sweden* (pp. 9–22). London: Palgrave Macmillan.
- Oparaocha, G. O. (2015). SMEs and international entrepreneurship: An institutional network perspective. *International Business Review*, 24(5), 861–873.
- Östlund, O. (2015). Vägen från Visingsö [The road from Visingsö]. *Magasinet Fotboll*, 4, 28–32.
- Pestoff, V. A. (1998). *Beyond the market and the state: Social enterprises and civil democracy in a welfare society*. Aldershot: Ashgate.
- Peterson, T., & Schenker, K. (2018a). Social entrepreneurship in a sport policy context. *Sport in Society*, 21(3), 452–467.
- Peterson, T., & Schenker, K. (Eds.). (2018b). *Sport and social entrepreneurship in Sweden*. London: Palgrave Macmillan.
- Phillips, W., Lee, H., Ghobadian, A., O'Regan, N., & James, P. (2015). Social innovation and social entrepreneurship: A systematic review. *Group and Organization Management*, 40(3), 428–461.

- Robinson, O. C. (2014). Sampling in interview-based qualitative research: A theoretical and practical guide. *Qualitative Research in Psychology*, 11(25), 25–41.
- Schreier, M. (2012). *Qualitative content analysis in practice*. Los Angeles: SAGE.
- Sharir, M., & Lerner, M. (2006). Gauging the success of social ventures initiated by individual social entrepreneurs. *Journal of World Business*, 41(1), 6–20.
- Skille, E. Å. (2011). The conventions of sport clubs: Enabling and constraining the implementation of social goods through sport. *Sport, Education and Society*, 16(2), 241–253.
- Smith, B. (2018). Generalizability in qualitative research: Misunderstanding, opportunities and recommendations for the sport and exercise sciences. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 10(1), 137–149.
- Spear, R. (2006). Social entrepreneurship: A different model? *International Journal of Social Economics*, 33(5/6), 399–410.
- Stenling, C., & Fahlén, J. (2016). Same same, but different? Exploring identities of Swedish voluntary sports: Possible implications of sports clubs' self-identification for their role as implementers of policy objectives. *International Review for the Sociology of Sport*, 51(7), 867–883.
- Swedish Sports Confederation. (2012). *Sport in Sweden*. Stockholm: Swedish Sports Confederation.
- Swedish Tax Agency. (2015). *Skatteregler för ideella föreningar* [Tax regulations for non-profit organisations]. Retrieved from <http://www.skatteverket.se/foretagorganisationer/sjalvservice/blanketterbroschyrer/broschyrer/info/324.4.39f16f103821c58f680007437.html>
- Tracy, S. J. (2010). Qualitative quality: Eight “big-tent” criteria for excellent qualitative research. *Qualitative Inquiry*, 16(10), 837–851.
- Trivedi, C., & Stokols, D. (2011). Social enterprises and corporate enterprises: Fundamental differences and defining features. *Journal of Entrepreneurship*, 20(1), 1–32.
- Visingsö AIS. (2005). *Visingsö AIS 70 år 1935–2005* [Visingsö AIS 70 years 1935–2005]. Visingsö: Visingsö AIS.
- Visingsö AIS. (2013). *Stadgar för den ideella föreningen Visingsö Allmänna Idrottssällskap (VAIS)* [Regulations for the non-profit organisation Visingsö Public Sports Association]. Visingsö: Visingsö AIS.
- Visingsö AIS. (2015). *Visingsö AIS 2015: Verksamhetsberättelse* [Visingsö AIS 2015: Annual report]. Visingsö: Visingsö AIS.
- Visingsö AIS. (2016a). *Nybyggnation motions, mötes- och fritidslokal på Visingsö!* [Grant application for the Swedish Inheritance Fund about the construction of a new clubhouse at Visingsö]. Visingsö: Visingsö AIS.
- Visingsö AIS. (2016b). *Visingsö AIS 2016: Verksamhetsberättelse* [Visingsö AIS 2016: Annual report]. Visingsö: Visingsö AIS.
- Visingsörådet. (2013). *Minnesanteckningar från sommarmöte 20130724* [Memorandum from the Island Council's summer meeting 20130724]. Visingsö: Visingsörådet.
- Weber, C., & Kratzer, J. (2013). Social entrepreneurship, social networks and social value creation: A quantitative analysis among social entrepreneurs. *International Journal of Entrepreneurial Venturing*, 5(3), 217–239.
- Weerawardena, J., & Sullivan Mort, G. (2006). Investigating social entrepreneurship: A multidimensional model. *Journal of World Business*, 41(1), 21–35.
- Westlund, H., & Gawell, M. (2012). Building social capital for social entrepreneurship. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 83(1), 101–116.
- Yin, R. K. (2014). *Case study research: Design and methods* (5th ed.). London: SAGE.
- Yitshaki, R., Lerner, M., & Sharir, M. (2008). What social ventures are? Toward a theoretical framework and empirical examination of successful social ventures. In G. E. Shockley, P. M. Frank & R. R. Stough (Eds.), *Non-market entrepreneurship: Interdisciplinary approaches* (pp. 271–241). Cheltenham: Edward Elgar.
- Zhao, L., & Aram, J. D. (1995). Networking and growth of young technology-intensive ventures in China. *Journal of Business Venturing*, 10(5), 349–370.

Malmö Studies in Sport Sciences

- VOL. 1 JOHAN R. NORBERG *Idrottens väg till folkhemmet: Studier i statlig idrottspolitik 1913–1970* SISU IDROTTSBÖCKER 2004
- VOL. 2 JYRI BACKMAN *Idrattsjuridisk rättsfallsamling med kommentarer och lästips* KFS 2006
- VOL. 3 LEIF YTTERGREN *I och ur spår! En studie om konflikter och hjältar i svensk skidsport under 1900-talet* KFS 2006
- VOL. 4 KUTTE JÖNSSON *Idrattsfilosofiska introduktioner: Nio kapitel om idrott och sport, moral och etik, kultur och kritik, kön och genus, politik och ideologi, kropp och teknologi* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2007
- VOL. 5 SUSANNA HEDENBORG *Arbete på stallbacken: Nittonhundratalets svenska galoppsport ur genus- och generationsperspektiv* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2008
- VOL. 6 KARIN BOOK & BO CARLSSON (RED) *Idrott och city-marketing* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2008
- VOL. 7 BO CARLSSON *Idrottens rättskulturer: Rättssociologiska och idrattsvetenskapliga essäer och exkurser* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2009
- VOL. 8 JONAS HAVELUND, LISE JOERN & KRISTIAN RASMUSSEN (RED) *Fotboll och huliganism i Skandinavien* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2010
- VOL. 9 TOBIAS STARK *Folkhemmet på is: Ishockey, modernisering och nationell identitet i Sverige 1920–1972* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2010
- VOL. 10 HELENA TOLVHED & DAVID CARDELL (RED) *Kulturstudier, kropp och idrott: Perspektiv på fenomen i gränslandet mellan natur och kultur* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2011
- VOL. 11 LEIF YTTERGREN *Träna är livet: Träning, utbildning och vetenskap i svensk friidrott, 1880–1995* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2012
- VOL. 12 BILL SUND *Backe upp och backe ner: Svensk cykelsport och cykelhistoria i ett internationellt perspektiv* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2012
- VOL. 13 AAGE RADMANN *Huliganlandskapet: Medier, våld och maskulinitet* MALMÖ HÖGSKOLA 2013
- VOL. 14 JOAKIM WIRÉN ÅKESSON *Idrottens akademisering: Idrattsvetenskaplig kunskap inom forskning, utbildning och på arbetsmarknaden* MALMÖ HÖGSKOLA 2012
- VOL. 15 JOHN S. HELLSTRÖM *Den svenska sporthjälten: Kontinuitet och förändring i medieberättelsen om den svenska sporthjälten från 1920-talet till idag* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2014
- VOL. 16 BILL SUND *Fotbollens strategier: Spelsystem och ledarskap i ett internationellt och svenskt historiskt perspektiv* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2015
- VOL. 17 INGA OLYNIAK *Att göra utdelning: Om att synliggöra och diskutera ämnet idrott och hälsa för de yngre åldrarna ur ett genusperspektiv* MALMÖ HÖGSKOLA 2014
- VOL. 18 JONNY HJELM *Idrott, tävling och allvar: En kritisk granskning av svensk idrattsforskning* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2015
- VOL. 19 ANNIKA AHLBERG *Elevers förståelse och av och förhållningssätt till hälsa: Ett möte mellan elevernas livsvärld och skolämnet idrott och hälsa* MALMÖ HÖGSKOLA 2015
- VOL. 20 JULIA RÖNNBÄCK *Det är väl typiskt tjejer: Om basket, kropp och femininitet* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2015
- VOL. 21 PETER DAHLÉN *Nationens väl och kroppens fostran: En biografi om idrottsledaren, militären och radiomannen Bertil Uggla* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2016
- VOL. 22 BODE JANZON *Paragrafer, pokaler och politiska inkast: Idrattsdistriktet Värmland 1900–1940, omvärld och formering* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2016

- VOL 23 TORUN MATSSON *Expressiva dansuppsdrag: Utmanande läraruppgifter i ämnet idrott och hälsa* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2016
- VOL 24 NIKLAS HAFEN *En vandring längs välviljans väg: En studie om idrott och internationellt utvecklingsarbete genom de skandinaviska exemplen LdB FC For Life i Sydafrika och Open Fun Football Schools i Moldavien* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2016
- VOL 25 MATTIAS MELKERSSON *Identities and Images in Football: A case study of brands and the organisational settings in the development of Scandinavian women's club football* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2017
- VOL 26 JENS ALM *Hög standard? En studie om kommunal anläggningspolitik och elitfotbollens standardiserade arenakrav* MALMÖ HÖGSKOLA 2017
- VOL 27 JYRI BACKMAN *Ischockeyns amerikanisering: En studie av svensk och finsk elitishockey* MALMÖ UNIVERSITET 2018
- VOL 28 SOFIA SEBELIUS *Att vara idrottslärare – om de själva får berätta* MALMÖ UNIVERSITET 2018
- VOL 29 ANNA BERGENFELDT FABRI *Hälsoarbete i rörelse: Ett aktionsforskningsprojekt inom etableringsreformens samhälls- och hälsoinformation* MALMÖ UNIVERSITET 2019
- VOL 30 ANNA MARIA HELLBORG *"Godispengar" eller "överdådig lyx" – om elitidrott, ekonomi och jämställdhet* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2019
- VOL 31 CHRISTER ERICSSON, BJÖRN HORGBY & BILL SUND *Fotboll, kommersialisering, demokrati* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2019
- VOL 32 JOAKIM INGRELL *What does it take to be successful here? A longitudinal study of achievement motivation in youth sport* MALMÖ UNIVERSITET 2019
- VOL 33 BILL SUND *Makt och antidoping: Den svenska cykelsportens kamp i ett modernhistoriskt och internationellt perspektiv* BOKFÖRLAGET IDROTTSFORUM.ORG 2019
- VOL 34 DANIEL BJÄRSHOLM *Idrott som medel – inte som mål: Förutsättningar för socialt entreprenörskap inom idrotten* MALMÖ UNIVERSITET 2020

ISBN 978-91-86295-91-2 (print)

ISBN 978-91-86295-90-5 (pdf)

ISSN 1652-3180

MALMÖ UNIVERSITY
205 06 MALMÖ, SWEDEN
WWW.MAU.SE